অসম

সাহিত্য সভাৰ সুবচনী

বাৰ্ষিক পত্ৰিকা
১৯৭৭

২০৬৯

অসম
সাহিত্য সভাৰ সুবচনী

[অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতিসকলৰ ভাষণৰপৰা সংগৃহীত বাণী উদ্ধৃতি]

হীৰক জয়ন্তী

২৬, ২৭ ডিচেম্বৰ ১৯৭৭

সম্পাদনাত

আব্দুছ ছাত্তাৰ

বসন্তকুমাৰ গোস্বামী

Asam Sahitya Sabhar Subachanee : A book of selected quotations collected from the Presidential addresses of the Asam Sahitya Sabha from 1917 to 1977 A. D. to mark the celebration of the Diamond Jubilee of Asam Sahitya Sabha, edited by Abdus Sattar, General Secretary and Prof. Basanta Kumar Goswami, Assistant General Secretary, Asam Sahitya Sabha, published by Abdus Sattar, Chandrakanta Handiqui Bhawan, Jorhat - 785001 Assam, December, 1977.

Price : **Rs. 6 only.**

প্ৰকাশক ঃ
আব্দুছ ছাত্তাৰ
প্ৰধান সম্পাদক,
অসম সাহিত্য সভা, যোৰহাট-৭৮৫০০১

মুদ্ৰক ঃ
ভাৰতী প্ৰেছ
তৰাজান, যোৰহাট-৭৮৫০০১

প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ ২৬ ডিচেম্বৰ, ১৯৭৭

মূল্য ঃ ছটকা

পাতনি

অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ হীৰক জয়ন্তী উপলক্ষে ১৯১৭ চনৰপৰা ১৯৭৭ চনলৈকে সভাপতিসকলৰ বহুমূলীয়া ভাষণৰপৰা বাছকবনীয়া বাণী উদ্ধৃতিৰে সম্পাদনা কৰাৰ ভাৰ আমাৰ ওপৰত পৰাত ৪২ গৰাকী সভাপতিৰ ৪৪ খন ভাষণৰ উল্লেখযোগ্য বিভিন্ন বিষয়ৰ গুৰুত্বৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি এই সুবচনীসমূহৰ সম্পাদনা কৰা হ'ল।

সম্পাদনা কৰোঁতে প্ৰতিজন সভাপতিয়ে গুৰুত্ব আৰোপ কৰা বিষয়ৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা আৰু যিবোৰ সুবচনীয়ে এসময়ত ভৱিষ্যৎ বাণী হৈ সময়ত বাস্তৱত পৰিণত হোৱা—তেনেবোৰ উদ্ধৃতিৰ মূল্য নিশ্চয় সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজে বুজিব।

এনেদৰে সংগৃহীত সুবচনীৰপৰা অসমীয়া ভাষা, সাহিত্য, সংস্কৃতি, সংহতি, ভাষিক সমস্যা, লিপি সমস্যা, সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী, আখৰ জোঁটনি, উচ্চাৰণ সমস্যা, অসমৰ বুৰঞ্জী, পুৰণি পুথি সংগ্ৰহ, শিক্ষা, আধুনিক কবিতা, অসমীয়াৰ অতীত গৌৰৱ, বৰ্তমানৰ শোকলগা অৱস্থা, শাখা সভাৰ কৰ্তব্য আদি বিভিন্নজনৰ ভাষণত প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। সেয়ে নহয়, ইয়াৰ মাজেদি অসম সাহিত্য সভাৰ জন্ম-কাহিনীকে ধৰি সভাৰ বাঢ়ি অহা ৰূপটো আৰু সাহিত্য ক্ষেত্ৰৰ দ্ৰষ্টা আৰু স্ৰষ্টাসকলৰ সময়োচিত উক্তি আৰু পৰামৰ্শৰ সুন্দৰ আভাস প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়।

গতিকে স্বৰ্গীয় পদ্মনাথ গোহাঞিবৰুৱাৰ সভাপতিত্বত শিৱসাগৰত বহা ১৯১৭ চনৰ প্ৰথম অধিৱেশনৰ প্ৰথমজনা সভাপতিৰপৰা অভয়াপুৰীত বহা চতুশ্চত্বাৰিংশ অধিৱেশনৰ সভাপতি চৈয়দ আব্দুল মালিক চাহেবলৈকে থকা ভাষণৰ সামান্য একোটা একোটা অংশই সভাৰ কাৰ্যক্ষেত্ৰৰ কাৰ্যাৱলীৰ প্ৰকৃত ক্ৰমবৰ্ধমান ৰূপটো প্ৰকট কৰাত নিশ্চয় সহায় কৰিব বুলি বিশ্বাস। বিশেষ এটা মন কৰিবলগা কথা যে সাহিত্য সভাৰ ষাঠি বছৰৰ ষাঠিখন ভাষণ নাই। কাৰণ, ষাঠি বছৰত দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ যুদ্ধকালীন অৱস্থা আৰু যুদ্ধোত্তৰ অৱস্থা আদি নানা কাৰণত সভাই ধাৰাবাহিকতা হেৰুৱায় আৰু সেয়েহে ৪৪ খন ভাষণৰপৰাহে উদ্ধৃতি দিয়া হ'ল। এই সভাপতিসকলৰ ভিতৰত বাগ্মীবৰ শ্ৰীনীলমণি ফুকন আৰু শ্ৰীত্ৰৈলোক্যনাথ গোস্বামীদেৱৰ দুখনকৈ ভাষণ আছে।

ভাষণসমূহৰ আকাৰ আৰু প্ৰকাৰ বিভিন্ন ধৰণৰ। আকাৰত যেনেকৈ কিছুমান ভাষণ অতি দীঘলীয়া, আকৌ কিছুমান ভাষণ সেই তেনেকৈ অতি চুটিও ; কিন্তু দীঘল ভাষণৰপৰা সৰহ সংখ্যক আৰু চমু ভাষণৰপৰা কম সংখ্যক উদ্ধৃতি লোৱা হোৱা নাই। সমকালীন অৱস্থা আৰু বিষয়ৰ গুৰুত্বৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বাণীসমূহ বছা হৈছে। সাহিত্য আৰু সাহিত্যৰ বিভিন্ন অংগ সম্বন্ধে বিভিন্নজনে দিয়া সংজ্ঞা আৰু ক্ষেত্ৰ বুজিবৰ কাৰণে এনে বিষয়বস্তুৰ উদ্ধৃতি বাছনি কৰা হৈছে। হয়তো, আমাৰ বিচাৰত যি ধৰণে ধৰা দিছে নিশ্চয় আনৰ বিচাৰত সেই তেনেদৰে ধৰা নিদিবও পাৰে। গতিকে এয়া আমাৰ নিজা ৰুচি-অভিৰুচিত বছা কথা। বহুতৰ লগত নিমিলিবও পাৰে। সেয়েহে কোনোবা এগৰাকীৰ উদ্ধৃতি বা সুবচনী বেছি হৈছে আৰু কোনোবা এগৰাকীৰ হয়তো কম হৈছে। এই সমতা ৰক্ষা কৰিব পৰা নহ'ল।

হীৰক জয়ন্তীত এইসকল দিক্‌নির্ণায়ক কবি, সাহিত্যিক আৰু চিন্তা-নায়কৰ সুবচনীসমূহ যেন অসমীয়া ৰাইজে ১৯১৭ চনৰপৰা ১৯৭৭ চনলৈকে থাওকতে পোৱাৰ ব্যৱস্থা হয় তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি সংগ্ৰহ কৰা হ'ল।

এই পুথিখনৰ আহি কাকত চাই সহায় কৰিলে শ্ৰীমান লীলা বৰাই। গতিকে তেওঁক আন্তৰিক শলাগ জনালোঁ। যোৰহাটৰ ভাৰতী প্ৰেছে অতি খৰখেদাকৈ পুথিখনি ছপাই দিয়াত প্ৰেছলৈ আন্তৰিক শলাগেৰে ধন্যবাদ জনালোঁ। ইতি—

ৰাইজৰ সেৱক,
আব্দুছ ছাত্তাৰ
বসন্তকুমাৰ গোস্বামী,
প্ৰধান সম্পাদক আৰু
সহকাৰী সম্পাদক
অসম সাহিত্য সভা

চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন
যোৰহাট-৭৮৫০০১
২০।১২।৭৭

সূচী ঃ

প্ৰথম অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় পদ্মনাথ গোহাঞিবৰুৱা
[১৮৭১-১৯৪৬]

সভাপতি
১৯১৭ , শিৱসাগৰ

জাতীয় অন্তৰতম ভাৱ, চিন্তা, তেজ আৰু প্ৰতিভা বাজ ওলাবলৈ ভাষা আৰু সাহিত্যত বাজে সুগম বাট আন নাই। আকৌ ভাষাতকৈ সাহিত্য এখোজ আগ। সেইকাৰণে জাতীয়ত্বৰ চিনাকি দিয়াত জাতীয় সাহিত্য তাতোকৈ এখোজ আগুৱাই যায়। গতিকে মানুহৰ জাতি আৰু ধৰ্ম, সাহিত্যৰ ভেঁটি হ'লেও, সি সাহিত্যৰ আঁচলত ধৰিহে আগবাঢ়িব পাৰে। সাজপাৰ আদিয়েও এই বিষয়ত সাহিত্যক পিছ পেলাই আগ হ'ব নোৱাৰে। আমাৰ দেশত মাধৱ কন্দলী, শংকৰদেৱ, মাধৱদেৱ, অনন্ত কন্দলী, ৰামসৰস্বতী এইসকল সাহিত্যিক মহাপুৰুষৰদ্বাৰা গঢ়িত সাহিত্যই যে তাৰ বিশিষ্ট প্ৰমাণ তাৰ বিষয়ে এই সম্ভাষণৰ যথাস্থানত বিৱৰি কোৱা যাব। এতেকে মানিব লাগিব, সাহিত্যই জাতীয়ত্বৰ আচল চিনাকি, সাহিত্যই জাতীয়ত্বৰ প্ৰকৃত জীৱন; সাহিত্যৰ অবিহনে কোনো জাতিৰ অস্তিত্ব টিকিবৰ সম্ভাৱনা নাই। যি জাতিৰ সাহিত্য নাই, সেই জাতিৰ ভাষা দোৱান মাথোন।

* * *

এইখিনিতে এইটো মনত ৰাখিবলগীয়া যে সাহিত্যৰ ভাষা সততে প্ৰাঞ্জল

আৰু সৰ্বসাধাৰণৰ বোধগম্য হ'লেহে তাৰদ্বাৰা জাতীয় জীৱন গঢ়িত হ'ব পাৰে, নহলে সি জাতিটোৰ উন্নত এটা শ্ৰেণীক ফালি নি তাক নিশকতীয়া আৰু মৰামুৱা কৰে। কিয়নো ভাষাত অকল শিক্ষিতৰ আধিপত্য নৰজে, ই জনসাধাৰণৰহে সম্পত্তি। সাহিত্যৰ ৰচনা কঠিন হলে সি ক্ৰমাত জনসাধাৰণৰ ভাষাৰপৰা নিলগ হৈ যায় আৰু শেহান্তৰত সি তাকৰীয়া পণ্ডিতমণ্ডলীৰ মাজতহে আৱদ্ধ হৈ ৰয়গৈ; গতিকে তাৰদ্বাৰা এটা জাতিৰ আটাইবিলাক লোক একগোট হৈ জাতীয় জীৱন সুগঠিত হোৱাত অন্তৰায় ঘটে। সেই কাৰণেই আজিকালিৰ উন্নত জাতিবিলাকে জাতীয় সাহিত্যত কোৱা-ভাষা আৰু লিখা-ভাষাৰ মাজত পাৰ্যমানে ওচৰ সম্বন্ধ ৰাখিবলৈ চায়। যি জাতিৰ সাহিত্য কোৱা-ভাষাৰপৰা যিমান নিলগ হৈ যায়, সেই জাতিৰ জাতীয় জীৱন সিমান ক্ষীণাবলৈ ধৰে আৰু অন্তত কেতিয়াবা তাৰ অস্তিত্বও লোপ পায়গৈ।

* * *

জনসাধাৰণৰ মাজত জ্ঞানবিস্তাৰ কৰাই সাহিত্যৰ মুখ্য উদ্দেশ্য। এই উদ্দেশ্য সিদ্ধি হ'লেহে সমাজৰ উন্নতি সাধিব পাৰি আৰু উন্নত সমাজৰ সমষ্টিৰেহে জাতীয় জীৱন গঢ়িবলৈ সমল পোৱা যায়। এতেকে, যি প্ৰণালীৰে সাহিত্য চৰ্চা হ'লে ওপৰত কোৱা উদ্দেশ্য সাধন কৰিব পাৰি তাৰ উদ্দেশ্যে সাহিত্যিকসকলৰ প্ৰতিভা, পৰিশ্ৰম আৰু অধ্যৱসায় নিয়োজিত হোৱা বাঞ্ছনীয়। এই বিষয়ত আমাৰ বৰ্তমান পতিত জাতিয়ে পৃথিৱীৰ আন আন উন্নত আৰু উন্নতিশীল জাতিবিলাকৰ আহি চিত্ৰত দেখেঁহঁক যে সাহিত্যক অকল কাব্যালংকাৰৰ ঢোলৰ ভিতৰতে আৱদ্ধ নাৰাখি ওপৰন্ত কৈ অহা বিবিধ বিষয়ক জ্ঞান চৰ্চাৰ নিমিত্তে ক্ষেত্ৰ বহলাই দিয়া হৈছে। তাৰ ফলত স্বাভাৱিকতে সেইবিলাক জাতিৰ সমাজ-বান্ধ কট্-কটীয়া হৈ জাতীয় জীৱন আপুনি সুগঠিত হৈ উঠিছে। এতেকে আমিও সেই উন্নতি লাভ কৰিবলৈ হলে, স্বাভাৱিক গতিৰে উধাবলৈ চাব লাগিব।

* * *

অসমীয়া ভাষাৰ অসমীয়া" নাম আধুনিক। পুৰণি কালত এই দেশৰ নাম কামৰূপ আছিল আৰু এই দেশবাসীলোকৰ ভাষাৰ নামো "কামৰূপীয়া ভাষা" আছিল; কিন্তু এই ভাষাৰ ওপৰত "অসমীয়া" নামৰ অধিকাৰো উপকৰা বুলিব নোৱাৰি। কামৰূপৰ সোমাৰখণ্ডৰপৰা আৰম্ভ কৰি এতিয়াৰ গোটেই অসম উপত্যকাত অহম বা আহোমসকলে অসম প্ৰতাপেৰে আধিপত্য বিস্তাৰ

কৰা পিছৰপৰা যেতিয়া সিবিলাকৰ নাম অনুসাৰে এই দেশৰ নাম "অসম" হয়, তেতিয়াৰপৰাই এই দেশৰ প্ৰজাৰ ভাষা "অসমীয়া ভাষা" নামে অভিহিত হয়; সি আজি সাতশ বছৰৰ আগৰ কথা। যদ্যপি "আহোম" বা "অহম" শব্দৰপৰা অসম দেশ আৰু অসমীয়া ভাষাৰ নাম হৈছে, তথাপি ই "আহোম" নহয়; আহোম ভাষা অসমীয়া ভাষাৰপৰা সম্পূৰ্ণ পৃথক। আহোমৰাজে দেশ শাসনৰ সুবিধাৰ্থে নিজৰ ভাষা ৰাজকীয় কাৰ্যত নলগাই প্ৰজাৰ এই অসমীয়া ভাষাহে ব্যৱহাৰ কৰিছিল। আহোম ভাষা কেৱল বুৰঞ্জী আৰু ধৰ্মপুথিতহে ৰৈছিল। তেতিয়াৰেপৰা আহোমসকলেও এই অসমীয়া ভাষাকে মাতৃভাষা বুলি গ্ৰহণ কৰিলে, আৰু আহোম ৰাজত্বৰ আদি ছোৱাৰেপৰা অসমীয়া ভাষা ৰাজ্য ভাষা (Court Language) ৰূপে আদৃত হোৱাত দিনক দিনে তাৰ শ্ৰীবৃদ্ধি হ'বলৈ ধৰিলে। এতিয়া সি যি ভেঁটিত থিয় হৈ ৰৈছে, সেই ভেঁটিও এই-খিনিতে চোঙোৱা হৈছিল। অসমীয়া ভাষাৰ মূলত সংস্কৃতৰ বাজেও, কামৰূপ বা অসমৰ আদিবাসীবিলাকৰ ভাষাৰ যি ভঁাজ লাগিছে বা যি ভাগ সোমাইছে, তাৰ গুৰিও এইখিনিতে। কাৰণ অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ গুৰিয়ালক উৎসাহৰ সাৰ দিওঁতা আহোমৰাজে সেই কালত দিগ্‌বিজয় কৰি ৰাজ্য বিস্তাৰ কৰোঁতে ভালেনাম অসমৰ আদিমবাসীৰ লগত সংঘৰ্ষণ ঘটিছিল; সেই ছেগতে "প্ৰজাৰ ভাষা" হৈ সেইবিলাক জাতিৰ ভাষাৰো ভালেমান শব্দ অসমীয়া ভাষাৰ শব্দাৱলীৰ ভিতৰত সোমায়। যোৱা ৭৫ বছৰমানৰ আগতে ভাষা-বিশাৰদ পণ্ডিত ব্ৰাউন চাহাবে, অসমীয়া ভাষা বিশ্লেষণ কৰোঁতে ইয়াত শতকৰা ৬৩ টাকৈ সংস্কৃত, ২৩ টাকৈ মিচিমি, ৭ টাকৈ অকা, ৫ টাকৈ মান, ১ টাকৈ আবৰ, ১ টাকৈ খামতী এই হিচাপে আৰ্য আৰু অনাৰ্য ভাষাৰ মূল থকা শব্দ পোৱা গৈছিল। ইয়াৰপৰা কিন্তু জনা যায় যে অসমীয়া ভাষাত আহোম ভাষাৰ সঁচ মুঠেই নাছিল; মাত্ৰ বুৰঞ্জীমূলক ৰাজকীয় ব্যাপাৰত আৰু আহোমৰ সুকীয়া সম্বন্ধ বুজোৱা (যেনে নিচাওদেও, আপাদেও, পুথাওদেওতা, — এনাইদেউতা ইত্যাদি) শব্দ ব্যৱহৃত হৈছিল।

* * *

৺হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ 'হেমকোষ'ৰ নিচিনা কীৰ্তি-স্তম্ভ জিলিকি থকাৰ স্থলত তেওঁৰ গুণৰ বিষয়ে বঢ়াই আৰু কি ক'ব লাগিছে? তথাপি এই দুজন সাহিত্যিক নেতাৰ বিষয়ে দু-আষাৰ ইমানকে কৈ যাওঁ যে অসমীয়া সাহিত্য-ক্ষেত্ৰত ইবিলাক দুয়ো দুখন সুকীয়া স্কুলৰদৰে আছিল। এখন (হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা) খাচ অসমীয়া আৰু ইখনত (গুণাভিৰাম বৰুৱা) সংস্কৃতীয়া শব্দ প্ৰয়োগৰ ধাউতি

প্ৰবল আছিল। কালৰ গতিত এতিয়া দুয়োখন স্কুলৰ ছাত্ৰ একপন্থীয়া হৈ আটাইবিলাক আগৰখন (খাচ অসমীয়া) স্কুলত ভৰ্তি হৈছে, পিছৰখন (সংস্কৃতীয়া) স্কুল এৰা পৰিছে। ইবিলাকৰ অনুগামী অসমীয়া সাহিত্যিক আৰু ভালেমানৰ নাম আজিকালি ল'বলৈ হৈছে।

* * *

শংকৰীয়া যুগৰ সাহিত্য যেনেকৈ সমাজবন্ধন আৰু জাতীয় জীৱন সংগঠনত কৃতকাৰ্য হৈছিল, বৰ্তমান যুগৰ সাহিত্যই তাৰ এশ ভাগৰ এভাগো কৰিব পৰা নাই। ইয়াৰ কাৰণ এই যে তেতিয়াৰদৰে এতিয়াৰ সাহিত্যিকে সমাজ আৰু জাতিৰ ধাতু বুজি গ্ৰন্থাদি প্ৰণয়ন কৰিব পৰা নাই। কি কাৰণে পৰা নাই, সেইটো সাহিত্য সভা আৰু সন্মিলনীৰ আলোচ্য বিষয় হ'ব লাগে। এতিয়াৰ-পৰা বছৰি এইদৰে "সদৌ অসমৰ অসমীয়া সাহিত্যিক সন্মিলনী" বহি এই বিষয়ে পৰ্য্যালোচনা কৰা হ'ব লাগে আৰু বছৰেকীয়া সন্মিলনীক সমল দি সহায় কৰিবলৈ অসম উপত্যকাৰ প্ৰত্যেক সদৰ আৰু মহকুমাত, আনকি ঠাই বুজি গাঁও-মৌজা আদিৰ কেন্দ্ৰস্থলতো বাৰেও মাহে বহা পালি বা শাখা সন্মিলনী স্থাপিত হোৱা বাঞ্ছনীয়। এইখিনিতে ক'ব খোজোঁ যে আগৰ "অসমীয়া ভাষাৰ উন্নতি সাধিনী সভা"ৰ যিবিলাক লোপ পাইছে সেইবিলাক পুনঃ সজাগ কৰি আৰু য'ত নাই তাত নতুনকৈ পাতি লৈ সেইবিলাকৰ হাতত শাখা সন্মিলনীৰ কৰ্তব্য গটাব পৰা যায়। সন্মিলনী বা পালি সভাবিলাকে নিজেও যি পাৰে স্বতন্ত্ৰীয়াকৈ জাতীয় উন্নতিৰ অৰ্থে কৰি গৈ থাকিব আৰু যিবিলাক বিষয়ত সদৌ অসমৰ মত মিলাবৰ আৱশ্যক তেনেবিলাক বিষয়ৰ আলোচনা বছৰেকীয়া "সদৌ অসম সাহিত্য সন্মিলনী" লৈ আগ কৰি সাঁচি থ'ব। এই নিয়মে শাখা সন্মিলনী আৰু পালি সভাবিলাকৰপৰা প্ৰস্তাৱ আৰু পৰামৰ্শ গ্ৰহণ কৰি আমাৰ জাতীয় সাহিত্যক বৰ্তমান পতিত অসঠহাৰপৰা উদ্ধাৰ কৰিবলৈ আমাক কি লাগে তাৰ বিষয়ে ঘাই সাহিত্য সন্মিলনীত বছৰি পৰ্য্যালোচনা হ'ব লাগে।

—

সভাপতি
১৯১৮, শিৱসাগৰ

দ্বিতীয় অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় চন্দ্ৰধৰ বৰুৱা [১৮৭৪-১৮৬১]

অসমীয়া ভাষাটোক আন কোনোবা ভাষাৰ অপভ্ৰংশ বুলি কোনোবাই যদি মনত শান্তি আৰু গাত সুত পায়, তেন্তে বোলক। আমাৰ কিন্তু সেই কথালৈ কাণ দিবলৈ সময় নাই। আজি যদি এই কথাৰ আমি প্ৰতিবাদ কৰিবলৈ যাওঁ, তেন্তে কাইলৈ যদি তেওঁলোকে কয় বোলে অসমীয়া মানুহৰ গলধনত মূৰ বোলা অংগটো নাই, তেনেহ'লে দেখোন আমি মৰা পৰিলোঁ। আমি সকলো অসমীয়াই খোৱা-এৰি, বন-বাৰীলৈ পিঠি দি কান্দি-কাটি ব্যাকুল হৈ আমাৰ মূৰবিলাক হেৰাল বুলি এই গোটেই সৃষ্টিখনত বিচাৰি ফুৰিবগৈ লাগিব।

* * *

...পাদ্ৰীসকলৰ নাম চিৰকাললৈকে অসমীয়া সাহিত্যত জিলিকি থাকিব আৰু অসমীয়া সাহিত্যিকমণ্ডলীয়ে তেখেতসকলৰ মুক্ত-কণ্ঠে গুণ ল'ব। আনন্দৰাম ঢেকীয়ালফুকনৰ সম্পৰ্কে এজন উচ্চপদস্থ ইংৰাজ ৰাজপুৰুষে কৈ থৈছে বোলে, তেখেত অসম দেশৰ ৰাজা ৰামমোহন ৰায় আছিল; কিন্তু বোলে দুই গৰাকীৰ কৰ্মস্থল আৰু কৰ্মজীৱনৰ সকলো অৱস্থা ভালকৈ বিজাই চালে দেখা যায় যে ৰাজা ৰামমোহন ৰায়তকৈ আনন্দৰাম ফুকনক ডাঙৰ

বুলিব লাগে। হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ বিষয়ে মুঠতে ইমানকে ক'লেই হ'ব যে আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যৰ তেখেতেই ওজা, তেখেতেই গুৰিয়াল, তেখেতেই জন্মদাতা। গুণাভিৰাম বৰুৱাৰ গুণ অসমীয়া সাহিত্যই কোনো কালেই পাহৰিব নোৱাৰে আৰু অসমীয়া সাহিত্যিকসকল তেখেতৰ গুৰিত যুগে যুগে ধৰুৱা হৈ থাকিব। এই মহাত্মাসকলে পাতি দি যোৱা জখলাইদিহে আমি বগাইছোঁহঁক। তেখেতসকলে গঢ়ি থৈ যোৱা অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰতিমাকে মাজে-সময়ে দুপদ-এপদ গহনা বা দুপাহ-এপাহ ফুল পিন্ধাই সজাইছোঁহঁক।

* * *

তাৰ পিছত তাহানি কলিকতাত "জোনাকী" আৰু "বিজুলী" উলিওৱা ছাত্ৰসকলে অসমীয়া সাহিত্যত এটা ডাঙৰ হেঁচোক মাৰিলে। সেই একে হেঁচোকতে অসমীয়া সাহিত্য ভালেখিনি আগবাঢ়ি পৰিল আৰু তাৰ কোবতে আজিলৈকে আগবাঢ়িবই লাগিছে। সেই হেঁচোকৰ গুণতে গোটেই অসম দেশ জুৰি সাহিত্য অনুৰাগৰ উজান উঠি পৰিল। এই ছাত্ৰসকলৰ উদ্যম অতিকৈ শলাগিবলগীয়া। এওঁলোকৰ গুৰিতো অসমীয়া সাহিত্য নথৈ ধৰুৱা।

* * *

এই যে মই শিক্ষা শিক্ষা কৰি আহিছোঁ, এই শিক্ষা কথাটোৰ ইমানতে এটা টীকা দি থওঁ। যি শিক্ষাই স্বভাৱটো ঘঁহি-পিহি নিমজ কৰি দিয়ে মানুহৰ চকু গজাই দিয়ে, মনক উদাৰ আৰু বুদ্ধিক প্ৰখৰ কৰি দিয়ে আৰু কাৰ্য-ক্ষমতা আৰু যোগ্যতা বৃদ্ধি কৰি মানুহক সমাজৰ নিমিত্তে লাগতিয়াল কৰি তোলে, মই তাকেহে শিক্ষা বুলিছোঁ; কিন্তু যি শিক্ষাৰপৰা কেৱল গোটাদিয়েক 'ক ক ম ম' আওৰাই লৈ মানুহ অহংকাৰেৰে পৰিপূৰ্ণ আৰু সকলো লাগতিয়াল কাৰ্যৰ নিমিত্তে অনুপযুক্ত কিবা এটা অদ্ভুত প্ৰাণী হৈ পৰে, সি শিক্ষা নহয়েই বৰং অশিক্ষাতকৈও সহস্ৰগুণে অধম আৰু ভয়ংকৰ এই কথা কি মতা, কি মাইকী সকলোৰে শিক্ষাৰ পক্ষে সমানে ঘটে। এনে শিক্ষাই মতা আৰু মাইকী দুইকো সমানে অকৰ্মণ্য কৰিব।

* * *

... ... আমাক উচ্চ শ্ৰেণীৰ সাহিত্য লাগে। আমাৰ ভাষাত যে এই শ্ৰেণীৰ সাহিত্য নাই, এনে নহয়। শংকৰ, মাধৱ, আদি কবিসকলৰ কাব্য, গীত আৰু ভটিমা আদিৰ কথা নকৰেঁই, আধুনিক সাহিত্যিকসকলৰ ৰচনাতো নানাবিধ তথ্য, চিন্তা আৰু গৱেষণা থকা বহুত প্ৰবন্ধ আৰু প্ৰকৃত সৌন্দৰ্য থকা অনেক কবিতা প্ৰকাশ হৈছে। আধুনিক অসমীয়া সাহিত্য-

ভঁৰালত পৃথিৱীৰ সকলো সাহিত্যতে আদৃত হ'বৰ উপযুক্ত কিছুমান ৰত্ন ওলাইছে বুলিলে একো অত্যুক্তি কৰা নহ'ব। ওপৰত সাহিত্য শব্দটো মই এনে অৰ্থৰে ব্যৱহাৰ কৰি আহিছোঁ, যে ই অংক আৰু বিজ্ঞান প্ৰভৃতি শিক্ষাৰ সকলো বিষয়কে সামৰি পেলাইছে। এইবিলাক বিষয়ৰ কিতাপো যে আমাৰ ভাষাত ওলোৱাই নাই, সিও নহয়। দশানন্দ ভঁৰালীৰ "প্ৰাকৃতিক ভূগোল", আৰু ৰায়বাহাদুৰ শ্ৰীযুত ৰাধাকান্ত সন্দিকৈৰ "প্ৰাকৃতিক বিজ্ঞান" প্ৰভৃতিয়েই তাৰ প্ৰধান প্ৰমাণ; কিন্তু তথাপি মই নকৈ নোৱাঁৰো যে সাহিত্যৰ সকলো অংগতে আৰু ভালেখিনি উচ্চ শ্ৰেণীৰ কিতাপৰ প্ৰয়োজন আছে। ব্যাস, বশিষ্ঠ, কপিল, বাল্মিকী, যাজ্ঞবল্ক আদি কবি, আৰ্য সাহিত্যৰ প্ৰাচীন মহা মহা ধনুৰ্ধৰসকলৰ উল্লেখকে নকৰোঁ, চেক্সপীয়েৰ, কালিদাস, ডাৰৱিন, মীল, স্পেনচাৰ, মাৰ্টিনিউ, ৰবীন্দ্ৰনাথ আদি পণ্ডিতসকলৰ গ্ৰন্থৰে সৈতেই তুলনা কৰিব পৰা গ্ৰন্থ আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যত আজিলৈকে কেইখন ওলাইছে? ইয়াকো স্বীকাৰ কৰিব লাগিব যে উচ্চ শ্ৰেণীৰ কিছুমান কিতাপ ছপা খৰচৰ অনাটন আৰু বিক্ৰী নোহোৱাৰ ভয়ত হাতেলিখা অৱস্থাতে পৰি থাকোঁতেই পোকে খাই নষ্ট কৰিছে। যোৰহাটৰ সাহিত্য সভাৰ গৰাকীসকলে কিছুদিনৰ পূৰ্বে সৰল ভাষাত কিছুমান উচ্চ শ্ৰেণীৰ সাহিত্যৰ কিতাপ লিখাবলৈ চেষ্টা কৰাইছিল আৰু জ্যোতিষ আৰু ভূতত্ত্বৰ বিষয়ে দুখনি সুন্দৰ সৰল পুথি লিখাইছিল। অসম সাহিত্য সভাৰ শাখা আৰু স্বীকৃত সভাবিলাকেও এই প্ৰথাকে অৱলম্বন কৰিলে বিশেষ সুফল হোৱাৰ সম্ভৱ।

* * *

এই অসম সাহিত্য সভাৰ অতি উপযুক্ত সময়ত জন্ম হৈছে। বহুদিনৰ আগেয়ে ওপৰত উল্লেখ কৰা কলিকতাৰ সাহিত্যসেৱী অসমীয়া ছাত্ৰসকলে কলিকতাতে "অসমীয়া ভাষাৰ উন্নতি-সাধিনী সভা" নাম দি এখন সাহিত্য-সভা স্থাপন কৰিছিল। এই সভাৰ নামৰ সম্পূৰ্ণৰূপে সাৰ্থক হ'ল; কাৰণ ই অসমীয়া ভাষাৰ অশেষ উন্নতি সাধন কৰিলে। এই সভাৰ উদ্যমত, ইয়াৰ আৰ্হিৰেই, অসম দেশৰ না না ঠাইত লাহে লাহে এনেকুৱা সভা স্থাপিত হৈ পৰিল আৰু এই সভাবিলাকে দেশত সাহিত্য চৰ্চাৰ সোঁত বোৱাই দিলে। মুঠতে ক'বলৈ গ'লে এই সভাবিলাকৰ প্ৰভাৱতে অসম দেশত সাহিত্য চৰ্চাৰ যুগান্তৰ প্ৰৱৰ্তন হ'ল। সেই কালৰ আজিৰ সাধাৰণ অসমীয়াৰ

ৰুচিৰ কিমান প্ৰভেদ, তাক দেখুৱাবলৈ এটা ক্ষুদ্ৰ ঘটনাৰ কথা কওঁ, ১৮৯২ চনত এজন বয়সীয়া অসমীয়া ভদ্ৰলোক কলিকতা চাবলৈ গৈছিল। "বিজুলী"ৰ তেতিয়াৰ সম্পাদকে মোৰ আগতে তেওঁক এক সংখ্যা "বিজুলী" উপহাৰ দিলে আৰু "বিজুলী" সম্পৰ্কে তেওঁৰ মতামত সুধিলে। তেতিয়া সেই ভদ্ৰলোকজনে ক'লে—"ভাল হৈছে, ভাল হৈছে; আমাৰ ঘৰলৈকো জোনাকীয়েই কি বিজুলীয়েই কিবা কেতবোৰ গৈ থাকে। মই আহোঁতে ভাৰে এসোপা ফালি-ছিৰি কিবাকিবি লোণ-পাণ বান্ধিও আনিছোঁ।" ইয়াকে কৈ শেহত তেওঁ "বিজুলী" খন বঙলা ভাষাত চলাবলৈকো বুধি দিলে; কাৰণ তেতিয়া হলে সৰহ ধন পোৱাৰ সম্ভৱ। এই শ্ৰেণীৰ মানুহ আজি অসম দেশত কৰবাত বিচাৰি পোৱা যাবনে? এই মানুহজন এতিয়াও জীয়াই আছে আৰু আন কি তেওঁবো আজিকালি আৰু আগৰ সেই মত গুচিল। মই তাহানি স্কুলত পঢ়া কালত বঙালী কবিতা লেখিবলৈ চেষ্টা কৰি ল'ৰা ধেমালি কৰিছিলোঁ। আজি কালিৰ অসমীয়া ল'ৰাই তেনে কৰিবনে? বুঢ়া ডেকা ল'ৰা মতা মাইকী সকলো লিখা-পঢ়া জনা অসমীয়াই আজি অসমীয়া সাহিত্যৰ সোৱাদ পাইছে আৰু তাৰ মোল বুজিছে। দেশত অসমীয়া সাহিত্যৰ ঢৌ উঠি পৰিছে। চাৰিওফালে অসমীয়া সাহিত্যৰ চেষ্টা কৰিবলৈ আগ্ৰহ থকা বহুত মানুহ দেখা গৈছে। এতিয়া এই সকলো সাহিত্যানুৰাগীক একেলগে গোট খুৱাই, এটা সম্মিলিত শক্তি গঠন কৰি, কাৰ্যক্ষেত্ৰত লগাই দিবৰ সময় হ'ল। এই সম্মিলিত মহাশক্তিৰ বলত অসমীয়া সাহিত্য ক্ষেত্ৰত অসাধ্য সাধন হ'ব। এনে মহা শুভক্ষণত এই মহৎ উদ্দেশ্যেৰে এই অসম সাহিত্য সভাৰ জন্ম হৈছে। ই সকলো অসমীয়াৰে আদৰৰ ধন, সকলো অসমীয়াৰে চেনেহৰ পাত্ৰ, সকলো অসমীয়াৰে ভৰসাৰ স্থল আৰু সকলোৰেপৰা নথৈ মৰম পাব বুলি ই পৰম আশা কৰিছে; কাৰণ এনে আশা কৰিবৰ ইয়াৰ সম্পূৰ্ণ অধিকাৰ আছে।

—

তৃতীয় অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় কালীৰাম মেধি [১৮৭৮-১৯৫৩]

সভাপতি
১৯১৮, বৰপেটা

পুৰণি পদ, ডাকৰ বচন, গীত আদি নিৰক্ষৰ মানুহৰ মুখে মুখে চলি আহিছে, সৰ্বসাধাৰণৰ সম্পত্তি হৈ ৰৈছে। বৰ্তমান প্ৰকাশিত কিতাপ বিশেষকৈ স্কুল-কলেজৰ নিমিত্তে ৰচিত, জনসাধাৰণৰ পাঠোপযোগী নহয়। সেইদেখি সৰ্বসাধাৰণেও সহানুভূতি দেখুৱাব নোৱাৰে। নাটক আৰু খনদিয়েক ধৰ্ম-পুস্তক ভিন্ন আন কিতাপে সাধাৰণৰ মন আকৰ্ষণ কৰিব পৰা নাই। তাৰ কাৰণ সম্ভৱতঃ এই যে আমি পাশ্চাত্য শিক্ষাৰ আদৰ্শ লৈ জনসাধাৰণক পাহৰি গৈছোঁ। তেওঁলোকৰ সুখ-দুখ, আশা-ভয় আমাৰ আলোচ্য বিষয়ৰ-পৰা বাদ দিছোঁ। পাশ্চাত্য শিক্ষা বুলি ইয়াত আমি বিশেষ কৰি ইংৰাজী সাহিত্যৰ কথা কৈছোঁ। ইংৰাজী সাহিত্য নগৰবাসী, ৰাজপুৰোহিত, আমোলা, ভূম্যাধিকাৰী, বিলাসী আৰু ভোগ্য লোকৰ সামগ্ৰী। তাত সৰ্বসাধাৰণৰ ভাগ নাই বুলিলেও হয়। ৱাৰ্ডচৱাৰ্থ, বাৰ্ণচ আদি দুই-এজন কবিয়েহে জনসাধাৰণৰ সুখ-দুখলৈ মন কৰিছিল।

ইংলণ্ডৰ পক্ষে কাল্পনিক আদৰ্শ সোণৰ সপোন, সাহিত্যত শোভা পাব পাৰে, কিয়নো সি কল-কাৰখানাৰ দেশ, ধনী আৰু ৰাজ্যাধিকাৰীৰ দেশ; কিন্তু

আমাৰ নিচিনা কৃষিপ্ৰধান দেশত, দুখীয়া দেশত, কাল্পনিক আদৰ্শই মন আকৰ্ষণ কৰিব নোৱাৰে। যাৰ খাবলৈ ভাত, পিন্ধিবলৈ কাপোৰ নাই, তাৰ পক্ষে প্লেটৰ ইউটোপিয়াৰ দৰে কাল্পনিক ৰাজ্য আৰু কাল্পনিক আদৰ্শ কিয়? কিন্তু আমি সেইটো ভৱা নাই। আমি অন্ধ হৈ কাল্পনিক আদৰ্শ আগত লৈ, পাশ্চাত্ত্য শিক্ষাৰ অনুকৰণত নতুন জগত গঢ়িবলৈ বাঞ্ছা কৰিছোঁ। তাৰ লগত বাস্তৱ জীৱনৰ কোনো সংস্ৰৱ বা সামঞ্জস্য নাই। আমি আমাৰ কল্পনাতে বিভোৰ হৈ দৈনন্দিন জীৱনৰপৰা ক্ৰমশঃ আঁতৰি গৈছোঁ; অকৃত্ৰিম এৰি কৃত্ৰিমলৈ আগবাঢ়িছোঁ আৰু সত্য এৰি মিছাত প্ৰবৰ্ত্তিবলৈ ওলাইছো। আমাৰ নাট আৰু আমাৰ বেছিভাগ উপন্যাসে অসমীয়া জীৱনক স্পৰ্শ কৰিব পৰা নাই। আমি ভালেই হওক, বেয়াই হওক ইংৰাজী আদৰ্শৰ ফালে অবিৰাম গতিত চলিছোঁ। আমাৰ দিগভ্ৰম হৈছে। আমি আমাৰ সমাজ, আমাৰ কৃষি, আমাৰ বাণিজ্য আৰু আমাৰ শিল্পক অৱহেলা কৰিছোঁ।

* * *

মুঠতে ক'বলৈ গ'লে আমাৰ সমাজ আৰু আমাৰ সাহিত্য বিপৰীত দিশে চলিছে। আমাৰ সাহিত্যত আমাৰ সমাজৰ অভাৱ আকাংক্ষা আৰু লক্ষ্য প্ৰকাশ কৰিবলৈ পাহৰিছোঁ। তেনেস্থলত সাধাৰণৰ সহানুভূতি ক'বপৰা হ'ব পাৰে? বৰ্তমান প্ৰকাশিত কিতাপ সাধাৰণে নপঢ়ে। সেইখন কিতাপৰ একফাঁকি কথা বা এটা পদ জনসাধাৰণৰ মাজত সোমাইছে বা প্ৰচলিত হৈ ৰৈছে। এইটোৱেই সাহিত্যৰ দৰিদ্ৰ অৱস্থা নহয়নে? ফ্ৰান্সত ভলটেয়াৰ আৰু ৰুচোৱে যি সাহিত্য প্ৰচাৰ কৰিছিল, সি জনসাধাৰণৰ দুখ আৰু আকাংক্ষাৰ এটা প্ৰতিধ্বনি আছিল, সি গোটেই ফৰাছী সমাজক আলোড়িত কৰিছিল, সমাজৰ নিম্নস্তৰলৈ ভেদিছিল, সেই হেন্দোলনিতে ফৰাছী বিপ্লৱ ঘটিছিল।

* * *

নানা কাৰণে আমাৰ সাহিত্যত এতিয়াও স্বাধীন চিন্তাৰ সোঁত চলা নাই। আমাৰ সমাজৰ গুণ-দোষ, অভাৱ-অভিযোগ, আশা-ভাৰসা এতিয়ালৈ আমাৰ সাহিত্যত সম্পূৰ্ণ স্থান পোৱা নাই। এনে অৱস্থাত স্বাধীন চিন্তাৰ বিকাশ বা আত্মকেন্দ্ৰতাৰ চল ওলাব নোৱাৰে। স্বাধীন চিন্তাৰ অভাৱত আমাৰ সাহিত্য এতিয়াও শৈশৱ অৱস্থাতে আছে। যদি আমাৰ সাহিত্যিকদলে অসমীয়া সমাজৰ দুখ, অভাৱ আৰু আশাৰ কথা নাট, উপন্যাস আদিত অবিকৃতভাৱে অংকিত কৰি দেখুৱাবলৈ সমৰ্থ হয়, যদি তেওঁলোকে আমাৰ

গাঁৱলীয়া জীৱন, কৃষক জীৱন আৰু দৰিদ্ৰ জীৱনৰ চিত্ৰ ফট্‌ফটীয়াকৈ দেখুৱাব পাৰে, তেনেহ'লে স্বাধীন চিন্তা আৰু আত্মকেন্দ্ৰতাৰ বাট মুকলি হ'ব। সমাজ আৰু সাহিত্য উভয়ে উন্নতিৰ পথ ধৰিব। সেইখিনি নহয় মানে স্বাধীন চিন্তাৰ সোঁত নবয়, স্বাৱলম্বন আৰু আত্মমৰ্যাদাৰ ভাৱ মনত নেখেলায় আৰু সমাজৰ ভিন্ ভিন্ অংগ স্বদেশপ্ৰেমত স্পন্দিত নহয়। আমাৰ সাহিত্য বাস্তৱ জীৱনৰ আদৰ্শ ৰাখি উধাব লাগিব, সমাজৰ অভাৱ, দুখ আৰু কুসংস্কাৰ নিবাৰণৰ নিমিত্তে লক্ষ্য থাকিব লাগিব। নিম্ন স্তৰৰ লোকক আমাৰ দুখ-সুখৰ কথা ক'ব লাগিব, তেওঁলোকবো শুনিব লাগিব। তেওঁলোকৰ-পৰা আঁতৰ হৈ আমি কোনোমতে উন্নতিৰ পথত আগুৱাব নোৱাৰোঁ।

* * *

আমাৰ এই সাহিত্য সভাৰ উদ্দেশ্য অসমীয়া ভাষাৰ আৰু অসমীয়া সাহিত্যৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কৰা বা জাতীয় ভাষা আৰু জাতীয় সাহিত্যৰ উন্নতি কৰা। যিবিলাক কাব্য, নাট্য, বুৰঞ্জী আদিত আমাৰ জাতীয় সাহিত্য সংৰক্ষিত হৈছে, যাৰদ্বাৰা আমাৰ পুৰণি সাহিত্য সংগঠিত আৰু পুষ্ট হৈছে তাৰ আৱিষ্কাৰ আৰু প্ৰচাৰ আমাৰ প্ৰধান কৰ্তব্য। সাহিত্য বুলি আমি কেৱল মুদ্ৰিত পুস্তককে ধৰা নাই। পুৰণি হাতেলিখা পুথি, বুৰঞ্জী গীত, যেনে বৰগীত, ৰামায়ণৰ গীত, বিয়াৰ গীত, দেহ বিচাৰৰ গীত, বাৰমাহী গীত, নাওখেলাৰ গীত, আই নাম ইত্যাদি। দৃষ্টান্ত, ফকৰা, যোজনা, সাধুকথা আদি সাহিত্যৰ অংগ। যিবিলাকত আমাৰ জাতীয় জীৱন অংকিত আছে তাৰ আৱিষ্কাৰ কৰিলে পুৰণি সাহিত্যকো উদ্ধাৰ কৰা হ'ব। তাৰ উদ্ধাৰ আৰু প্ৰচাৰে আমাৰ সাহিত্যৰ ক্ৰমোন্নতিৰ পথ মুকলি কৰিব। আমি বৰ্তমান সমাজৰ বৰ্তমান অৱস্থাৰপৰা আৰম্ভ কৰিলে নহ'ব। অতীতৰ ভাৱ, চিন্তা, আকাংক্ষা, আদৰ্শ আৰু ভাষা বিচাৰি উলিয়াব লাগিব আৰু অতীতৰ লগত সামঞ্জস্য ৰাখি গন্তব্য পথত আগুৱাব লাগিব। জাতীয় সাহিত্য জাতিৰ অতীত কাহিনীৰ লগত গঁথা, ফুলৰ মালাৰ অনুৰূপ, পুৰণি সাহিত্যত অতীত সমাজৰ প্ৰতিবিম্ব আছে, সমাজ ধৰ্ম নিহিত আছে, জাতিৰ ভাষা লিখিত আছে, অতীত বুৰঞ্জীৰ চিহ্ন আছে আৰু হাজাৰ হাজাৰ বছৰে প্ৰচাৰিত, পৰীক্ষিত, শোধিত আৰু প্ৰচলিত ৰীতি-নীতি, আচাৰ ব্যৱহাৰ, আশা-ভাৰসা, সুখ-দুখ বৰ্ণোৱা আছে। তাক হঠাতে এৰি সমাজত নতুন ৰাজ পতা, সাহিত্যত নতুন ভাৱ অনা আৰু দেশত নতুন আদৰ্শ ধৰাটো আমাৰ পক্ষে উপকাৰী হ'ব নে নহ'ব তাক কোনেও ক'ব

নোৱাৰে। বৰ্তমানত পাশ্চাত্ত্য ভাব, পাশ্চাত্ত্য আদৰ্শ আৰু পাশ্চাত্ত্য নীতি আমাৰ সাহিত্যত সোমাব ধৰিছে। তাৰ ফল, লাভতকৈ লোকচান বেছি। বৰ্তমান প্ৰচলিত বহুত পাশ্চাত্ত্য দেশৰ বহুত সংস্কাৰ আমাৰ সমাজৰ অনিষ্টকাৰী। তাৰ উল্লেখ ইয়াত নিষ্প্ৰয়োজন। মৌ-মাখিয়ে যেনেকৈ নানা ঠাইৰপৰা মৌ আহৰণ কৰি মৌচাক পূৰ্ণ কৰে, তেনেকৈ নানা ভাষাৰপৰা সম্ভাৰ আনি আমাৰ সাহিত্যৰ পুষ্টি সাধন কৰা উচিত; কিন্তু সেই ভাব আনিলে আমাৰ জাতীয়তাৰ সাম্যভাৱ নষ্ট হ'বৰ বৰ ভয়। ইংৰাজী ভাষা, ইংৰাজী সাহিত্যৰ পোহৰত আমি আগেয়ে নেদেখা বহুত বস্তু দেখিছোঁ, আগেয়ে নজনা কথা জানিছোঁ। ইংৰাজী শিক্ষাৰ-পৰা যে আমাৰ মহৎ উপকাৰ হৈছে তাক শতমুখে স্বীকাৰ কৰিব লাগিব। আমাৰ সাহিত্যও যে সেই শিক্ষাৰ আলোক পাই বলীয়ান হৈছে তাকো মানিব লাগিব।

* * *

ভাষা কেৱল সাহিত্যৰ সঁজুলি নহয়, ই জাতীয় জীৱন আৰু জাতীয় ইতিহাসৰ স্মৃতিচিহ্ন আৰু ই সমাজৰ উন্নতিৰ সংকেত। ই মেঘৰ গাজনিৰদৰে আকাশতে ওলাই আকাশতে মাৰ নাযায়; কিন্তু সাহিত্যৰ পাষাণময় গাত খোদিত হৈ থাকে। শব্দৰ আৰু ব্যাকৰণৰ বুৰঞ্জী আছে, তাত ধৰ্ম, ৰীতি-নীতি আৰু অতীত কাহিনী নিহিত আছে। আমাৰ বহাগ বিহু ঋগ্বেদোক্ত গবাময়ন সত্ৰৰ অন্তৰ্গত বিষুবাহ নামে যজ্ঞৰ ৰূপান্তৰ বুলিলে কিজানি আপোনালোকে বিশ্বাস কৰিব নুখুজিব; কিন্তু ই যে বাস্তৱিকে বিষুব সংক্ৰান্তিত কৰিবলগীয়া বিষুবাহ যজ্ঞৰ স্মৃতি তেনে কথা ভাৱিবলৈ বহুত কাৰণ আছে। কোনো কোনো শব্দ ব্যৱহাৰত পৰি বিস্তৃত অৰ্থ প্ৰকাশ কৰি তললৈ নামিছে। উদাহৰণস্বৰূপে ধৰক "সত্ৰ" শব্দ। ঋগ্বেদৰ সময়ত বাৰদিনতকৈ অধিক দিন ব্যাপী বহুত যজমানৰ পক্ষে অনুষ্ঠিত যজ্ঞক "সত্ৰ" বুলিছিল। ভাগৱতী সময়ত তাৰ অৰ্থ আৰু বিস্তৃত হ'ল। তাত পাওঁ—নৈমিষাৰণ্য নামে প্ৰসিদ্ধ তীৰ্থ ক্ষেত্ৰত শৌনকাদি ঋষিসকলে ভগৱানক পাবলৈ সহস্ৰ বছৰ ব্যাপী "সত্ৰ" কৰিছিল অৰ্থাৎ যজ্ঞোপলক্ষে একেলগে বাস কৰিছিল। বৰ্তমানত তাৰ অৰ্থ আৰু বিস্তৃত হৈছে—তাৰ অৰ্থ এতিয়া চিৰকাল ব্যাপী অসংখ্য ভকতে ভগৱতপ্ৰাপ্তিৰ আশাত নাম-কীৰ্তন কৰা স্থান আৰু ভকতসকল। সেইদৰে "আপী" শব্দই ঋগবেদৰ সময়ত 'মাতৃ' বুজাইছিল, পুৰণি অসমীয়াত "স্ত্ৰী"ক বুজাইছিল আৰু

বৰ্ত্তমানত কৰবাত কৰবাত ছোৱালীক, কৰবাত কৰবাত চাকৰণী আৰু কৰবাত স্ত্ৰীক বুজায়। সেয়েহে কওঁ বৰ্তমানত প্ৰচলিত কোনো শব্দকে সাহিত্যৰপৰা বাদ দিয়া উচিত নহয়। বাদ দিলে ভাষাৰ বুৰঞ্জী লোপ আৰু অংগহীন হয়। শব্দত ব্ৰাহ্মণ-শূদ্ৰ বিচাৰিলে বা আৰ্য-অনাৰ্য বাছিলে জাতীয় ভাষা নাথাকে, জাতীয় সাহিত্য নহয়। জাতীয় ভাষাত ডাঙৰ-সৰু নাই, হিন্দু-মুছলমান নাই, ৰজা-প্ৰজা নাই, ধনী-দুখীয়া নাই আৰু পণ্ডিত-মূৰ্খ নাই।

চতুৰ্থ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী [১৮৭২–১৯২৮]

সভাপতি

১৯২০, তেজপুৰ

সাহিত্য হৈছে এটা জাতিৰ জাতীয় জীৱনৰ প্ৰতিকৃতি। এখন জীৱন চৰিত্ৰই যেনেকৈ এজন মানুহৰ আকৃতি-প্ৰকৃতি, স্বভাৱ-চৰিত্ৰ সকলো প্ৰকাশ কৰে, সেইদৰে জাতীয় সাহিত্যই এটা জাতিৰ আকৃতি-প্ৰকৃতি, স্বভাৱ-চৰিত্ৰ, গঢ়-গতি, উন্নতি-অৱনতি সকলোবিলাক প্ৰকাশ কৰে। সংক্ষেপকৈ ক'বলৈ গ'লে এটা জাতিৰ ধৰ্ম, অৰ্থ, কাম-মোক্ষ বিষয়ে যি সাধনা সেয়ে সেই জাতিৰ সাহিত্য। যি জাতিৰ সাহিত্য নাই, সেই জাতি জীয়াই থাকোঁতেও মৰা। সাহিত্য নথকা জাতি আন এটা জাতিৰ সংঘৰ্ষণত আহিলেই সি তাৰ জাতীয় জীৱন সজীৱ ৰাখিব নোৱাৰে।

* * *

আমাৰ সাহিত্য আৰু এটা প্ৰধান সম্পদ হৈছে আমাৰ দেশৰ পুৰণি পুথি-বিলাক। আপোনাসকলে বোধকৰো জানে যে মোৰ দিহামতেই অসম গৱৰ্ণমেণ্টে আমাৰ দেশৰ পুৰণি পুথিবিলাক ধ্বংসৰ হাতৰপৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ যত্ন কৰে। সেই কামৰ নিমিত্তে মোক গৱৰ্ণমেণ্টে ছমাহৰ নিমিত্তে Special Duty ত (বিশেষ কামত) নিযুক্ত কৰে। ক'বলৈ লাজ আৰু বেজাৰ লাগে যে কেইজনমান চকু চৰহা আৰু হিংসাকুৰীয়া মানুহে মোৰ

বিপক্ষে সেই সময়ত এনে এটা ষড়যন্ত্ৰ সৃষ্টি কৰে যে মই এই দেশহিতকৰ কামটো অতি উৎসাহেৰে হাতত লৈয়ো আধাকৰা অৱস্থাতে তাক এৰি দিবলৈ বাধ্য হওঁ। মই কেৱল কেইখনমান জিলাৰপৰা লৰালৰিকৈ বেলেগ বেলেগ বিষয়ৰ প্ৰায় আঢ়ৈশখনমান পুথিহে সংগ্ৰহ কৰিব পাৰিলোঁ। তেতিয়া মই অসমদেশত থকা পুথিৰ মোটামোটি এটা পিয়ল লৈ দেখিছিলোঁ যে আমাৰ দেশত কমকৈও বেলেগ বেলেগ বিষয়ত প্ৰায় পাঁচ হেজাৰমান পুথি আছে। সেই পুথিবিলাকৰ এখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰা অসম সাহিত্য সভাৰ এটা বৰ উচিত কাম হ'ব বুলি ভাবোঁ। এই পুথিবিলাক অসমীয়া মানুহে নিজৰ প্ৰাণতকৈও মূল্যবান বুলি ভাবে। এনে ভাৱৰপৰাই এই পুথিবোৰ আজিলৈকে তিষ্ঠি আছে; নহলে অতদিনে কিজানি তাৰ অস্তিত্বই লোপ হ'লহেঁতেন। অথাপি বছৰি বছৰি যে আমাৰ দেশত কত পুথি নষ্ট হৈছে তাৰ ঠিকনা নাই।

* * *

আমাৰ দেশত আজি যে সাহিত্যই গা কৰিব পৰা নাই, মোৰ মনেৰে তাৰ ঘাই কাৰণ হৈছে আমি জাতীয় চৰিত্ৰৰ বিষয়ে কোনো কথা নভবাকৈ সাহিত্যৰ উন্নতি কৰিব খুজিছোঁহঁক। এনে কৰা কিন্তু অসম্ভৱ। সাহিত্যই যেনেকৈ জাতীয় চৰিত্ৰ ৰক্ষা আৰু বিকাশ কৰে সেইদৰে জাতীয় চৰিত্ৰইহে আকৌ সাহিত্যৰ জন্মক্ষেত্ৰ ৰচনা কৰে। যেনেকৈ সকলো বিধৰ মাটিতে সকলো বিধৰ শস্য নহয়, তেনেকৈ সকলো জাতিৰ মাজতে সকলো বিধৰ সাহিত্যৰ উদ্ভৱ হোৱা অসম্ভৱ। আমি জাতীয় চৰিত্ৰৰ ভু নৈলৈ কিতাপ লিখিবলৈ গৈছোঁ গুণেই অসমীয়া মানুহৰ মনত লগা কৰি কিতাপ লিখিব পৰা নাই আৰু সেইগুণেই আমাৰ দেশত এটা পঢ়ুৱৈ সমাজৰ (Reading Pubilc) সৃষ্টি হোৱা নাই। এসময়ত পঢ়ুৱৈ সমাজ নাছিল; কিন্তু বংকিমচন্দ্ৰ চট্টোপাধ্যায়ৰ দিনৰপৰাই বংগদেশত পঢ়ুৱৈ সমাজ গঠিত হ'ল। বংকিমচন্দ্ৰই জাতীয় প্ৰকৃতিৰ অনুৰূপ কৰি যেতিয়া উপন্যাস লিখি বঙালী মানুহৰ হাতত দিলে তেতিয়াই বংগদেশত Reading Public ৰ সৃষ্টি হ'ল। বঙালী জাতিৰ ভাৱপ্ৰৱণতা হৈছে স্বাভাৱিক চৰিত্ৰ। সেইগুণে উপন্যাসৰ নিচিনা অতিৰঞ্জিত সাহিত্যই বঙালীৰ হৃদয় ততালিকে অধিকাৰ কৰিলে। মোৰ বোধেৰে আমাৰ দেশত উপন্যাসৰ নিচিনা সাহিত্যৰদ্বাৰাই কেতিয়াও পঢ়ুৱৈ সমাজ গঢ়িব নোৱাৰি। এই দেশৰ মাটি যেনে টান আৰু পানী যেনে গধুৰ, মানুহৰ স্বভাৱো তেনে টান

আৰু গধুৰ। অসমীয়া মানুহ স্বভাৱতে গহীন।

* * *

ভাষা হৈছে সাহিত্যৰ সাজপাৰ মাথোন, ভাৱ হৈছে তাৰ দেহ আৰু আদৰ্শ হৈছে তাৰ প্ৰাণ। সাহিত্যৰ দেহ যদি নিৰোগী থাকে আৰু প্ৰাণ যদি সবল থাকে, লেখকৰ অভিৰুচি মতে তাক সাজপাৰ পিন্ধোৱাত কোনো বাধা নাই। সৌন্দৰ্য আৰু ৰসৰ উদ্ৰেক কৰিব পাৰিলেই হ'ল; কিন্তু আমাৰ নিভাঁজ জাতীয় ভাষা হৈছে আমাৰ হোজা গাঁৱলীয়া মানুহৰ ভাষাহে। সেইগুণে আমাৰ গাঁৱলীয়া মানুহৰ মুখৰ ভাষাকে, ব্যাকৰণৰ বিধানেৰে সংস্কাৰ কৰি সাহিত্য ৰচনা কৰাহে আমাৰ প্ৰধান কৰ্তব্য। নচেৎ আমাৰ সাজপাৰ যেনে খিচিৰি হৈছে ভাষাও তেনে খিচিৰি হ'ব।

সভাপতি
১৯১৮ : বৰপেটা

পঞ্চম অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় অমৃতভূষণ দেৱ অধিকাৰী
[১৮৫৮–১৯৪২]

যি শাস্ত্ৰৰ সহায়ত মানুহে দুখময় সংসাৰত সুখময় ভাৱ লৈ, নানা-বিষয়ক জ্ঞান লভি, শাৰীৰিক, মানসিক আৰু আধ্যাত্মিক উন্নতি সাধি অতি সুকলমে জীৱন নিয়াব পাৰে সেয়ে সাহিত্য। সাহিত্য মানুহৰ বৰ লাগতিয়াল, যাৰ অভাৱত মানুহ বুলি পৰিচিত হ'ব আৰু উন্নতিৰ বাটত আগবাঢ়িব নোৱাৰে। সাহিত্য-সেৱা মানৱৰ অন্যতম ধৰ্ম। সাহিত্য চৰ্চা আৰু তাৰ অনুশীলন কৰি, তাত ওপজা অনুপম ৰসস্বাদ কৰা মানুহৰ অন্যতম কৰ্ম। বিষয়-বাসনা ভোগৰপৰা ওপজা সুখ, ধন-জনৰ সহায়-সম্পদৰপৰা সমুদ্ভূত সুখ নাইবা যি সুখ আন কোনো উপায়ে মানুহে পাবলৈ বাঞ্ছা কৰে, কোনোটোৱেই সাহিত্য-সেৱাজনিত সুখৰ নিচিনা নহয়। সাহিত্য-সেৱাৰ সুখ অতি নিৰ্দোষ আৰু বিমল আনন্দদায়ক। সাহিত্য-সেৱাত আত্মপ্ৰসাদ আছে আৰু ই জ্ঞান বৃদ্ধিৰ ঘাই কাৰণ। যি জাতিৰ সাহিত্য আছে তাৰ সকলো আছে। সেই জাতি গণ্যমান্য, ধন্য আৰু জগতত সভ্যৰূপে পৰিচিত। যি জাতিৰ সাহিত্য নাই, সাহিত্যৰ চৰ্চা নাই, সেই জাতিৰ শিক্ষা নাই, জ্ঞান নাই, নীতি নাই আৰু ধৰ্ম বিষয়েও সেই জাতি বহুত অৱনত। যি জাতিৰ একতা নাই, জাতীয়তা নাই, সেই জাতি জগতত কেতিয়াও সভ্য জাতি বুলি গণ্য হ'ব নোৱাৰে।

* * *

মনৰ ভাৱ ব্যক্ত কৰিবলৈ মানুহক ভাষা লাগে। সেই ভাষাক যথোপযুক্ত-ৰূপে, ভাৱ প্ৰকাশিকা, হৃদয়গ্ৰাহিণী আৰু মনোহাৰিণী কৰিবলৈ তাত কিছু ৰত্ন সম্পদ সংযুক্ত কৰা যায়। ছন্দ, অলংকাৰ আৰু পদ বিন্যাসৰ নিয়ম আদিৰে লালিত্য মধুৰতা, ওজস্বিতা আদি ৰক্ষা কৰি প্ৰসাদগুণে গুণময়ী কৰিলে, ভাষাই লোক-লোচনত আন এক অভিনৱ মূৰ্তি ধাৰণ কৰে। এই অভিনৱ আভৰণেৰে সজ্জিতা ভাষাই সাহিত্য। সাহিত্যৰ লগত চিনাকি হ'লে মানুহৰ ভাষাৰ প্ৰতি থাউতি সিমান নাথাকে, তাৰ আদৰ সম্মান কমি যায়। পক্ষান্তৰে সাহিত্যৰ আদৰ সম্মান বাঢ়ে। ভাষাবিদসকলে লাহে লাহে সাহিত্যসেৱা কৰিবলৈ আগবাঢ়ে, সাহিত্য-সেৱাত ব্ৰতী হয়। ৰসময়ী ভগৱৎ ভক্তিৰ সোৱাদ পালে, ভগৱৎ-ভক্তৰ যি অৱস্থা ঐকান্তিক সুখকামী ধ্যানমগ্ন যোগীসকলৰ মনৰ গতি যেনে হয়, সাহিত্যসেৱীৰো তেনেকুৱা অৱস্থা ঘটে। সাহিত্যই ধ্যান, সাহিত্যই জ্ঞান, সাহিত্যই তেওঁৰ আৰাধ্যা দেৱী। সাহিত্যৰ ৰূপ-গুণে তেওঁ মুগ্ধ আপোনপাহৰা। সাহিত্যৰ সেৱা, পূজা, অৰ্চনা, বন্দনা, আৰাধনাই তেওঁৰ জীৱনৰ ব্ৰত হয় আৰু এনেকুৱা হ'লেহে মানুহক প্ৰকৃত সাহিত্যসেৱী বুলি গণ্য কৰা যায়।

* * *

অকল মাতৃভাষা শিক্ষা কৰি নিজ ভাষাৰ ভিতৰত আৱদ্ধ থকা, প্ৰকৃত উন্নতিকামী সাহিত্যিকৰ পক্ষে যথেষ্ট নহয়। আন আন ভাষা শিক্ষা আৰু সেই সেই ভাষাৰ ভাল ভাল গ্ৰন্থ পাঠ কৰি, তাৰপৰা ভাল ভাল ভাৱ আৰু জ্ঞান আহৰণ কৰি নিজ ভাষাৰ সাহিত্যৰ উন্নতি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা যুগুত। সংস্কৃত দেৱ ভাষা, ইংৰাজী আমাৰ ৰাজ্যভাষা, বঙলা, উড়িয়া, হিন্দী, উৰ্দ্দু, মৈথিলি আদি আমাৰ দেশৰ প্ৰাদেশিক ভাষা। আৰবী, পাৰ্চী আমাৰ দেশৰ শিক্ষিত মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ ভাষাৰূপে গৃহীত হৈছে। এতেকে আমাৰ দেশৰ সাহিত্যৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কৰিবলৈ হ'লে এইবোৰ ভাষাত অল্পাধিক জ্ঞান লাভ কৰি সেই সেই ভাষাৰ সাহিত্য পুথিবোৰৰ ভিতৰত নিহিত ভাল ভাল ভাৱ-ৰত্নবোৰ আহৰণ কৰি, আমাৰ সাহিত্যৰ বিষয়ীভূত কৰি, আমাৰ সাহিত্য সম্পদ বঢ়াবলৈ চেষ্টা কৰা উচিত।

* * *

সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ ভাষাৰ বুৰঞ্জী আলোচনা কৰিলে উপলব্ধি কৰা যায় যে

আৰ্য আৰু আৰ্যভাৱাপন্ন উচ্চ সম্প্ৰদায়ৰ ভাষা আদিতে সংস্কৃত আছিল আৰু সাধাৰণ মানুহে, তিৰোতাবিলাকে সংস্কৃতৰ অপভ্ৰংশ প্ৰাকৃত ভাষাত মাত-কথা কৈছিল। পিছত সাধাৰণতে যেতিয়া বহুত শব্দৰ উচ্চাৰণ কৰা বিষয়ত অসুবিধা পাবলৈ ধৰিলে তেতিয়া উচ্চাৰণ ক্ৰমাৎ বিকৃত হৈ শব্দবোৰৰ অধিকতৰ অপভ্ৰংশ ঘটিল। এইৰূপে সংস্কৃতৰপৰা অপভ্ৰংশহৈ মাগধী, হিন্দী, মৈথিলি, উড়িয়া, বঙালী, কামৰূপী আদি প্ৰধান প্ৰধান সংস্কৃতমূলক ভাষাৰ উৎপত্তি হয়; লগে লগে ওচৰচুবুৰীয়া আদিম অনাৰ্য জাতীয় লোকসকলৰ মাত-কথা সোমাই সানমিহলি হৈ প্ৰাদেশিক ভাষাৰ সৃষ্টি হয়। আমাৰ দেশৰ ভাষাতো সেই পটন্তৰ ঘটিছে। চুটীয়া, মিৰি, ৰাভা; গাৰো আদি নানা জাতিৰ মাত-কথা সেই সেই জাতিৰ বাসস্থান ওচৰচুবুৰীয়া ঠাইবোৰত অল্পাধিক পৰিমাণে সোমাই সাধাৰণ অসমীয়া ভাষাত প্ৰৱেশ লাভ কৰি অংগীভূত আৰু মজ্জাগত হৈছে, ই প্ৰামাণ্য আৰু অনুমেয়। আহোমৰ পূবফালে কোচ, পশ্চিম ফালে আৰু দক্ষিণে কছাৰী জাতি প্ৰবল হৈ অসমৰ ৰাজ্য স্থাপন আৰু বহুকাল ৰাজত্ব কৰে। প্ৰত্যেকৰ সুকীয়া মাত-কথা আৰু ভাষা আছিল আৰু সেই সেই ভাষাৰ বহুত শব্দ অসমৰ সাধাৰণ ভাষাৰ লগত সোমাই সানমিহলি হয়।

* * *

বিদেশীয় লাগতিয়াল শব্দ আৰু ভাৱ আমাৰ ভাষাত গ্ৰহণ কৰি আমাৰ ভাষাক শুৱনী, সম্পদশালী আৰু চহকী কৰা উচিত। আমাৰ স্কুল আৰু কলেজত, পাঠশালা আৰু মোক্তাবত, টোল আৰু মাদ্ৰাছাত ইংৰাজী, সংস্কৃত, উৰ্দ্দু, পাৰ্চী আৰু অসমীয়াত শিক্ষা দিয়া হয়। উঠি অহা ডেকাসকলে ইংৰাজী ভাষাত শিক্ষিত হৈ উঠিছে। উচ্চ ভাৱ, আদৰ্শ আৰু ওখ-থাপৰ চিন্তা তেওঁলোকৰ হৃদয়ত হয় আৰু সেইবোৰে তেওঁলোকৰ চৰিত্ৰ গঠনত সহায় কৰিছে আৰু অৰ্জনৰ বাটত কৃতবিদ্য কৰিছে; কিন্তু সেই বুলি তেওঁলোকে পাশ্চাত্ত্য ভাৱ আদৰ্শ আৰু পাশ্চাত্ত্য ৰীতি আমাৰ সাহিত্যত সুমাই আমাৰ সাহিত্যৰ বিকৃতি, ভাষাৰ বেমেজালি সৃষ্টি কৰি জাতীয় আদৰ্শহীন কৰা তেওঁলোকৰ উচিত নহ'ব। বৰং পাশ্চাত্ত্য শিক্ষাৰ ফল-স্বৰূপ তেওঁলোকে যি যি ভাৱৰত্ন লাভ কৰিব তাৰ মাজত যি আমাৰ জাতীয়-আদৰ্শৰ অনুৰূপ অনুকূল আৰু উপযোগী হ'ব তাক আমাৰ ভাষাৰ গঢ়গঠন দি আমাৰ সাহিত্যত যথাস্থানত সন্নিৱেশ কৰি আমাৰ সাহিত্যৰ কান্তি বৃদ্ধি কৰাহে যুগুত হ'ব।

ষষ্ঠ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় কনকলাল বৰুৱা [১৮৭২–১৯৪০]

সভাপতি

১৯২৪ ঃ ডিব্ৰুগড়

অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্য আজিকালিৰ নকৈ গজা নহয়, ই বহুতদিনৰ পুৰণিকলীয়া ; এই কথা অসমীয়াৰ বাহিৰেও আজিকালি অনেকে মুক্তকণ্ঠে স্বীকাৰ কৰিছে। অসমীয়া সাহিত্যৰ বুনিয়াদী গুৰি দেখি আমাৰ প্ৰতিৱেশী-সকলৰ কোনোবাই চকুপানী টুকিলেও ইয়াৰ প্ৰাপ্য উচ্চ আসন এতিয়া নিদি থকা নাই। সিদিনাখন ঢাকাত মৌলবী ছহিদুল্লাই দেখুৱাইছে যে প্ৰায় ৯০০ বছৰ পূৰ্বে ৰচনা কৰা অসমীয়া ভাষাৰ গীত বৌদ্ধগানত আছে। তাৰে এটি কামৰূপৰ ৰজা ইন্দ্ৰপালৰদ্বাৰা ৰচিত আৰু এটি "ৰাজনী" (ৰাণী ?) নিবাসী সৰহপালৰদ্বাৰা ৰচিত। উভয়েই তান্ত্ৰিক বৌদ্ধ ধৰ্মত দীক্ষিত আছিল। মৌলবী ছহিদুল্লাই কৈছে যে এই গীতবিলাকেই অনুমান অসমীয়া সাহিত্যৰ আদি চানেকি। ইয়াতকৈয়ো যে আগৰ লিখিত অসমীয়া সাহিত্য পোৱা নেযাব তাক কোনে ক'ব পাৰে ?

* * *

যি কাৰ্যৰ নিমিত্তে অসমীয়া ভাষা উন্নতি সাধিনী সভাৰ জন্ম হৈছিল সেই কাৰ্য অতি সন্তোষদায়করূপে সিদ্ধি হৈ যোৱাৰ পিছত সেই সভা এতিয়া আৰু নাই ; কিন্তু তাৰ পৰিৱৰ্তে এই সাহিত্য সভাই জন্ম পালে। এই

সভায়ো এতিয়া ছৰছৰত ভৰি দিলে। অসমীয়া ভাষা উন্নতি সাধিনী সভাই নিজদেশত গজাব নোৱাৰি বিদেশত জন্ম লৈছিল। কেচুৱা সভাক তুলি-তালি ডাঙৰ কৰিছিল পঢ়াশলীয়া ছাত্ৰে। এই সভাই নিজ দেশতে জন্ম লৈছে আৰু গুৰিৰেপৰা কৃতবিদ্য পদবিযুক্ত সমাজৰ গণ্যমান্য লোকসকলে এই সভাৰ তত্ত্বাৱধান কৰিছে। দেশত মাতৃভাষা আৰু সাহিত্যৰ প্ৰতি লোকৰ কিমান অনুৰাগ বাঢ়িছে তাক ইয়াৰপৰাই বুজিব পাৰি। অসমীয়া ভাষা উন্নতি সাধিনী সভাৰ গুৰিয়াল আছিল ডেকা ল'ৰাবিলাক। গতিকে সেই সভাৰ কাম স্বভাৱৰ গুণেই ক্ষিপ্ৰভাৱে চলিছিল আৰু সেই সময়ত তেনে-ভাৱে কাম নচলা হ'লে ইমান শীঘ্ৰে সিদ্ধি লাভ নহ'লহেঁতেন। বয়সীয়াল গুৰিয়ালৰ হাতত এই সভাৰ কাম গম্ভীৰভাৱে চলিলেও মোৰ মনেৰে কাজ বিশেষ সমীচীনভাৱে চলিছে আৰু এই সভাৰদ্বাৰা যে সোনকালে হওক বা পলমে হওক অসমীয়া সাহিত্যৰ বিশেষ উন্নতি হ'ব তাত কোনো সন্দেহ নাই।

* * *

আমাৰ দেশৰ বৰ্তমান আৱশ্যকৰ বাবে আৰু আমাৰ সাহিত্যৰ অংগ পূৰ্ণ কৰিবৰ নিমিত্তে আমাৰ সম্প্ৰতি ধৰ্মনীতি, সমাজনীতি বা ৰাজনীতি বিষয়ক পুথি বা আলোচনীতকৈ অৰ্থবিজ্ঞান, কৃষিবিজ্ঞান, শিল্প-বাণিজ্য, স্বাস্থ্যতত্ত্ব, শিক্ষা-সমবায় আদি কৰি লাগতিয়াল বিষয়বিলাকৰ ফালে, পুথি, সাময়িক পত্ৰিকা, প্ৰবন্ধ, বক্তৃতা প্ৰভৃতি ঘাইকৈ লাগে। বিশেষ এইবিলাকৰ বিষয়ে সৰল প্ৰাঞ্জল ভাৱে আমাৰ দেশত মানুহক বুজাবলৈ আৰু সেই-বিলাকৰ ফালে আমাৰ মন ঢাল খুৱাবলৈ এই সভাই পাৰিলে এখনি সুবৃহৎ অসমীয়া আলোচনী উলিয়াব লাগে। এইবিলাকৰ বিষয়ে পুথি, প্ৰবন্ধ আদি লিখিবলৈ এই পাৰ্যমানে লেখকবিলাকক উৎসাহ দিব লাগে।

* * *

সাহিত্যৰ কেইবাটাও অংগত যে অসমীয়া জাতি অইনতকৈ হীন তাক আমি স্বীকাৰ কৰিব লাগে। অসমীয়া জাতি যে সংগীতপ্ৰিয় তাৰ কোনো ভুল নাই। অসমীয়া ডেকা-গাভৰু, বোৱাৰী-জীয়াৰী, বুঢ়া-আদহীয়া সকলোৰে মুখতে গীত শুনিবলৈ পোৱা যায়। অসম দেশত যেনেকৈ গৰখীয়া, ম'হৰখীয়া, টঙীৰখীয়া, নাও বোৱা, হাবিকটা মানুহৰ মুখত গীত শুনা যায় ভাৰতবৰ্ষৰ আন ঠাইত তেনে কম। তথাপি সংগীত বিদ্যাৰ যে আমাৰ দেশত উন্নতি হোৱা নাই এই কথা নুই কৰিব নোৱাৰি। বৰ্তমান সময়ত সংগীত চৰ্চা খুব কম লোকেহে কৰে আৰু যি কৰা

হয় সি বঙালীৰ আহিত। ভাৰতবৰ্ষৰ সকলো ভাষাৰে গীতৰ ৰেক'ৰ্ড আছে। নাই অসমীয়া ভাষাৰ গীতৰ ৰেক'ৰ্ড। সিদিনাখন মহীশূৰ ৰাজ্যত ৰজাঘৰীয়া কালোৱাত আৰু নৰ্তকসকলৰ গীত-বাদ্য শুনি আহিলোঁ। যদিও সি হিন্দুৰ ছয় ৰাগ ছয়ত্ৰিশ ৰাগিণীৰপৰা উদ্ভূত সংগীত, তথাপি কাণত তাৰ বিশেষত্ব অনুমিত হ'ল। আমাৰ বৰ্তমান অসমীয়া সংগীতত তেনে কোনো বিশেষত্ব নাই। আমাৰ গাঁৱলীয়া নাঙঠা গীতবিলাককে পুৰণা সম্পত্তি বুলি গপ মাৰি থাকিলে বোধকৰো আমাৰ সংগীতৰ উন্নতি সাধন কৰা নহ'ব। শংকৰ-মাধৱৰ দিনত ৰচা বৰগীতবিলাকো ৰাগ-তাল ঠিক ৰাখি গাব জনা লোক আজিকালি প্ৰায় নাই বুলিলেই হয়। একেটি গীতকে কমলাবাৰী সত্ৰৰ ভকতে আন ৰকমে আৰু বৰপেটা সত্ৰৰ ভকতে আন ৰকমে গোৱা শুনিছোঁ। এই এটি বিষয় সম্পৰ্কে আমাৰ দেশৰ শিক্ষিত লোকসকলে মন কৰা উচিত। কাৰণ তেওঁলোকে যত্ন নকৰিলে অসমীয়া সংগীত বুলি এটা বস্তু হোৱা টান।

আমাৰ দেশত আলেখ্য বা চিত্ৰ বিদ্যাৰো সেই অৱস্থা। পুৰণি পুথিবিলাকত যিবিলাক চিত্ৰ দেখা যায়, পুৰণিকালৰ নমুনাৰে আজিকালিও যিবিলাক কপাহী আৰু পাতৰ কাপোৰত আমাৰ তিৰোতাবিলাকে ফুল, গছ, বটা, তৰা বা ফুটুকী দিয়ে, পুৰণি বটা, শৰাই, বাৰিষণি আদিত যি মিনাকৰা (enamelled) চিত্ৰ দেখা যায় আৰু ধাতু, কাঠ, শিল, ম'হৰ শিং, পহুৰ শিং বা হাতীদাঁতত কটা যিবিলাক চিত্ৰ দেখা যায় সেয়ে আমাৰ আগৰ-কালৰ চিত্ৰবিদ্যাৰ চানেকি। এসময়ত সেয়ে প্ৰশংসাৰ যোগ্য আছিল। গুৰু চৰিত্ৰৰপৰা আমি জানিব পাৰোঁ যে শংকৰদেৱে অসমীয়া তিৰোতাই বৈকুণ্ঠৰ চিত্ৰ তুলি বোৱা কাপোৰ এখন কোচবিহাৰৰ নৰনাৰায়ণ ৰজাক উপঢৌকনস্বৰূপে দিছিল। ৰজাই সেই কাপোৰ দেখি মোহিত হৈ কাপোৰ-খনি মূৰত তুলি লৈছিল। এই আটাইবোৰ কিন্তু Idealistic অৰ্থাৎ আনুমানিক বা আদৰ্শ চিত্ৰৰ চানেকি; পূৰ্বকালত এনেকুৱা ই আহিঁ আছিল। অলপতে মিছৰ দেশত তিনিহেজাৰ বছৰৰ আগৰ ৰজা তুতেন্‌খামেনৰ মৈদামত যিবিলাক চিত্ৰ আৰু মূৰ্তি পোৱা গৈছে সিও আনুমানিক যেনহে বোধ হয়। বৰ্তমান সভ্যজগতত কিন্তু আনুমানিকতকৈ realistic আনুৰূপিক বা যথাৰ্থ চিত্ৰহে বেছি আদৰ। এনে আনুৰূপিক চিত্ৰতো বৰ্তমান সময়ত ভাৰতবাসীয়ে কৃতিত্ব লাভ কৰিছে।

সপ্তম অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা
[১৮৬৪-১৯৩৮]

সভাপতি
১৯২৪ : গুৱাহাটী

প্ৰাচীন ভাৰতৰ সভ্যতাৰ ইতিহাসত কামৰূপৰ অৰ্থাৎ অসমৰ স্থান অতি গৌৰৱজনক। অতীজতে ভাৰতত দ্ৰেভিডিয়ান অৰ্থাৎ দ্ৰাবিড়ী বংশৰ মানুহৰ বসতি আছিল। দ্ৰাবিড়ীবিলাকো ভাৰতৰ আদিমবাসী মানুহ নহয়। পণ্ডিতসকলে থিৰ কৰিছে, যে দ্ৰাবিড়ীবোৰ আফ্ৰিকা মহাদেশৰপৰা অহা মানুহ আৰু ভাৰতৰ উত্তৰ-পচিমেদি ভাৰতত সোমাইছিলহি। কোনো কোনো পণ্ডিতে অনুমান কৰে যে অতি পুৰণি কালত লেমুৰিয়া নামৰ এডোখৰ ঠায়ে ভাৰতৰ সৈতে আফ্ৰিকাক লগলগাই থৈছিল। কালক্ৰমত সেই ঠাইডোখৰ সাগৰৰ গৰ্ভত লীন গ'ল। একালত গোটেই ভাৰত জুৰি দ্ৰাবিড়ীৰ বসতি আছিল বুলি তেওঁলোকে কয়। আৰ্যৰ সোঁত যেতিয়া ভাৰতলৈ বলিবলৈ ধৰিলে, দ্ৰাবিড়ীবোৰ সেই সোঁতৰ হেঁচাত দক্ষিণ ভাৰতত থূপ খালেগৈ আৰু যিবোৰ কাষৰে-পাজৰে ৰৈ গ'ল, সেইবোৰ আৰ্যৰ ভিতৰত সোমাই জাতিবিভাগৰ তল শ্ৰেণীত পৰিল। অসমতো দ্ৰাবিড়ী জাতিৰ বসতি আছিল আৰু তেওঁলোকে পচিম ফালৰপৰা আৰ্যৰ আৰু পূব ফালৰপৰা অনাৰ্য-মংগোলীয়া জাতিৰ হেঁচা খাইছিল। এনে দুফলীয়া হেঁচাত পৰি তেওঁলোকৰ স্বভাৱতে আত্মবিলোপ ঘটিছিল। কোনো কোনো

পণ্ডিতৰ মতে অসমৰ কৈৱৰ্ত জাতিয়েই সেই দ্ৰাবিড়ী জাতিৰ অৱশেষ।

* * *

প্ৰাচীনত্বৰ হিচাপত অসমীয়া ভাষা, সাহিত্য আৰু লিপি ভাৰতৰ আন কোনো প্ৰাদেশিক ভাষা, সাহিত্য আৰু লিপিতকৈ তলখাপৰ নহয় বুলি মোৰ দৃঢ় বিশ্বাস। পোনতে, খুব সম্ভৱ, অসমত ব্ৰাহ্মী লিপি প্ৰচলিত আছিল। কামাখ্যাৰ মঠ-মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰা কালত এই লিপি ব্যৱহৃত দেখা যায়। তাৰ পিছত অশোক লিপি আৰু তাৰ পিছত গুপ্তলিপি চলিছিল বুলি ধৰিব পাৰি। ভাস্কৰ বৰ্মাৰ সময়ত অসমৰ গৌৰৱ সকলো দেশতকৈ বেছি আছিল। বিখ্যাত চীন পৰিব্ৰাজক হিউৱেনচাঙৰ লিখিত বৃত্তান্তৰপৰা জানিব পাৰি যে সেই সময়ত অসমীয়া ভাষাৰ সৌষ্ঠৱ অৱস্থা। খৃষ্টীয় সপ্তম শতিকাৰ আগভাগত হিউৱেনচাঙক আমাৰ ভাস্কৰ বৰ্মা ৰজাই কামৰূপলৈ নিমন্ত্ৰণ কৰি আনিছিল। সেই সময়ৰ কামৰূপৰ বিৱৰণ তেওঁ তেওঁৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্তত লিখি থৈ গৈছে। ভাষাৰ সম্পৰ্কে তেওঁ লিখিছে—"কামৰূপৰ ভাষা মধ্যভাৰতৰ ভাষাৰে সৈতে অলপহে পৃথক।" "কামৰূপৰ মানুহৰ স্মৃতিশক্তি প্ৰবল আৰু লিখা-পঢ়াত বৰ মন।" "কামৰূপৰ ৰজাই বিদ্যাচৰ্চা কৰিবলৈ ভাল পায় আৰু ৰজাক দেখাদেখি প্ৰজাবিলাকৰো বিদ্যাচৰ্চাত মন।" "বৰ পণ্ডিত, জ্ঞানী আৰু দক্ষ মানুহ দূৰ দেশৰপৰা বিষয়-বাসনা বিচাৰি এই ৰাজ্যলৈ আহে। বৌদ্ধ ধৰ্মত ৰজাৰ যদিও বিশ্বাস নাই, তথাপিও তেওঁ পণ্ডিত আৰু জ্ঞানী শ্ৰমণসকলক বৰ সমাদৰ কৰে।"

* * *

বৰ্তমান যুগ। এই যুগৰ অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্য নৰিয়া পাটিৰপৰা উঠা থৰকবৰক, নিশকতীয়া, ক্ষীণোৱা আৰু অতীত গৌৰৱৰ আধা-ছাঁ, আধা পোহৰ মাথোন। যি নহওক, ভাষাৰ সালসলনি, য়ুৰোপীয় ভাষা আৰু ভাৱৰ আমদানি, ভাৰতত আগেয়ে নথকা নবস্তু বাতৰি কাকতৰ প্ৰচলন, উপন্যাস প্ৰণয়ন, ছাপাখানা স্থাপন প্ৰভৃতি এই যুগৰ আহিলা-পাতি অসমেও, ভাৰতৰ আন আন প্ৰদেশবোৰৰ দৰে লভিছে। অৰ্থাৎ অসমলৈ সাহিত্যিক মালমচলা আমদানি হৈছে, ইটা গঢ়িবলৈ কাঠৰ "ফৰ্মা" আহিছে, "ভদ্ৰতাৰ শিলক" বৈ আনিবলৈ গৰু-ম'হৰ শকট আহিছে, চূণ, কাঠ, বালি আহিছে; কিন্তু নাই শিলাকুটী, নাই বাঢ়ৈ, নাই ৰাজমিস্ত্ৰী। এইবোৰক যে আগেয়ে Locally পোৱা নগৈছিল, অৰ্থাৎ আমাৰ অসমআয়ে আগেয়ে গৰ্ভত ধাৰণ কৰি জন্ম দিয়া নাছিল, এনে নহয়; কিন্তু এইবোৰ উপদ্ৰৱৰ মাউৰত পৰি

প্ৰায়বোৰ মৰি-হাজি ঢুকাল, আৰু সেইবোৰৰ পো-পোৱালীবোৰ মাউৰ হৈ পেপুৱা লাগি, বিচূৰ্তি হৈ কি কৰোঁ কলৈ যাওঁ কৰি, কোনোটোৱে কেৰাণীৰ কাপ কাণত গুজিছে, কোনোৱে দেৱানী-ফৌজদাৰী মোকৰ্দমা সাজিছে, গঢ়িছে, পিটিছে আৰু তদন্ত কৰিছে, কোনোটোৱে অনাই-বনাই ফুৰি কোনো এটা খালত পৰা জাতিক অদৃষ্টই কেনেকৈ পৰিহাস কৰে তাকে দেখুৱাইছে। ত্ৰেতা যুগত সোণৰ লংকাপুৰী ছাই হোৱাৰ পিছত, যেতিয়া হনুমন্তই নিজৰ নেজৰ জুই নুমাব নোৱাৰি পেপুৱা লাগি বিচূৰ্তি হৈছিল, তেতিয়া সীতাআয়ে লাহেকৈ মাত লগালে "কিয় হনুমন্ত বিচুৰ্তি হোৱা, নেজৰ অগনি মুখে নুমুৱাঁ।" আজি আমাৰ এই জুই নুমাব কেনেকৈ তাৰ উপাই আমাক কৈ দিবলৈ অসমআই কলৈ গ'ল? আই ওলাই আহঁা! আমাৰ সোণৰ অসম পুৰি ছন হলেই, এতিয়া আমিও যে পুৰি মৰিবলগীয়া হলোঁহঁক। আমাৰ এই অগনি এতিয়া কেনেকৈ নুমাওঁহঁক হে আই মাতৃ, আমাক বুদ্ধি দিয়াঁ।

* * *

কোনো এটা জাতিৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক আৰু ধৰ্মসম্বন্ধীয় সকলো কথাৰ ভূ সেই জাতিৰ সাহিত্যৰ ভিতৰেদি পোৱা যায়, যি দেশৰ জাতীয় জীৱন যিমান সৌষ্ঠৱপূৰ্ণ সেই দেশৰ সাহিত্যও সৌষ্ঠৱপূৰ্ণ। জীৱন্ত ভাষাই দেশৰ সকলো ভাৱৰ বাহন। সেই ভাষাত নানা বিষয়ে নানা পুথি ৰচিত হৈ জাতীয় অভাৱ মোচন আৰু জাতীয় ভাৱৰ সম্প্ৰসাৰণ হয়। গতিকে জাতীয় সাহিত্য জাতীয় জীৱনৰ এখন দাপোণ মাথোন।

* * *

জাতীয় জীৱনৰ উন্নতি-অৱনতিত জাতীয় সাহিত্যৰ উন্নতি-অৱনতি অনিবাৰ্য। শংকৰী যুগ আৰু তাৰ পিছৰডোখৰৰ নাম দিব লাগিলে আকৌ এবাৰ দিব পাৰি Dark Age অৰ্থাৎ এন্ধাৰ যুগ। আহোম ৰজাসকলৰ দিনত ঘাইকৈ শেহৰ ডোখৰত, নানা ৰাজনৈতিক বিপ্লৱৰ, বিশেষকৈ মোৱামৰীয়া বিদ্ৰোহৰ আৰু মানৰ উপদ্ৰৱৰ নিমিত্তে অশান্তিৰ চূড়ান্ত অৱস্থা; তাৰ উপৰি ভূতৰ ওপৰত দানহ,— কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰবৰুৱাৰ অক্ষয় অকৃতি— বুৰঞ্জীৰূপ মেষ-দাহ। এনেবিলাক কাৰণত সেই সময়ত অসমত সাহিত্য চৰ্চাৰ বৃদ্ধি আৰু পৰিপুষ্টিত ব্যাঘাত আৰু ধ্বংস স্বাভাৱিক।

* * *

জাতীয় সাহিত্য জাতীয় জীৱনৰ প্ৰতিধ্বনি মাথোন। জাতীয় জীৱন যদি সংকীৰ্ণ হ'ল জাতীয় সাহিত্যইও সেই সংকীৰ্ণতাৰ হাত সাৰিব নোৱাৰে।

যি জাতিৰ জীৱন মুক্ত আৰু স্বাধীন, সেই জাতিৰ সাহিত্যও মুক্ত, স্বাধীন আৰু অব্যাহত গতি। সেই সাহিত্যই নির্ভয়ে নিঃসংকোচ কল্পনা আৰু ভাৱৰ ৰাজ্যত স্বচ্ছন্দে বিচৰণ কৰিব পাৰে; সি কোনো কালে কদাপিও বিদেশী বিজাতিৰে সৈতে ভাৱ আৰু কল্পনাৰ আদান-প্রদানত নিজৰ অস্তিত্ব হেৰুৱাবৰ ভয় কৰি নিজক সংকুচিত কৰি নুফুৰে। পুখুৰীৰ বন্ধ পানীহে অশুদ্ধ, অশুচি, কলুষিত হয় আৰু অশুদ্ধ হ'বৰ ভয়ত পুখুৰীৰ গৰাকী সদায় সন্ত্রস্ত সতর্ক থাকিবৰ আৱশ্যক হয়। নৈৰ সোঁতত বলা পানীত সেই 'বালাই' নাই। তাত হাজাৰ মলি, হাজাৰ আৱর্জনা পৰক, তথাপি সি অশুচি, অস্পৃশ্য বা কলুষিত নহয়। পৰাধীন জাতিৰ সাহিত্যক সেইদেখি সততে শুচি-বায়ুৱা ৰোগগ্রস্ত দেখা যায়; তাৰ সততে ভয়, পিছে বিদেশী ভাষাৰ সংস্পর্শত সি কলংকিত আৰু অশুচি হৈ নিজৰ পৈতৃক প্রাণটি হেৰুৱায়।

* * *

প্রকৃত সাহিত্যৰ প্রধান লক্ষণ মুক্তি (freedom)। যি সাহিত্যৰ ভিতৰত স্বাধীনতাৰ প্রেৰণা, মুক্তিৰ বন্ধনবিহীনতা, স্বচ্ছন্দে লিখিবৰ শক্তি নাই, সেই সাহিত্য মৃতৱৎ। তাৰ আত্ম-প্রতিভা অবিকশিত, অহৃষ্ট, অপুষ্ট, অমহান। মানুহৰ জীৱন বৈচিত্র্যময়। জীৱন্ত সাহিত্যও সেই লক্ষণাক্রান্ত; কিন্তু যেতিয়াই আমি সাহিত্যক কঠোৰ নিয়মৰ নিগড় দি বান্ধোঁ-চাঁটো, তেতিয়াই সাহিত্যই পংগু আৰু নির্জীৱ অৱস্থাৰ ফালে ঢাল লয়। ব্যাকৰণ আৰু অভিধান, যাইকৈ ব্যাকৰণ সাহিত্যৰ ভৰিত বিধি-নিষেধৰ কঠিন নিগড়। সংস্কৃত সাহিত্যৰ নিমিত্তে, সেই সেই সাহিত্যৰ পিছডোখৰ কালত, যেতিয়া ব্যাকৰণৰ কট্‌কটীয়া জিঞ্জিৰী প্রস্তুত হ'ল, তেতিয়াৰেপৰা সেই সেই সাহিত্যৰ অন্তকালৰ শয্যা প্রস্তুত হ'ল। সেই শয্যাত পৰি থাকিও সংস্কৃত সাহিত্যই মাজে মাজে দুষাৰ-চাৰিষাৰ যি ভাল মাত মাতিছিল, সেই মাতে মৰণকালৰ ৰাম নাম, আল্লাৰ নাম, অহুৰ মজদৰ নাম, গডৰ নাম মাথোন। হাতে-ভৰিয়ে, কঁকালে-মূৰে ব্যাকৰণৰ শিকলি পিন্ধি ওলোৱা ভট্টিকাব্য এক অপূর্ব বস্তু। সি এক মার্বল পাহাৰৰ মনোহৰ মূর্তি—প্রাণশূন্য নিমাতী কন্যা। তোমাৰ পেটত ভোক, মুখত লোভ সৰহকৈ আছে যদি, তুমি সেই কন্যাৰ প্রেমত পৰি কৰুৰকাই ফুৰিবলৈ সাজু হ'ব পাৰা; কিন্তু ৰত্নকন্যাফেৰিৰপৰা হ'লে মাত-কথা একোকে নোপোৱা; কিন্তু সেই বুলি যে সাহিত্যৰ নিমিত্তে ব্যাকৰণ-অভিধানৰ একেবাৰেই আৱশ্যকতা নাই, এনে নহয়; ব্যাকৰণ-অভিধান নাথাকিলে, ভাষা আৰু সাহিত্য হেদাণ্ডি মেলা গৰুৰদৰে হ'ব আৰু সেই সাহিত্যৰ, সেই ভাষাৰ উপদ্রৱত কাৰো টাটী-চকোৱা এথনো নাথাকিব।

সভাপতি
১৯২৩ : নগাঁও

অষ্টম অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় ৰজনীকান্ত বৰদলৈ [১৮৬৭-১৯৪০]

সাহিত্য নানা বিধৰ, নানা বিষয়ৰ হ'ব পাৰে। যেনে ধর্ম সাহিত্য, পদ্য সাহিত্য, সংগীত সাহিত্য ইত্যাদি। সহিত শব্দৰ লগত ষ্ণ্য প্রত্যয় কৰি হৈছে সাহিত্য। সহিত মানে একেলগে। মাৰোৱাৰী ভাষাত কিন্তু সহিত মানে হেনো মউ। দৰাচলতে এই সাহিত্যৰূপী ফলটো মধুৰৰো সুমধুৰ, মৌৰ দৰে মিঠা। সাহিত্যই মনত আনন্দ জন্মাব পাৰে। দুঃখময় জীৱনকো সুখী কৰিব পাৰে। শুকান মৰুভূমিতো ফলে-ফুলে সুশোভিত গছ জন্মাব পাৰে। শূন্য মনতো প্রকৃতিৰ মনোহৰ সৌন্দর্যৰাশি পেলাই দি মনক ভাৱময়, কল্পনাময় কৰি তুলিব পাৰে। ভক্তিহীন মনক ঈশ্বৰলৈ প্রগাঢ় ভক্তিযুক্ত কৰিব পাৰে। সাহিত্যই আন্ধাৰত লুকাই থকা বহুমূলীয়া তথ্যবিলাকক পোহৰলৈ আনি আমাৰ জ্ঞান বৃদ্ধি কৰিব পাৰে। কর্তব্যনিষ্ঠাৰ আহি দেখুৱাই সাহিত্যই আমাৰ জীৱনকো কর্মময় কৰিব পাৰে। মুঠতে সাহিত্যই কর্ম, ভক্তি, জ্ঞান, এই সমস্ত আমাক দি আমাৰ জীৱনক সৌন্দর্যময় কৰি তুলিব পাৰে।

* * *

ৰেভাৰেণ্ড ব্রাউন চাহাবে তেওঁৰ ব্যাকৰণত লিখিছে যে অসমীয়া ভাষাটোত শতকৰা আঁকা ভাষাৰ ৭টা, বামিজ ভাষাৰ ৫টা, খামটিৰ ১টা, আৰবৰ ১টা,

মিচ্‌মিৰ ১৩টা শব্দ আছে। বাকী ৭৩ টা শব্দ সংস্কৃতমূলক। মোৰ বোধেৰে এই বাকী ৭৩ টাৰ ভিতৰত আহোমৰ অতি কমেও ৫টা, ফাৰ্চী, আৰবী, উৰ্দ্দুৰ ৫টা, কছাৰীৰ ৩টা, শব্দ আছে। থাকিবৰে কথা। অসমৰ এই সমস্ত জাতিয়েই কালে কালে অলপ-অচৰপ প্ৰভাৱ পেলাই আহিছে। পচিম ভাৰতৰপৰা আৰ্যজাতিৰ হিন্দুস্থানী, গুজৰাটী, কনৌজিয়া, উড়িয়া, মহাৰাষ্ট্ৰী মানুহ আহি যেনেকৈ অসমীয়া হৈছিল, সেইদৰে অসমৰ ই তিনিফালৰপৰাও আমাৰ আহোম ভ্ৰাতৃসকল, তিব্বত বৰ্মন জাতিসকল, আনকি অনেক চিংফৌ, খামতি, মৰাণ, মিৰি, মিচ্‌মি, মিকিৰ, ডফলা, লালুং, গাৰো ইত্যাদি জাতৰ মানুহেও হিন্দু ধৰ্ম লৈ, অসমীয়া ভাষা লৈ, অসমীয়া হৈ গৈছে। আজিকালিও আমাৰ ওচৰচুবুৰীয়া মিৰিসকল, খামতিসকল ভৈয়ামত আহি বসতি কৰা কিছুমান নগা, ডফলা, গাৰো, মিচ্‌মি এই সমস্তই আমাৰ বুকুৰ বান্ধ অসমীয়াহে।

* * *

উপন্যাস — যদিও উপন্যাস বোলা বস্তুটো পচিম জগতৰপৰা বা য়ুৰোপৰপৰা আমদানি হোৱা বস্তু, তথাপি বৰ্তমান সভ্যতাৰ যুগত ই সকলোৰে দৰকাৰী হৈ পৰিছে। ভাল উপন্যাসে যেনেকৈ এখন পৰ্য্যন্ত সমাজ গঢ়িব পাৰে আজিকালি আন সাহিত্যই সিমান নোৱাৰে। পুৰুষভাৱ থকাৰ কাৰণে যে অসমীয়াই উপন্যাস ভাল নাপায় মোৰ বোধেৰে সেইটো নহয়। দুই-এজনে — যি সদায় গধুৰভাৱ লৈ থাকে, অথবা দৰ্শন, বিজ্ঞান, প্ৰত্নতত্ত্ব ইত্যাদিৰ আলোচনাত লাগি থাকে, সেইসকলে — অৱশ্যে উপন্যাস পঢ়িবলৈ ভাল নাপাব পাৰে, সময়ো নাপায়, সেইসকলে এইবিলাক গধুৰ বিষয়ত বুৰি থাকে; কিন্তু সেইসকলত বাজে সচৰাচৰ সৰ্বসাধাৰণ অসমীয়া মানুহকো উপন্যাস লাগে। অসমীয়া উপন্যাস যেন অসমীয়া চৰিত্ৰৰ, অসমীয়া সমাজৰ, কাম্যকানন অসমৰ ফটফটীয়া দাপোণ হয় আৰু উপন্যাসৰ সিদ্ধান্তই যেন পাঠকক ঈশ্বৰমুখী কৰি উন্নতিৰ বাটলৈ নিয়ে। ফচহু বজৰুৱা উপন্যাস যেন অসমীয়াই নিলিখে; বৰং উপন্যাস নোহোৱাই ভাল, তথাচ বেয়া কথাৰ, বেয়া আহিৰ যেন উপন্যাস সৃষ্টি নহয়।

* * *

কানিয়ে এই জাতিটোৰ জীৱনী শক্তি (Vitality) মাৰি থৈছে, তাৰ লগতে দৈন্য দশাও আনি দিছে। আমাৰ পাপৰ ফলত মাৰি-মৰক, কলা-আজাৰেও আমাক নাশ কৰিব লাগিছে। অসমীয়া বাঢ়ে কেনেকৈ? জাতিটো ৰ'বলৈ

হ'লে আমাক ধন-বল জন-বল, দুয়োটা লাগে; কিন্তু আমি দুয়ো বিষয়তে দুখীয়া। কানি, ভাং, চিগাৰেট অসমীয়াই এৰক। দেখিব তেতিয়া হ'লে অসমীয়াৰ শৰীৰলৈ এটা নতুন জীৱনী শক্তি আহিব। জীৱনী শক্তি আহিলেই কানীয়া অসমীয়াৰ ঘৰ-দুৱাৰ আৰু চোতালৰ আগৰপৰা জাবৰ-জোঁঠৰ গুচিব। জাবৰ-জোঠৰ গুচিলেই সেইবিলাক ঠাইত ৰ'দপৰি ৰোগৰ বীজাণুবিলাক আঁতৰ হ'ব — অসমীয়া তেতিয়া সুস্থ আৰু সবল হ'ব। সুস্থ আৰু সবল হলেই তেতিয়া অসমীয়াই এলাহ নিহালি থৈ জুহালৰ গুৰিত নেথাকি খেতি-বাতিত লাগিব, দেখাক দেখি বেহা-বেপাৰত লাগিব আৰু তেনেকুৱা হ'লেই অসমীয়াক লক্ষ্মী-সৰস্বতী উভয়ে সমানে কৃপা কৰিব। কানি, মদ, ভাং এই তিনিটা বিহ এৰৰে লগে লগে প্ৰত্যেক অসমীয়াযে কি মতা, কি মাইকী উভয়ে শিক্ষিত হ'ব লাগিব। শিক্ষা যিমানেই বিস্তাৰ হ'ব সিমানেই দেশৰপৰা কানি, মদ, ভাং আঁতৰিব। শিক্ষিত হ'লে মানুহে কানি, ভাং খাবলৈ লাজ পাব আৰু তাৰ লগে লগে বৰ্তমানৰ বৃদ্ধ কানিয়াকেইজন বৈকুণ্ঠী হলে নতুন তৰপে এইবিলাক বিহক আৰু ঠাই নিদিব বুলি আশা কৰিব পাৰি। তিৰোতা জাতিটো শিক্ষিত হ'লে আগলৈ জন্ম লোৱা সন্তানবিলাকো শিক্ষিত হ'ব। কিয়নো সন্তানে পোন প্ৰথমে মাকৰপৰাহে শিক্ষা পায়। মোৰ বিবেচনাৰে প্ৰাথমিক শিক্ষাটো বাধ্যতামূলক হ'ব লাগে। উচ্চ শিক্ষাটোৰ ভেঁটি ধৰ্ম আৰু নীতিৰ ওপৰত স্থাপিত হৈ এনেকুৱা হ'ব লাগে যেন সেই বিদ্যাৰে অকল চাকৰিলৈ আশা কৰি টোপ পেলাই বহি নাথাকি যেই-সেই এটা কৰ্ম, ব্যৱসায় বা বাণিজ্য কৰি খাব পৰা বিধৰ হয়।

নৱম অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় বেণুধৰ ৰাজখোৱা [১৮৭২-১৯৫৫]

সভাপতি
১৯২৬ ঃ ধুবুৰী

গুৱালপাৰা জিলাৰ খাচ্ অধিবাসী হৈছে ৰাজবংশী, ৰাভা, কছাৰী আৰু কোচ ইত্যাদি। তেওঁবিলাক যে অসমীয়া আৰু তেওঁবিলাকৰ ভাষাও যে অসমীয়া সেই কথা নক'লেও হ'ব। তেওঁবিলাকৰ পূৰ্বে ভাষাৰ গঢ় সুকীয়া আছিল। অসমীয়া সাহিত্যৰ এটা কথা আছে 'সি কোনোবা ধুমুনী পালেগৈ'। ইয়াৰ অৰ্থ, সি বহুদূৰ পালেগৈ। ধুমুনী ধুবুৰীৰ অপভ্ৰংশ, ধুবুৰী অসমৰ পচিম সীমা নোহোৱা হ'লে, এনেবাক্য ব্যৱহৃত ন'হলহেঁতেন। যদি ধুবুৰী বংগৰ পূব সীমা বুলি ধৰি অৰ্থ কৰিব খোজে, সেইপিনে চালেও সুবিধা নহয়, কিয়নো তেতিয়া আচল গুৱালপাৰা মহকুমাটিয়েই বংগৰপৰা বাদ পৰি অসমত সোমাই যাব। কছাৰী আৰু কোচ বুৰঞ্জী পঢ়ি চালেই তেওঁবিলাক বঙালী নে অসমীয়া বুজিব পৰা হ'ব। কছাৰী ৰাজ্যৰ পূব সীমা দিখৌ নৈ আৰু পচিম সীমা কলং নৈ আছিল। ডিমাপুৰ কছাৰী ৰাজ্যৰ ৰাজধানী আছিল।

* * *

চুটীয়া ভাষা আৰু বড়ো ভাষাৰ ভিতৰত বহু সাদৃশ্য আছে। চুটীয়াৰে কিছুমান আহোমৰ ভিতৰত গণ্য হৈছে। তেওঁবিলাকে নিজক আহোম-চুটীয়া বুলি চিনাকি দিয়ে। কিছুমানে হিন্দুচুটীয়া নাম লৈছে। যেনেতেনে প্ৰকাৰে

কছাৰীবিলাক অসমীয়া জাতিৰ মজ্জাগত। শদিয়াৰ ভীষ্মক ৰজাকো কছাৰী ৰজা বোলে। সেই ভীষ্মকৰ জীয়ৰী ৰুক্মিণীক কৃষ্ণই বিয়া কৰিছিল। শ্ৰীকৃষ্ণক ঈশ্বৰ বোলে। তেনেস্থলত স্বয়ং শ্ৰীকৃষ্ণে কছাৰী ৰজাৰে সম্বন্ধ পাতিলে — অকল সেয়ে নহয়, সম্বন্ধ পাতি সেই কছাৰী জীয়াৰীক পাটৰাণী কৰি অন্যান্য মহিষীৰ আগত আসন দিছিল। শ্ৰীকৃষ্ণৰ নাতি অনিৰুদ্ধে উষাক তেনে সন্মান দেখুৱাইছিল। প্ৰকৃতপক্ষে কছাৰী জাতি অসমীয়া নহয় বুলি কোনে ক'ব ? আহোমক অসমীয়া নহয় বুলি জানো ক'ব পাৰে ? কছাৰীবিলাক আহোমৰ পূৰ্বে আহিছিল আৰু বহু শতাব্দী অসমত ৰাজত্ব কৰিছিল। আহোমৰদৰে তেওঁবিলাকেও অসমীয়া ভাষা গ্ৰহণ কৰি অসমীয়া জাতিৰ ভিতৰত ভুক্ত হৈ গ'ল। তেওঁবিলাক বংগদেশৰপৰা বা তাৰো পচিমৰপৰা অহা মানুহ নহয়। তেওঁবিলাকেও আহোমৰদৰে পাটকাই পৰ্বতেদিহে সোমাইছিল। পিছত আহোমে সৌমাৰখণ্ড অধিকাৰ কৰাত তেওঁবিলাক মধ্য অসমলৈ নৰিল। কছাৰীবিলাক অতি পুৰণি জাতি আৰু আহোমতকৈও সম্ভৱতঃ অধিককাল ৰাজত্ব কৰিছিল। দুৰ্ভাগ্যবশতঃ তেওঁবিলাকৰ কীৰ্তি-কলাপ আৰু বুৰঞ্জী আদি কালৰ গৰ্ভত লুপ্ত হ'ল। এতিয়া অনুসন্ধান কৰিলে বহু লাগতিয়াল তথ্য যে আৱিষ্কৃত নহ'ব এনেকথা ক'ব নোৱাৰি। কোনো ঠাই এতিয়াও কছাৰীবিলাকৰ নামেৰে সংশ্লিষ্ট আছে। অসমীয়া ভাষাত 'ঝাঁৰ' বা 'জাৰণি' বুলিলে 'হাবি' বুজায়। এই শব্দৰপৰা 'ঝাকৰা' নামৰ উৎপত্তি হৈছে। চিপাঝাৰ, হালধিবাৰীঝাৰ ইত্যাদি ঠাই 'ঝাকৰা' নামেৰে সম্পৰ্ক আছে। কছাৰী ভাষাত 'দি' বুলিলে 'পানী' বুজায়। সেই 'দি' শব্দ বহুত নৈৰ নামৰ আগত সংযুক্ত আছে ; যেনে দিবং, দিক্ৰং, দিখৌ, দিহিং, দিবাং দিফলু, দিছৈ ইত্যাদি।

* * *

কোচবিলাকৰ কথা ক'বলৈ গ'লে এই দুখৰ দিনতো আমাৰ হিয়া নাচি উঠে। কোচবিলাক অসমৰ শীৰ্ষস্থানীয়। এতিয়াও আমি তেওঁবিলাকক ওখ আসন দিওঁ। কোচবিহাৰাধিপতিক যদিও বঙালীয়ে গ্ৰাস কৰিলে, তথাপি আমি তেওঁক সদায় অসমীয়া বুলিয়েই ধৰিম। গোঁসাইকমল আলি কোচবিহাৰৰ সীমাৰপৰা আহোম ৰাজ্যৰ সীমালৈকে বিস্তৃত আছিল। এই আলিৰ চিন ঠায়ে ঠায়ে আজিও দেখিবলৈ পোৱা যায়। কোচবিহাৰৰ মানুহবিলাক আজিও অসমীয়া মানুহৰ নিচিনা। তিৰোতাবিলাকে অসমীয়া তিৰোতাৰ দৰে বুকুত মেখলি মাৰে ; হাতত মুঠি খাৰু আৰু কাণত থুৰীয়া বা কৰীয়া পিন্ধে। টৰচা নৈৰ সিপাৰে এখন মহাপুৰুষীয়া থান আছে

তাত কামৰূপৰ বামুণে কাম-কাজ চলায়। সাৰ্বভৌম ভট্টাচাৰ্য অসমীয়া পণ্ডিত আছিল। তেওঁক কোচবিহাৰৰ সভাপণ্ডিত নিযুক্ত কৰা হৈছিল। সুপ্ৰসিদ্ধ ৰঘুনন্দন ভট্টাচাৰ্যে বংগ, বিহাৰ আৰু উৰিষ্যাৰ পণ্ডিতসকলক পৰাস্ত কৰি স্মাৰ্ত্ত মত প্ৰৱৰ্তন কৰিলে। পিছত কোচবিহাৰ হৈ আহি সাৰ্বভৌম সভাপণ্ডিতৰ ঘৈণীয়েকৰ হাতত পৰাস্ত হৈ উলটি গ'ল। তেওঁ কোচবিহাৰ পোৱাৰ পূৰ্বতেই সাৰ্বভৌম ভট্টাচাৰ্যৰ পৰলোকপ্ৰাপ্তি হৈছিল। অসমত প্ৰাচীন মতেই প্ৰবল থাকিল। শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱ অধিকাংশ কাল কোচবিহাৰত অসমীয়া পুথিৰে ধৰ্মপ্ৰচাৰ কৰিছিল। কোচবিহাৰবাসী অসমীয়া নোহোৱা হ'লে, তেওঁবিলাকে কোচবিহাৰত ধৰ্মপ্ৰচাৰ কৰিবলৈ নগ'লহেঁতেন আৰু গ'লেও অসমীয়াৰে ধৰ্মপ্ৰচাৰ নকৰিলহেঁতেন। কোচ ৰাজবংশৰ আদি পুৰুষ কামৰূপৰ হাজোত আছিল। তেওঁৰ হীৰা আৰু জীৰা নামেৰে দুজন পুতেক আছিল। হীৰাৰ পুতেকৰ নাম বিশু আৰু জীৰাৰ পুতেকৰ নাম শিশু আছিল। পিছত পৰাক্ৰমী হৈ তেওঁবিলাকে বিশ্বসিংহ আৰু শিৱসিংহ নাম ল'লে। খুঁটাঘাট পৰগনাৰ চিকণগ্ৰামত বিশ্বসিংহৰ জন্ম হয়। তেৱেঁই বৰনদীৰপৰা দিনাজপুৰলৈকে ৰাজ্য বিস্তাৰ কৰি বিশাল কোচৰাজ্য স্থাপিত কৰে আৰু চিকণগ্ৰামৰপৰা ৰাজধানী কোচবিহাৰলৈ তুলি নিয়ে। বিশ্বসিংহৰ জ্যেষ্ঠপুত্ৰ নৰনাৰায়ণ ৰজা। নৰনাৰায়ণৰ ভায়েক চিলাৰায়। নৰনাৰায়ণৰ পুতেক লক্ষ্মীনাৰায়ণ পচিমে ৰজা হ'ল আৰু চিলাৰায়ৰ পুতেক ৰঘুৰায় পূবে ৰজা হ'ল।

* * *

যি দেশৰ মানুহে নিজৰ জাতি আৰু ভাষা এৰে (যি কাৰণৰ নিমিত্তেই নহওক) সেই জাতি কোনোকালে তেজীয়ান হ'ব নোৱাৰে। প্ৰজাপুঞ্জইহে দেশৰ মূল বল। সৰ্বসাধাৰণে উধাৰ নোৱাৰিলে, সেই দেশ উধাৰ নোৱাৰে। কোচবিহাৰ, ৰংপুৰ আদি ঠাই আমাৰপৰা আঁতৰি যোৱাত আমাৰ যে অত্যন্ত ক্ষতি হৈছে, সেইটো আমি উকৰাই নিদিওঁ; কিন্তু এই কথা অকাট্য সত্য যে আমাৰ ক্ষতিতকৈ সেইবিলাক ঠাইৰ অধিবাসীসকলৰ অধিকতৰ ক্ষতি হৈছে। এই সত্যৰ মৰ্ম গুৱালপাৰাবাসীয়ে উপলব্ধি কৰিছে দেখি আমি সন্তোষ পাইছোঁহঁক। তেওঁবিলাকে অলপ সময়ৰ ভিতৰতে বহুত কাম কৰিছে বুলিব লাগে। 'বিবাৰ' নামেৰে এখন কাকত উলিয়াইছে। 'শিক্ষক সন্মিলন' নাম দি এটি সমিতি থাপনা কৰা হৈছে। সেই সমিতিত তলত লিখা এটি অতি লাগতিয়াল প্ৰস্তাৱ গৃহীত হৈছে— অসমীয়া ভাষা আৰু

সাহিত্যৰ উন্নতিৰ কাৰণে তলত কোৱা কামখিনি কৰিবলৈ আগবঢ়া যাওক ক) পুৰণি পুথি সংগ্ৰহ কৰা (খ) এই জিলাৰ নানা ঠাইৰ ঐতিহাসিক কাহিনী সংগ্ৰহ কৰা (গ) গৰখীয়া আৰু কৃষকৰ মুখৰ গীত আৰু বিয়ানাম লিপিবদ্ধ কৰা (ঘ) দতৰা, চেৰেঙা, বেণু আৰু বাঁহীৰ গীতবোৰ গোটোৱা (ঙ) মুখে মুখে চলি থকা সাধু কথাবোৰ সংগ্ৰহ কৰি লিপিবদ্ধ কৰা। আমি আশাকৰোঁ আৰু ঈশ্বৰৰ চৰণত প্ৰাৰ্থনা কৰোঁ যেন গুৱালপাৰাবাসীৰ সদভিলাস পৰিপূৰ্ণ হয়।

* * *

সন্তোষৰ কথা, মুছলমানসকলে অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ নিমিত্তে যত্ন কৰিছে। বংগদেশৰ মুছলমানে ভাল বঙলা ক'ব নাজানে। বঙালীয়ে তেওঁবিলাকৰ বঙলাক মুছলমানী বঙলা বুলি ইতিকিং কৰে; কিন্তু অসমৰ মুছলমানে বহুত অসমীয়া হিন্দুতকৈ ভাল অসমীয়া জানে। মুছলমান তিৰোতাবিলাকে যেনে সুন্দৰ বিয়ানাম গাব জানে, তেনে সুন্দৰ বিয়ানাম হিন্দু তিৰোতাই গোৱা মই শুনা নাই। আশাকৰোঁ তেওঁবিলাকে যেন বিয়ানাম গোৱা প্ৰথাটি এৰি নেপেলায়। মুছলমান আৰু হিন্দুৰ প্ৰভেদ অসমত কোনোকালে নাছিল আৰু সুখৰ বিষয় এতিয়াও নাই। নাজিৰাৰপৰা ১৮৭২ চনত অসমীয়া ভাষা চলাবলৈ 'অৰুণোদয়ত' যি চিঠি প্ৰকাশিত হৈছিল তাৰ স্বাক্ষৰকাৰীৰ ভিতৰত দুজন মুছলমান আছিল। এজনৰ নাম "শ্ৰীআফৰোজ আলি আমীন", আনজনৰ নাম "শ্ৰীকাফায়ৎ উল্লা হেড্ মহৰেৰ"। আনকি, তেওঁবিলাকে নামৰ পূৰ্বতে, 'শ্ৰী'হে লিখিছিল। সুখৰ বিষয় অসম সাহিত্য সন্মিলনৰ আদৰণি সভাৰ এজন যুটীয়া সম্পাদক মৌলবী আব্দুল ৱাহাব। মৌলবী মফিজ উদ্দিন আহম্মদ হাজৰিকা ডাঙৰীয়াই যেনে বিতোপন কবিতা লিখিব পাৰে, কেইজন হিন্দুৱে তেনে কবিতা লিখিব পাৰে?

* * *

যিসকল বঙালী ভদ্ৰলোক অসমত যুগমীয়াকৈ বসতি কৰিবলৈ অহা নাই, কেৱল ধন ঘটিবলৈ আহিছে মাথোন, তেওঁবিলাকে যিমান পাৰে ধন ঘটক। স্কটলেণ্ড দেশত বাপেকে হেনো পুতেকক ধন ঘটিবলৈ এই বুলি কয় "Make money my boy, by fair means if possible, but make money." যেনেকৈ পাৰে বঙালীয়ে ধন ঘটক আমি তাত নামাতোঁ; কিন্তু আমি তেওঁবিলাকক খাটোঁ যেন তেওঁবিলাকে আমাৰ জাতীয় স্বত্বত

হাত নদিয়ে। "Live and let live" সকলো ভাৰতীয় জাতিৰ এয়ে মূলমন্ত্ৰ হ'ব লাগে। বঙালীসকল নিজে ভালে-কল্যাণে থাকক, আমাকো ভালে-কল্যাণে থাকিবলৈ দিয়ক। ভাৰতৰ সকলো জাতিয়েই নিজৰ বাটে উধাওক। ব্ৰহ্মপুত্ৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ভাগে, গংগা গংগাৰ ভাগে, যমুনা যমুনাৰ ভাগে, কাবেৰী কাবেৰীৰ ভাগে, সিন্ধু সিন্ধুৰ ভাগে বাঢ়ক আৰু বৈ যাওক। কাকো কাৰো লগত লগলগাবলৈ যেন যত্ন কৰা নহয়। আটাইবিলাক গৈ শেষত ভাৰত মহাসাগৰত পৰিবগৈ আৰু সেয়ে ভাৰতীয় মহাজাতি। ভাৰতীয় মহাজাতি সৃষ্টি কৰিবলৈ আন উপায়েৰে কাৰবাৰ কৰিলে লেঠা বাঢ়ি যাব আৰু ভাৰতীয় মহাজাতি পানীৰ ঔ-টেঙা হ'ব।

——

সভাপতি

১৯২৭ : গোৱালপাৰা

দশম অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় তৰুণৰাম ফুকন [১৮৭৭-১৯৩৯]

আমাৰ বহুতো সম্পদ আছিল, সেইটো গৌৰৱৰ কথা। যি আছিল তাক বঢ়াব পৰা নাই,। দুখৰ কথা। কিন্তু যি আছিল তাক লোপ পাব দিয়াটো বিশেষ শোক আৰু লাজৰ কথা হ'ব। ই জাতীয় মৃত্যুৰ পূৰ্বলক্ষণ, নিশ্চয়-মৃত্যুৰ নিশ্চিত প্ৰমাণ। উঠি অহা জাতিৰ জীৱনৰ চিন হৈছে পৰৰ ওপৰত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা। তাকে নহৈ আজি আমি আত্মৰক্ষাত অসমৰ্থ। পৰাধীনতো হয়েই, কিন্তু পৰাধীন ওচৰচুবুৰীয়ায়ো আমাক নিকিন দেখি গ্ৰাস কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। ভাই অসমীয়া, অতীত গৌৰৱৰ স্মৰণ কৰি বৰ্তমান অৱস্থা উপলব্ধি কৰঁা, যুক্তি-যুক্ত অনুমানৰ-দ্বাৰা ভৱিষ্যত প্ৰত্যক্ষ কৰঁা, শৰীৰত তেজ মাংস যদিহে প্ৰকৃততে আছে গা শিয়ঁৰি উঠিব, মন উত্ৰাৱল হ'ব, হৃদয় অশান্তিৰে ভৰি পৰিব। কিন্তু শোক কৰিলেই নহ'ব। শোকৰ ঘাই কাৰণ গুচাবলৈ যথাসাধ্য চেষ্টা কৰিব লাগিব। মৃতপ্ৰায় জননীক জাতীয়তাৰদ্বাৰাই অনুপ্ৰাণিত কৰিব লাগিব। সাহিত্য আলোচনাৰ ভিতৰেৰে অসমীয়াৰ অতীত গৌৰৱৰ পুনৰুদ্ধাৰ সাধন কৰিব লাগিব। অসমীয়াক প্ৰকৃত মানুহ কৰি গঢ়ি

তুলিব লাগিব। লগৰীয়া বঙালী, উৰীয়া, হিন্দুস্থানী আদি ভাষাৰ ব্যাকৰণ আদি পঢ়ি অসমীয়া ভাষাৰ লগত তুলনা কৰি অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ ইতিহাস লিখাৰ কাৰণে অসম সাহিত্য সভাই উপযুক্তলোকক বৃত্তি দি এই কাৰ্যত ব্ৰতী কৰা যুগুত হ'ব। গাঁৱলীয়া ভাইসকলক সহজ সৰল ভাষাত কিতাপ লিখি নিজৰ দেশৰ কথা বিদেশৰ কথা জনাব লাগিব। স্বাস্থ্য বিজ্ঞানবিষয়ক সৰল পুথি আমাৰ প্ৰায় নাই বুলিলেই হয়। স্বাস্থ্য ৰক্ষাৰ নিচেই সাধাৰণ নিয়মবোৰকে নজনা কাৰণে বছৰি আমাৰ কিমান মানুহে অকালতে জহনী, বসন্ত আদি সংক্ৰামক ৰোগত প্ৰাণ হেৰুৱায় তাক নজনা মানুহ নাই। মাউৰৰ সময়ত কেতিয়াবা গাঁৱলৈ গৈ গাঁৱলীয়া মানুহৰ অৱস্থা চালেই গাঁৱৰ প্ৰকৃত অৱস্থা বুজি পাব। আমি অলপ লিখা পঢ়া শিকি চেক্সপীয়েৰ, মিল্টন, বাৰ্ক পঢ়িয়েই বছৰি সাহিত্য, সমাজ, স্বদেশ বুলি চিঞৰি ৰাইজৰ দুখ-দুৰ্গতিৰ প্ৰতিকাৰ কৰিব নোৱাৰোঁ। জাতীয় সম্পদৰ ভিতৰত সাহিত্য-সম্পদেই শ্ৰেষ্ঠ সম্পদ। এই বিষয়ত ঋষি-মুনি আদিৰো মতভেদ নাই, সৰ্বসাধাৰণৰ মতৰ সম্পূৰ্ণ মিল। ধন-জন, যশ-মান, ঐশ্বৰ্য-বিভূতি, জ্ঞান-গৰিমা আদি যত মানে সম্পদ আছে সকলো প্ৰকাশ সাহিত্যত। এই সবাৰো সাধনা আৰু সিদ্ধিৰ হেতু সাহিত্য।

* * *

ভাষাৰ বলত আৰু সহায়ত 'মই' ভাৱৰপৰা 'আমি' ভাৱৰ সৃষ্টি হয়। 'মই' আৰু 'মোৰ' ভাৱ থাকিলে 'তেওঁ' আৰু 'তেওঁৰ' ভাৱো স্বীকাৰ কৰি কাম কৰিব লগা হয়। গতিকে 'মই আৰু মোৰ' ভাৱ থাকিলে 'তেওঁ আৰু তেওঁৰ' এই দুয়োভাৱ অটুট ৰাখি কিভাৱে কাম কৰিলে দুয়োৰো সুবিধা হ'ব পাৰে তাৰ উপায় উলিয়াব লগা হয়। এই উপায় উলিওৱাৰ লগে লগে সমাজৰ সৃষ্টি হয়। এই সমাজ ৰক্ষাৰ কাৰ্য বিধিৰ নাম নিয়ম আৰু নীতি। 'মই'ৰ ক্ৰমবিকাশতে সমাজ আৰু সমাজৰ বিস্তাৰতে স্বদেশৰ উৎপত্তি। এই স্বদেশৰ প্ৰকাশ আৰু প্ৰচাৰতে সাহিত্য আবিৰ্ভাৱ আৰু সেই প্ৰকাশৰ ঘটনাৱলী লিপিৱদ্ধ কৰাই ইতিহাস। গতিকে ইতিহাস সাহিত্যৰ এটা অংগ মাথোন।

* * *

কি সাহিত্য, কি সমাজ, কি ৰাজনীতি আটাইবোৰ কামতে বুৰঞ্জী জ্ঞানৰ আৱশ্যক। আমি অতীতকালত কেনে আছিলোঁ তাক জানিবলৈ মানুহৰ

হেঁপাহ চিৰকাল থাকিব। অতীতত আমাৰ দেশৰ অৱস্থা কেনে আছিল, বৰ্তমানত কেনে হৈছে তাক ভালকৈ নাজানিলে কোনো কামতে হাত দিব নোৱাৰি। মৃতপ্ৰায় পতিত জাতিৰ একমাত্ৰ সঞ্জীৱনী-সুধা হৈছে সেই জাতিৰ অতীত বুৰঞ্জীৰ উদ্ধাৰ আৰু অধ্যয়ন। দেশাত্মবোধ জগাবৰ আটাইতকৈ ভাল উপায় হৈছে বুৰঞ্জী জনা। আমাৰ দেশৰ স্বদেশপ্ৰেমিক বীৰসকলৰ বীৰত্ব কাহিনীয়ে আপোনাৰ মনত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ নকৰাকৈ নোৱাৰে। সেইকাৰণেই বোধকৰোঁ মহাত্মা তিলকে 'শিৱাজী উৎসৱৰ' পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। সৰহ ক'ব নালাগে, অসম যে মুঠেই এশ বছৰ আগেয়ে স্বাধীন ৰাজ্য আছিল এই কথা ভাৱিলে মনতে আপোনাৰ হিয়া আনন্দত উপচি নুঠে নে? আপুনি অন্তৰত বল নেপায় নে? অৱশ্যে বুৰঞ্জী মানে মই আমাৰ স্কুল কলেজত শিক্ষা দিয়া বুৰঞ্জীৰ কথা কোৱা নাই। সেইবোৰ বুৰঞ্জী নহয়, বুৰঞ্জীৰ সঁজাহে। ৰজা আৰু ৰাজবংশৰ তালিকাক বুৰঞ্জী বোলা যেনে, আপোনাৰ ঘৰ সজা বাঁহ, খেৰ, কাঠ আদিক ঘৰ বুলি কোৱাও তেনে। দেশৰ আৰু সমাজৰ প্ৰকৃত অৱস্থা, ৰাইজৰ প্ৰকৃত অৱস্থা, দেশৰ অৰ্থনৈতিক-ৰাজনৈতিক সকলো কথাৰে পুংখানুপুংখাৰূপে আলোচনা থাকিলেহে প্ৰকৃত বুৰঞ্জী হ'ব। এই ধৰণৰ বুৰঞ্জীৰপৰাহে দেশৰ কল্যাণ সাধিত হ'ব।

* * *

দকৈ নাদ খান্দি ল'লে পানীৰ অভাৱ নহয়, সেইদৰে দকৈ মন এবাৰ চহাই ল'লে ভাৱ আৰু ভাষা আপোনা-আপুনি আহি থাকে। প্ৰত্যেক উন্নত জাতিৰ সাহিত্যতেই ভাৱ আৰু ভাষাৰ এটি ক্ৰম বিকাশ পোৱা যায়। ইয়াৰ কাৰণ এক যুগৰ লেখকসকলে আগৰ যুগৰ লিখকসকলে য'ত শেষ কৰে তাৰপৰাহে আৰম্ভ কৰে। দ্বিতীয়তঃ জাতীয় জীৱন ক্ৰমবিকাশশীল আৰু সাহিত্য জাতীয় জীৱনৰ অনুৰূপ হোৱাৰ কাৰণেই ইয়াতো বিকাশৰ বেলেগে বেলেগে স্তৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়। য়ুৰোপীয় সাহিত্যিকসকলে প্ৰথমেই গ্ৰীক আৰু লেটিন ভাষাৰ সাহিত্যবোৰ মূল ভাষা বা অনুবাদত পঢ়ি লয়। আমাৰ দেশৰ সাহিত্যিকসকলেও অতি কম পক্ষেও ৰামায়ণ, মহাভাৰত আৰু ভাগৱত আদি কেতবোৰ সংস্কৃত পুৰণি গ্ৰন্থ পঢ়ি লোৱা উচিত। সংস্কৃত জনাবোৰে মূল ভাষাত আৰু নজনাবোৰে আমাৰ ভাষাত থকা অনুবাদ গ্ৰন্থবোৰ পঢ়ি লৈ, নিজৰ আৰু আন আন দেশৰ শ্ৰেষ্ঠ লেখকসকলৰ গ্ৰন্থবোৰ আয়ত্ত কৰি ল'লে আমাৰ বৰ্তমান সাহিত্যত আমি

যিবোৰ দোষৰ কথা উনুকিয়াইছোঁ, সেইবোৰ ততালিকে নাইকিয়া হ'ব।

*　　*　　*

সাহিত্য সভাই অসম জননীৰ সাদৰী মাত গোৱালপাৰা ধুবুৰী নহয়, কোচবিহাৰ, ৰংপুৰ আদি ঠাইৰ আইক এৰি যোৱা, পাহৰি থকা পুত্র-সকলকো শুনাব লাগিব। মৰম-চেনেহ বিলাই তেওঁবিলাকক স্বদেশলৈ, আই মাতৃৰ কোলালৈ আনিব লাগিব। আইৰ সাদৰী মাত, কাতৰ আহ্বান, ছন্দৱদ্ধ গ্রন্থ-গীত আদি শতমুখী সাহিত্য সাধনাৰদ্বাৰাই দেশ, বিদেশ প্লাৱিত কৰিব লাগিব। অসম মাতৃৰ স্নেহে ব্রহ্মপুত্রৰ হিয়া ওপচাই গংগা-যমুনাক হিয়াত সাৱটি লৈ সমুদ্রৰ বিশাল বক্ষ উত্ৰাৱল কৰি তুলিব লাগিব। তেহে আই মাতৃৰ মুখ উজ্জ্বল হ'ব। তেহে সাহিত্য সভাৰ সাৰ্থকতা হ'ব। তেহে এই অসমতেই 'দেৱাঃ মৰণ মিচ্ছন্তি'— এই ঋষি বাক্যৰ সাৰ্থকতা প্রতিপন্ন হ'ব।

সভাপতি
১৯২৯ ঃ যোৰহাট

একাদশ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্য
[১৮৫৩-১৯৩৬]

আদিতে ভাষাৰ বহু অৰ্থযুক্ত গাইগোটা শব্দ অনেক আছিল। আজমীৰলৈ যোৱা বা 'আজ্‌মৰ্‌গয়' বুলি খেলি-মেলি লগা ৰহস্যযুক্ত কথাকে তাৰ দৃষ্টান্ত বুলি ধৰিব পাৰি। ক্রমে বাক্যৰে অৰ্থৰে 'পাৰ্বতিপৰমেশ্বৰ'ৰদৰে যেতিয়া সম্বন্ধ লাগি পৰিল, অতীত বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যত কালৰপৰা নানা কালৰ সৃষ্টি হ'ল, তেতিয়াহে ভাষাৰ ক্রমে বৰ্তমান অৱস্থালৈ অহাৰ আৰম্ভ হয়। কিমান যাব লাগিব এতিয়াও নিৰ্ণয় নাই। ভাষা আৰু বিকাশ হ'বলৈ বাকী আছে। যিমান দিন মানুহ জাতি থাকিব, বুদ্ধি-কৌশলৰ উন্নতি ক্রমে হৈ থাকিব, সিমান দিন ভাষাৰ বিকাশ অনিবাৰ্য; অৰ্থাৎ ভাষাৰ শেষ অনন্তত। ইয়াকে উপলক্ষ্য কৰি ইছলাম ধৰ্মাৱলম্বী ভাতৃসকলে এটি সৰ্বজনৰ প্রচলিত সমাপ্তিবাদ কৈ থৈছে - 'সকলো তাৰিফ্‌ খোদাতাল্লাৰ পাপ্য।' ভাষা যদি আহিছে অনন্তৰপৰা, তাৰ শেষো সেই অনন্ততে, তাৰ যদি জাগৰণ স্তুতিবাদত, তাৰ শয়নো সেই স্তুতিবাদতে— এয়ে আৱৰ্তন আৰু বিৱৰ্তন।

*　　*　　*

সাহিত্য কি : নানাবিধ ঠাল-ঠেঙুলি আৰু পাত-ফুলেৰে ধুনীয়াকৈ সজাই, শুৱলা কৰা ভাষাকে সাহিত্য বুলিব লাগে। ভাষা মানুহৰ ভিতৰত যেনেকৈ আছে, জন্তুৰ ভিতৰতো আছে। গৰুজনীয়ে হেম্বেলিয়ালে তাৰ কি উদ্দেশ্য পোৱালিটোৱে বুজে। গছৰ ভিতৰতো ভাষা আছে। মানুহৰে, গছৰে, জন্তুৰে সকলোৰে মিলি এটা ভাষা আছে, সেই ভাষা হৈছে— বিশ্বভাষা। সেই বিশ্বভাষাৰ উপাদান বিশ্বজ্ঞান।

* * *

কথা আকাশত লয় পায়গৈ। এতিয়া কথাৰ যুগ নহয়, কৰ্মৰ যুগ। এই সাহিত্য সভাৰদৰে এটি অনুষ্ঠান, যাৰ ভৰ্তা মোৰ বন্ধু পূজনীয় ৰায় বাহাদুৰ ৰাধাকান্ত সন্দিকৈ, এনেকুৱা এটি অনুষ্ঠান থাকোঁতে সাহিত্যৰ নানা বিষয়ক উন্নতিৰ আশা মোৰ মনত জাগ্রত হৈছে। আপোনালোক সকলোৱে সমৱেত হৈ কাৰ্য কৰিলে মোৰ আশা ভাষাত পৰিণত হ'ব। আজি ইমানবিলাক সাহিত্যিক মোৰ আগত দেখিবলৈ পাই মোৰ ভয়েই লাগিছেনে আনন্দই লাগিছে তাক ঠিক কৰিব পৰা নাই। আশাৰ উগুল-থুগুল লাগিলে আৰু ভাৱৰ খুন্দিয়াখুন্দি লাগিলে এনেকুৱাই হয়। ভাৱৰ বানপানী আহিলে ভাষাৰ নাটনি হয়। সেইদেখি মুঠেই ইমানকে কৈ থওঁ— অসমীয়া সাহিত্যৰ বিজয় দুন্দুভি আকৌ গৌৰৱেৰে নিনাদিত কৰি, আমাৰ মহিমান্বিতা জন্মভূমি কীৰ্তিশালিনী কামৰূপৰ উপযুক্ত সন্তান বুলি পৰিচয় দিবলৈ আমি যেন সমৰ্থ হওঁ। ইয়ালৈকে দেহে-কেহে আশাশুধীয়াকৈ যত্ন কৰাটো প্ৰত্যেক শিক্ষিত অসমীয়াৰ একান্ত কৰ্তব্য— এই কথা যেন আমাৰ সদায় মনত থাকে।

———

সভাপতি

১৯২৯ : গোলাঘাট

দ্বাদশ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় মফিজুদ্দিন আহমদ হাজৰিকা

[১৮৭০-১৯৫৮]

সাহিত্য 'সহিত' শব্দৰপৰা ওলাইছে। অতীজৰ পণ্ডিতসকলৰ মতে যিবিলাক লিখা কথাত শব্দ আৰু অৰ্থৰ মিলন হয় সেয়ে 'সাহিত্য'। সেইকালত সাহিত্য শব্দই মুখ্যতঃ কাব্য নাটকাদিক বুজাইছে আৰু গৌণভাৱে ব্যাকৰণ, তৰ্ক মীমাংসাদি গ্ৰন্থকো বুজাইছিল। আজিকালি দিনত সাহিত্য শব্দৰ অৰ্থ লিখোঁতা আৰু পঢ়োঁতাসকলে অতি ব্যাপকভাৱে গ্ৰহণ কৰে। সাহিত্য সহিত শব্দৰপৰা হৈছে দেখি জ্ঞানৰ সহিত, বুদ্ধিৰ সহিত, ভাৱৰ সহিত মিলাই শুৱলা অলংকাৰাদি লগাই ল-নি, নিমজ, ওখভাৱৰ আৰু উন্নত ধৰণৰ লিখা ভাষাকেই সাহিত্য বোলে।

* * *

জয় জয়তে, চৈতন্যৰূপী অনন্ত সমুদ্ৰৰ হেন্দোলনিৰ ঘন্ ঘন্ ঢৌৰ কোবত, সৃষ্টিৰ সকলো যেতিয়া অব্যক্তৰপৰা ব্যক্ত হ'ল, সমাজিকৰপৰা দিঠকলৈ আহিল, নেদেখা ৰাজ্যৰপৰা মৰ্ত্যজগতত প্ৰকাশ পালে, সেই কালত জড়বস্তুবিলাকে দীঘ-পুতল ডাঠৰ এই তিনিটা পৰিসৰ বা বৈখিক জোখ (dimension) লৈ অলৰ-অচৰভাৱে য'ৰে বস্তু ত'তে আছিল। তাৰ পিছত যেতিয়া

আকৌ নন হেন্দোলনিৰ নন ঢৌৰ কোবত ক্ৰমাৎ বাঢ়ি আহিল আৰু ভাৰ লগে লগে সূক্ষ্ম, স্থূল, স্থূলতৰ, স্থূলতম জড়দেহৰ মাজে মাজে ইচ্ছা বোলা শক্তিটিয়ে ভুমুকি দিবলৈ ধৰিলে, সেই সময়ত বস্তুবিলাকৰ আগবাঢ়ি যাবলৈ কিম্বা ওপৰলৈ উঠিবলৈ অদম্য হেপাহ হ'ল। দ্বিতীয়বাৰৰ হেন্দোলনিৰ হেঁচাত, হেঁপাহৰ উচটনিত, ইচ্ছাশক্তিৰ ঠেলাত সেই জড়বস্তু-বিলাকৰ এভাগ আগলৈ যাব নোৱাৰি, উৰ্ধমূখী হৈ বাঢ়িবলৈ ধৰিলে বা উত্থিত হ'ল। সেয়ে হৈছে উৰ্ধগতি। সেই উৰ্ধগতিৰপৰাই হ'ল উদ্ভিদ জাতি, যাৰ মাটিৰপৰা ৰস টানি গছৰ আগলৈকে নিব পৰা শক্তি আছে। তাৰ পিছৰ হেঁচাত, ইচ্ছাশক্তি আৰু হেঁপাহৰ অদম্য কোবত উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ মাজৰ ভালেখিনি এদোপ উন্নত হৈ, এঠাইৰপৰা আনঠাইলৈ লৰচৰ হ'ব পাৰিলে। সেয়ে হ'ল প্ৰাণীসমূহৰ অগ্ৰগতিৰ বল। তাৰ পিছত সেই ঢৌৰ উপৰি ঢৌ আহিব ধৰিলে, প্ৰাণী জগতৰ তল খাপৰপৰা ওপৰ খাপলৈকে শ্ৰেণীমতে জাতে জাতে যাৰ পক্ষে যি লাগতিয়াল তেনেধৰণৰ ইন্দ্ৰিয়, বুদ্ধি, ইচ্ছা আৰু অহংকাৰাদি লৈ ভূত-ৰাজ্যৰ সাজপাৰ পিন্ধি মৰ্ত্যজগতত মূৰ্তিৱন্ত হৈ ওলাবলৈ ধৰিলে। সৰাতকৈ শেহত প্ৰাণীজগতৰ সকলোতকৈ ওপৰ, সকলো গুণৰ আকৰ, অতি চোকা বুদ্ধিৰ, প্ৰবল ইচ্ছাশক্তি জ্ঞান, বিবেক আৰু ভাৱ-চিন্তাদি লৈ মানুহজাতিৰ আবিৰ্ভাৱ হ'ল। এই জাতিৰ উগ্ৰ ইচ্ছাশক্তি আৰু ভাৱৰ উগুল-থুগুলত যিবিলাক অৰ্থ লগা মাত (ভিতৰৰ ভাৱ বাহিৰত প্ৰকাশ কৰিবলৈ) মুখেদি ওলাল, সেয়ে হ'ল শব্দ। অৰ্থ থকা শব্দবিলাক উচ্চাৰণ কৰি, মনৰ ভাৱ প্ৰকাশ কৰাই হ'ল ভাষা। ওপৰত বৰ্ণাই কৈ অহাৰদৰে এই ভাষাৰপৰাই হ'ল সাহিত্য।

* * *

সাহিত্যই, সমাজ কিম্বা জাতিৰ ধৰম-কৰম, চলন-ফুৰণ, জ্ঞান-বুদ্ধি, শিল্প-বিদ্যা, যুঁজ-বাগৰ, বেহা-বাণিজ্য, সভ্যতা-ভব্যতা, উন্নতি-অৱনতি এই সকলোবিলাকৰে চিন্-চাব্ পুথি-পাঁজিৰ বুকুত দাপোণৰদৰে কলিয়া আখৰেৰে সামৰি ধৰি কটকটীয়াকৈ জিলিকাই থয়।

* * *

যি জাতিৰ মানুহে উপজিৱৰেপৰা যি ভাষাৰে মাক-বাপেক, ভাই-ককাই, বাই-ভনী, বংশ-পৰিয়াল আদিৰ লগত কথা পাতে, যি ভাষাৰে হাঁহে-মাতে, যি ভাষাৰে দুখ-বেজাৰ কৰে, যি ভাষাৰে হাই-খৰিয়াল কৰে, যি ভাষাৰে

মনৰ ভাৱ প্ৰকাশ কৰে, যি ভাষাৰে সাধুকথা কয় আৰু যি ভাষাৰে আশা-ভাৰসাৰ কথা কয়—সেই জাতিৰ সেয়ে হৈছে মাতৃভাষা।

* * *

অসমত হিন্দু-মুছলমানৰ মাতৃভাষা হৈছে 'অসমীয়া'। ভাৰতবৰ্ষত আন আন ঠাইৰদৰে, যদিও ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ ফৈদৰ বেলেগ বেলেগ জাতৰ ভলেমান মানুহ বৰ্তমান অসমত দেখিবলৈ পোৱা যায়, তথাপি ঘাইকৈ লেখত ল'বলগীয়া হিন্দু আৰু মুছলমান এই দুজাতৰ মানুহহে। গতিকে অসমীয়া ভাষাৰ সাহিত্যৰূপী হাঁফলুটি গঢ়ি তুলিবলৈ এই দুই জাতিৰ সাহিত্যিকৰ নিতান্ত দৰ্কাৰ। নানান ফুলৰ মৌ আনি মৌ-মাখিবোৰে যেনেকৈ মৌচাক সাজে, ঠিক তেনেদৰেই হিন্দু মুছলমান দুয়োজাতৰ ৰসজ্ঞ সাহিত্যিকসকলেও যেন সংস্কৃত, বঙলা, আৰবী, ফাৰ্চী, উৰ্দু আৰু ইংৰাজী ভাষাৰ নানান কিতাপৰপৰা নানান ৰস আহৰণ কৰি আমাৰ অসমীয়া সাহিত্যৰূপী ৰহঘৰাটি সাজি, ৰহেৰে পূৰ কৰিবলৈ অহোপুৰুষাৰ্থ কৰে।

* * *

হিন্দু-মুছলমান দুয়ো মিলি-জুলি জ্ঞানৰ পাছে পাছে খেদিব লাগিব। জ্ঞান অনন্ত। জ্ঞানৰদৰে পৱিত্ৰ আৰু একো নাই। জ্ঞান বিবৰ্জিত ধৰ্ম, ধৰ্মই নহয়। সেই বাবেহে কয়,—"নহি জ্ঞানেন সদৃশং পৱিত্ৰমিহৱিদ্যতে।" হেন জানি আহক, আমি দুয়ো মিলি সকলো বিবোধ নেওচা দি এৰি, মনে-মুখে এক কৰি সাহিত্যৰ ভিতৰেদি ধৰ্ম, অৰ্থ, কাম, মোক্ষ লভিবলৈ কাছি-পাৰি লাগি যাওহঁক আৰু সেই সৰ্বশক্তিমান বিশ্বনিয়ন্তাক ভক্তিভাৱে অতি কাকূতিৰে খাটোঁ। যেন তেৰাই কৰুণা কৰি আমাৰ উন্নতি কৰক, আমাৰ 'সাহিত্য'ৰ শ্ৰীবৃদ্ধি কৰক—বিশ্ব সাহিত্যৰ উপযোগী কৰক।

ত্ৰয়োদশ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় নগেন্দ্ৰনাৰায়ণ চৌধুৰী

[১৮৮১-১৯৪৭]

সভাপতি

১৯৩১ ঃ শিৱসাগৰ

প্ৰতিভাই কোনো মানুহৰ উপদেশৰ অপেক্ষা নকৰে ; কিন্তু কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত ই সহায়সাপেক্ষ। কিমান সুগন্ধি ফুল মানুহৰ চকুৰ আঁতৰত, বননিত ফুলি অনাঘ্ৰাত অৱস্থাতে শুকাই যায়, কোনেও তাৰ গমকে নাপায়। সহায়-সম্পদ পালে সেইবোৰো সুৰম্য সাহিত্য-ফুলনিত ফুলি সৌৰভেৰে দশোদিশ আমোদিত কৰিব আৰু ইন্দ্ৰাণীৰ কৰ্ণাভৰণৰূপে বিৰাজ কৰি সত্যভামাৰ ঈৰ্ষাৰ কাৰণ হ'ব পাৰিলেহেঁতেন ; কিন্তু সৰহভাগ ঠাইতে তেনে হ'বৰ সুযোগ নহয়।

* * *

ব্যক্তি বা জাতিৰ ৰসবোধশক্তি, তাৰ শিক্ষা আৰু কালধৰ্মৰ ওপৰত বহুখিনি নিৰ্ভৰ কৰে। বাৰিষাৰ মল্লাৰ ৰাগ, চ'তৰ খৰ-খৰাঙত গালে পৰিশ্ৰম

তেনেই ব্যৰ্থ হোৱা সম্ভৱ ; কিন্তু যি চিৰন্তন আৰু যি সত্য তাৰ আদৰ নোহোৱাকৈ নাথাকে।

* * *

মূঠ কথা ভাৱসমুদ্ৰ মন্থনৰপৰা ওলোৱা অমৃত, হলাহল আদি সকলোখিনি সাহিত্য পদবাচ্য। কেতিয়াবা ই বজ্ৰনিৰ্ঘোষৰদৰে ভয়ংকৰ, কেতিয়াবা মংগল শংখ নিনাদৰ নিচিনা স্নিগ্ধকৰ, আকৌ কেতিয়াবা বাঁহীৰ সুৱদি সুৰৰ দৰে মন-প্ৰাণ উন্মাদকৰ।

* * *

সকলোৱে যেন মনত ৰাখে আমাৰ অভাৱ অনন্ত। ইমানদিনে আন প্ৰদেশৰ তুলনাত যিমানখিনি পিছপৰা গৈছে, সিমানখিনি আগবাঢ়িব লাগিলে এটা বিশেষ চেষ্টা লাগে। দেশ-বিদেশৰ উন্নত শিক্ষিত সমাজে নিজ বৈশিষ্ট্য-পূৰ্ণ নতুন গ্ৰন্থৰাজি ৰচনা কৰিছেই, তাৰবাবে আন দেশৰ সাহিত্য এনেকি সংস্কৃত, পালি আদিৰ প্ৰাচীন গ্ৰন্থবিলাকো আলোচনা কৰি যি অমৃত উদ্ধাৰ কৰিব পাৰিছে, তাক নিজ ভাষালৈ অনুবাদ কৰি জাতীয় সাহিত্যৰ ভঁড়াল পূৰ্ণ কৰিছে। আজি প্ৰাচ্যৰ কিবা বিষয় আলোচনা কৰিব লাগিলে ইংৰাজী বা জাৰ্মান সাহিত্যৰ মুখলৈ চাব লাগে। আমাৰো সাহিত্যিকসকলৰ প্ৰধান কৰ্তব্য হোৱা উচিত। এফালে যেনেকৈ নতুন ভাৱধাৰা প্ৰচাৰ কৰি মৌলিকত্ব দেখুওৱা, আনফালে তেনেকৈ জগতৰ সাহিত্য-সিন্ধু মন্থন কৰি অমৃত, গৰল, উচ্চৈশ্ৰৱা, ঐৰাৱত প্ৰভৃতি যিহকে পোৱা যায় তাকে লৈ নিজ সাহিত্যৰ কলেৱৰ বৃদ্ধি কৰা। আকৌ সেইবোৰকে লৈ জাতীয় ভাৱত গঢ়ি সমাজৰ উপযোগী কৰি প্ৰচাৰ কৰাও দৰকাৰ। ৰসগ্ৰাহীসকলে নীৰৰপৰা ক্ষীৰ উলিয়াই নতুন নতুন ভাৱ দেশৰ আগত দাঙি ধৰক।

* * *

আমাৰ দেশত যিমান দিনলৈকে পাঠক সমাজ গঢ়ি নুঠে, সিমান দিনলৈকে আমাৰ জাতীয় সাহিত্যৰ উন্নতি বা মংগলৰ নিমিত্তে শিক্ষিত সমাজে অলপ স্বাৰ্থত্যাগ কৰি কাকত বা কিতাপবিলাকক উৎসাহ দি জীয়াই ৰাখিবৰ চেষ্টা কৰা উচিত। নহ'লে কিতাপ লেখক নাইবা আলোচনী আৰু কাকতৰ পৰিচালকসকলৰ ব্যক্তিগত স্বাৰ্থত্যাগৰপৰা সাহিত্যৰ উন্নতিৰ আশা সুদূৰ পৰাহত।

শব্দৰ জগত তাৰ বানানৰ ফালে চকু দিয়াও সাহিত্যিকৰ এটা কৰ্তব্য।

অকল আনৰ অনুকৰণ কৰি বানানৰ বিপ্লৱ আনিলে তাৰ পৰিণাম ধ্বংসও হ'ব পাৰে।

* * *

এতিয়া এই ঘোৰতৰ প্ৰতিযোগিতাৰ দিনত অকল কামহে লাগে। মানুহৰ ভাৱ যেনে অনন্ত, সাহিত্যৰ শাখাও তেনে অনন্ত। যি সমাজে তাৰ যিখিনি আয়ত্ত কৰি ল'ব পাৰিছে তাৰ সাহিত্য সিমানে পূৰ্ণতাৰ ফালে আগবাঢ়িছে। জাতিৰ গতি ইচ্ছাতে হ'ক নাইবা অনিচ্ছাতে হ'ক আগবাঢ়িবই লাগিব। গতিকে আমিও আগবাঢ়িবই লাগিব। আৰু মনত ৰাখিব লাগিব এই আগবঢ়াৰ ভিতৰতো যিজনে বা সমাজে প্ৰতিযোগিতাত জয়ী হ'ব পাৰিব, জীৱন-যুদ্ধত কেৱল তেওঁৰে জয়ৰ আশা। সাহিত্য জ্ঞানৰ ভঁড়াল আৰু জ্ঞান বা বুদ্ধিয়েই প্ৰধান বল।

—০—

চতুৰ্দশ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় জ্ঞানদাভিৰাম বৰুৱা

[১৮৮০-১৯৫৫]

সভাপতি

১৯৩৩ : উত্তৰলক্ষীমপুৰ

যেনেকৈ জাৰকালি কুঁৱলীৰ মাজে মাজে সূৰ্যদেৱে ক্ষণিকৰ নিমিত্তেও নিজৰ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে, তেনেকৈয়ে মই দেখি বৰ আনন্দ পাইছোঁ। এনাহ কুঁৱলীৰ ভিতৰৰপৰাও অসমীয়াৰ কৰ্মক্ষমতাৰ আভাস পাওঁ। আভাস কিয়, সশৰীৰে দেখোঁ। কি আনন্দ! এতিয়া দেখিছোঁ যে অসমীয়াই এঙামুৰি দিছে।

* * *

পাতত ভাত নাই –, পেটত ভোক, অথচ আমি কওঁ — খা, খা, কি খাবি খা। আমাৰ কিতাপ নাই, অথচ আমি কওঁ কিতাপ পঢ়। বন্ধুসকল, এই 'কিতাপ নাই' এই কথা আধুনিকভাৱেৰে এতিয়াৰ ৰুচি অনুসাৰে কৈছোঁ।

* * *

অসমীয়াইনো নোবেল প্ৰাইজ নাপাব কিয়? আকাংক্ষা থাকিলে এই ওখ পুৰস্কাৰ আমাৰো হ'ব। পঢ়িবৰ কিতাপ থাকিলেই পঢ়োঁতা ৰাইজ ওলাব।

কিতাপে পঢ়োঁতা ৰাইজ সৃষ্টি কৰে। মানুহক কিতাপ লিখিবলৈ উদগনি দিব লাগে। আমাৰ ভাষাৰ এতিয়াৰ অৱস্থাৰ লেখকক উৎসাহ দিব লাগে। সময়ে সময়ে নতুন লেখকৰ লেখাক ভৰিৰে গছকা আলোচনা কৰি নিৰুৎসাহ কৰিব নালাগে। এতিয়া যি লেখা ওলায় ওলাই থাকক। সময়ত যিবোৰ ভাল সেইবোৰ স্থায়ী হ'ব। যিবোৰ বেয়া নিজেই মৰি যাব। এনে কৰিলেহে পঢ়োঁতা ৰাইজ ওলাব।

* * *

যি দেশৰ সাহিত্য জীৱিত আৰু সাহিত্য ডাঙৰ, সেই দেশ কেতিয়াও নমৰে। সাহিত্য দেশৰ প্ৰাণ। আমি নমৰোঁ। বৰঞ্চ আমাৰ উন্নতিহে হ'ব, যদি আমাৰ উন্নতি সঁচাসঁচিকৈয়ে অন্তৰৰপৰা ইচ্ছা কৰোঁ।

* * *

অসমীয়া অসমীয়া, সেই অসমীয়াই ডামাস্কাচতেই ভাল কাম কৰক, বা হনলুলুতেই ভাল কাম কৰক, যি ঠাইতে তেনে অসমীয়া মানুহ থাকে তেওঁ আমাৰ ভাই আৰু তেওঁ আমাৰ ককাই। তেনে অসমীয়াক আমি যদি নিজৰ নকওঁ, কাক কম? আমাৰ মনৰ যদি ঠেক ভাৱ বহল কৰিব পাৰোঁ, তেনেহলে আমাৰ সাহিত্যও বহল হ'ব, ডাঙৰ হ'ব। সকলো বস্তুৰেই মানুহৰ মনৰপৰা উৎপত্তি। মন বাপেক-মাক — যেনে বাপেক-মাক তেনে কাম।

* * *

ইংৰাজী, ইউৰোপীয়, এনেকি বঙলা সাহিত্যলৈ উন্নতি হৈছে প্ৰকাশকৰ দল থকা নিমিত্তে। ইয়াত প্ৰকাশক ব্যৱসায়ৰ মানুহ অতি তাকৰ। যিসকল আছে সেই সকলো অৰ্থৱান নহয় হ'বলা। যদি তেওঁলোক অৰ্থৱান হ'লহেঁতেন মোৰ মনেৰে বহুত কিতাপ ছপাই অসমীয়া ৰাইজক দিব পাৰিলেহেঁতেন। ইউৰোপীয় সাহিত্যৰসৈতে চিনাকি থকাসকলক প্ৰকাশকৰ মাহাত্মৰ কথা নক'লেও হ'ব। কোনে নাই দেখা সেই চিত্ৰ, যি চিত্ৰত গ'ল্ডস্মিথ, জনছন আৰু গ'ল্ডস্মিথৰ গৃহকৰ্ত্ৰী ইত্যাদিক একেলগে ৰাখি চিত্ৰকৰে অমৰ কৰি থৈছে। সেই একেখনি চিত্ৰই ক'ব প্ৰকাশকৰ "মাহাত্ম্য"ৰ কথা। আমাৰ প্ৰকাশকসকলেই বা কিমান কিতাপ ছপাইছে আৰু লেখকসকলেইবা নিজৰ মোনাৰ ধন ভাঙি কিমান ছপাইছে এই কথাফেৰি যদি কোনো উদ্যোগী পুৰুষে ৰাইজক কয় তেওঁ এজন দেশৰ উপকাৰীলোক হয়।

* * *

এইখিনিতে কওঁযে বিশ্ববিদ্যালয় হ'লে মোৰ, আপোনালোকৰ ভাষাৰ যি অলপ

বিশৃংখলতা আছে সি দূৰ হ'ব। আখৰ-জোঁটনি আৰু উচ্চাৰণ আদিৰ ব্যতিক্ৰমত বেমেজালি যি আছে সেইবোৰ আঁতৰ হ'ব। আমাৰ ভাষা আমাৰ নিজৰ। সেই ভাষাক মাতৃৰদৰে মৰম ভক্তি কৰিম; কিন্তু সেইবুলি যেন আন ভাষাকো শিকিবলৈ আগ্ৰহ ৰাখি, শিকি, পৃথিবীৰ আন আন মানুহৰ সমকক্ষ হ'ব পাৰোঁ।

* * *

(তিনিটা) শ, ষ, স, চ, ছ এইকেইটা শব্দৰ ব্যৱহাৰ সংস্কৃতৰ দৰেই ব্যৱহাৰ কৰা মোৰ মনেৰে ভাল। আৰু আমি যে প্ৰথম চ, দ্বিতীয় ছ, আৰু মূৰ্ধণ্য ট, দন্ত্য ত কওঁ, সেইটো বেয়া। সেইদৰে নকৈ উচ্চাৰণৰদ্বাৰাই দেখুৱাব লাগে যে আমি সেইবোৰ সেইদৰেই উচ্চাৰণ কৰিছোঁ।

সভাপতি
১৯৩৪ ঃ মংগলদৈ

পঞ্চদশ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় আনন্দচন্দ্ৰ আগৰৱালা

[১৮৪৭-১৯৪৯]

'অসম' শব্দটো সংস্কৃত ভাষাৰ 'অসম'ঃ শব্দৰ অপভ্ৰংশ। বিশেষ্যত তাৰ অৰ্থ বুদ্ধ, আৰ্য, গুণাকৰ, জিতাৰি, মহাবল, জ্ঞানী আৰু সম্ভ্ৰান্ত ডাঙৰ বংশৰ লোক বুজায়। বিশেষণত "অসম" বুলিলে অতুল্য আৰু বিষম বুজায়। "অসম" শব্দ ব্যৱহাৰ কৰাৰপৰা আমাৰ দেশৰ বিষয়ে তিনিটা কথা মনত খেলায়। যেনে ঃ— (১) প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য আৰু মাহাত্মাত এই দেশৰ সম বা সমান আৰু কোনো দেশ নাই। (২) ইয়াৰ ভূ ভাগ সকলো ঠাইতে সম বা সমতল নহয়। (৩) অতীত গৌৰৱত ইয়াৰ সমতুল্য দেশ বিৰল আছিল। ই আদিস্বৰ্গ, সুৰালয় আৰু পুণ্যভূমি। এসময়ত ই এখন প্ৰতাপী সাম্ৰাজ্য আছিল।

*　　　*　　　*

অসমক সকলো প্ৰকাৰে অসমীয়া বা অতুলনীয়া কৰি ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰা প্ৰত্যেক অসমীয়াৰ কৰ্তব্য। সকলো অসমীয়াই মুঠ বান্ধি একতা সূত্ৰত আবদ্ধ হৈ সমৱেত চেষ্টা কৰিলেহে আমাৰ উন্নতি হ'ব। জাতীয় উন্নতিৰ নিমিত্তে লাগে ঐক্য, গভীৰ, স্বদেশানুৰাগ আৰু স্বজাতিপ্ৰেম। লাগে

অদম্য উদ্যম, একাগ্ৰতা, সেৱাপৰায়ণতা আৰু স্বাৰ্থত্যাগ। লাগে জাতিৰ বিশিষ্টতাৰ সন্ধান আৰু সেই বিশিষ্টতাক ফুলাই তুলিবলৈ একান্ত চেষ্টা।

*　　　*　　　*

অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ উন্নতিৰ ওপৰত আমাৰ জাতীয় উন্নতি ঘাইকৈ নিৰ্ভৰ কৰিছে। আমাৰ ভাষা, সাহিত্য, ইতিহাস, নৃ-তত্ত্ব, জ্যোতিষ তত্ত্ব, উদ্ভিদ-তত্ত্ব, পশু-পক্ষীৰ তত্ত্ব প্ৰভৃতি বিষয় সকলো অসমীয়াৰ বিশেষকৈ আগলৈ উঠি অহা শিক্ষিত ডেকাসকলৰ আলোচনাৰ বিষয় হ'ব লাগে। বিশ্ব-ব্ৰহ্মাণ্ডক বুজিবলৈ হ'লে এখন নিৰ্দিষ্ট সীমাবদ্ধ ঠাইত প্ৰথমে হাত দিব লাগিব। দূৰণিক ওচৰ কৰিবৰ উপায় হৈছে ওচৰৰপৰা ক্ৰমে ক্ৰমে দূৰলৈ যোৱা। নিজৰ ভিতৰত এটা স্বাতন্ত্ৰ্যৰ অনুভূতি নহ'লে শক্তিৰ যথাৰ্থ বিকাশ হ'ব নোৱাৰে। এই শক্তি কোনো এফালে বিকশিত হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিলেই সি সকলো পিনেই ক্ৰমে বিকশিত হ'ব। পৰ্বতৰ ক্ষুদ্ৰ উহ্, বা নিজৰাৰপৰাহে বৰ নৈৰ উৎপত্তি হয়। বিশ্বৰ কথা বা ভাৰতৰ কথা ভৱাৰ আগেয়ে আমাৰ নিজৰ মাতৃ-ভূমিৰ কথা ভাৱিব লাগিব। আগেয়ে নিজৰ ক্ষুদ্ৰ নিজৰাক বৰ নৈৰ নিচিনা বেগৱতী কৰিব পাৰিলে নিজৰাই নিজেই গৈ সাগৰৰ লগত মিলিব পাৰিব। আমাৰ সকলো শক্তি স্বদেশ আৰু স্বজাতিৰ সেৱাত, অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ উন্নতিত লগাব লাগিব। শক্তিৰ কাম সৃষ্টি কৰা, বিনাশ কৰা নহয়। যাৰ শক্তি আছে তেওঁলৈ কামো আছে। যাৰ প্ৰীতি আছে, তেওঁলৈ সেৱাৰ পাত্ৰও আছে। সৰুটি হৈ অৰ্থাৎ বিনয়ী, সংযমী আৰু সৰলচিতীয়া হৈহে সংসাৰত সৰকিব পাৰি। ভেম আৰু অহংকাৰেৰে, ভয়, এলাহ, হিংসা আৰু পৰশ্ৰীকাতৰতাৰে উদ্গতি কৰিব নোৱাৰি। সেৱক হৈহে নায়ক হ'ব পাৰি। শক্তিৰ চৰ্চা মানে আত্মবিশ্বাস, আত্মসন্মান, স্বাৱলম্বন বা স্বাধীনতা। স্বাধীনতাই আনন্দ।

*　　　*　　　*

ব্যাকৰণ শাস্ত্ৰৰ মতে যি অৰ্থ থকা মাতেৰে এজন মানুহে আন এজন মানুহৰ আগত নিজৰ মনৰ ভাৱ প্ৰকাশ কৰিব পাৰে, বা পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ মনোভাৱ প্ৰকাশ কৰিব পাৰে, তাকে ভাষা বোলে। আদিতে মানুহে ঠাঁৰে চিঞৰে বা চিত্ৰ আঁকি নিজৰ মনৰ ভাৱ আনক বুজাইছিল; তাৰ পাছত শব্দেৰে বুজাইছিল।

*　　　*　　　*

আমাৰ ভাষাতো বিদগ্ধ পণ্ডিতৰ কঠিন সংস্কৃতীয়া বাক্যালংকাৰ নাই, দীঘল-

ডাঙৰ দুৰ্বোধ্য শব্দাৱলীৰ আড়ম্বৰ নাই। আমাৰ ভাষা এনে কোমল, এনে মধুৰ, এনে শুৱলা আৰু স্বাভাৱিক যে স'চাকৈয়ে তাক ঋষি কন্যাৰ নিচিনা, প্ৰকৃতি-সুন্দৰী অসম মাতৃৰ মধুৰ বাণী বুলিব পাৰি! খহটা কঠিন শব্দও মাতৃৰ মুখত পৰি নিমজ হৈছে।

* * *

আমাৰ দেশৰ পৰ্বতীয়া জিলাবিলাকত আমাৰ বৰ্ণমালা নচলাই ৰোমান (Roman) আখৰেদি বিদ্যা শিক্ষা দিয়া হৈছে। ৰোমান আখৰ আমাৰ দেশৰ উৎপন্ন বস্তু নহয়। ইয়াৰ প্ৰচলন অস্বাভাৱিক বুলি বোধ হয়। ইয়াৰ দ্বাৰা ভৱিষ্যত অসমীয়া জাতি (Assamese Nation) গঠন কৰাত বাধা জন্মিব বুলি আশংকা কৰোঁ।

* * *

অসমীয়া ল'ৰা-ছোৱালীয়ে উচ্চশিক্ষা পাবৰ নিমিত্তে তিনিটা ভাষা শিকিব লাগে। নিজৰ ঘৰ, সমাজ আৰু প্ৰদেশৰ বাবে মাতৃভাষা লাগে; ৰাজকাৰ্য চলাবলৈ আৰু অন্যান্য দেশৰ শিক্ষিত লোকৰ লগত আলাপ কৰিবলৈ আৰু উচ্চ জ্ঞান লভিবলৈ ইংৰাজী শিকিব লাগে, আকৌ, হিন্দুৰ ধৰ্মশাস্ত্ৰাদি জানিবলৈ হিন্দু সন্তানে সংস্কৃত, মুছলমানৰ ধৰ্মশাস্ত্ৰাদি জানিবলৈ মোছলেম্ সন্তানে আৰবী বা ফাৰ্চী শিকিব লাগে।

* * *

ভাষা শিক্ষাই প্ৰকৃত জ্ঞান শিক্ষা নহয়; জ্ঞান শিক্ষাৰ উপায় মাথোন। ভাষা শিক্ষা জ্ঞান-ভাণ্ডাৰৰ দুৱাৰস্বৰূপ। যি ৰূপ জ্ঞান আৰ্জিলে বুদ্ধিৰ বিকাশ হয়, ভ্ৰম আৰু কু-সংস্কাৰ দূৰ হয় আৰু জগতৰ প্ৰকৃত নিয়ম-প্ৰণালী জানি কৰ্তব্যাকৰ্তব্য নিৰূপণ কৰি নিজৰ আৰু জন সমাজৰ সৰ্বপ্ৰকাৰ হিত সাধন কৰিব পৰা যায় তেনেকুৱা জ্ঞানৰ শিক্ষা লাগে। তেনেকুৱা জ্ঞান ৰত্নেৰে আমি আমাৰ সাহিত্য-ভাণ্ডাৰ পূৰ্ণ কৰিব লাগিব।

* * *

অসম উপত্যকাৰ ৬খন জিলাত আমি যদি অন্ততঃ ৬০খন সাহিত্য সভা পাতিব পাৰোঁ; তেনেহলেও অসম সাহিত্য সভাই সেই সভাবিলাকৰপৰা বৰঙনিস্বৰূপে বছৰি ৬০০্ টকা পাব পাৰে। আমাৰ শিক্ষিত ডেকাসকলে স্কুল-কলেজৰ বন্ধত যেতিয়া নিজৰ নিজৰ গাঁৱলৈ যায়, তেতিয়া তেওঁলোকে সাহিত্য সভা আৰু পুথি ভঁৰাল স্থাপন কৰিব পাৰে। যেতিয়ালৈকে আমি এটা পাঠক সমাজ (Reading Public) গঠন কৰিব নোৱাৰোঁ, তেতিয়ালৈকে

আমাৰ পক্ষে সভা-সমিতি স্থাপন কৰি সাহিত্যৰ আলোচনা কৰি থকা আৱশ্যক। অসমীয়া সাহিত্যৰ বহুল প্ৰচাৰত কথা-সাহিত্যই বৰ সহায়তা কৰে। সাধাৰণতঃ সাধু কথা, উপন্যাস, পৌৰাণিক উপাখ্যান আদি পঢ়িবলৈ মানুহৰ আগ্ৰহ বেছি। সাধাৰণৰ মন আকৰ্ষণ কৰিব পৰাকৈ উপাখ্যান আদি লিখিব পৰা সুচতুৰ সুদক্ষ লেখক আমাৰ মাজত বিৰল। আমাৰ ভাষাত Popular Literature তৈয়াৰ কৰিবলৈ আমাৰ দেশৰ সুধীসকলৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰিব খোজোঁ। অসমীয়া পুথি প্ৰকাশ কৰা ভাল কোম্পানী বা পুথিৰ দোকান আমাৰ দেশত অতিশয় কম। প্ৰকাশনৰ অভাৱত আৰু বাতৰি কাকতত জাননী নিদিয়াত অনেক সময়ত ভাল কিতাপো ভেঁকুৰা পৰি থাকে। বঙলা ৰামায়ণ, মহাভাৰত, ভাগৱত, পঞ্জিকা আৰু উপন্যাস হাজাৰে হাজাৰে আমাৰ দেশত বিক্ৰী হব। সম্পূৰ্ণ অসমীয়া ৰামায়ণ, মহাভাৰত আৰু ভাগৱত সচিত্ৰ কৰি, কঠিন শব্দৰ অৰ্থ দি ধুনীয়াকৈ প্ৰকাশ কৰিব পাৰিলে নিশ্চয় বিক্ৰী হ'ব। অসম সাহিত্য সভাই এই কামটো হাতত ল'ব পাৰে। বিশুদ্ধ অসমীয়া পঞ্জিকা উলিয়াবৰ কাৰণেও সাহিত্য সভাই পুৰস্কাৰ ঘোষণা কৰিব পাৰে।

* * *

এই সাহিত্য সন্মিলনীৰ লগত ধন-বিজ্ঞানৰো এখন শাখা সন্মিলনী পতা ভাল দেখোঁ। তাত গৱৰ্ণমেণ্টৰ কৃষি, শিল্প, সমবায় সমিতি, স্বাস্থ্য আদি বিভাগৰ কৰ্মচাৰীসকলেও যোগ দিব পাৰে; অৰ্থনৈতিক সমস্যাৰ আলোচনা কৰিব পাৰে। সোণৰ অসমক দৰিদ্ৰতাই ঢাকি ধৰিছে। দিনক দিনে অসমৰ দৰিদ্ৰতা বাঢ়ি গৈছে। জীৱন-যুদ্ধত অসমীয়া পাছ পৰি গৈছে। আমাৰ দেশৰ আৰ্থিক দুৰৱস্থা দূৰ কৰিবৰ নিমিত্তে লুপ্তপ্ৰায় কুটীৰ শিল্পবিলাক উদ্ধাৰ কৰিব লাগিব। আমি স্বদেশী হ'ব লাগিব। যাৰ স্বদেশলৈ মৰম আছে, তেওঁ নিশ্চয় স্বদেশত উৎপন্ন বস্তু মাতৃৰ দান বুলি আগ্ৰহেৰে ল'ব। আমাৰ সামাজিক শ্ৰাদ্ধ, বিয়া, পূজা, উৎসৱ আদিৰ খৰচো কমাব লাগিব। গাওঁ সংগঠনলৈ মন দিব লাগিব।

—o—

সভাপতি

১৯৩৬ : তেজপুৰ

ষষ্ঠদশ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় ৰঘুনাথ চৌধাৰী

[১৮৭৯-১৯৬৭]

সাহিত্যৰ প্ৰাণস্বৰূপ যাই উপাদান ৰস আৰু ৰূপ। ৰসসিক্ত কল্পনা শক্তিয়ে অনুভূতিৰ সহায়ত সুন্দৰৰ সাধনা কৰে, সৃষ্টি কৰে। প্ৰকৃত ৰস কামনাহীন। যি ভাৱ বা কল্পনাই চিত্তত চাঞ্চল্য ঘটায় সেই ভাৱ বা কল্পনাৰ লগত ৰসৰ কোনো সম্বন্ধ নাই। অহৈতুকী প্ৰেমৰ সাধনাই চিৰ সুন্দৰৰ ধ্যান। মুক্তি সাধকে দেৱবাঞ্ছিত অৰূপ ৰূপৰ স্বৰূপ ধ্যানত ধ্যানমগ্ন হৈ সাহিত্য সৃজন কৰে। ৰসাপ্লুত সাধকে দৃশ্যমান বস্তুৰ মাজত প্ৰকৃতিৰ সুষমা দেখিবলৈ পায়, অন্তৰত ভাৱ-ভাৱনাৰ সামঞ্জস্য লক্ষ্য কৰে আৰু সেই সেই দিব্য-দৰ্শনৰ ৰূপ প্ৰকাশ কৰে। অৰূপ-ৰূপৰ সুঠাম অগু দিয়ে, ভাষাৰ সাহায্যত। মকৰাই যেনেকৈ জাল বয় মুখৰ লালটি দি, তেনেকৈ কৃষ্টিৰ পূজাৰীসকলে ৰসপ্ৰধান কল্পনা শক্তিৰ বলত, সহজ ভংগীত, বাক্যৰ সহযোগত সুচাৰু কলা প্ৰতিভাৰ প্ৰাণ প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

* * *

কল্পনা, সত্য অনুভূতি আৰু সহজ অন্তদৃ‌ৰ্ষ্টি থাকিলে প্ৰকৃত সাহিত্য সৃষ্টি হয়। ব্যৰ্থ প্ৰেমৰ কাহিনী বিয়োগান্ত সাহিত্য নহয়। পৰিপূৰ্ণ সংযম আৰু গাম্ভীৰ্যৰ

ভিতৰেদিহে দুখৰ অভিব্যক্তি, বিয়োগৰ আত্মপ্ৰকাশ। ব্যৰ্থ যত কৰুণ আৰু গভীৰ কলা প্ৰতিভাৰ সৌন্দৰ্য, ব্যথাৰ পূজাই সেইখিনিতে সাৰ্থকতা লাভ কৰে।

* * *

সাহিত্যৰ সৌন্দৰ্যই কবিতা, কল্পনাৰ স্বাভাৱিকতাই কবিতা; জীৱন প্ৰবাহত অসংযতভাৱে উঠা ভাৱ-তৰংগৰ কৰুণ উচ্ছ্বাসেই কবিতা। মানুহে যেতিয়া গভীৰ নিৰাশাত ডুব গৈ সংসাৰৰ অসাৰতা অনুভৱ কৰে, মৰ্মভেদী বেদনাৰ কৰুণ সুৰত মানুহৰ হৃদয় উদ্বেলিত হয়, দুৰ্জয় আকাংক্ষাৰ প্ৰবল ধুমুহাত মানুহে যেতিয়া জীৱনৰ আঁত হেৰুৱায়; আশা মৰীচীকাত পৰি বাসনাৰ তীব্ৰ পিয়াহত কণ্ঠাগত হৈ প্ৰাণে যেতিয়া সান্ত্বনাৰ শীতল ছায়া চিদানন্দ ৰূপ 'ওৱেছিছ' বিচাৰিবলৈ প্ৰয়াস পায়; তেতিয়াহে ভাৱৰাজ্যত কবিতাৰ সৃষ্টি হয়। অন্তৰৰ এই হ্লাদিনী শক্তিয়েই কবিতা।

* * *

দৈহিক সম্ভোগৰ ক্ষুধা আৰু চিত্তবিনোদক অশ্লীল চিত্ৰৰ বৰ্ণনাই সাহিত্য সৃষ্টি নহয়, সি সাহিত্যৰ আবৰ্জনা মাথোন; তাৰপৰা বিষাক্ত বাষ্প উঠি সতেজ মনক সংক্ৰামিক কৰি তোলে। সম্ভোগ-বাসনাপূৰ্ণ পংকিল জীৱন মোহৰ আৱৰ্তত পৰি আপোন বৈশিষ্ট্য হেৰুৱায় আৰু ভৱিষ্যৎ জীৱন ব্যৰ্থ কৰি তোলে। বিশ্ব মানৱৰ আত্মিক যোগসূত্ৰ ছিঙি পেলায়। এনে সাহিত্য আবৰ্জনাৰ ওপৰত গজা কাঠফুলা। এনে সাহিত্যই গণ মানৱক নিয়ন্ত্ৰিত কৰিব নোৱাৰে। সংসাৰৰ ঘাত-প্ৰতিঘাতৰ সমস্যা পূৰণ উপকৰণেই সাহিত্য। এই সম্মিলিত শক্তিৰ পূৰ্ণতা দিব লাগিলে সাহিত্যৰ সৃষ্টিয়েহে মূলীভূত কাৰণ। জাতিৰ সুখ-দুখ, আশা-আকাংক্ষা সহজ সাহিত্যৰ ভিতৰেদি পৰিস্ফুট হয়। প্ৰচাৰমূলক সাহিত্য ৰচনা কৰি জনসাধাৰণৰ মাজত বিলাই দি জাতিক নিয়ন্ত্ৰিত কৰি তোলা হয়।

* * *

জাতিৰ মনোবৃত্তি, অভিৰুচি আৰু কৰ্ম পদ্ধতিৰ সংস্কাৰ, শিক্ষাৰ সংস্কাৰ আমাৰ প্ৰধান লক্ষ্য হোৱা কৰ্তব্য। জাতীয় চিন্তাধাৰাৰ গতি ঘূৰাই, মানসিক আৰু সাহিত্যিক ব্যাধিৰপৰা মুক্ত হ'বলৈ সামাজিক প্ৰগতি বহুমুখী হ'ব লাগিব।

* * *

আধুনিক শিক্ষা পদ্ধতিৰ বিৰুদ্ধে মোৰ প্ৰধান অভিযোগ, শিক্ষাৰ কেন্দ্ৰবিলাকত

আমাক 'মানুহ' কৰি তুলিবলৈ কোনো ব্যৱস্থা নাই; চৰিত্ৰ গঠনত অন্তৰৰ সদবৃত্তিবিলাকৰ স্ফুৰণ নাই; জীৱনৰ সম্পূৰ্ণ বিকাশ নাই। পাঠ্য-পুথিৰ ভিতৰত নীতিমূলক প্ৰবন্ধ থাকিলেও চৰিত্ৰ গঠনৰ উদ্দেশ্য লৈ শিক্ষা দিয়া হয় বুলি ক'ব নোৱাৰোঁ। মানসিক আৰু শাৰীৰিক শিক্ষাৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ কোনো ব্যৱস্থা নাই। আমেৰিকা আৰু জাৰ্মান দেশৰ প্ৰাথমিক শিক্ষা ল'ৰা-ছোৱালীক বাধ্যতামূলক কৰি দিয়া হয়। বিশেষকৈ ধৰ্ম আৰু নৈতিক বলত অভিষিক্ত কৰিহে আত্মনিৰ্ভৰ হ'বলৈ শিক্ষা দিয়াৰ ব্যৱস্থা। বৰ্তমান শিক্ষা প্ৰণালীত নানা প্ৰকাৰ শিক্ষাৰ আয়োজন থাকিলেও পৰম-শিক্ষা আত্মশিক্ষা বা ধৰ্মশিক্ষা অভাৱৰ কাৰণে শিক্ষাৰ মূল উদ্দেশ্যটিয়েই ভ্ৰষ্ট হৈছে। পাশ্চাত্য শিক্ষা বিস্তাৰৰ আদি যুগত শিক্ষাৰ যেনে ব্যৱস্থা আছিল, বৰ্তমানে বহুত উন্নত আদৰ্শমূলক হ'লেও পাণ্ডিত্য আৰু জ্ঞান সাধনাৰ কাৰণে অধ্যৱসায় আৰু অনুৰাগ ছাত্ৰসকলৰ ওচৰত "সাধুকথা" যেন লাগে। সৰহভাগ ছাত্ৰক পল্লৱগ্ৰাহিতাৰ ফালেই ঢাল খোৱা যেন লাগে, প্ৰধান লক্ষ্য কি উপায়ে পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ'ব পাৰে। ছেক্সপিয়াৰৰ নাটক দুখন, সংস্কৃত নাটক, মনুসংহিতাৰ এটি স্বৰ্গ আৰু অৰ্থনীতি অথবা ৰাজনীতিৰ 'বজাৰী নোট' পঢ়ি সম্পূৰ্ণ জ্ঞান লাভ নহ'লেও সহজে 'বি-এ' পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ'ব পাৰে। ছাত্ৰৰ জীৱন-মৰণ নিৰ্ভৰ কৰিছে, পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হোৱা-নোহোৱা লৈ আৰু চাকৰিৰ লোভত উকলি পুঙা হৈ অনাই-বনাই ফুৰাত। জীৱনত যদি কোনোটোৰে সিদ্ধি নহয়, তেতিয়া অৱশেষত হয় নিৰুদ্দেশ নাইবা আত্মহত্যা। ইয়াৰ গূঢ় কাৰণ চাকৰিৰ মোহ আৰু সামাজিক মৰ্যাদা।

* * *

বৰ্তমানে আমাক আদৰ্শ চৰিত্ৰ, সত্যনিষ্ঠ, জ্ঞান তপস্বী শিক্ষক এক শ্ৰেণীৰ আৱশ্যক হৈছে। যি শিক্ষকশ্ৰেণীয়ে তৰুণদলক মানুহ কৰি তুলিব পাৰিব, যি তৰুণদলে সত্যৰ কাৰণে প্ৰাণ দিব পাৰিব, দধীচিৰদৰে আত্মত্যাগ কৰিব পাৰিব, আপোনাৰ চৰিত্ৰৰ মাহাত্ম্যত আৰু প্ৰগাঢ় পাণ্ডিত্যৰ গুণত জগতৰ শ্ৰদ্ধা আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিব। যি জাতিৰ তৰুণৰ দল আদৰ্শনিষ্ঠ, পূত চৰিত্ৰ, নিৰ্ভীক আৰু জ্ঞানৰ পূজাৰী হৈ জাতি গঠনৰ কঠোৰ কৰ্তব্য কান্ধত তুলি ল'বলৈ সমৰ্থ হ'ব সেই জাতিৰ তৰুণদলে বিশ্ব সভাত ওলগৰ শৰাই লাভ কৰিব পাৰিব।

* * *

অৱশ্যে হাতীক হাতেৰে বগৰাই দিব নোৱাৰি। অসমীয়া জাতি বাৰিষাৰ ঢলত জাঁজীত উটি নাযায়। মোগলৰ আক্ৰমণ, মানৰ উপদ্ৰৱ, প্ৰৱল ভূমিকম্প আদি খণ্ড প্ৰলয়ৰপৰা অসমীয়া জাতিয়ে নিজৰ বৈশিষ্ট্য ৰাখি আহিছে, ভৱিষ্যতলৈও থাকিব। যিটো জাতি বাণ, নৰক, ভগদত্ত আদি মহাপৰাক্ৰমী ৰজাসকলৰ দিনৰেপৰা আছে, যিটো ভাষাই দীপিকা ছন্দ, ডাকৰ বচনৰ দিনৰপৰা গৌৰৱ ৰক্ষা কৰি আহিছে, সেই গৌৰৱমণ্ডিত জাতি বা ভাষা পচোৱা বতাহত উৰি নাযায়।

* * *

মই কেৱল ক'ব খোজোঁ যে আমাৰ ভিতৰত এনে আৰু বহুতো প্ৰাচীন বিজ্ঞলোক লুকাই আছে যিসকলৰ প্ৰচেষ্টাৰপৰা আমাৰ এই সংকটৰ দিনত উন্নতিৰ বাট বহুদূৰ সুগম হ'লহেঁতেন। প্ৰায় ভাগ তৰুণৰে অভিজ্ঞতা অৰ্থৰ অভাৱ, তদুপৰি তেওঁলোকৰ জীৱনযাত্ৰাৰ দুৰ্গম বাটত নানা বিঘিনি লাগি আছে, প্ৰাচীনসকলৰ ভিতৰত অনেকৰ তেনে অভাৱ বা অসুবিধা নাই। তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেকৰ সুস্থিৰ জীৱনৰ গভীৰ চিন্তাপ্ৰসূত সম্পদ অসমীয়া সাহিত্যই পাবলৈ বাঞ্ছা কৰে। তেওঁলোকৰ ভিতৰত নিজে চৰ্চা কৰিব নোৱৰাসকলে অৰ্থ সহায় কৰিলেও অভাৱগ্ৰস্ত; কিন্তু চৰ্চাশীল-সকলৰপৰা কাম বাহিৰ কৰিব পাৰে।

—o—

সপ্তদশ অধিৱেশন

শ্ৰীকৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ

[১৮৯৮]

সভাপতি

১৯৩৭ ঃ গুৱাহাটী

অসম সাহিত্য সন্মিলন আজি অসমীয়াৰ একমাত্ৰ জাতীয় সন্মিলন বুলিলে বঢ়াই কোৱা নহ'ব। এই সন্মিলনত অসমীয়া হিন্দু, মুছলমান আৰু খ্ৰীষ্টান-সকলৰ বাহিৰেও অসমৰ দাঁতি-কাষৰীয়া জাতিবিলাকক কিদৰে যোগ দিয়াব পাৰি তাৰ ব্যৱস্থা কৰিবৰ সময়ো উপস্থিত হৈছে। এই দাঁতি-কাষৰীয়া জাতিবিলাকৰ মাজত অসমীয়া ভাষা প্ৰচাৰ কৰাটো অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰধান কৰ্তব্য হোৱা উচিত। অসমীয়াৰ এই জাতীয় সংকটৰ দিনত অসমীয়া ভাষাৰ বহুল প্ৰচাৰৰ অৰ্থে সাহিত্য সভাৰ এখন প্ৰচাৰ সমিতি স্থাপন কৰি শিক্ষাৰ সহায়েৰে অসমীয়া ভাষা কোৱা মানুহৰ সংখ্যা বৃদ্ধি কৰাৰ একান্ত আৱশ্যক হৈছে। যিবিলাক বিদেশী মানুহ আন প্ৰদেশৰপৰা অসমলৈ আহিছে তেওঁবিলাকৰ মাজতো অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ প্ৰতি আদৰ জন্মোৱা আমাৰ কৰ্তব্য হৈ উঠিছে। এই প্ৰচাৰ কাৰ্য কিদৰে হাতত ল'লে সিদ্ধি

হোৱাৰ আশা তাক অভিজ্ঞসকলে আলোচনা কৰিলে ভাল হয়। অসমীয়াৰ পৰিচালনাত ঠায়ে ঠায়ে সৰু সৰু পঢ়াশালি পতা এটা উৎকৃষ্ট উপায়। বিশেষকৈ এই সন্মিলনৰ বছৰেকীয়া অধিৱেশনবিলাকত যাতে অসমৰ পৰ্বতীয়া জাতিবিলাকৰ প্ৰতিনিধিসকলে যোগ দিব পাৰে সাহিত্য সভাৰ কৰ্তৃপক্ষই তাৰ ব্যৱস্থা কৰিলে অতি শোভন হ'ব। মুঠ কথা এই যে আমাৰ বৰ্তমান অৱস্থালৈ চাই এই সাহিত্য সন্মিলন অনেক পৰিমাণে ভাষা সন্মিলনত পৰিণত হ'লেও একো বেয়া নহ'ব।

*　　*　　*

ভাষা-বিভ্ৰাটৰ দোহাই দি আমাৰ ভাষাৰপৰা কিছুমান বৰ্ণ বাদ দি বৰ্ণবিন্যাস সৰল কৰাৰ এটা প্ৰস্তাৱ মাজে মাজে শুনা যায়; কিন্তু এনে কৰিলে কিছুমান বেমেজালি আঁতৰিলেও তাৰ ঠাইত নতুন বেমেজালি সৃষ্টি হোৱাৰ আশংকা আছে। আন পক্ষে কোনো কোনো যুটীয়া আখৰৰ অনাৱশ্যক অংশ বাদ দিলে একো বেমেজালি নঘটিব বুলি বোধ হয়। "ধৰ্ম্ম" "কৰ্ম্ম" আদি শব্দৰপৰা এটা "ম" বাদ দিলে প্ৰথম শিকাৰুৰ সুবিধা হ'ব। এইবিলাক কথাত লাহে লাহে সংযতভাৱে অগ্ৰসৰ হ'লে সিদ্ধি হোৱাৰ আশা আছে।

*　　*　　*

ব্যক্তিগত প্ৰতিভা আৰু ক্ষমতাৰ বাহিৰেও পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থাৰ ওপৰত সাহিত্যৰ বিকাশ অনেক পৰিমাণে নিৰ্ভৰ কৰে। জীৱনৰ অভিজ্ঞতাৰ লগত সাহিত্যৰ অতি ঘনিষ্ঠ সম্বন্ধ। অভিজ্ঞতাৰ গাম্ভীৰ্য আৰু বৈচিত্ৰ্য নহ'লে সজীৱ স্পন্দনপূৰ্ণ সাহিত্যৰ সৃষ্টি হ'ব নোৱাৰে। বাস্তৱতে সাহিত্য এটা বিৰাট অভিজ্ঞতা। ব্যক্তিগত আৰু সামাজিক সকলো প্ৰকাৰ অভিজ্ঞতাৰ প্ৰকাশ থল হৈছে সাহিত্য। মহাকবি গ্যঠেই তেওঁৰ মৃত্যুৰ অলপ আগেয়ে লিখা এখন ৰচনাত তেওঁৰ সমসাময়িক জাৰ্মান কবিসকলক এই অভিজ্ঞতাৰ গাম্ভীৰ্যৰ বিষয়েই উপদেশ দিছিল। অকল কাব্য-সাহিত্যতে নহয়, সাহিত্যৰ সকলো বিভাগতে অভিজ্ঞতাৰ সঞ্জীৱনী শক্তিৰ আৱশ্যক। আধুনিক ইউৰোপীয় সাহিত্যৰ অভিব্যক্তি আলোচনা কৰোঁতেও জাৰ্মান মনীষী ডিলঠায়ে এই জীৱন অভিজ্ঞতাৰ প্ৰভাৱৰ ওপৰত ভৰ দিছে। বাস্তৱতে মানসিক', আধ্যাত্মিক, সামাজিক, ৰাজনৈতিক, ব্যক্তিগত— এনে কোনো অভিজ্ঞতা নাই যি সাহিত্যৰ অন্তৰংগ হোৱা নাই। সপোনৰ ছ'য়ামময় অভিজ্ঞতাও সাহিত্যৰ আকৰ্ষণ শক্তিৰ বশ হৈছে।

*　　*　　*

সামৰিক অভিজ্ঞতা জাতীয় জীৱনৰ এটা প্ৰধান অংগ আৰু যুদ্ধ-বিগ্ৰহৰ অভিজ্ঞতায়ো সাহিত্যক নানা সঁজুলি যোগাইছে। চিত্ৰকলাৰ আলোচনা হ'বলৈ হ'লে পোনতে চিত্ৰকলাৰ অনুশীলন লাগে আৰু চিত্ৰসংৰক্ষণৰ কাৰণে মিউজিয়াম লাগে। তেহে এইবিলাক বিষয়ত অভিজ্ঞতা জন্মি সাহিত্যক সঁজুলি দিব পাৰে। এইবিলাক বিষয়ত আমাৰ অভিজ্ঞতা কিমান ঠেক তাক আমি সকলোৱে জানো। আন ক্ষেত্ৰতো যে আমাৰ অভিজ্ঞতা বৰ বেছি তেনে কথা ক'ব নোৱাৰি।

* * *

অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত হ'লেও সাহিত্য বাস্তৱতে অভিজ্ঞতাৰ কেটেলগ বা যাদুঘৰ নহয়। নিৰ্বাচন-কৌশল, কল্পনা আৰু ৰীতিৰ সহায়েৰে অভিজ্ঞতাৰ কেঁচা সঁজুলি গঢ়ি-পিটি ল'লেহে প্ৰকৃত সাহিত্যৰ সৃষ্টি হয়। মহাকবি গ্যেঠেই কৈছিল যে সকলো বিষয়তে কবিত্ব আছে, উলিয়াই ল'ব পাৰিলেই হয়। এই কথাটোত যে এটা গভীৰ সত্য লুকাই আছে সেই বিষয়ে সন্দেহ নাই, প্ৰতিভাৰ অসাধ্য একো নাই। তথাপি সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী আলোচনা কৰিলে দেখা যায় যে সামাজিক আৰু জাতীয় অভিজ্ঞতা, গোটেই জীৱন-অভিজ্ঞতা ব্যাপক, বিস্তীৰ্ণ আৰু বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ হ'লেহে আহল-বহল সাহিত্যৰ সৃষ্টি আৰু বিকাশ হয়। আমাৰ সাহিত্যৰ উন্নতিও যে অকল লেখকসকলৰ ব্যক্তিগত সাধনাৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ কৰিছে এনে নহয়, আমাৰ সমাজো শিক্ষা-দীক্ষা, শ্ৰম, শিল্প, আৰ্থিক প্ৰগতি—সকলো বিষয়তে আগবাঢ়ি সাহিত্যৰ যোগান ধৰিব পৰা হ'ব লাগিব। সাহিত্য আৰু সমাজ এটা ঘনিষ্ঠ সম্বন্ধত পৰস্পৰ সংশ্লিষ্ট হৈ আছে। সাহিত্যহীন সমাজ পংগু আৰু বৰ্বৰ আৰু সমাজৰ লগত সম্পৰ্ক নথকা সাহিত্য ক্ষীণ আৰু দুৰ্বল।

* * *

উচ্চ আদৰ্শৰদ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত জীৱনব্যাপী সাধনা নহ'লে ওখ থাপৰ সাহিত্যৰ সৃষ্টি হোৱা টান। আমাৰ মাজত ব্যক্তিগত সাধনাৰ অভাৱ অকল সাহিত্যতে নহয় জীৱনৰ সকলো ক্ষেত্ৰতে দেখা যায়। সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ ফল অতি শোচনীয় হৈছে। অলপ মন কৰিলেই দেখা যায় যে আমাৰ প্ৰায়-বিলাক লেখকেই তৰুণ অথবা প্ৰায়বিলাক ৰচনা লেখকসকলৰ তৰুণ অৱস্থাত লিখা। তৰুণৰ সাহিত্য সেৱা অতি প্ৰশংসনীয় আৰু প্ৰয়োজনীয়; কিন্তু যি বয়সত মানুহৰ চিন্তা পুৰঠ হয় আৰু অভিজ্ঞতাদি হয় তাৰ আগতে সাহিত্য সেৱাৰ ওৰ পৰিলে সাহিত্য তৰাং আৰু অপৈণত হোৱাটো স্বাভাৱিক।

আনৰ কথা নকওঁ, আমাৰ তৰুণ লেখকসকলে চুটি গল্প লিখাত বেছি সময় নষ্ট নকৰি নানা প্ৰকাৰৰ জ্ঞান আহৰণ কৰি সাহিত্যত যোগালে বেছি লাভ হ'ব। অৱশ্যে চুটি গল্পও আধুনিক সাহিত্যৰ এটা প্ৰধান অংগ; কিন্তু ইয়াৰ কাৰণেও সূক্ষ্ম কলা আৰু বিশ্লেষণ শক্তিৰ আৱশ্যক।

* * *

ৰংঘৰৰ উন্নতিৰ লগত সাহিত্যৰ উন্নতি জড়িত হৈ আছে। আমোদ-প্ৰমোদৰ বিষয়টোত আমাৰ উৎসাহ আৰু নেৰা-নেপেৰা সাধনাৰ অভাৱ হ'লে অতি দুখৰ কথা হ'ব। সকলো দেশতে ৰংঘৰে নাট্য সাহিত্য জীয়াই ৰাখিছে আৰু ছেক্‌ছ্‌পীয়েৰৰপৰা ইবছেনলৈকে প্ৰায়বিলাক ডাঙৰ নাট্যকাৰৰে ৰংঘৰৰ লগত ঘনিষ্ঠ সম্বন্ধ দেখা যায়। মস্কোৰ আৰ্ট থিয়েটাৰ স্থাপিত নোহোৱা হ'লে ৰুছ সাহিত্যই চেখভক নাট্যকাৰৰূপে নাপালেহেঁতেন। অনেক সময়ত অভিনেতাসকলেও নিজে নাটক লিখি সাহিত্যৰ সেৱা কৰিছে। ওঠৰ শতিকাৰ শেহভাগত বিখ্যাত জাৰ্মান অভিনেতা ছ্ৰ'ডাৰ আৰু ইফলাণ্ডে ৰীতিমতে নাটক লিখি জাৰ্মান নাট্য সাহিত্যক সবল কৰাত সহায় কৰিছিল। বঙালী নাট্য সাহিত্য অভিনেতাসকলৰ ৰচনাৰ ওচৰত কম ঋণী নহয়। নাটক লিখিবলৈ ল'লেই যে ছেক্‌ছপীয়েৰ বা ছিলাৰ হ'ব লাগে তাৰ কোনো মানে নাই। আমাৰ দেশত ৰংঘৰ আৰু নাট্যকলাৰ সেৱা যিমানেই বাঢ়ে সিমানেই আমাৰ সাহিত্যৰ লাভ হ'ব সেই বিষয়ে সন্দেহ নাই। "জয়মতী," "শোণিত কুঁৱৰী" আদি নাট ৰেক'ৰ্ডত দিয়াৰপৰাও আমাৰ সাহিত্যৰ লাভ হৈছে আৰু ভাষাৰ মৰ্যাদা বাঢ়িছে। অসমত এটা স্থায়ী ৰংঘৰ থকা হ'লে আমাৰ নাট্য সাহিত্যৰ পুষ্টি সাধন হ'লহেঁতেন। এই বিষয়ে অনেকৰ উৎসাহ থাকিলেও সামাজিক আৰু আৰ্থিক কাৰণত স্থায়ী ৰংঘৰ অসমত চলিব বুলি বোধ নহয়। সামাজিক অভিব্যক্তিৰ লগত সাহিত্য আৰু কলা চৰ্চাৰ কিমান ঘনিষ্ঠ সম্বন্ধ তাকো এনেকুৱাবিলাক কথাৰপৰাই স্পষ্টকৈ বুজা যায়।

* * *

পুৰণি অসমীয়া সাহিত্যৰ-বিষয়ে প্ৰকৃত গৱেষণা একো হোৱা নাই বুলিব লাগে। পুৰণি সাহিত্যৰ প্ৰসিদ্ধ গ্ৰন্থবিলাকৰ বৈজ্ঞানিক প্ৰণালীৰে পৰীক্ষামূলক সংস্কৰণ প্ৰকাশ কৰা হোৱা নাই। মাধৱ কন্দলিৰ ৰামায়ণৰ ছপা কিতাপ আজিকালি পাবলৈ নাই। সংস্কৃত ৰামায়ণৰ পাঠ নিৰ্ণয় আৰু বুৰঞ্জী আলোচনা কৰিবৰ কাৰণে এই প্ৰাচীন অসমীয়া ৰামায়ণৰ সহায়ৰ আৱশ্যক

হ'ব। আমাৰ বিশ্বাস এই প্ৰাচীন গ্ৰন্থখন উলিয়াব পাৰিলে অসমৰ বাহিৰত পুৰণি অসমীয়া সাহিত্যৰ অন্যান্য গ্ৰন্থতকৈ ইয়াৰ সমাদৰ বেছি হ'ব। অসম সাহিত্য সভাই এনেবিলাক কাম হাতত ল'ব পাৰিলে সৌভাগ্যৰ কথা হ'ব।

* * *

আমাৰ পুৰণি ভাষা, সাহিত্য আৰু কৃষ্টি বিষয়ক গৱেষণাৰ সুচলার্থে সকলোৱে এটা সুকীয়া বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আৱশ্যকতা অনুভৱ কৰিছে। এই গুৱাহাটী নগৰতে যদি অসমীয়াৰ পৰিচালনাত এটা বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপিত হয়, তেন্তে এই উদ্দেশ্য সিদ্ধি হ'ব তাত সংশয় নাই; কিন্তু শ্বিলং পাহাৰৰ ওপৰত এটা চৰ্কাৰী বিশ্ববিদ্যালয় হ'লে অসমীয়া ভাষা আৰু কৃষ্টিৰ প্ৰাধান্য কিমান দূৰ থাকিব সেই বিষয়ে সন্দেহ আছে। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাৰণে আন্দোলন কৰোঁতে এই কথাটো মনত ৰাখিলে ভাল হয়।

— o —

অষ্টাদশ অধিৱেশন

ময়িদুল ইছলাম বৰা

[১৮৯৯ খৃঃ–১৯৪৪ খৃঃ]

সভাপতি

১৯৪০ : যোৰহাট

আমাৰ মাজত বহুতৰ ধাৰণা যে স্বদেশপ্ৰেম কেৱল ৰাজনৈতিক অনুষ্ঠান আৰু ৰাজনৈতিক নেতাসকলৰ ভিতৰতে আবদ্ধ। যদি কোনোলোকে ব্যক্তিগত সংসাহৰ প্ৰবলতাত প্ৰভাৱিত হৈ সাধাৰণ ৰাজনৈতিক মতৰ বিৰুদ্ধে যায় বা তাত যোগ নিদিয়ে, তেন্তে যদিও তেওঁ আন আন দেশহিতৈষী কামত তেওঁৰ সমুদায় প্ৰচেষ্টা নিয়োগ কৰে, তথাপি সেইজন মানুহক প্ৰাপ্য সন্মান দিবলৈ কোনো কোনোৱে অস্বীকাৰ কৰে; কিন্তু এই মনোভাৱ এটা সম্পূৰ্ণ ভুল ধাৰণা। স্বদেশপ্ৰেম কোনো বিশেষ সম্প্ৰদায়, শ্ৰেণী বা ব্যক্তিৰ একচেটিয়া সম্পত্তি নহয়। ই কোনো সীমাৰ ভিতৰত আবদ্ধ নাথাকে। প্ৰত্যেক ব্যক্তি আৰু প্ৰত্যেক সম্প্ৰদায়ে নিজ নিজ শক্তি অনুসাৰে দেশৰ উন্নতিৰ কাৰণে কাৰ্য কৰিব পাৰে। ইয়াত মতভেদ বা বিভিন্ন কাৰ্য-প্ৰণালী থাকিব পাৰে; কিন্তু কাম্য উদ্দেশ্য সকলোৱে এক।

* * *

পৃথিবীৰ প্ৰত্যেক দেশ আৰু জাতিৰ ৰাজনৈতিক, সমাজনৈতিক আৰু অৰ্থনৈতিক বিপ্লৱ আৰু সংস্কাৰ, সাহিত্যৰ মাজেদিয়েই ফুটি উঠা দেখিবলৈ

পোৱা যায়। এই অনুষ্ঠানবিলাকৰ আন্দোলনৰ বহল প্ৰচাৰ আমাৰ মাতৃ-ভাষা আৰু সাহিত্যৰ জৰিয়তে যিমান বেগেৰে আৰু সুচাৰুৰূপে সমাধা কৰিব পাৰি তাক আন কোনো উপায়েৰে নোৱাৰি। আন আন দেশত যিবিলাক সমস্যা উত্থাপিত হৈছিল, ভাৰতবৰ্ষও আজি সেই সমস্যাৰ সন্মুখীন; কিন্তু ভাৰতীয় সমস্যা আন আন দেশৰ সমস্যাতকৈ কিছু বেলেগ। প্ৰথমতে, আমাৰ এনে কোনো এটা জাতীয় ভাষা নাই, যাৰদ্বাৰা বিভিন্ন প্ৰদেশৰ জনসাধাৰণৰ মাজত ভাৰতীয় সমস্যাৰ সমাধানসমূহৰ কাৰ্য-তালিকা প্ৰচাৰ কৰিব পাৰি। এক প্ৰদেশৰ জনসাধাৰণে আন এক প্ৰদেশৰ ভাষা বুজিব নোৱাৰে। যদিও হিন্দুস্থানী ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰভাষা হিচাপে গ্ৰহণ কৰিবলৈ পৰিকল্পনা কৰা হৈছে, ইয়াক জনসাধাৰণৰ মাজত কাৰ্যকৰীৰূপে প্ৰচাৰ কৰিবলৈ বহুত সময় লাগিব। আন দেশত যিটো কথা এটা ভাষাত গোটেই ৰাষ্ট্ৰত ঘোষণা কৰি ৰাইজক বুজাই দিব পাৰে, তাৰ কাৰণে আমি অন্ততঃ এঘাৰটা ভাষা প্ৰয়োগ কৰিব লগা হ'ল। গতিকে বৰ্তমান অৱস্থাত আমাৰ প্ৰাদেশিক ভাষা আৰু সাহিত্যৰ উন্নতিৰ বিধান আৰু জনসাধাৰণৰ মাজত বহুল প্ৰচাৰ কৰাটোৱেই ঘাই কৰ্তব্য হৈ পৰিছে।

* * *

সাহিত্য সভাই আজি প্ৰায় তেইশ বছৰ বয়সত ভৰি দিছেহি। এই কালছোৱাৰ ভিতৰত সাহিত্য সভাই নানা ৰকমৰ বাধা-বিঘিনি অতিক্ৰম কৰি অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ আদৰ্শৰ বন্তি ৰাইজৰ আগত অনবৰত দাঙি ধৰিছে আৰু স্বজাতিৰ সুনাম অৰ্জন কৰিছে। সাহিত্য সভাৰ গ্ৰন্থাৱলী প্ৰকাশৰ যি পৰিকল্পনা কৰা হৈছে সি অতি মহৎ। বৰ্তমান গ্ৰন্থাৱলীৰ ভিতৰত চন্দ্ৰকান্ত অভিধান, ইন্দ্ৰকান্ত বুৰঞ্জী আৰু অসমীয়া বৈজ্ঞানিক পৰিভাষাৰ সংকলন বিশেষ উল্লেখযোগ্য। ইয়াৰ বাহিৰেও যিবিলাক কিতাপ প্ৰকাশ হৈছে বা হ'বলগীয়া অৱস্থাত আছে, সেইবিলাকেও আমাৰ ভাষা আৰু সাহিত্যৰ বিশেষ উন্নতি সাধিব। যদিও অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ বিশেষ উন্নতি আৰু ইয়াৰ বহুল প্ৰচাৰ কৰাই এই সভাৰ মুখ্য উদ্দেশ্য, তথাপি সাহিত্যৰ লগত ঘনিষ্ঠ সম্বন্ধ থকা আন আন বিষয়তো এই সভাই হাত নিদিয়াকৈ থকা নাই। দৃষ্টান্তস্বৰূপে আজি কেইবছৰমানৰপৰা সাহিত্য সভাই বুৰঞ্জী, অৰ্থনীতি, দৰ্শন আৰু সংগীত আদি বিষয়ৰ শাখা সভা পাতি এইবিলাক বিষয়ক সাহিত্যৰ এক অংশৰূপে অন্তৰ্ভুক্ত কৰি লৈছে। এইখিনিতে ক'ব খোজোঁ যে সাহিত্য সভাই এটা বিজ্ঞানৰ শাখাও খুলিব পাৰিলে ভাল হয়। আমাৰ দেশত

লাগে সকলো থাপৰ শিক্ষাৰ বাহন মাতৃভাষাৰ জৰিয়তে হোৱাটো। গতিকে, যদি এতিয়াৰেপৰা বিজ্ঞান, দৰ্শন আৰু বুৰঞ্জী আদিৰ চৰ্চা কৰোঁতে মাতৃভাষা ব্যৱহাৰ কৰা যায় আৰু অসমীয়া ভাষাত এই বিষয়ৰ পাঠ্যপুথি প্ৰকাশ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰা হয়, তেন্তে সময়ত ই এটি আমাৰ বহুমূলীয়া জাতীয় সম্পত্তি হৈ উঠিব আৰু সাধাৰণৰ মাজত উচ্চ শিক্ষা প্ৰচাৰৰ পথো সুগম কৰিব।

* * *

ওখ ধৰণৰ গৱেষণাৰ কাম পৰিপাটিকৈ কৰিবৰ কাৰণে আমাৰ এটা সুকীয়া বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আৱশ্যক। যি হওক, সুখৰ বিষয় যে বৰ্তমান অসম চৰকাৰে এই জাতীয় অভাৱ দূৰ কৰিবৰ কাৰণে অলপ কুকংকাৱাং কৰি আমাৰ মনলৈ আশা আনিছে। ইয়াৰ আগতো বিলাতৰপৰা এজন বিষয়া আনি ভালেখিনি টকা-পইচা খৰচ কৰি এখন ৰিপোৰ্ট বাহিৰ কৰাইছিল; কিন্তু তাৰ একো গুটি নধৰিলে। যদি বৰ্তমান মন্ত্ৰীসভাই বাস্তৱিকতে এই অনুষ্ঠানৰ পৰিকল্পনা কাৰ্যত পৰিণত কৰিব পাৰে, তেন্তে তেওঁলোকে স্বদেশৰ আৰু স্বজাতিৰ বিশেষ শলাগৰ পাত্ৰ হ'ব আৰু তেওঁলোকৰ নাম অসমৰ শিক্ষা বুৰঞ্জীত অমৰ হৈ থাকিব। বিশ্ববিদ্যালয় নানা ধৰণৰ হ'ব পাৰে। ইয়াত গৱেষণা ক্ষেত্ৰ থাকিবও পাৰে নেথাকিবও পাৰে। সেইকাৰণে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ধৰণ সম্পূৰ্ণৰূপে ৰাইজৰ দাবী আৰু আইন প্ৰণয়ন কৰোঁতাসকলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। কোনো কোনোৱে ভাৱে যে অজস্ৰ টকা-পইচা নহ'লে বিশ্ববিদ্যালয় পাতিব নোৱাৰি; কিন্তু এই আশংকা সম্পূৰ্ণ অমূলক।

* * *

সাধাৰণতে সাহিত্য সভাবিলাকৰ আয়, সদস্যসকলৰ বৰঙনি (Private endowment), খাচ আমানত (Grant from Local authorities), স্থানীয় শাসন পৰিষদবিলাকৰ দান (State aid) আৰু চৰকাৰী সাহায্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। খাচ আমানত যদিও যথেষ্ট হোৱা নাই, তথাপি সাহিত্য সভাৰ সৌভাগ্যক্ৰমে আশামূলক হ'বলৈ আৰম্ভ হৈছে। এই আমানত-কাৰীসকল আমাৰ বিশেষ শলাগৰ পাত্ৰ। আশা কৰা যায় যে অসমীয়া দানবীৰসকলে আমাৰ এই জাতীয় অনুষ্ঠানটিৰ প্ৰতি কৃপাৰ চকুৰে চাব; কিন্তু বৰঙনিৰ ভাগটো অতি শোচনীয়। কথাতে কয় বোলে, অসমীয়া মানুহে বাতৰি কাকত বা আলোচনী পঢ়িবলৈ ভাল পায়; কিন্তু বছৰেকীয়া বৰঙনিকেৰা দিব নোখোজে। ই এটা আমাৰ জাতীয় কলংক।

—০—

ঊনবিংশ অধিৱেশন

শ্ৰীনীলমণি ফুকন

জন্ম-১৮৮০ খৃঃ

সভাপতি

১৯৪৪ ঃ শিৱসাগৰ

দেশৰ অনেক সুসন্তান আজি বন্দী অৱস্থাত আছে সচাঁ; কিন্তু তেওঁ-লোকে দেশক অলক্ষিতে যি প্ৰেৰণা দি আছে, তাৰপৰা এই সন্মিলন বঞ্চিত হ'ব নোৱাৰে। সেয়ে এই সন্মিলন সঞ্জীৱিত কৰি নুতুলিবনে? তেওঁলোকৰ চিন্তাধাৰাই এই সন্মিলন প্লাৱিত কৰিবই কৰিব। প্ৰাণৰ সংযোগত হিমালয়ো বেজীৰ জলাটো। তাৰ মাজেদিয়েই যোগসূত্ৰ অনায়াসে সৰকি যাব। মোৰ বোধেৰে অসমৰ বৰ্তমান পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থালৈ চাই অসমীয়া ভাষা যুদ্ধৰ পিছতেই হাতত ল'ব লগা সংস্কাৰৰ (Post-War-Planning) ভিতৰত পৰিব।

* * *

মানুহে হাতে চুকি পোৱা শিকলিডালতকৈ মনে চুকি পোৱা মাধ্যাকৰ্ষণ শক্তিৰ কঠিনতা কম অনুভৱ নকৰে। যিটো প্ৰেৰণাই মানুহক সভ্যতা সৃষ্টি কৰিবলৈ উদগালে, সেই সভ্যতাৰ পৰিপুষ্টিৰ বাবেই সাহিত্য-শিল্প-কলাৰ সৃষ্টি হ'ল। সেই কাৰণেই, সাহিত্য কলাই সভ্যতাৰ ঘাই ভেঁটি। এই ভেঁটিৰ ওপৰতে সভ্যতা থিয় হৈ আছে। ভৰি থোৱা মাটিৰপৰা

ধৃৰে চুকি নোপোৱা আকাশৰ গ্ৰহ-নক্ষত্ৰলৈকে যদি সভ্যতাৰ বিস্তাৰ ভূমি, তেন্তে ভৰিৰ ধূলি-মাকতিৰপৰা আকাশৰ উজ্জল তৰালৈকে সাহিত্যৰ বিষয়-বস্তু হ'ব পাৰে; অৰ্থাৎ গোচৰীভূত নোহোৱা কোনো বিষয়বস্তু সৃষ্টিৰ মাজত দেখিবলৈ পোৱা নাযায়।

* * *

সাহিত্যৰ লক্ষণেই প্ৰগতিশীল নহৈ নোৱাৰে। নৈয়ে এৰি থৈ যোৱা মৰা বিল-কেইখনে নৈৰ স্ৰোতস্বিনী নাম লোপ কৰিব নোৱাৰে। কোনো একোটা সময়ত কোনো কালত সাহিত্যৰ চিন্তাধাৰা কমিলে বা বন্ধ হ'লে সাহিত্যৰ প্ৰগতিশীলতা নষ্ট নাপায়। মৰিশালি এখনে ওচৰৰ জীৱন্ত মানুহৰ বসতিৰ কথাকেই সোঁৱৰাই দিয়ে। ধোঁৱা-চাঙত ধুঁৱলি-কুঁৱলী অৱস্থাত পৰি থকা একোখন সাঁচিপতীয়া পুথিৰ বুকুত কিমানবিলাক ভাষ্য, ভাষণীয় বা ক'বলগীয়া ন ন কথা সোমাই আছে, তাক পৰিষ্কাৰ কৰি ল'ব জনা সিদ্ধহস্ত সাহিত্যিক-সকলে নিতে দেখুৱাই আছে। কথা হৈছে, সামাজিক আদৰ্শৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে সাহিত্যৰ আদৰ্শও নিশ্চয় পৰিৱৰ্তন হয় আৰু সেয়ে তাৰ প্ৰগতিশীলতা।

* * *

আত্মবিশ্বাস লোপ পাই আহিলেই আত্ম-বিস্মৃতি ঘটে; তেতিয়া স্থবিৰ অৱস্থাত হাতৰ মুঠিত থকা বস্তুটোকো পেলাই দি খপিয়াই ফুৰিব লাগে। আমাতো সেই কথা খাটিছে। নহলে যিটো ভাষাই এদিন প্ৰান্তিক সকলো ভাষাৰ মলখুখিনি লৈ অসমীয়া লুথুৰী-পিঠা কৰি, খাই-বই হজম কৰি, নোদোকা হৈ পৰিছিল; আজি সেই ভাষাই ছাঁটোকে বাঘটো যেন দেখি ভয় খাব লাগেনে? যিটো ভাষাই বৈদিক যুগৰপৰাই খাৰু, মণি, কেৰু, মিনাকৰা অলংকাৰ, নিজৰ পাট-মেজাংকৰিব মেখেলা সাজ-পাৰ পিন্ধি, ধুতি-বিধুতি মানি, অসমীয়া সাহিত্যৰ লখিমী ভঁৰালত তোমে তোমে অসমীয়া ভাষাৰ কঠিয়া লৈ সাহিত্য ক্ষেত্ৰত মাণিকী-মধুৰী জহা ৰুই, দাই, চপাই, ভোজ-ভাত খাই ৰং ৰহস্যৰ মাজত কাল কটাইছিল, আজি তেনে মেটমৰা ভঁৰালত বাহিৰৰ এন্দুৰ-ডালশলিয়া সোমাইছে বুলি ঘৰ-দুৱাৰ ভঁৰাল, চোতাল এৰি হাবিত সোমাব লগা হ'লনে?

* * *

যি অসমীয়া জাতিয়ে দিগ্বীজয়ী মোগল বাহিনীৰ ডলা যেন বুকুত কাঠে মৰাদি মাৰিব পাৰিছিল, তেনে জাতিয়ে মানৰ দিনত ঘৰৰ মেকুৰীটোৱে জাপ এটা মাৰিলেও মান সোমালেহি বুলি কানি-কাছুটি এৰি হাবিত সোমাইছিল।

এটা জাতিৰ আতংকিত জীৱনত যি হ'ব পাৰে তাকে হ'ল। দেশ ইংৰাজৰ হাতলৈ আহিল। তাতোকৈ দুৰ্কপালৰ কথা লগে লগে অসমীয়াৰ সংস্কৃতি লোপ পাই আহিল, ঘৰে ঘৰে বঙলা ৰামায়ণ-মহাভাৰত সোমাল। অনন্ত কন্দলি, ৰামসৰস্বতীয়ে খেদা খালে। অসমীয়াৰ ঘৰে ঘৰে কৃত্তিবাস, কাশীদাসে অধিকাৰ কৰিলে, অসমীয়া সীতাক হৰণ কৰিলে, অসমীয়া দ্ৰৌপদীৰ বস্ত্ৰ হৰণ হ'ল। অসমীয়া জাতিয়ে মুখ মেলি চাই থাকিল। নিজৰ মনটোনো কেনি হেৰাল, কলৈ গ'ল, অসমীয়া জাতিয়ে তাৰো গম নোপোৱা হ'ল। এনে অৱস্থাত সাহিত্য, শিল্পকলাৰ একাগ্ৰ সাধনাত কিহৰ বিভীষিকাই দেখা দিব পাৰে তাক সহজে অনুমান কৰিব পাৰি।

* * *

আমাৰ ভাষা আৰু সাহিত্য সম্বন্ধে আজি আমাৰ মনত আত্ম প্ৰত্যয় জন্মিলে এনেবিলাক আত্ম-বিনাশী সংশয়ে ঠাই পাব নোৱাৰে। এই আত্ম প্ৰত্যয় জন্মিব, যদি আমি আমাৰ ভাষা আৰু সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীৰপৰা প্ৰকৃত সিদ্ধান্ত কৰিব পাৰোঁ। একোটা জাতিৰ জীৱনত পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থা সদায় অনুকূল বা প্ৰতিকূল হৈ নাথাকে। বিধাতাই ভাগ্যত লিখিথৈ যায় যদিও, সেই ভাগ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰোঁতা মানুহ নিজে। সেই কাৰণে মানুহ স্বাধীন চিন্তা কৰাৰ, স্বাধীন কৰ্মক্ষেত্ৰ উলিয়াই লোৱাৰ অধিকাৰী। এই আত্মপ্ৰত্যয় যি জাতিৰ মাজত যিমান প্ৰবল, সেই জাতিয়েই সকলো ক্ষেত্ৰতে আত্ম-প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰি তিষ্ঠি আছিছে।

* * *

যমে টেঁটুত চেপা দিও যি ষাৰ মাত হৰিব নোৱাৰে, জীৱটোৱেও যিষাৰ মাতৃ মাতি বিদায় লয়, জীৱন্ত অৱস্থাত সেই মাতৃ-ভাষাৰ বাবে ইমান সন্দেহ! জনসংখ্যায়েই এটা ভাষাৰ বীৰ্য-শক্তি প্ৰকাশ নকৰে। সমাজত মেধাৱী লোকৰ জন্ম হ'লে ভাষাৰ সোঁত এনেও প্ৰবল হৈ চাৰিওফালে ঢৌৱাই যাবই যাব।

* * *

এদিন এই অসমতেই অসমীয়া মুছলমানে বিদেশী মোগল বাহিনীৰ বৰতোপৰ গুলী বুকু পাতি লৈ দেশৰ স্বাধীনতা ৰক্ষা কৰিছিল। "কীৰ্ত্তন"ৰ সুৰ "জিকিৰ" "মৰ্চিয়াৰ" সুৰৰ লগত মিলি গৈছিল। মক্কা শ্বৰিফৰ এপোৱা ভাগ অসমীয়াই পালে। আজান্ আৰু নামৰ ধ্বনিত চয়তান আৰু ভূত-প্ৰেত অসমীয়া জাতিৰ ওচৰ চাপিব নোৱাৰিছিল। গাঁৱত অসমীয়া মুছলমানে মছজিদক "আমাৰ নামঘৰ" বুলিয়েই পৰিচয় দিয়ে। তেওঁলোকে সৰল ধৰ্মৰ সৰল মৰ্ম হৃদয়ংগম কৰোঁতে "নামঘৰ", "মছজিদ"ৰ একো

পাৰ্থক্য দেখা নাপায়। জানে, "মছজিদ"তো "পাঁচ ৰুকত্" নামাজত একেজন দুনিয়াৰ মালিকৰ নাম লোৱা হয় আৰু নামঘৰৰ চাৰিটি প্ৰসংগতো সেই "এক দেৱ, এক সেৱ, এক বিনে নাই কেও" অৰ্থাৎ "লা ইলাহী ইল্লাল্লা মোহম্মদৰ ৰচলাল্লা" ইয়াকেই কোৱা হয়। নামৰ ধ্বনি হৃদয়ত পশিলে চাপৰিকেইটাৰ লেখ কোনে লয়? আজান ধ্বনি কাণত পৰিলে "ভাই বিৰাদৰি"ৰ বাহিৰে আন ভাৱ আহিব পাৰে নে?

* * *

সাহিত্যৰ সাধনাৰ ঠাই এডোখৰ লাগে। সেয়ে হৈছে বৰ্তমান কালত বিশ্ববিদ্যালয়। এয়ে সকলো জ্ঞানৰ ভঁৰাল। ইয়াতেই সকলো বিদ্যাই পাৰ্গতালি দেখুৱায়। অসমত আজিলৈকে বিশ্ববিদ্যালয় এটা স্থাপন নহ'ল। ইয়াতকৈ জাতীয় জীৱনৰ অভাৱ কিবা হ'ব পাৰেনে? এটা জাতিৰ সংস্কৃতি ইয়াতেই বিকাশ হয়। তাৰ অভাৱত জাতীয় মনে ঠন ধৰিব নোৱাৰে। গুৱাহাটীত বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপনৰ চেষ্টা অসম সাহিত্য সভাই সম্পূৰ্ণৰূপে সমৰ্থন নকৰি নোৱাৰে। অসম বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লগত অসম সাহিত্য সভাৰ ভৱিষ্যত সম্বন্ধ অতি ওচৰ বুলিব লাগিব। এই সম্বন্ধ তেল-পানীৰ নহয়, ঘিউ-মৌৰ। পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ মুখত পঞ্চামৃত যচা সম্বন্ধ। এই বিশ্ববিদ্যা-লয়ৰ ৰূপ যি নহওক, তাত অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ প্ৰাণ প্ৰতিষ্ঠা হ'ব লাগিব। মাতৃভাষাৰ লগত জাতীয় জীৱনৰ ঘনিষ্ঠতা কিমান, সিদিনা মাতৃভাষা সম্বন্ধে মহাত্মাই কোৱা বাণী হৃদয়ংগম কৰিব পাৰিলেই বুজিব পৰা হ'ব। স্বাধীন ভাৰতত মাতৃভাষাৰ চৰ্চা আৰু সমাদৰ আৰু বাঢ়িব লাগিব।

বিংশ অধিৱেশন

শ্ৰীনীলমণি ফুকন

জন্ম–১৮৮০ খৃঃ

সভাপতি

১৯৪৭ ঃ ডিব্ৰুগড়

আজি সকলো বিষয়তে যুদ্ধোত্তৰ পৰিকল্পনা হৈছে। এই পৰিকল্পনা এৰি, যোৱা মহাসমৰত ঠকা-সৰকা হোৱা জগতৰ পুনৰসংগঠন অসম্ভৱ বুলি, আত্মঘাতী জাতিবিলাকে বেছ বুজিছে। বুজিও, আজি ত্ৰিশ বছৰে মজ্জাগত হৈ পৰা বৈজ্ঞানিক ব্যভিচাৰৰ লিপ্সা এৰি দিব পৰা নাই। তপস্বিনী বেশ ধৰিছে যদিও, বৃদ্ধা বেশ্যাৰ মনৰ বিকাৰ এতিয়াও যোৱা নাই। এই মনৰ বিকাৰ সম্পূৰ্ণৰূপে নুগুচিলে, জগতে শাৰীৰিক বিকাৰ ভোগৰ হাত এতিয়াও নেসাৰে। যোৱা ত্ৰিশ বছৰৰ বৈজ্ঞানিক তথ্যৰ অপপ্ৰয়োগেই এই বিকাৰৰ কাৰণ। ইয়াৰ একমাত্ৰ প্ৰতিষেধক হৈছে আন্তৰ্জাতিক সংস্কৃতিৰ ৰস-সেন্দুৰ মাৰি বেলেগ বেলেগ ধাতুৰ জাতিক বেলেগ অনুপানেৰে খুৱাই সুস্থ কৰি তোলা। বেলেগ বেলেগ অনুপানেৰে এই একেপালি দৰৱেই সকলোকে সুজিব। এই সংস্কৃতিগত আদৰ্শ এতিয়া মজ্জাগত কৰি ল'ব লাগিব। এনে কামত আমি সাহিত্য সভাৰদৰে এটা জাতীয় সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ কাম কি হ'ব পাৰে এবাৰ দকৈ ভাবি চোৱা আমাৰ নিতান্ত কৰ্তব্য।

* * *

বিজ্ঞানে ঢাহি-মুহি খোৱাৰ যন্ত্ৰ-পাতি গোটাই দি এই বৈজ্ঞানিক সিদ্ধি দিয়া কামত তেওঁলোকক সহায় কৰে। দাসী ঘৰণী হ'লে যিটো হয়, বিজ্ঞানেও আজি তাকে কৰিছে। আজি প্ৰায় ত্ৰিশ বছৰে বৈজ্ঞানিক যন্ত্ৰ-পাতিৰ সভ্যতাৰ বিদ্যুৎবেগে মানুহক আত্মহৰ ঠাইত অতিষ্ঠ কৰি তুলিলে। এই বিদ্যুৎ গতিয়ে পৃথিৱীক সৰগ পৰা মানুহৰদৰে আধাপোৰা কৰি এৰি দিছে। এই আণৱিক শক্তিৰ আৱিষ্কাৰতেই জগতখন ফু'তে উৰাব পাৰি বুলি আকৌ আশংকাৰ সৃষ্টি হৈছে। আতংকিত অৱস্থাত মানুহে যিবিলাক অযুগুত কাম হঠাতে কৰি পেলায়, সেয়ে পুনৰ অভিনয় হোৱাৰ আশংকা হৈছে। প্ৰতীচ্য জগতেও এতিয়া এই কথা অনুভৱ কৰিছে। তাতো মিলিত জাতি সংঘ (U.N.O.) আৰু মিলিত-জাতি-শিক্ষা-বিজ্ঞান-সংস্কৃতি-সংঘই (UNESCO) এই বিষয়ে বিচাৰ কৰি বুজি উঠিছে যে যান্ত্ৰিক সভ্যতাৰ কোঢ়া-মুঠিৰ হাত সাৰিব নোৱাৰিলে মানৱ জাতিৰ মুক্তিতকৈ বন্ধনহে সহজ হৈ পৰিব। ইয়াৰ হাত সৰাহে এতিয়া মানৱ ধৰ্ম হোৱা উচিত। সাম্ৰাজ্যৰ লোভ, উপনিৱেশৰ মোহ এতিয়াও এৰিবলৈ টান পোৱা বাবেহে এই কথা ভালদৰে মুখফুটাই ক'ব পৰা নাই; কিন্তু অন্তৰত গদাধৰে নিশ্চয় এই কথা গদিয়াই দিছে। সত্যৰ অপলাপ চিৰকাল হ'ব নোৱাৰে। কল্কি অৱতাৰ সপ্ত ম্লেছৰ যুঁজ, পৃথিৱীখন বুন্দামাৰ, তাৰ পিছত সত্য যুগৰ পুনৰ প্ৰৱৰ্তন এইখিনিও শাস্ত্ৰৰ বচন। জগতে এই সত্য যুগৰ অপেক্ষা নকৰি নোৱাৰে। বেদ, বাইবেল্, কোৰাণেও সেই বাক্য জগতক কাহানিবাই শুনাই থৈছে। এতিয়া এই সত্য কেৱল দাৰ্শনিকৰ চকুৰে চালেই নহ'ব। নাইবা, বৈজ্ঞানিকৰ ৰঞ্জন ৰশ্মিৰে গৰ্ভৰ ভিতৰলৈকে দেখিলেও নচলিব। দৈনিক আচৰণত সি প্ৰতিফলিত হ'ব লাগিব। ইমানেই বাকী আছে।

* * *

যেতিয়া ভাষাৰ ভেঁটিতেই সংযুক্ত স্বাধীন ভাৰতৰ প্ৰাদেশিক ৰাষ্ট্ৰবিলাক গঠন কৰা হ'ব, সৰ্বভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰভাষা হিন্দুস্থানী হোৱাৰ দৰে, প্ৰাদেশিক ৰাষ্ট্ৰভাষাও যেতিয়া সেই সেই প্ৰদেশৰ মাতৃভাষাই হ'ব, এতিয়া প্ৰাদেশিক ভাষা আৰু সাহিত্যৰ ঠাই আৰু আহল-বহল হ'ব লাগিব। এতিয়া অসমীয়া ভাষা খিলঞ্জীয়া, সাতামপুৰুষীয়া অসমীয়া মানুহৰেই হৈ থাকিব নোৱাৰিব। অসমত স্থায়ীভাৱে বসবাস কৰা পমুৱা-বনুৱা আদি লোকসকল, বেহা-বেপাৰ-চাকৰি-বাকৰি কৰা লোকেও, দাঁতি-কাষৰীয়া উপজাতিসকলেও

অসমীয়া ভাষা ৰাষ্ট্ৰভাষা হিচাপে শিকিবই লাগিব।

* * *

তৰুণ লেখক-লেখিকা সকলো আগবাঢ়ি আহক। তেওঁলোকে ৰস থকা চকুৰে অসমীয়া সংস্কৃতিৰ ভৱিষ্যত বহুদূৰলৈকে দেখিবলৈ পাব। তেওঁলোকৰ লেখনীয়ে জাতীয় চিন্তাধাৰাত এটা নতুন উন্মাদনা আৰু উন্মেষ দিয়ক। জাতিৰ পৰি অহা মন আকৌ ঠন ধৰি উঠিব। অসম সাহিত্য সভাৰ লগত তেওঁলোকৰ প্ৰগতিশীল মনৰ সংযোগ হ'লে সভাৰ স্থবিৰতাও সতকাই আহিব নোৱাৰে। গছৰ কুঁহিকেইটি, পাত কেইখিলা, শাখা-প্ৰশাখাবিলাক সমানে বাঢ়ি নাহিলে সেই গছৰ গুৰিও শকত হোৱা টান। সেয়ে নহ'লে গা-গছ জোপাই বিস্তাৰ লাভ কৰি যথেষ্ট সুৱদি ফল দিব নোৱাৰে।

— —

সভাপতি
১৯৫০ ঃ মাৰ্ঘেৰিটা

একবিংশ অধিৱেশন

অম্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰী

[১৮৮৫ খ্ৰীঃ-১৯৬৭ খ্ৰীঃ]

সাহিত্য সম্বন্ধীয় মোৰ সেই উপলব্ধিটোৱে যেন দবিয়াই ডাঠকৈ মোৰ অন্তৰত ধ্বনিবিলাক তোলে, (১) আত্মবিকাশৰ প্ৰচণ্ড চেকুৰত উত্তৰ হোৱা সমস্যাৱলী সমাধানৰ তৃপ্তিদায়ক চেষ্টাটোৱেই সাহিত্য, (২) সীমা ৰেখাৰে আবদ্ধকৃত আত্মাৰ অসীমাত্মাত মিলন ঘটোৱা ৰসময় প্ৰচেষ্টাৰ আকুল আৱেগত প্ৰস্ফুটিত হৈ উঠা জীৱন সৌৰ্যন্দৰ জাতিষ্কাৰ ৰূপ, (৩) জীৱনৰ লীলায়িত প্ৰতিবিম্ব, (৪) ৰহস্যময় জীৱনৰ বৈচিত্ৰ্য প্ৰকাশৰ পৰিকল্পনা-প্ৰসূত নিত্য নতুনৰ লৱণু বিকাশ, (৫) অপূৰ্ণতাৰ বেষ্টনী ভাঙি জীৱনক পূৰ্ণতাৰ ৰসাপ্লুত আনন্দত থিতি কৰা প্ৰয়াসৰ তেজোদীপ্ত আকুলতা, (৬) দৃশ্যমান জগতৰ জটিলতাৰ লগত অদৃশ্যমান জগতৰ সমন্বয় ঘটাই আত্মানন্দ উপভোগ কৰা ৰসবীজৰ অফুৰন্ত সঁফুৰা, (৭) অসীম থিয়াই চলা অবিশ্ৰান্ত পথত নিত্য নতুনৰ হিল্লোল তুলি উদ্দীপ্ত প্ৰেৰণাৰে মানৱ মনক ক্ৰমে বহললৈ আগবঢ়াই নিয়াৰ সতেজ ইংগিত। আন শ্ৰেণীৰ জীৱৰ ভিতৰতো এনে কিবা সাহিত্য থাকিব পাৰে; কিন্তু মই ইয়াত কেৱল মোৰ মানৱ সাহিত্য উপলব্ধিৰ কথাকে কৈছোঁ। নাজানোঁ, সাহিত্যাধিকাৰী বিজ্ঞজনৰ মনত সাহিত্য সম্বন্ধীয় মোৰ এই

উপলব্ধিখিনি কেনেদৰে ব্যাখ্যাত হয়।

* * *

সাহিত্য বস্তুটো জীৱনৰ প্ৰতিবিম্ব। যি জীৱনৰ যেনে ৰূপ, তাৰ লিখাত তেনে প্ৰতিবিম্বই পৰে। জীৱনত আত্মজ্ঞান, আত্মবিশ্বাস, আত্মশ্ৰদ্ধা, আত্মমৰ্যাদাৰ অনুভূতিটো যিমানেই স্পষ্ট, প্ৰখৰ আৰু সতেজ হৈ বৰ্তিব, সেই জীৱনৰ বিৰাট-উজ্জ্বল প্ৰতিবিম্ব বুকুত লৈ তিমানেই মহান সাহিত্যৰ সৃষ্টি হ'ব। সেই সাহিত্যইহে মানৱীয় মনোজগতত একছত্ৰী অধিকাৰ থাপি, মানৱৰ সকলো দুৰ্বলতা, অপূৰ্ণতা, কলুষ, ক্লেদ, গ্লানি, নীচতা, ভীৰুতা, ক্লেশ-দৈন্য ধ্বংস কৰি তাক নিখুঁত মানৱীয় ৰূপত প্ৰকৃতিষ্ঠ কৰি তুলিব। সেয়ে বিশ্ব-মানৱীয় সাহিত্য। সাহিত্যৰ উদ্দেশ্য, মানৱক প্ৰকৃত মানৱীয় গুণত মহানভাৱে পৰিশোভিত কৰি তোলা। যি সাহিত্যৰ এই পৰিকল্পনা নাই; সি মানৱীয় সাহিত্য নহয়—অমানৱীয় কুসাহিত্য,— সাহিত্যৰ নামত মানৱত্ব ধ্বংসকাৰী কলুষভৰা মনৰ বিষোদ্গাৰ। সাহিত্য সম্বন্ধে মোৰ এয়ে উপলব্ধি।

* * *

সাহিত্যকাৰৰ জীৱনটো যদি দেশক, জাতিক, মানৱ প্ৰাণী জগতক সকলোপ্ৰকাৰৰ দুৰ্বলতাৰপৰা মুক্ত কৰি সমাজত প্ৰকৃত মানৱত্বৰ বিকাশ কৰি তোলা ভাৱ, চিন্তা আৰু পৰিকল্পনাত আপ্লুত হোৱা জীৱন হয়, তেন্তে সেই সাহিত্যকাৰৰ লেখনীৰপৰা ওলোৱা হৃদয়-নিঃসৃত সাহিত্যইহে অব্যৰ্থ অনুপ্ৰেৰণাৰে দেশক আৰু জাতিক মহত্বলৈ, বিৰাটত্বলৈ আগুৱাই নিব পাৰে; কিন্তু জীৱনটো যদি নিজ স্বাৰ্থৰ তৃপ্তিৰ হকে, দেশদ্ৰোহ, জাতিদ্ৰোহ আৰু নানা দুৰ্নীতিৰ কলুষ-ক্লেদেৰে ভৰি থকা জীৱন হয়, তেন্তে যশোলিপ্সু মনেৰে আখৰৰ মুখত অমৰত্ব লাভ কৰাৰ উৎকট আস্ফালন লৈ কিবা এসোপা লিখি ছাপা কৰি উলিয়ালেও, সি প্ৰকৃতভাৱে উৎকটেই হয়, অকল।

* * *

যি জাতিৰ ভিতৰত একে ৰাতিতে কপাহ ধুনি, সূতা কাটি, কাপোৰ বই, সন্তানক পিন্ধাই যুদ্ধক্ষেত্ৰলৈ পঠাই ১৬ বাৰ মোগলক বিধ্বস্ত কৰা কৰ্মোদ্যমৰ নিদৰ্শন আছে, য'ত গছৰ শুকান পাত এটি এটিকৈ জুইত দি তাৰ পোহৰত সাহিত্য সাধনা কৰাৰ অতুলনীয় কাহিনী আছে, যি জাতিৰ ভিতৰত "দেশতকৈ মোমাই ডাঙৰ নহয়"ৰ পাষাণ বিদীৰ্ণকাৰী কঠোৰ দেশ-প্ৰেমৰ চানেকি আছে, যি জাতিৰ ভিতৰত দেশৰ মংগললৈ ঐকান্তিক লক্ষ্যৰাখি স্বামীৰ কাৰণে চাওদাঙৰ হাতত তিলতিলকৈ প্ৰাণ বিসৰ্জন দিয়াৰ

বিস্ময়কৰ ইতিহাস আছে, যি জাতিৰ ভিতৰত গাড়ো, যৱন, ভোট, মিৰিক একেটা গোটত বান্ধ খুৱাই বিৰাট জাতি সংগঠনৰ নামধৰ্মী সত্য আছে, যি বাহিৰৰ বিজয়ী আহোম আৰু বীৰ কছাৰী জাতিয়ে নিজ নিজ উদাৰতাৰে স্থানীয়লোক আৰু বহিৰাগতক সামৰি লৈ অসম মাতৃৰ বুকুৰ মাটিত নাড়ীৰ সম্বন্ধে ঘটোৱা জীৱন্ত বুৰঞ্জী আছে; সেই জাতিটোৰ আজি কিয় এনে হ'ল? কিয় এনে কৰ্মবিমুখ হ'ল? কিয় এনে সাহ শক্তি নোহোৱা হ'ল? কিয় এনেকৈ সাহিত্য ব্ৰতত পাছ পৰিল? কিয়? কিয় এনে আত্ম-বিশ্বাসহীন হ'ল? পৰ্বত-ভৈয়ামৰ সংযোগ ছিন্ন হৈ কিয় এনে ছিটিছন হৈ পৰিল? কিয় তাৰ এনে দুৰ্দশা ঘটিল? প্ৰত্যেকজন, প্ৰত্যেকজনী অসমীয়া পুৰুষ-নাৰীয়ে নিজে নিজে দকৈ চিন্তা কৰক, এই পতনৰপৰা মুক্ত হৈ পূৰ্ব গৌৰৱত সঞ্জীৱিত হৈ আত্মৰক্ষা কৰি পৈতৃক ঘৰ-ভেটিত বীৰদাপেৰে বৰ্তি থকাৰ উপায় উলিয়াব, নে ধ্বংসৰ মুখত গা এৰি দিব? — মই যদি দেশৰ সৰ্বাধিনায়ক, অৰ্থাৎ 'ডিক্টেটৰ' হ'লোঁহেঁতেন, তেন্তে চিন্তাশীল বৈজ্ঞানিক কেইজনমানৰ বিশ্লেষণৰ সহায়েৰে কাৰণ উলিয়াই, মোৰ দেশখনক, মোৰ জাতিটোক ৰক্ষা কৰাৰ, গৌৰৱান্বিত কৰাৰ, সুদৃঢ় ব্যৱস্থা হাতত ললোঁহেঁতেন।

* * *

ভাষা-সংস্কৃতিৰ, সমাজ অৰ্থনীতিৰ ঘোৰ দুৰ্দিনত কঠোৰ সেৱাব্ৰতেৰে কৰ্মক্ষেত্ৰত জপিয়াই পৰক, যাওক, এনে সেৱাব্ৰতী শৃংখলিত এদল আমাৰ পৰ্বতীয়া ভাইসকলৰ ঘৰে ঘৰে, — যাওক এদল থকা-মিলা-খোৱা লোৱাত, অনভিজ্ঞ, অশিক্ষিত, এন্ধাৰত পৰি থকা প্ৰত্যেকখন গাঁৱৰ চোতালে-পদুলিয়ে, — যাওক এদল অসমৰ হাটে-বজাৰে, — ধৰক এদলে একাগ্ৰতাৰে সাহিত্য সেৱাত, — যাওক এদল পণ্ডিত হৈ পৰি থকা মাটিকেডুখৰিলৈ। পৰ্বতীয়া অসমীয়া-সকলক নিজৰ বুকুলৈ টানি আনক, — গাঁৱলীয়াসকলৰ মনত শিক্ষাৰে জাতীয় চেতনা জগাই তোলক, — নিজ দেশৰ মাটিখিনিৰ লগত, নিজ দেশৰ ভাই-ভনীকিটিৰ নাড়ীৰ সম্বন্ধ স্থাপন কৰি একাগ্ৰভাৱে বিৰাট সাহিত্য সৃষ্টি কৰক, — হাট-বজাৰৰ বেহা-বেপাৰ হাতত লওক, — মাটিকেডুখৰিত খেতি কৰি অপৰ্যাপ্ত খাদ্য শস্য উৎপন্ন কৰক, — অসমীয়া সাহিত্যৰ বিৰাট স্ফুৰণ ঘটাই তোলাৰ পথ বিৰাটভাৱে মুকলি কৰক!

—৫—

দ্বাবিংশ অধিৱেশন

সূৰ্যকুমাৰ ভূঞা

[১৮৯৪ খ্ৰীঃ-১৯৬৪ খ্ৰীঃ]

সভাপতি

১৯৫৩ : ছিলং

স্বাধীনতাৰ বৰগছ অসমত পাতে-ফুলে জকমক্ হৈ ফুলিছিল। সেইবুলি অসমীয়াই পাৰমাৰ্থিক আৰু মানসিক অৱদানত পিছপৰা জাতি নাছিল। প্ৰাচীন এথেন্সবাসী নাগৰিকসকলৰ দৰে অসমীয়াৰ মাজতো মেধাশক্তি আৰু শৌৰ্য-বীৰ্য দুয়োৰো বিচক্ষণ সমাৱেশ ঘটিছিল। অসমৰ স্বাধীনতা দিনৰ সাহিত্যলৈ দৃষ্টিপাত কৰিলে আমি স্তম্ভিত নহৈ নোৱাৰোঁ। এই সাহিত্য হিমালয় গিৰিবদৰে উচ্চ, পৰ্বতীয়া নৈৰদৰে কোবাল আৰু বনৰ চৰাইৰ মাতৰদৰে সুৱদি।

* * *

প্ৰজাৰ মংগলেই হৈছে শাসনৰ একমাত্ৰ উদ্দেশ্য, এই আদৰ্শত স্থিৰচিত্ত হৈ থাকিবলৈ হ'লে মনৰ নৈতিক বলৰ প্ৰয়োজন। এই নৈতিক বলৰ প্ৰেৰণা দিব পাৰে অকল সাহিত্যই। নহ'লে, দেশত সসংদ সদস্যৰে উভৈনদী হ'লেও ৰাইজৰ মংগল সাধন নোহোৱাকৈ থাকিব পাৰে। সেইদেখি গণতন্ত্ৰৰ যুগত সভ্য সাহিত্যৰ প্ৰচাৰ নিতান্ত আৱশ্যকীয়; যাতে সাধাৰণ নাগৰিক ভোটাৰৰপৰা আৰম্ভ কৰি সৰ্বোচ্চ শাসকলৈকে সকলোৱে নৈতিক আদৰ্শৰদ্বাৰা প্ৰণোদিত হৈ

দেশ শাসনৰ কাম পৰিচালনা কৰিব পাৰে। এই নৈতিক আদৰ্শৰ অভাৱ ঘটিলে, আমি হয়তো তৰ্কযুদ্ধৰ জয়-পৰাজয়ৰ লীলা সদায় চকুৰে দেখা পাই থাকিম; কিন্তু ৰাইজৰ অৱস্থা সেই কৌটিকলীয়া আন্ধাৰতে পৰি থাকিব। স্তৰে স্তৰে শাসকসকলৰ প্ৰকৃত কৰ্তব্য নিৰূপণ কৰাটো গণতান্ত্ৰিক যুগৰ সাহিত্যৰ এটি প্ৰধান উদ্দেশ্য হোৱাটো বাঞ্ছনীয়। আদৰ্শত অৰাজকতা, আন্ধাৰ হ'লে জাতি লক্ষ্যভ্ৰষ্ট হোৱাৰ আশংকা। মহাজ্ঞানী ছক্ৰেটিছৰ শিষ্য প্লেটো'ৰ 'ৰিপাব্লিক'ৰ চানেকিৰে কোনোবাই এখন ভাল গ্ৰন্থ লিখিলে সেই পুথি গণতন্ত্ৰৰ বেদ বুলি পৰিগণিত হ'ব।

* * *

সাহিত্যই হৈছে দেশত ঐক্যসাধনৰ প্ৰধান উপায়। প্ৰত্যেক জাতিৰে অতীত সম্ভাৰ আছে, এই অতীত সম্ভাৰ হৈছে জাতিৰ এজমালি সম্পত্তি। এই এজমালি সম্পত্তিৰ ভাগ বিতৰণ যিমানেই ব্যাপক হয় তিমানেই জাতিৰ ভিন্ ভিন্ মানুহৰ মাজত একে মনোভাৱ সৃষ্টি হয়।

* * *

অসমীয়া সাহিত্যৰ উন্নতিৰ বাটত প্ৰধান প্ৰতিবন্ধক হৈছে অসমীয়া পাঠক-পাঠিকাৰ সংখ্যা তেনেই তাকৰ। কোনোবাই খৰচ কৰি সাধাৰণৰ মনোৰঞ্জক কিতাপ ছপালে সেই কিতাপ বিক্ৰী কৰি লেখকে ছপা খৰচখিনি উলিয়াব পাৰে, আৰু হয়তো লেখকে দুপইচা লাভো কৰিব পাৰে; কিন্তু গৱেষণাপূৰ্ণ উচ্চ ধৰণৰ কিতাপ বিক্ৰী কৰাটো অতি টান, তেনে ধৰণৰ কিতাপ উলিয়াবলৈ গ্ৰন্থকাৰ আৰু প্ৰকাশক দুয়ো সাতবাৰ ভাবিব লগাত পৰে। তাৰ ফলত অনেক মূল্যবান অসমীয়া কিতাপ হাতেলিখা অৱস্থাত এনেয়ে পৰি আছে। অনেক কিতাপ সেই অৱস্থাতে লোপ পাইছে। যাতে এই মূল্যবান গ্ৰন্থবোৰ প্ৰকাশ কৰিব পাৰি তাৰ কাৰণে সাহিত্য সভাৰ এটা শকত ধনৰ পুঁজি থকাটো বাঞ্ছনীয়।

* * *

প্ৰত্যেক অসমীয়াই উপলব্ধি কৰা উচিত যে সাহিত্য সভাৰ উন্নতি সাধন কৰি আমি অসমীয়া একতা ডোলত বান্ধ খাই থাকিম, আমাৰ কৃষ্টি আৰু সভ্যতাৰ সমৃদ্ধি দেশবাসী আৰু পৰদেশবাসী সকলোৱে জানিব পাৰিব আৰু সাহিত্য সাধনাৰ সহায়েৰে আমাৰ মনোভাৱ উচ্চ কৰিব পাৰিম, সেই উচ্চ মনোভাৱৰ সৌৰভ গোটেই জাতীয় জীৱনতে বিয়াপ পৰিব। যিসকলে স্বাৰ্থসিদ্ধিৰ অভিসন্ধিকে জীৱনৰ একমাত্ৰ কৰ্মপন্থা বুলি ভাৱে তেওঁলোকক

সমাজে চিনি পাবলৈ সৰহ পৰ নালাগে। এই সুপৱিত্ৰ সাহিত্য সভা অনুষ্ঠান তেনে স্বাৰ্থান্বেষী মানুহৰ যেন বাট-ঘাট নহয়। তাৰ হকে সকলো সতৰ্ক, সজাগ হৈ থকাটো উচিত। সাহিত্য সভাৰ নিয়ম-প্ৰণালী, আঁচনি, পৰিকল্পনা সকলো বিশুদ্ধভাৱে ৰচিত হ'ব পাৰে, কিন্তু নিঃস্বাৰ্থ পুৰুষে ইয়াৰ দৈনন্দিন কাৰ্য পৰিচালনা নকৰিলে সেই ৰচনাৰ পাৰিপাট্য তুলাপাততে জাহ যাব।

* * *

অসমীয়া সাহিত্যৰ চূড়ান্ত উদ্দেশ্য কি? কি উদ্দেশ্য সাধনৰ নিমিত্তে অসমীয়া জাতিয়ে এই ভূ-ভাৰতত জন্ম গ্ৰহণ কৰিছে ? অসমীয়া জাতিয়ে অন্যান্য জাতিবোৰে খাই-বৈ জীয়াই আছে অতীতৰে পৰা, তেওঁলোকৰ ভাগ্যচক্ৰও উঠা-নমা কৰিছে যুগে যুগে, তথাপি অসমীয়া জাতিয়ে স্বতন্ত্ৰ ৰূপ ধৰি বৰ্ত্তি আছিছে আজিলৈকে। জগতৰ কি উপকাৰৰ নিমিত্তে অসমীয়া জাতিক ইমানখিনি পোহৰ, ইমানখিনি বতাহ, ইমানখিনি পানী, ইমানখিনি মাটি ভোগ কৰাৰ সুবিধা দিছে পৰমনিয়ন্তা সৃজনকৰ্তাই ? শদিয়াৰপৰা ধুবুৰীলৈকে লুইতৰ পানী বৈ গৈছে অবাৰিতভাৱে, কি উদ্দেশ্যৰ সোঁত অসমীয়াৰ প্ৰতি প্ৰাণে প্ৰবাহিত হৈছে ? তাৰ উত্তৰ বিচৰাৰ সময় আহিল। বিশ্বৰ সভ্যতালৈ ভাৰতৰ অৱদান হৈছে সত্যৰ সন্ধান আৰু পাৰমাৰ্থিক চিন্তাৰ উৎকৰ্ষতা, মৈত্ৰীভাব আৰু অহিংসা; গ্ৰীছৰ অৱদান হৈছে ন্যায়ৰ প্ৰভুত্ব, আৰু শিৱ আৰু সুন্দৰৰ অনুশীলন; ৰোমৰ অৱদান হৈছে সাম্ৰাজ্য সংগঠনৰ পদ্ধতি; আৰবৰ অৱদান হৈছে সাম্যবাদ; ফ্ৰান্সৰ অৱদান হৈছে গণতন্ত্ৰ; ইংলণ্ডৰ অৱদান হৈছে উচ্চ আদৰ্শ আৰু পাৰ্থিৱতাৰ সামঞ্জস্য; আৰু আমেৰিকাৰ অৱদান হৈছে যান্ত্ৰিক উদ্যোগৰ সহায়েৰে দ্ৰব্য সামগ্ৰীৰ উৎপন্ন বৃদ্ধি কৰি দেশৰ সৰ্বাংগীণ উন্নতি সাধন। অসমীয়াই জগতৰ সভ্যতালৈ কি অৰিহণা আগ বঢ়াব ? অসমীয়াৰ জীৱন নিৰৰ্থক আৰু উদ্দেশ্যবিহীন নে ?

সভাপতি
১৯৫৪ : যোৰহাট

ত্ৰয়োবিংশ অধিৱেশন

শ্ৰীনলিনীবালা দেৱী

[জন্ম ১৮৯৮ খৃঃ]

সাহিত্য সাধনা জীৱনৰ পৱিত্ৰ জ্ঞান যজ্ঞ। সত্যৰ পোহৰত সমুজ্জ্বল সাহিত্য যজ্ঞৰ হোতাসকলৰ পৱিত্ৰ নিষ্পাপ হিয়াত ঐশ্বৰিক শক্তিয়ে সৃষ্টিৰ প্ৰেৰণা যোগায়। সত্যৰ নীৰৱ ইংগিতত প্ৰতিফলিত হয় সাহিত্যিকৰ ধ্যানী মনোৰাজ্যত প্ৰেৰণাৰ প্ৰকাশৰ আলোক ৰশ্মি। দ্বিধাহীন গ্লানিমুক্ত জ্ঞানৰ উদাৰ বেদীত সত্যৰ বিশুদ্ধ আলোকে স্থিতি লাভ কৰে। সাধনা প্ৰস্তুত সাহিত্যসেৱীৰ মনোৰাজ্যত নৱ সৃষ্টিৰ নতুন প্ৰেৰণা নৱৰূপে ৰূপায়িত হৈ উঠে। সাহিত্যৰ পোহৰেই জনসমাজক অজ্ঞানতাৰ এন্ধাৰৰপৰা জ্ঞানময় আলোক ৰাজ্যৰ সন্ধান দিবলৈ সমৰ্থ হয়। আদৰ্শ ভাৰত ৰচনাকাৰী অতীতৰ সাধক সাহিত্য নিৰ্মাণকাৰীসকলৰ জীৱন সাধনাৰ অপাৰ্থিৱ জেউতিৰ সত্যৰ সুবিমল ৰেখাবোৰে আজিও জীৱনত জেউতি চৰাই আছে।

* * *

প্ৰকৃত সৌন্দৰ্য ৰস কামনাবিহীন স্বতস্ফূৰ্ত অনুভৱনীয়। "ৰসো বৈ সঃ" উপনিষদৰ বাণী মানৱচিত্তৰ এয়ে মহাৰস, আত্মাৰ আহাৰ। যুগযুগান্তৰ ধৰি ক্ষুধাতুৰ মানৱ আত্মাই কৰ্মৰ আৱৰ্তত ঘূৰি ফুৰিছে এই মহাৰসৰ সন্ধানত।

এয়ে অহৈতুকী প্ৰেমৰ স্বৰূপ। অচঞ্চল ধ্যানত সুন্দৰৰ আৰাধনা পৰিস্ফুট হৈ উঠে ধীৰ স্থিৰ, প্ৰশান্ত প্ৰাণত এই ৰসে স্থিতি লাভ কৰে। দীপ্তিমান তপস্যাৰত সাধকেই পায় এই মহাৰসৰ আস্বাদ। সাধকৰ দিব্য অনুভূতিৰ প্ৰেৰণাত দৃশ্যমান জাগতিক সৌন্দৰ্য অন্তৰৰ ৰূপত ৰূপায়িত হৈ উঠে। কবি চিত্তই পায় এই ৰসৰ পৰশত অন্তৰত সৌন্দৰ্যময় কল্পনা শক্তি। ছন্দ আৰু ভাৱৰ ললিত ভংগীয়ে কাব্য সৃষ্টিত প্ৰাণ প্ৰতিষ্ঠা কৰে। এই ভিত্তিত ৰচিত হৈ উঠিছে শত শত বিশ্ব সাহিত্য—যি সাহিত্যৰ ৰসত পৃথিবী অনুৰঞ্জিত।

* * *

অকল কথাৰ মালাই কবিতা নহয়। কবিতা মানৱৰ মৌন হিয়াৰ বেথা-বেদনাৰ অনুভূতিৰ মূৰ্ত বিকাশ। আদিৰসপূৰ্ণ কাব্য সাহিত্য যিবিলাকে বিশ্বসাহিত্যত শ্ৰেষ্ঠ স্থান অধিকাৰ কৰিছে এনেবোৰ মানৱ জীৱনৰ সুখ দুখৰ ইতিহাস চৰিত্ৰৰ অভিব্যক্তিৰ মাজতো অন্তৰ্দৃষ্টিৰ সুপ্ত অনুভূতি লুকাই থাকে। মানৱ জীৱনৰ সহজ সৰল ভংগীৰ মাজেদি ফুটি উঠে সৰল হিয়াৰ অস্ফুট মৰ্মবাণী—মানৱ অৱয়বৰ ঢাকনিৰ তলত এটি পৰিপূৰ্ণ আত্মাৰ আকৃতি। সমাজ সমস্যাৰ মাজেদি প্ৰপীড়িত মানৱ আত্মাৰ মুক্তিৰ ক্ৰন্দন। সমাজ বন্ধনৰ সকলো বাধা-নিষেধৰ মাজেদি ফুটি উঠা আত্মাৰ প্ৰকাশ। মূক, মৌন, নিপীড়িত, লাঞ্ছিত জীৱনৰ গোপন ভয়াৰ্ত বেদনাৰ ৰূপ প্ৰকাশিত কৰে। সুন্দৰ সাহিত্যই এনে এটি সুগভীৰ অন্তৰ্দৃষ্টিভংগীৰ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি বিশ্ব-সাহিত্যত ৰূপ দিবলৈ সক্ষম হয়।

* * *

সংগীতৰ সংগী নৃত্যকলা। ভাৱ প্ৰকাশৰ ভংগীয়েই নৃত্য। ছন্দৰ গতি আৰু তালে নৃত্যৰ ভাৱ বিকাশত ৰূপ দিয়ে। সত্যপ্ৰকাশৰ মৌন ভংগীয়েই নৃত্য—মানৱৰ সৌন্দৰ্যবোধৰ চৰম বিকাশ। ললিত-কলাৰ মনোৰম বিকাশৰ পৰিকল্পনা এই নৃত্য।

* * *

চিত্ৰ মানৱৰ আত্মাৰ বিকাশৰ অভিব্যক্তি মাথোন। সৌন্দৰ্যপ্ৰয়াসী মানৱ আত্মা যেতিয়া সৃজনৰ অনুপ্ৰেৰণাত ব্যাকুল হৈ উঠে, তেতিয়াই অন্তৰ্নিহিত শিল্পী মানৱজনে নিজৰ মধুৰ অনুভূতিৰ ৰূপ প্ৰকাশ কৰিবলৈ নানা পথ আৱিষ্কাৰ কৰি পেলায়; নিজৰ অন্তৰৰ সুন্দৰ মানৱটিয়ে অন্তৰ সৌন্দৰ্যকে প্ৰকাশ কৰিবলৈ বিচাৰে ৰেখাৰ মাজেৰে। এয়ে শিল্পী প্ৰাণৰ

স্বৰূপ। একো একোটি জাতিৰ মজ্জাগত সংস্কৃতিৰ ছাপ ফুটি উঠে ললিত-কলাৰ যোগেৰে। যুগ-যুগান্তৰপৰা বৈ অহা প্ৰতি মানৱৰ অন্তৰ্বাহিকাৰ ৰক্তসোঁতত লুকাই থকা সুপ্ত সংস্কৃতিৰ জীৱন্ত প্ৰকাশ প্ৰকাশিত হ'বলৈ বিচাৰে ললিত-কলাৰ যোগেৰে। ললিত-কলাৰ পৰশত সুপ্ত সিৰাৰ ৰক্তবীজ-বোৰ চঞ্চল হৈ উঠে; আত্মপ্ৰকাশৰ বাট বিচাৰি ব্যাকুল হৈ উঠে। প্ৰাণৰ এই চঞ্চল তৰংগই সুন্দৰতম সৃষ্টিৰ প্ৰধান উপাদান। কোন পাহৰণি অতীতৰ পুণ্যময় ভাৰতৰ তপোবনতেই এই ললিত-কলাৰ বিজ্ঞানে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰে—যি "গান্ধৰ্ব্ব" বেদৰ সপ্তসুৰৰ বীণা ঝংকাৰত ত্ৰিদিৱত কঁপনি তুলিছিল সামবেদৰ সংগীতৰ সুৰে। ললিত-কলাৰ সাধকে পৰিকল্পনা কৰিছিল বীণাপাণি বাণীদেৱীৰ হংসবাহিনী শুভ্ৰাভৰণা শুক্লৰূপ। সেইদিনা বীণাৰ ঝংকাৰত বাণী কাননত সাহিত্য কলাৰ আৰতি জ্বলিছিল এই ভাৰতৰ পুণ্য তপোবনতেই।

* * *

শৰীৰ বিনাশী। তপস্যাময় ধ্যান তৰংগ অবিনাশী। মানুহৰ ধ্যানময় জাগ্ৰত শক্তিৰ তৰংগ যুগ-যুগান্তৰৰ মহাকাশত চিৰকাল ধ্বনিত হৈ আছে আৰু যুগ-যুগান্তৰ ধ্বনিত হৈ থাকিব। বিনাশী জড়দেহত্যাগী অতীতৰ মনীষীসকলৰ ত্যাগ যজ্ঞৰ হোমাহুতি ধ্যান সমাধিৰ তৰংগ প্ৰেৰণা আজিৰ ক্লান্ত পৃথিৱীৰ অন্তৰাত্মাত আকৌ আঘাত কৰিছেহি। পৃথিৱীয়ে অনুভৱ কৰিবলৈ ধৰিছে, ভাৰতৰ শাশ্বত শক্তিৰ অনুপ্ৰেৰণা। বাস্তৱ ভোগ-বিলাসী পৃথিৱীৰ আজি অন্তৰৰ ক্ষুধা জাগ্ৰত হৈ উঠিছে। অতৃপ্ত জাগতিক ভোগ-বিলাসৰ আঁৰত সি এটি অজান অমৃতৰ অনুভূতি অনুভৱ কৰিছিল আৰু প্ৰচাৰ কৰিছিল প্ৰাচীন জ্ঞানদীপ্ত ভাৰতবৰ্ষই; অতৃপ্ত পৃথিৱীয়ে আজি বিচাৰিছে ভাৰতবৰ্ষৰ সেই শাশ্বত শান্তি মন্ত্ৰ। এই অমৃত বাতৰি অনাদি যুগৰপৰা বহন কৰি আনিছে কোনে? জ্ঞান তপস্বী কৃচ্ছ সাধক ভাৰতবৰ্ষৰ অমৰ ঋষি সাহিত্যিকসকলে।

* * *

সাহিত্যৰ ঠাই ৰা জ নী তি ৰ ভেদমূলক ব্যৱস্থাৰপৰা বহু উৰ্দ্ধত। সাহিত্যিকৰ জীৱন ব্ৰত সাহিত্য সাধনা, মানৱ কল্যাণ, দেশ কল্যাণকেন্দ্ৰিক ভাৰত সাহিত্যিকে সাহিত্য সৃষ্টি কৰে। দেশৰ সাহিত্যিক শক্তি এটা অজেয় শক্তি। এই শক্তিয়ে পৃথিৱীৰ শত ৰূপান্তৰ আনিব পাৰে। সাহিত্য সচেতনাই জনকেন্দ্ৰিক ভাৱধাৰাৰ পুষ্টি সাধন কৰে। দেশক সম্পূৰ্ণ যুগ

উপযোগী ৰূপ দিবলৈ হ'লে সাহিত্যিকসকলৰ আৰু শিল্পীসকলৰ ঐকান্তিক নিঃস্বাৰ্থ কল্যাণকামী সৃষ্টিয়েহে যুগ নিৰ্মায়কৰূপে সন্মিলিত মনোভাৱ এটি গঢ়ি তুলিবলৈ সমৰ্থ হ'ব পাৰে। জন-কল্যাণকামী প্ৰত্যেকজন সাহিত্য-সেৱীৰ নিঃস্বাৰ্থ সেৱাই নতুন যুগৰ অসমক নতুন ৰূপত ৰূপায়িত কৰি তুলিব লাগিব।

* * *

সমস্ত অসমৰ সমাজ গঠন সুনিয়ন্ত্ৰিত হৈ উঠিব পৰা নাই। প্ৰত্যেক কামতে আজি প্ৰেৰণাৰ শিথিলতাই বাধাৰ সৃষ্টি কৰে। জনসেৱাৰ ভাৱ তল পৰি আত্মপ্ৰতিষ্ঠাৰ ভাৱে আগ ঠাই লয়।

* * *

দেশৰ আকাশত সাহিত্য ধ্ৰুৱ পতাকা। এই ধ্ৰুৱ পতাকা বহনকাৰী হৈ আহিছে যুগে যুগে সাহিত্যসেৱীসকলেই। সাহিত্যিকৰ উদীপ্ত লেখনীৰ ইংগিতত দেশ আৰু জাতিয়ে সভ্যতা-সংস্কৃতিৰ ৰূপ লয়। যুগৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে আজি যান্ত্ৰিক যুগৰ সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ সময়ত মাতৃভাষাসেৱী সাহিত্যিকসকলৰ প্ৰৱল প্ৰভাৱেৰে জাতিৰ জীৱনী শক্তি আকৌ জগাই তুলিবৰ হ'ল।

* * *

আজিৰ স্বাধীন অসমৰ মাতৃভাষাৰ প্ৰধান কেন্দ্ৰস্থল অসমীয়া জাতিৰ সমূহীয়া শক্তিৰ উৎসৱ আমাৰ "অসম সাহিত্য সভা"। এই সভাতেই আমাৰ বিবিধ সমস্যাৰ সমাধান বিচাৰি আমি গোট খাইছোঁহঁক। আমাৰ আজি প্ৰধান বিষয় হ'ব মাতৃভাষাৰ উন্নতি।

* * *

মনত মাতৃভাষাৰ সেৱাৰ ভাৱ জাগি উঠিলে বোৱতী নৈৰদৰে নাৰী সাহিত্যৰ সংখ্যা বাঢ়ি যাব। সাধাৰণতে দেখা যায় নাৰী-চৰিত্ৰ সৃষ্টিময়ী কৰি বিধাতাই স্ৰজন কৰিছে। নাৰীৰ অন্তৰত সৃষ্টিৰ উপাদান বিৰাজমান। কোমল সূক্ষ্ম অনুভূতিবিলাকেই নাৰী চিত্তৰ প্ৰধান উপাদান। সেইবাবেই নাৰী-সাহিত্যত এটি বিশিষ্টতাও সাধাৰণতে দেখিবলৈ পোৱা যায়। বিশ্ব-সাহিত্য ক্ষেত্ৰত নাৰী-সাহিত্যৰ গৌৰৱময় অৱদানে গোটেই বিশ্বক কিদৰে গৌৰৱান্বিত কৰি আহিছে সেই কথা সকলোৱে জানে। দৰ্শন, বিজ্ঞান, কলা, সাহিত্য আৰু মহান নেতৃত্বত চিৰস্মৰণীয় নাৰীৰ মহৎদানে বিশ্ব-সৌন্দৰ্যময়। নাৰী চৰিত্ৰত কোমল অনুভূতিৰ পৰিপূৰ্ণ প্ৰেম, ত্যাগ, ক্ষমা, কৰুণা, দয়া আৰু একনিষ্ঠতাই নাৰী চৰিত্ৰৰ বিশি-

ষ্টতাৰ, দৈৱী প্ৰকৃতিৰ সৌন্দৰ্যময় অলংকাৰ। সেইবাবেই নাৰী-সৃষ্ট সাহিত্য কলাৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰতো এটি বিশিষ্ট ধাৰা সদায় ফুটি উঠে।

* * *

শিশু উন্নয়নমূলক ব্যৱস্থাত শিশুৰ মানসিক বিকাশ আৰু চৰিত্ৰৰ বিকাশৰ বাবে শিশু সাহিত্য এটি প্ৰধান আহিলা। ক'বলৈ দুখ লাগে, অসমৰ ভৱিষ্যতৰ গৌৰৱ ৰক্ষাকাৰী উঠি অহা এই অকণিহঁতৰ হাতত দিবলৈ আন আন ভাষাৰ দৰে আদৰ্শমূলক জাকজমকীয়া শিশু-পাঠ্য অসমত কেইখন? আন আন উন্নত দেশবোৰত বহু কৃতী সাহিত্যিকে কেৱল শিশু মনস্তত্ত্বমূলক সাহিত্য ৰচনাতে গোটেই জীৱন উছৰ্গা কৰিছে। বিবিধ শিশু-মনোৰঞ্জক সাহিত্য সৃষ্টি কৰি শিশু সমাজৰ মানসিক আৰু চৰিত্ৰ বিকাশত সহায় কৰিছে। এই শিশু সমাজেই হ'ব নতুন ভাৰত তথা নতুন অসম নিৰ্মাণকাৰী। আজিৰ শিশু সমাজক আমি এতিয়াৰেপৰা বিশ্বৰ প্ৰতিযোগিতাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰতিদ্বন্দিতা কৰিবলৈ গঢ় দিব লাগিব। আজি দেশৰ-জাতিৰ এইটো প্ৰধান আৰু আশু কৰ্তব্য বুলি ধৰা উচিত। শিশু-সমাজক সহজভাৱেৰে জ্ঞানৰ সোৱাদ দিব পৰা সাহিত্য সৃষ্টি কৰিবলৈ আমাৰ উদীয়মান শিশু-প্ৰেমী শিক্ষিতসকলে নিশ্চয় সময় আৰু চিন্তা কৰা উচিত হ'ব।

* * *

জ্ঞানৰ আনন্দই নিজৰ আত্মাক তৃপ্তি দিয়ে; কিন্তু জ্ঞানী সমাজৰ বিভিন্ন চিন্তাধাৰা মাতৃভাষাৰ যোগেদি নিজ দেশৰ জনসমাজত জ্ঞানৰ অমিয়া বিলাই দিব পৰাটোহে জ্ঞান আৰু শিক্ষাৰ প্ৰকৃত সাৰ্থকতা। বৈজ্ঞানিক, দাৰ্শনিক, চিকিৎসক, শিল্পী, জ্ঞানী সমাজে নিজ নিজ জ্ঞানৰ গভীৰতাৰে মাতৃভাষাৰ সেৱাৰ বৰঙনি দিবলৈ চেষ্টা কৰিলে অসমৰ বিশ্ব বিদ্যালয়ৰ গৌৰৱ চিৰস্থায়ী কৰিব পাৰিব। মৌলিক সাহিত্য সৃষ্টিশক্তি সকলোৰে আয়ত্তাধীন নহয়; কিন্তু অনুবাদ সাহিত্য অলপ যত্ন কৰিলেই সৃষ্টি কৰিব পাৰি। আমাৰ মাতৃভাষা পুষ্ট কৰিবলৈ হ'লে প্ৰত্যেক শিক্ষিতজনেই সেৱাৰ মনোভাৱ লৈ আগবাঢ়ি আহক। অনুবাদ সাহিত্যসম্পদ বঢ়াই দেশ ওপচাই পেলাবলৈ চেষ্টা কৰক।

—০—

চতুৰ্বিংশ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় যতীন্দ্ৰনাথ দুৱৰা

[১৮৯২-১৯৬৪]

সভাপতি

১৯৫৫ : গুৱাহাটী

মানুহে নিজকে যিমান স্বাধীন বুলি ভাৱে, প্ৰকৃততে সিমান নহয়। এফালে তেওঁ যেনে এজন মানুহ বিশেষ, আনফালে তেওঁ জাতীয় ভাৱ, কল্পনা আৰু নানা সাময়িক, পাৰিপাৰ্শ্বিক ভাৱ-ধাৰাৰ অধীন। তেওঁৰ গাত এই কাৰণেই অতীত, বৰ্তমান, ভৱিষ্যতৰ চিন পোৱা যায়। মানুহৰ পশু-প্ৰকৃতিৰ বাহিৰেও বিচাৰ-বুদ্ধি আৰু অনুভূতিও আছে। তেওঁ আনৰ মাজত নিজক প্ৰকাশ কৰিবলৈ বিচাৰে আৰু এই কাৰণেই তেওঁ লগ বিচাৰে তাক তাৰ মাজেদি তেওঁ আত্মপ্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে।

* * *

কবি বা সাহিত্যিকৰ উদ্দেশ্য সৃষ্টি। কবিয়ে কবিতাত কোনো জ্ঞানৰ বিষয় প্ৰমাণ কৰিবলৈ নাযায়। তেওঁ অন্তৰ্দৃষ্টিৰে যিটো দেখিছে, তাকেই মাথোন মূৰ্তিমান কৰি জগতত প্ৰকাশ কৰিব। তেওঁৰ বিচাৰ, তৰ্ক, বিশ্লেষণ নাই। তেওঁ সত্যক পূৰ্ণতা দি প্ৰকাশ কৰিব, তাক যুক্তি, তৰ্ক বা বিশ্লেষণেৰে সংকীৰ্ণ কৰিবলৈ নাযায়। তেওঁৰ অন্তৰাত্মাই সহজে অভিনৱতাৰ সৃষ্টি কৰে। তেওঁৰ অন্তৰৰ উৎসৰপৰা একো একোটি মূলভাৱ উঠে। তাকে তেওঁ

সাকাৰ কৰি জগতৰ আগত দাঙি ধৰে। এই যুগৰ কবিতা বা সাহিত্য-বিলাকত ঈশ্বৰৰ সৃষ্ট বস্তুৰ প্ৰতি প্ৰেম অকল মানুহতেই সীমাবদ্ধ নহয়, পশু-পক্ষী, কীট-পতংগ ইত্যাদিতো বিয়পি পৰিছে,

* * *

জগতৰ হৈ থকা ঘটনাবিলাকে মনৰ মাজত যি ভাৱৰ উদয় কৰে আনৰ মন মুহিব পৰা শক্তিৰে সৈতে সেই ভাৱৰ বিকাশেই সাহিত্য। মন আৰু কল্পনাই তাৰ সৃষ্টিকৰ্তা। ভাৱ তাৰ অংগ, মানৱ-সমাজেই তাৰ প্ৰকাশৰ স্থল। সাহিত্যৰ মধুময় ৰসে মানৱ সমাজক মোহিত কৰি থয়—এই সাহিত্যৰ মধুৰসেই ধনী, দুখীয়া সকলোৰে মন মোহাই তেওঁলোকৰ কল্পনাত এখনি অনিন্দ্য-সুন্দৰ ৰাজ্য সৃষ্টি কৰি তেওঁলোকৰ মনত আনন্দ দিয়াৰ লগে লগে আনৰ মনতো আনন্দ দিবলৈ সমৰ্থ হয়।

* * *

সাম্প্ৰতিক কবিতাৰ প্ৰকাশ-ভংগী আৰু ভাৱ-সংগতি লৈ সকলো পাঠকেই বিমোৰত পৰে। এই কবিতা পঢ়োঁতে মনটোক ইমান বেছিকৈ বাউসিত ধৰি জোকাৰি দিবলগীয়া হয় যে কলখোৱা ধাতুৰেই বাজ হ'বলগীয়া হয়; অথচ কবিৰ ভাৱৰ সংগতি বা বিসংগতিৰ লগত মনৰ ভাল পৰিচয় নঘটে। আমাৰ বোধেৰে এনে প্ৰকাশ অসংগত বা অসংযত চিন্তাৰে পৰিচয় হৈ থাকে বুলি ভয় হয়। ইয়াৰপৰা নতুন কবিসকলক ভাৱৰ আৰু প্ৰকাশৰ অসংযম শিকোৱাহে হয়। তাৰ ফল কি হ'ব পাৰে, অসমীয়া আলোচনীৰ পাতে পাতে।

* * *

বাহিৰৰ জগতৰ চিন্তাক আমাৰ কবিতাত ঠাই দিয়াত আমাৰ কোনো আপত্তি নাই। কাৰণ সেইটো যদি পাপ হয় সেই পাপত ময়ো বৰ বেছিকৈ পাপী হ'ব লাগিব। বনগীতৰেপৰা শ্বেলীলৈকে, ওমৰ খায়ামৰপৰা জাৰ্মান কবি হাইনলৈকে সকলোৰে ফুলনিতে মই বিচৰণ কৰিছোঁ; কিন্তু যদি ক'ৰবাৰপৰা এটি তলসৰা ফুল আনিছোঁ, তাক মোৰ প্ৰাণেৰে ৰহণাই তুলিবৰ বাবে যত্ন কৰিছোঁ। এই যত্ন সফল হৈছে, বিফল হৈছে, সি অৱশ্যে আপোনালোকৰ বিচাৰৰ বিষয়, মোৰ নহয়। কিন্তু মোৰ উপলব্ধি — বাহিৰৰ চিন্তাধাৰাক আমাৰ সমাজত চিনাকি কৰি তুলিবলৈ হ'লে সহজ পন্থা অৱলম্বন কৰাই বাঞ্ছনীয় বুলি মোৰ মনত ভাৱ হয়। সেই চিন্তাক দুৰূহ কৰি কটুৰ ৰূপ দিয়াত কাৰ কি উদ্দেশ্য সাধিত হ'ব

পাৰে, মই বুজিব নোৱাৰোঁ। অনেক সময়তে এই কবিতাবোৰত অনুকৰণৰ চাপ পৰি থাকে। এই কথাই এটা ভাৱ সূচায় — সাম্প্ৰতিক কবিতা অনুকৰণ-শীলতা আৰু পৰীক্ষাৰ স্তৰৰ ওপৰ উঠা নাই।

* * *

ছন্দৰ ফালৰপৰা সাম্প্ৰতিক কবিতাত কি লাগিছে, মই নিজেই বুজিব পৰা নাই। কোনো আধুনিক কবিয়ে ক'ব, সাম্প্ৰতিক অসমীয়া কবিতাত ছন্দ বা সংগীত দিয়া তেওঁলোকৰ উদ্দেশ্য নহয়। কাৰণ, সেইবোৰ যদি কবিতাতে দিব ল'গা হ'ল, চেতাৰৰ গুঞ্জন, তবলাৰ লহৰ আৰু বাঁহীৰ লহৰীয়ে কি জগৰ লগালে? এনে উক্তি জগতৰ কোনো কবিতাৰ সমালোচকে কৰিছেনে নাই, বিশেষ খবৰ আমাৰ নাই; কিন্তু আদিম কালৰেপৰা সংগীত আৰু কবিতা নলে-গলে লগা বন্ধুৰদৰে বা কেতিয়াবা অভিন্ন; আদিম জীৱনৰ ধৰ্ম বা যাদুবিদ্যাৰ লগতেই কবিতাৰ জন্ম ছন্দত।

* * *

নতুন তৰপৰ লেখকৰ মাজৰ ভাষা-জ্ঞান, বিশেষকৈ বৰ্ণ বিন্যাসৰ জ্ঞানৰ অভাৱ হোৱা কাৰণে একালে তেওঁলোকৰ ভাষা খিচুৰী হ'বলৈ ধৰিছে, আনফালে অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰকৃতি (Genius) অনুসৰি খণ্ডবাক্য আদি জতুৱা ৰূপ একেবাৰেই লোপ পাইছে। বহুত লেখকৰে আদৰ্শৰ বাবে চকু অসমীয়া প্ৰতিষ্ঠাপন্ন লেখকত নহৈ বংগ আদি বাহিৰৰ দেশৰ লেখকৰ লেখাতহে, যদিও তেওঁলোকে মুখেৰে বাহিৰৰ প্ৰভাৱ অস্বীকাৰ কৰে। অসমীয়া বাতৰি কাকত আৰু আলোচনীৰ পাত মুকলি কৰিলে বৰ্ণ বিন্যাসৰ বিভ্ৰাটেই পোনতে পাঠকৰ চকুত খোঁচা-বিন্ধা আৰম্ভ কৰে। অলপ ভিতৰলৈ গ'লে দেখা পাব ভাষাৰ ঠাঁচ নিতে নিতে নতুন হ'ব লাগিছে: কাৰণ অনেক সময়ত লেখকৰ নিজৰ ভাষা ৰীতি নায়েই। আজি এটা শব্দ, কালিলৈ এটা খণ্ডবাক্য শিকি তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰে; পিছত সেইবোৰ প্ৰকাশৰ ৰূপ ৰ'দৰ আগত নিয়ৰ উৰা মৰাৰদৰে কেনিবা উৰা মাৰে।

* * *

আমি আমাৰ নিজ ভাষা আৰু সাহিত্যক সুস্থ-ডাঙৰ কৰিবলৈ বিচাৰোঁ; কিন্তু দেশৰ আৰু ভাষা-সাহিত্যৰ আশা-ভৰসাৰ স্থল ল'ৰা-ছোৱালীহঁতক কি কিতাপ পঢ়িবলৈ দিওঁ, ভাৱি চাইছোঁনে? তলৰ শ্ৰেণীৰ এখন অসমীয়া সাহিত্যৰ পাঠ্য মেলি চাওক! তাত ভাৱৰ দৈন্য আৰু প্ৰকাশৰ অক্ষমতা দুয়োটি দেখা পাব। তাত অসমীয়া জতুৱা গঢ়ৰ কোনো পৰিচয় নাই।

শব্দাৱলী অনেক সময়তে খিচুৰী। আখৰ জেঁাটনিৰ কোনো স্থিৰতা নাই। আমি টেক্সট বুক কমিটীক সুধিব পাৰোঁনে, ল'ৰাহঁতৰ ভাষা-জ্ঞান সমূলে লোপ পোৱাই কি শিক্ষা বিতৰণ কৰিবলৈ ওলাইছে?

* * *

অসম সাহিত্য সভাৰ যোগেদিয়ে নানা তৰহৰ সৰু সৰু পুথি সহজ সুৱলা ভাষাত ৰচনা কৰি গাঁৱে-ভুঁয়ে বিলাই দেশ-বিদেশৰ বাতৰি তেওঁলোকক জনাই তেওঁলোকৰ মন সুস্থ, সবল কৰি ৰথাৰ বাহিৰেও জাতিৰে সৈতে চিনাকি কৰি দিবৰ সুবিধা কৰি দিয়ক। স্বাস্থ্য সম্বন্ধেও এনে পুথি ৰচনা কৰি তেওঁলোকৰ স্বাস্থ্য ভালে ৰাখিবৰ উপায় জনাই, লগে লগে জনশিক্ষাৰ বাট তেওঁলোকক মুকলি কৰি দিয়ক। মোৰ এই দেশ ভাল, মোৰ দেশ সোণৰ অসম বুলি ভাৱিলেই নচলিব। সেই সোণৰ অসমৰ কেইজনে শিক্ষাৰ পোহৰ পাইছে, শংকৰ-মাধৱৰ দেশৰ কেইজনে লেখিব-পঢ়িব জানে, এই সকলো বিষয়ে চিন্তা কৰি তেওঁলোকে সহজে চলিব পৰা বাটেদি তেওঁলোকৰ মাজত শিক্ষা বিস্তাৰ কৰি তেওঁলোকৰ মন মুকলি কৰি অসমৰ চাৰিওফালে সকলোকে সমানে সামৰিব পৰা কৰি দিয়ক। এই কাম অসম সাহিত্য সভাই সুচাৰুৰূপে সমাধা কৰিব পাৰিব। স্বাস্থ্য সম্বন্ধেও সাধাৰণে বুজিব পৰা আৰু চলিব পৰা সহজ ভাষাত লিখা পুথি তেওঁলোকৰ মাজত বিলাই যাতে তেওঁলোকে নিজে নিজে স্বাস্থ্য সম্বন্ধে সচেতন হ'ব পাৰে, তাৰ উপায় কৰি দিয়ক। আমি যদি জনজাতীয় লোকসকলক কোনো ক্ষেত্ৰত আকৰ্ষণ কৰিব পৰা নাই, বুজিব লাগিব, আমাৰো কোনোবাখিনিত দোষ আছে। তেওঁলোকৰ ভাষা, তেওঁলোকৰ লোক-সংস্কৃতি, তেওঁলোকৰ মৌখিক সাহিত্য অধ্যয়ন কৰি তেওঁলোকৰ বুকুৰ কাষ চাপিবলৈ আমি শিকিব লাগিব। মুঠতে, মৰম, ত্যাগ আৰু বুজা-বুজিৰ ভাৱ নহ'লে তেওঁলোকক আমাৰ মাজলৈ আনিব নোৱাৰি।

সভাপতি

১৯৫৬ ঃ ধুবুৰী

ৰূপালীজয়ন্তী অধিৱেশন

শ্ৰীবেণুধৰ শৰ্মা

[১৮৯৪]

অসম সাহিত্য সভাৰ আজি ৰূপালী জয়ন্তী। পোনাই ক'বলৈ হ'লে, সাহিত্য সভা আজি ২৫ বছৰীয়া ডেকা, পূৰ্ণ যৌৱনত ভৰি দিছেহি। ব্যক্তিগত জীৱনত হ'লে, এই বয়সতে To do or die "কৰেংগ কি মৰেংগ" নাইবা, "কাৰ্যৰ সাধন কিম্বা শৰীৰ পতন," বুলি সংকল্প ল'বৰ সময়। ঘৰতো চ'তি-মাৰলি সলাবৰ হয়। সেইদেখি, আমাৰ সাহিত্য সভায়ো অসমীয়া সাহিত্য সৌৰভ, বিভৱ-বিভূতি লোকক বিলাবলৈ গা কটালিবৰ হ'ল।

* * *

কঠোৰ ব্ৰহ্মচৰ্য ব্ৰত পালন কৰিব পাৰে যি, সাহিত্যও জীৱন্ত কৰিব পাৰে সিহে। "ৰসাত্মকং বাক্যং"। ৰস সাহিত্য প্ৰাণৱন্ত কৰা গুণটিকে স্বাস্থ্য বুলি ক'লে বঢ়াই কোৱা নহয়। সাহিত্যৰ স্বাস্থ্য যাতে নিৰোগী, নিঘূণী, সুস্থ আৰু সৱল হয় তাৰ নিমিত্তে নিৰন্তৰ দৃষ্টি ৰখা কৰ্তব্য। ধৰ্ম সাধনৰ প্ৰধান আৰু প্ৰথম চেষ্টা শৰীৰ ৰক্ষা। স্বাস্থ্যলৈ আওকাণ কৰিলে বাহ ৰোগে বাহ লয়। সাহিত্যৰ স্বাস্থ্যলৈ সেইদৰে আওহেলা কৰিলে কুনীতি, কুৰুচি আৰু কুআদৰ্শই সাহিত্যত ঘুণে ধৰে। সাহিত্যৰ সমল "ভজুৱা"

অৰ্থাৎ ভেজাল আৰু ঘুণগুৰিবিশিষ্ট হ'লেও প্ৰকৃত মনুষ্যত্ব লাভ কৰিব নোৱাৰি। সাহিত্যতো ব্ৰহ্মচৰ্যৰূপ সাধনা লাগে। তেহে, জাতি এটিক সাহে-পিতে গদাধৰ কৰিব পাৰি যি জাতি মৰণ পথৰ পথিক, সেই জাতিৰ ভাৱ সম্পদ জড় বা জগাকাঠ, আশা-আকাংক্ষা নিস্পন্দ, কাৰ্যপন্থাত পাছৱল দিয়া আৰু উৎসাহ-উদ্দীপনাও ফুলজাৰী সদৃশ। ক্ষন্তেক জ্বলিয়েই নুমাই থাকে। অচিৰেই তেনে জাতিৰ পতন অৱশ্যম্ভাৱী। সাহিত্যত ব্ৰহ্মচৰ্য ধৰ্ম ধৰিব পাৰিলেহে বহিৰ্জগতৰ সকলো আক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ মূৰ দাঙি উঠিব পাৰি আৰু কুমাৰণী বাহৰদৰে সকলো বিজতৰীয়া বীজাণুক ধ্বংস কৰি আপোন জাতলৈ তুলি ল'ব পাৰি। "ঢাল নাই তৰোৱাল নাই, নিধিৰাম চৰ্দাৰ' হৈ যুদ্ধক্ষেত্ৰত বীৰত্ব দেখুওৱা যেনে, লাচিতৰ সন্তান হ'লেও, ব্ৰহ্মচৰ্য'ৰ মূৰ খাই মোগল মাৰিবলৈ যোৱাও তেনে। গতিকেই, ব্ৰহ্মচৰ্য ধৰ্মটিক সাহিত্যৰ ভিতৰ কাৰেঙত দীপলিপ কুঁৱৰীকৈ আবুৰত ৰাখিব লাগিব।

* * *

ভাষাই অসমীয়া ভাৱৰ বাহন। এই ভাৱৰেই প্ৰতিবিম্ব অসমীয়া সাহিত্য। অসমীয়া সাহিত্য অসমীয়া জাতিৰ প্ৰতীক। জাতীয় ধৰ্মশূন্য সাহিত্য, সেই দেখি, এটি জ'কা মাথোন; সি কাকো অনুপ্ৰাণিত কৰিব নোৱাৰে।

* * *

ঐতিহ্য ভ্ৰষ্টৰ ভয়ত পুৰণি সোঁতটোতে কোঢ়ামুঠীয়াকৈ খামোচ মাৰি ধৰি থাকিলেও, গতিশীল জগতত দুৰ্গতি হোৱা ধ্ৰুৱনিশ্চয়। চাক্ষুষ প্ৰকৃতিৰ লগত সম্বন্ধ ৰাখি সময়ৰ সোঁতত চলা যেনে সুবিজ্ঞতাৰ পৰিচায়ক; দিক্‌চৌ বাটৰ অজীৰ্ণ কল্পনাৰে নগ্ন আদৰ্শ পূজা কৰাও তেনে ভয়ংকৰ অভিজ্ঞতাৰ চিন। জাতীয় সাহিত্যৰ সিংহ দুৱাৰত মাতৃভাষাৰ বিজয় বৈজয়ন্তী উৰুৱাবলৈ হ'লে এনেবোৰ দোধোৰমূৰীয়া ব্যৱধানত সাকো পাৰিব লাগিব শিলৰ-শিঙীমূৰী জোৰা দি নহয়। সেই সাকোঁকে পাৰিব পাৰে জাতীয়তাৰ দায়িত্ববোধ থকা নিৰ্ভীক, নিঃস্বাৰ্থ আৰু নিষ্কলংক চৰিত্ৰৰ একনিষ্ঠ সাহিত্য-সেৱীয়েহে। শ্ৰোতা-বক্তাৰ যি সম্বন্ধ, সাহিত্যসেৱী আৰু অনুৰাগীৰো সেই সম্বন্ধ। সেই গুণে, কাল আৰু ব্যৱধানৰ সমতা ৰক্ষা নকৰা কৰাত সাহিত্যসেৱী আৰু অনুৰাগী উভয়েই সমানে পাপ-পুণ্যৰ ভাগী। জীৱন্ত আৰু বলৱন্ত সাহিত্যই সমতা ৰক্ষা কৰাৰ প্ৰধান কৱচ।

* * *

নপঢ়ি নুশুনি ওজা হোৱা ক'তো শুনা নাই। "ধুনিবিলাক বতাহবিলাকে

উৰাই নিছে,” ই কোন দেশৰ ভাষা ? ভাষাৰ বিশুদ্ধতা ৰক্ষা কৰাত ব্ৰহ্মচৰ্য ধৰ্ম বুলি আগত উনুকিয়াই অহা হৈছে। অভিধান-ব্যাকৰণেই ভাষা চৰ্চাৰ প্ৰধান সম্বল। বাক্য ৰচনাৰো সেয়ে আহি ; কিন্তু বৰ্তমান অভিধান-ব্যাকৰণ খেলি-মেলি লাগি অসমীয়া ভাষাও পথাৰৰ মূঢ়া যেন হৈছে আৰু যাৰে যেনে ইচ্ছা তেনেদৰেই নাচিছে। সেইবোৰৰ সমালোচনা বাতৰি কাকতত ধাৰাবাহিকৰূপে প্ৰকাশ হৈয়ো আছে। অভিধান ৰচকে সেইবিলাকলৈ চকু দিয়ে যেন।

* * *

বিদেশী হ'লেও, সৰ্বসাধাৰণে নিতৌ ব্যৱহাৰ কৰা শব্দ একোটা পৰিভাষাৰ নিয়াৰিত দি হাঁতুৰী লগাবৰ আৱশ্যক নাই। যেনেকৈ আছে তেনেকৈ যথা-শিৰ, তথা-থিয়কৈ থোৱাই ভাল।

* * *

অসমীয়া আখৰৰ ছুঁই স্পৰ্শ কৰিলে হিন্দী আখৰকিটা কেনেবাকৈ সং দোষত পৰি কলুষিত হ'ব পাৰে, এই ভয়তে হ'বলা, কোনো কোনো পৌৰবাসীয়ে অসমীয়া নগৰত টাবচিলিডিব (ছাইনব'ৰ্ড) পৰা অসমীয়া আখৰক কলীয়াপানীলৈ মেলিছে। এনে অতিভক্তিয়ে কেতিয়াবা আমাৰ অসমীয়া ভাষাটোক খালত পেলাবগৈ দেই ! কলোঁ একা। এইবিধ অতিভক্তক কোঁট দি থ'বৰ হ'ল।

* * *

শুদ্ধ অসমীয়া কোৱাজনে, “ভাল চাহ ইয়াত পোৱা যায়” বুলি নকয় ; কয়—“ইয়াত ভাল চাহ পায়” বুলিহে। বিদেশী শব্দ এটা পালে তৎক্ষণাৎ তৰ্জমা কৰা টান। সেই বুলি বঙলা কাকতৰ গোট টোপটো গোটে গোটে গিলিলে বৰশীত লগা মাছটোৰ দশা নহ'ব জানো ? আজি-কালি বাতৰি কাকত অকল বাতৰিৰে কাকত হৈ থকা নাই ; তিনিখিলা কাগজতে সপ্তাহত তিনিবাৰকৈ বিধে বিধে লেজুৱা প্ৰবন্ধও পঢ়িবলৈ পোৱা হয়। প্ৰবন্ধ-পাতিবোৰ উচ্চস্তৰৰ হোৱা বাঞ্চনীয়। হোৱায় নোহোৱায় ভাদমহীয়াও কিমাননো চ'তৰ বিহুৰ ঢোল কোবাই থাকিব ? দৃষ্টিভংগী তুচ্ছত পেলাই উচ্চলৈ যাব খোজোঁতে, তুচ্ছতাৰ নিকৃষ্ট নগ্ন ছবিবোৰ আঁকি সাহিত্য আৰু সমাজৰ মানভঞ্জন নকৰে যেন। সাহিত্য সমাজবাদী হ'লেও ভদ্ৰতাশূন্য হ'ব নোৱাৰে। বাস্তৱৰো সীমা আৰু মৰ্যাদা আছে। বস্তুৰ বস্তু বস্তুতহে ভাল লাগে। আৱতৰীয়া বেঙেনা কোনেও ভাল নাপায়। বৰষুণ গ'লে

জাপি লোৱা যেনে, অসময়ত বজোৱা বাঁহীৰ সুৰো তেনে।

* * *

দূৰৈৰপৰাহে পৰ্বতটো শুৱনি, ওচৰখন খলা-বমাৰেই ভৰা। আপুনি যেতিয়া কৰ্ণভৰি “আকাছ বাণী” শুনিবলৈ উপবেশন কৰিব, তেতিয়া এনেহে লাগিব যেন 'আকাছহুন্দুভি'ৰ কোবত উভৰি অসমীয়া উচ্চাৰণৰ শিলগুটিবোৰ ঠন্ ঠন্ কৰে আপোনাৰ কাণতে ভাগিছেহি ; গুৱাহাটীৰ “আকাছ বাণীয়ে” অসমীয়া ভাষাক “নীলম্বৰীয়া” কৰিবলৈ চেষ্টা কৰাৰ আগলি বাতৰিও পোৱা হৈছে। পানীৰ চিন ভেঁটত। ভিতৰলৈ নোযোৱাকৈয়ে বাহিৰত প্ৰকাশ হোৱা কেন্দ্ৰৰ দৈনিক কাৰ্যসূচী চালেই সেই লক্ষণৰ উমান পোৱা যাব। এইবাৰে জগৰীয়া আমি। অনা অসমীয়া শিল্পীয়েই অসমীয়া ভাষাৰ কাণ্ডাৰী হৈ বহিছে আৰু আমি তেওঁলৈ মুখ মেলি চাই আছোঁহক। অনা অসমীয়া ৰেৰ্ক'ড, 'ৰিলে' আৰু ওপৰৰপৰা ঠাহি পঠিওৱা কাৰ্যসূচীৰ মাজত অসমীয়া শিল্পীয়ে মূৰ সুমাবলৈ সন্ধিকে নাপায়। সাহিত্য সভাই ইয়াৰ প্ৰতিবিধান কৰিবলৈ এক্তিয়াৰ লাভ কৰিব লাগে।

* * *

যি জাতিয়ে মহৎলোকক সন্মান কৰিব নাজানে বা কৰিবলৈ নিশিকে, সেই জাতিৰ মাজত কেতিয়াও মহৎলোক আবিৰ্ভাৱ হ'ব নোৱাৰে। অন্তৰীক্ষত থকাজনক বিচাৰি আমি হাবথুৰি খাওঁহক ; অথচ, যিজনে আমাৰ চকুৰ আগতে প্ৰত্যক্ষভাৱে জীৱন-মৰণ পণ কৰি জাতিটোক ৰক্ষা কৰিলে, সেই-জনক স্মৰণ কৰাটো কৰ্তব্য বুলি নধৰোঁ।

* * *

অসমীয়া পাঠ্যপুথিসমূহৰ ভাষা-বেমেজালি সম্পৰ্কে অভিযোগৰ অন্ত নাই। অভিযোগবোৰ নিয়ন্ত্ৰিতভাৱে উত্থাপন কৰি নিৰ্দিষ্ট পথত পেলাব পাৰিলেই সিহঁতে আপোনাআপুনি বাট ল'ব। পাঠ্যপুথিত থকা ভুল-ভ্ৰান্তিবোৰ দেখুৱাই ভালেমানে বাতৰি-কাকতত চিঠি প্ৰবন্ধ লেখে। কিন্তু সেইবোৰ পঢ়ে কোনে ? সকলো অৰণ্যত ৰোদন। হিমালয়ত বহা তপস্বীসকলে যদি, প্ৰত্যেকটো মহৰ কামোৰতে, পিঠিত থপৰিয়াবলৈ হ'ল, তেন্তে তপস্যাৰ মূল্য থাকিব ক'ত ? গতিকে তপস্যাৰতসকলৰ তপস্যা নাভাঙি আমাৰ সভাৰ সভ্যসকলেই ভাষাৰ দোষবোৰ সংগ্ৰহ কৰি দিলে বা আঙুলিয়াই দিলে সাহিত্য সভাই আনুষ্ঠানিকভাৱে তাৰ প্ৰতিকাৰৰ ব্যৱস্থা হাতত ল'ব পাৰে।

* * *

গ্ৰন্থালয় বিভাগৰ কৰ্তৃপক্ষসকলে এইটোও জনা উচিত যে সজ সাহিত্য বাছনিও এক, কিতাপ বেচা দোকানৰ স্বাৰ্থও এক। দোকানৰ উদ্দেশ্য ধন ঘটা আৰু গ্ৰন্থালয়ৰ উদ্দেশ্য জ্ঞান বিস্তাৰ কৰা। সেইদেখি কৰ্তৃপক্ষই পোনে পোনেই পুথিভঁৰালক অসমীয়া কিতাপ যোগাবলৈ আদেশ নিদি, নিজে সমাজৰ উপযোগী বিশুদ্ধ সাহিত্য পুথি বাছি, বাছনিমতে সেইবোৰ পঠিয়াবলৈ নিৰ্দেশ দিয়াটোকেহে সকলোৱে কামনা কৰে। নহ'লে, শিয়ালৰ কাণত মঙহৰ ভাৰ দিয়া হয় মাথোন। তেনে ব্যৱস্থাৰদ্বাৰাই কোনো এক ব্যৱসায়ী চহকী হয় স'চা সাধাৰণ পাঠক শ্ৰেণী হ'লে তেনেই দুখীয়া হৈয়ে থাকে।

* * *

অসমৰ মাটি আৰু জলবায়ুত জন্ম হোৱা বাদ্য-যন্ত্ৰেৰে সমলয় এটি উদ্ভাৱন কৰিব নোৱাৰিনে? চিফুং বাঁহীৰেপৰা আৰম্ভ কৰি টকা, পেঁপা, গগনা সুতুলি, শিঙা, বীণলৈকে যিমান গীত-মাত গোৱা বাজনা আছে, সেই আটাইবোৰৰে মাত মিলাই নতুনকৈ সংগীত কিছুমান ৰচিবৰ দিন হৈছে। অৱশ্যে নাই বুলিলে সাপতো বিষ নাই। ভাৰতৰ নামত উদ্বাউল হৈ অসমীয়াত্ব বিসৰ্জন দিলে, অৱশ্যে আমাৰ মাত মাতিবলৈ ঠাই নাই। সেই বুলি, আমাৰ প্ৰাণত নলগা, গাজত নবহা, গান একোটা এশবাৰ গাই ফুৰিলেও আমাৰ গা নুঠে। অসমৰ শতকৰা ৯০ জনেও যেতিয়া ভাৰতবৰ্ষৰ স্বৰূপ দৰ্শন কৰিবলৈ সমৰ্থ হোৱা নাই, তেনেস্থলত পোনপ্ৰথমেই অসমীয়া তাল-মান-সুৰ-সঞ্চাৰেৰেই অসমীয়া ভাষাৰে গীত ৰচনা কৰি সংগীতলৈ ধাউতি বঢ়োৱা যুগুত।

* * *

আগৰ কালত লংকালৈ যেয়ে যায়, সেয়ে বোলে, বাৱণ হয়। আজি-কালি অসমলৈ যেয়ে আহে সেয়ে বৰমটা হয়, সেয়ে "নপতা ফুকনো" হয়। আমিও সেইসকলক সন্মানেৰে বুৰাই পেলাওঁহঁক। মূৰত উঠিবলৈ পোৱাজনে কেতিয়াও ভৰিলৈ নানামে। আমাৰ জন্মভূমি আমি আৱিষ্কাৰ কৰিবলৈ অপাৰগ। সেইবাবে, সেইসকলৰ বাক্যই ব্ৰহ্মবাক্য হয়। এনেকুৱা আলহী খোৱা কিছুমান অভ্যা-গতেই অসম, অসমীয়া আৰু পৰ্বত-ভৈয়ামৰ সম্বন্ধ সম্পৰ্কে একোটা-একোটা অনুদঘাট অপপ্ৰচাৰ কৰে। সেইবোৰ কেৰ্চুৰে গাতৰ মুখলৈ মূৰ উলিয়াওঁতেই আমি লোণ-পানী নিদিয়াৰ ফলত, সিবিলাকৰ ক্ষন্তেকীয়া কাল্পনিক বিৱৰণী-কেই মূৰকত প্ৰমাণমূলক মত বুলি সাক্ষী দিবলগীয়া হয়গৈ।

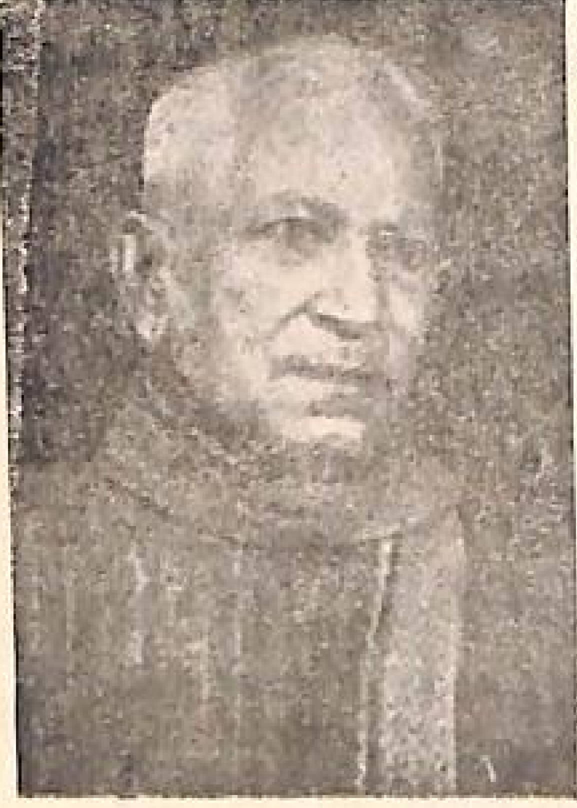
* * *

জোৰপুৰি বৰলাৰ হাত পালেহি। ইমান দিনে, চাওঁতে-চিতোঁতে চক ফুটি জোলেই গ'ল। আজি কি শুনিব কোচবেহাৰ গ'ল, কাইলৈ শুনিব কাছাৰ গ'ল, পৰহিলৈ বোলো শদিয়া, কহিমা গ'ল, তাৰ পিছত খবৰ ওলাব বোলে কলঙৰ ভাটীডোখৰো গ'ল। ঈশ্বৰে নকৰক, যদি সেয়ে হয়, অসমীয়া ভাষালৈ নো থাকিল কিটো? মূলান চাহাবে স'কিয়াই থৈ যোৱা আমাৰ মূৰটোৱে, পেটটোৱে? এই দৰেই যদি আমাৰ ভাষা-ৰাজ্যত খহনীয়া-ব্যাধি লাগিবলৈ হ'ল, অসমীয়া ভাষাই গা কটালি হৃষ্ট-পুষ্ট হয় কেনেকৈ? শুকাই-খীণাই হাড়তে হেৰায় দেখোন! তাৰ পাছত বা আৰু কি?

* * *

অসম সাহিত্য সভাৰ নাম কিন্তু অসমীয়া নহয়, অসমহে। গতিকে, অসমেই যাৰ মাতৃভূমি আৰু অসমৰ অন্নেৰেই যি লালিত-পালিত, সেই সকলোলৈকে অসম সাহিত্য সভাৰ দুৱাৰ মুকলি। অসম প্ৰদেশৰ হিতাকাংক্ষী মাত্ৰেই ইয়াত ভুক্ত হৈ মুক্তভাৱে অসমীয়া ভাষাৰ 'মধুচক্ৰ' ৰচনা কৰিব পাৰে।

—০—

ষড়বিংশ অধিবেশন

স্বৰ্গীয় পদ্মধৰ চলিহা

[১৮৯৫খৃঃ-১৯৬৯খৃঃ]

সভাপতি

১৯৫৮ ঃ তিনিচুকীয়া

অনেকৰ এটি ভুল ধাৰণা আছে যে সাহিত্য মাত্ৰ কবি নাইবা লেখক লেখিকাসকলৰ একচেটিয়া সম্পত্তি। এই ধাৰণা নিতান্ত ভ্ৰান্তিমূলক। প্ৰকৃত সাহিত্য নিখিল বিশ্বৰ যাউতিযুগীয়া সম্পত্তি। সাহিত্য চৰ্চা আৰু

সাহিত্য কি ?

আৰু আলোচনা কৰিবলৈ, সাহিত্যৰ অমৃত পান কৰিবলৈ, কি কবি, কি অকবি, কি গাঁৱলীয়া, কি নগৰীয়া; কি বিষয়া, কি ব্যৱসায়ী, কি ধনী, কি দুখীয়া সকলোৰে সমান অধিকাৰ আছে। সংস্কৃতত এষাৰ কথা আছে, "কবিঃ কৰয়তে কাব্যং, ন চ জানাতি তদ্‌ৰসম্।" কবিয়ে কাব্য ৰচনা কৰি মৌচাক সাজে ; তাৰ মৌ বিচাৰি উলিয়ায় আৰু দহজনক বিলায় সমালোচকে আৰু হেঁপাহেৰে পান কৰে পাঠক-পাঠিকাই আৰু জনসাধাৰণে।

* * *

সাহিত্য মানৱ জাতিৰ অক্ষয় আৰু অবিনশ্বৰ ভাব-চিন্তাৰ ভঁৰাল। মানৱৰ মনুষ্যত্ব বিকশিত আৰু বিকাশিত কৰিবলৈ হ'লে নতুন নতুন ভাৱৰ সঁজুলি

গোটাব লাগে। মানুহ খাবলৈ জীয়াই নাথাকে, জীয়াই থাকিবলৈহে খায়। পশু-পক্ষী আদি ইতৰ জীৱবিলাকে মাত্ৰ অস্তিত্ব ধাৰণ কৰে, মানুহে ধাৰণ কৰিব লাগিব প্ৰকৃত জীৱন (Animals exist but men live)। আহাৰ,নিদ্ৰা, মৈথুন, এই তিনিটাৰ চিন্তাত মগ্ন হৈ তামসিক বা ৰাজসিক গুণত লিপ্ত থাকিলে মানুহ পশু-শ্ৰেণীত পৰেগৈ। সৃষ্টিৰ জীৱ মানৱ 'ভাত ৰাজ'ত আবদ্ধ নাথাকি 'ভাব ৰাজ্যতো' থাকিব লাগিব। নতুন কথা জানিবলৈ, নতুন ভাব, নতুন আদৰ্শ সাৱটি ল'বলৈ আৰু লগে লগে দেহ, মন, আত্মাৰ সামঞ্জস্যপূৰ্ণ উৎকৰ্ষ সাধন কৰিবলৈ প্ৰকৃত মানৱ মাত্ৰৰে হাবিলাষ হোৱা নিতান্ত বাঞ্ছনীয়। সাহিত্যৰ জৰিয়তেহে নিজক জনা, জগতক জনা আৰু অতীত, বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যতৰ আভাস পোৱা সম্ভৱপৰ হয়। অকল ঐহিক বিষয়-বাসনাত মত্ত হৈ স্বাৰ্থত মজি থাকিলেই মুক্তি আৰু শান্তি লাভ কৰা দুৰূহ। নিজকে কেন্দ্ৰ কৰি অনবৰতে ঘূৰি থাকিলে কবীন্দ্ৰ ৰবীন্দ্ৰনাথে কোৱাৰদৰে পাকঘূৰণি খাই মৰিব লাগিব।

* * *

জগতৰ আদি ভাষাৰ বিষয়ে এতিয়াও ঠাৱৰকৈ খাটাং সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পৰা নাই। সংস্কৃত আৰু আৰবী ভাষাই আটাইতকৈ প্ৰাচীন বুলি ভাষাবিদসকলে কয়। প্ৰত্নতাত্ত্বিক আৰু ভাষাবিদ্ পণ্ডিতসকলৰ মতে অতি অতীজতে আৰ্যবিলাক একেলগে একে ঠাইতে বসতি কৰোঁতে একেটি ভাষা ব্যৱহাৰ কৰিছিল। এই ভাষাটিৰ কাল্পনিক নাম 'ইণ্ডোয়ুৰোপীয়ান দিয়া হৈছে। এই ভাষা-ভাষী আৰ্যবিলাক ঘটনাচক্ৰত চাৰিওফালে সিঁচৰিত হৈ থানবান হোৱাত তেওঁলোকৰ ৰীতি-নীতি, আচাৰ-পদ্ধতি আদিও বেলেগ বেলেগ ধৰণৰ হ'ল, আৰু তাৰ লগে লগে তেওঁলোকৰ ভাষাবো ইমান ব্যৱধান ঘটিল যে সেই ভাষাবোৰৰ গুৰি যে একেটাই তাক ঠাৱৰ কৰা কঠিন হৈ পৰিল। আজি ১৭০ বছৰমান হল, গ্ৰিম প্ৰমুখ্যে ভাষাতত্ত্ববিদসকলে সেই ভাষাবিলাকৰ সাদৃশ্য আৰু গুৰি বিচাৰি উলিয়ালে। কিছুমান সৰ্বনাম, সংখ্যাবাচক শব্দ বৈয়াকৰণিক আকাৰ আৰু ঘৰুৱা কথা জগতৰ সকলো ভাষাতে প্ৰায় একে প্ৰকাৰে থকা দেখা যায়। উদাহৰণস্বৰূপে ক'ব পাৰি, সংস্কৃত 'পিতৃ' শব্দটো লেটিনত pater, ইংৰাজীত father, আৰু কালক্ৰমত বংগ ভাষাত পিতা, অসমীয়াত পিতাই বা পিতাদেউ হ'ল। সংস্কৃত 'হংস' শব্দটো ডচ্ ভাষাত hans, জাৰ্মান ভাষাত gans, ইংৰাজীত gander - goose, বঙলাত হাঁস আৰু অসমীয়াত হাঁহ হ'লগৈ।

* * *

আমি যে কেৱল চৰ্মচকুৰে দেখা বাস্তৱ জগতৰ কথাকে ভাৱোঁ বা চিন্তা কৰোঁ এনে নহয়; কল্পনা চকুৰে দেখা কল্পজগতৰ কথাও ভাৱোঁ আৰু আলোচনা কৰোঁ। আমি আনৰ আগত মনোভাৱ ৰেকত কৰিবলৈ ভাল পাওঁ। আমাৰ কেতিয়াবা বৰকৈ খং উঠিলে; ওচৰত কাকো নাপালে ঘৰটোৰ ভিতৰতে অকলে বলিয়া মানুহৰদৰে বকি নাইবা উগ্ৰমূৰ্তি ধৰি দপ্‌দপাই থাকোঁ; কিন্তু কাৰোবাৰ আগত খং উঠাৰ কাৰণটো ভাষাৰে প্ৰকাশ কৰিবলৈ পালে খংটো অলপ মাৰ যায়। আমাক শোকে-বেজাৰে খুন্দা মাৰি ধৰিলে, কোনো বন্ধু-বান্ধৱৰ আগত মনৰ বা হিয়াৰ আৱেগটো প্ৰকাশ কৰিবলৈ পালে উপশম আৰু সান্ত্বনা পোৱা যায় আৰু হিয়াৰ ভাৰ বহু পৰিমাণে পাতলে। কোনো কাৰণত আমাৰ বৰকৈ আনন্দ লাগিলে সেই আনন্দৰ কথা অইনক ভালকৈ জনাবলৈ পালে আৰু সিজনৰ ভাল প্ৰতিক্ৰিয়া দেখিলে, আনন্দৰ মাত্ৰা দুগুণে চৰি উঠে। প্ৰকাশতেই আনন্দ, জেউতি মাধুৰী; অপ্ৰকাশতেই নিৰানন্দ; বিষাদ, অন্ধকাৰ। গতিকে দেখা গল, মনৰ বিক্তগত ভাৱ ব্যক্ত কৰা। দহজনৰ কথা আলচ কৰা আৰু বাস্তৱ জগতৰ বাহিৰেও আৰু এখন কাল্পনিক জগতৰ কথা চিন্তা কৰাৰ এই যে স্বভাৱসুলভ প্ৰবৃত্তি ইয়াক চৰিতাৰ্থ কৰাৰ উপায় হৈছে ভাষা আৰু এই ভাষাক যাউতিযুগীয়া আৰু মানৱজাতিৰ হৃদয়ংগম কৰি সুশৃংখল আৰু সুন্দৰভাৱে লিপিৱদ্ধ কৰিলেই সাহিত্যৰ সৃষ্টি হয়।

* * *

শংকৰী বা সোণালী যুগ

১৪৫০ খৃষ্টাব্দৰপৰা ১৬৫০ খৃষ্টাব্দলৈকে এই কালছোৱাক অসমীয়া সাহিত্যৰ নৱন্যাস বা নৱজাগৰণৰ (The Age of Renaissance) বা শংকৰী যুগ বোলা হয়। এই যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যক 'এলিজাবেথান সাহিত্য'ৰ লগত সহজে বিজাই সোণালী যুগ বুলিব পাৰি। মহাপুৰুষ শ্ৰীশংকৰদেৱ অকল ধৰ্মৰ গুৰুৱেই নহয়; অসমীয়া সাহিত্য, অসমীয়া সংস্কৃতি, অসমীয়া শিল্পকলা, অসমীয়া সমাজ গঠনৰো পৰম গুৰু। একশৰণীয়া দিনৰ ভাগৱতী ধৰ্ম বা নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰৱৰ্তন আৰু প্ৰচাৰ কৰাৰ লগে লগে সেই ধৰ্মভাৱৰ অনুপ্ৰেৰণাতে ভাৰতৰ ভিন্ ভিন্ পুণ্যক্ষেত্ৰৰ সংস্কৃতি আৰু সাহিত্যৰ সৰ্বোৎকৃষ্ট সমল গোটাই মূল সংস্কৃত শাস্ত্ৰ আৰু সাহিত্য তন্ন তন্নকৈ মন্থন কৰি অসমৰ জলবায়ু, অসমৰ পৰিস্থিতি; অসমীয়া জাতিৰ প্ৰতিভাৰ লগত বজিতা খুৱাই, খেলিমেলি হৈ থকা 'কৃষ্টি'ৰ ঠাইত

এটি বিৰাট বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ সংস্কৃতি গঢ়ি তুলিলে; গধুৰ ভাৱ আৰু মধুৰ ভাষাৰ বৰগীত; উচ্চ ধৰণৰ ৰাম বিজয়, ৰুক্মিণী হৰণ, পাৰিজাত হৰণ, কালীয় দমন, ৰাসক্ৰীড়া আদি অংকীয়া নাট, কীৰ্তন, ঘোষা, দশম, ভক্তি প্ৰদীপ (সংস্কৃত) আদি বহুমূলীয়া গ্ৰন্থ ৰচি অসমীয়া সাহিত্যক জাকত-জিলিকা সমৃদ্ধিশালী আৰু সৌষ্ঠৱপূৰ্ণ কৰিলে। সত্ৰ, নামঘৰ আদি প্ৰতিষ্ঠা কৰি অসমীয়া সমাজ সুদৃঢ় আৰু সুশৃংখলভাৱে সংগঠিত কৰিলে। শ্ৰীশংকৰৰ প্ৰধান ভক্ত আৰু সাংস্কৃতিক উত্তৰাধিকাৰী শ্ৰীমাধৱদেৱৰ অমূল্য অৱদান 'নামঘোষা' (যাক অলপতে বৃন্দাবনৰ বৈষ্ণৱ বিশ্ববিদ্যালয়ে হিন্দী আৰু ইংৰাজী ভাঙনিৰে বিত্তোপনকৈ প্ৰকাশ কৰিছে), ভক্তি ৰত্নাৱলী, অমূল্য ৰত্ন, ৰাজসূয় যজ্ঞ, বৰগীত, চোৰধৰা, পিম্পৰা গুচোৱা আদি নাট অসমীয়া সাহিত্যৰ বহুমূলীয়া সম্পদ।

* * *

আধুনিক সাহিত্যৰ ধাৰা

'জগৎ' শব্দটোৱে বুজায় যে সি গতিশীল; পৰিবৰ্তন জগতৰ ৰীতি। যুগৰ প্ৰভাৱ সামাজিক; ৰাজনৈতিক, সাংস্কৃতিক, অৰ্থনৈতিক, সকলো ক্ষেত্ৰতে পৰাৰদৰে সাহিত্য ক্ষেত্ৰতো পৰিবই। পাশ্চাত্য শিক্ষা বিস্তাৰৰ লগে লগে পাশ্চাত্য ভাৱধাৰাই ভাৰতৰ অইনবিলাক প্ৰদেশৰদৰে অসমকো প্ৰভাৱান্বিত কৰিলে আৰু ইংলণ্ডৰ 'ৰোমাণ্টিক ৰিভাইভেল'ৰ ৰেখাপাতৰ খ্ৰীষ্টিয় উনবিংশ শতিকাৰ শেষডোখৰত 'জোনাকী' আৰু 'বিজুলী' যুগৰ কবিতাত সেই ৰেখাপাত পৰাৰ নিদৰ্শন স্পষ্টকৈ প্ৰতীয়মান হয়। নতুন প্ৰকাশভংগী, নতুন বিষয়-বস্তু, নতুন আশা-আকাংক্ষা, প্ৰেমৰ উচ্ছ্বাস, মানৱতাৰ উচ্চাদৰ্শ, জ্বলন্ত স্বদেশপ্ৰেমৰ অগ্নিস্ফুলিংগ ৰোমাণ্টিক যুগৰ কবিতা আৰু অন্যান্য ৰচনাৰ ঘাই লক্ষণ। দ্বিতীয় মহাসমৰৰ পিছৰপৰাই আধুনিক সাহিত্যত এটা অভিনৱ পৰিৱেশৰ সৃষ্টি হৈছে। এই নতুনৰ আন্দোলন বিশেষকৈ পৰিলক্ষিত হয় আধুনিক কবিতাত। যুদ্ধৰ পৰিস্থিতিয়ে অকল অসমীয়া সাহিত্যতে নহয় বা অসমীয়া কবিতাতে নহয়, সমগ্ৰ বিশ্বজোৰা বিৰাট আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰিলে। ৰোমাণ্টিক যুগৰ ব্যক্তিগত বিননিৰ সুৰ, বিৰহৰ হুমুনিয়া, কুলি-কেতেকীৰ মাত, ৰণ-বিধ্বস্ত পৃথিৱীৰ কামান-বৰতোপৰ গৰ্জনত যেন নিতাল মাৰিলে। যুদ্ধই পৃথিৱী ধ্বংস কৰিবলৈ নিলেও মানুহ জীয়াই থাকিবলৈ বিচাৰে মানৱ জাতিৰ মংগলৰ কাৰণে। সেয়েহে ৰবীন্দ্ৰনাথে গাই গৈছে "বিশ্ব যদি চলে যায় কাঁদিতে কাঁদিতে, আমি একা বসে ৰব উদ্দেশ্য সাধিতে।" কিন্তু সমষ্টিগত ভাৱেৰে নিচিঞৰিলে, নীৰলে বহি চকুলো টুকিলে, জগত জানো

জাগিব, পৃথিবীৰ উচুপনি জানো মাৰ যাব ? গতিকে নতুন পৃথিবী, নতুন মানৱ সমাজ, নতুন আদৰ্শ গঢ়িবলৈ কবিসকলৰ প্ৰবল ধাউতি জন্মিল।

* * *

টাই-ভাষা, টাই-সংস্কৃতি, বড়ো ভাষা, বড়ো সংস্কৃতি আৰু জনজাতীয় ভাষা-দোৱান, কৃষ্টি আদিৰ গবেষণা, অনুসন্ধান আৰু পুনৰুত্থানৰ কাৰণে প্ৰবল আন্দোলন চলিছে। সেই আন্দোলনত আমাৰ সম্পূৰ্ণ সহানুভূতি আছে। জনজাতীয় সাহিত্য, কৃষ্টি আদিত যি বহুমূলীয়া সমল বা সঁজুলি পোৱা যায় সি সদৌ অসমীয়া জাতিৰ উমৈহতীয়া সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ ভঁৰাললৈ লেখত ল'বলগীয়া বৰঙণি যোগাব ; কিন্তু অনৈক্য বা ভেদাভেদৰ সৃষ্টি নকৰি নাইবা থানবান, ছেদেলি-ভেদেলি কৰা মনোবৃত্তি পোষণ নকৰি সকলোৱে সদৌ অসমীয়া জাতিৰ মহৎ স্বাৰ্থৰ হকে একমাত্ৰ অসমীয়া ভাষাকে মাতৃভাষা বুলি গ্ৰহণ কৰি আৰু বিৰাট অসমীয়া সংস্কৃতিকে হেঁপাহেৰে আকোঁৱালি ধৰি তাৰ সমৃদ্ধি আৰু পৰিপুষ্টি সাধনৰ অৰ্থে যত্ন কৰিলেহে দেশৰ আৰু জাতিৰ মংগল।

* * *

অসম সাহিত্য সভাৰ শাখা-সভা আৰু স্বীকৃত সভাৰ সংখ্যা বঢ়া আৰু শিলচৰ, কৰিমগঞ্জ আদি ঠাইলৈকো ইয়াৰ কৰ্মক্ষেত্ৰ বিয়পি পৰাটো নিশ্চয় শুভলক্ষণ। শাখা আৰু স্বীকৃত সভাবিলাক জীৱন্ত, জাগ্ৰত শক্তিশালী, অনুষ্ঠান হলেহে মূল সভাখনৰ শক্তিৰ প্ৰভাৱ বৃদ্ধি হ'ব! অকল মূল সভালৈ বৰঙণি আৰু প্ৰতিনিধি পঠোৱাতে ক্ষান্ত নাথাকি সভ্য সংখ্যা যিমানদূৰ সম্ভৱ বঢ়াই, মাজে সময়ে বক্তৃতা, আলোচনা, বিতৰ্ক ; প্ৰীতি মেল, প্ৰদৰ্শনী আদিৰ আয়োজন কৰিলেহে সেই অনুষ্ঠানবিলাক জনপ্ৰিয় আৰু আকৰ্ষণীয় হ'ব। জাতীয় চৰকাৰ আৰু সহৃদয় ৰাইজে যদি অকাতৰে আৰ্থিক আৰু নৈতিক সাহায্য আগবঢ়ায়, এই অনুষ্ঠানৰ পুঁজি যদি যথেষ্ট টনকিয়াল হয়, তেন্তে ইয়াৰ জৰিয়তে প্ৰচাৰ, সংগঠন, পৰিদৰ্শন, পুথি প্ৰকাশ আদি যাৱতীয় কাৰ্য সুকলমে আৰু সুচাৰুৰূপে চলিব আৰু সাহিত্য, সংস্কৃতি আদিৰ ক্ষেত্ৰত এই অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰভাৱ, প্ৰতিপত্তি দেশে-বিদেশে বিয়পি পৰিব। অসম সাহিত্য সভাৰ এটি সুকীয়া পুথি প্ৰকাশ আৰু প্ৰচাৰ বিভাগ আৰু নিজা ছপাকল হ'লে কাৰ্য সম্পাদনৰ আৰু সুচল হ'ব। বেতন নাইবা অন্ততঃ বানচ দি এজন পৰিদৰ্শক (Organising Supervisor) বিষয়ববীয়া-স্বৰূপে ৰখাৰ আৱশ্যকতালৈকো দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিলোঁ।

সপ্তবিংশ অধিৱেশন

শ্ৰীঅতুলচন্দ্ৰ হাজৰিকা

[জন্ম ১৯০৩ খৃঃ]

সভাপতি

১৯৫৯ : মগাঁও

সাংস্কৃতিক উৎসৱ পতাৰ উপৰিও অসমীয়া ডেকা-গাভৰুসকলে অন্ততঃ এটা
চুবুৰীয়া বা থলুৱা জনজাতীয় ভাষা শিকিব লাগে। অসমীয়া পণ্ডিতসকলে
সেইবোৰৰ আলোচনা-গৱেষণা চলাব লাগে। তেতিয়াহ'লে জনজাতিসকল
আৰু আমাৰ মাজত পাৰস্পৰিক ভাৱৰ আদান-প্ৰদানৰ মাজেদি বন্ধুত্বৰ
ভাৱ সৃষ্টি হ'ব। তেওঁলোকেও অসমীয়া ভাষা শিকিবলৈ আগ্ৰহ কৰিব
লাগিব। পৰস্পৰে মনত ৰাখিব লাগিব—তেজ ধুলে উটে, মঙহ ধুলে নুটে।
মুঠতে সেৱা আৰু ত্যাগ নহ'লে আমি আনৰ হৃদয় জয় কৰিব নোৱাৰোঁ।
মিছনেৰী চাহাবসকল, ৰামকৃষ্ণ মিছনৰ কৰ্মীসকলৰ আদৰ্শ অনুকৰণীয়।
আমাৰ কোনো সাম্ৰাজ্যবাদী মনোবৃত্তি নাই, কোনো কূট ৰাজনীতি নাই,
—আছে স্বজন প্ৰীতি, আছে মহাপুৰুষে দি থৈ যোৱা মানৱ প্ৰীতিৰ মাংগলিক
অৱদান। আমাৰ ভিতৰত আকৌ নগাৰ নৰোত্তম আছে ; গাৰোৰ গোবিন্দ
আছে নোলাব নে ?

* * *

অসমীয়া ৰাইজৰ জকাইচুকীয়া মনোবৃত্তি বহল নহ'লে জাতিৰ

কেতিয়াও কল্যাণ হ'ব নোৱাৰে। আমাৰ সত্ৰবোৰৰো দুৱাৰ মেল খাবৰ সময় কেতিয়াবাই হ'ল। শংকৰী সভাবোৰে কাছাৰ—গোৱালপাৰাৰ ফালেও গৈ মহাপুৰুষৰ ধৰ্মৰ বাণীৰ লগে লগে অসমীয়া জাতিৰ প্ৰাণৰ বাণীও বিলাব লাগে; কিন্তু কাৰ্যত আমি কি কৰিছোঁ। দেখিছেই। বৰ বৰ বক্তৃতাৰ ফুলজাৰি মাৰি নাইবা বাতৰি কাকতত দুই-এখন চিঠি লিখিয়েই অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ উদ্ধাৰ কৰিব খুজিছোঁ। কেৱল কাছাৰকে নহয়, গোটেই অসম দেশখনকে যে অনাঅসমীয়া ভাষা-কৃষ্টিয়ে গিলি পেলাবৰ উপক্ৰম হৈছে সেই কথাও কাৰোবাক চকুত আঙুলি দি দেখুৱাই দিব লাগিব নে? ‘কাল অজগৰে লৈ যায় টানি, ৰাখা ৰাখা প্ৰভু সাৰংগপাণি' বুলি মনক প্ৰবোধ দি থাকিলেই নহ'ব। আমাৰ ৰাইজ শহাকণীয়া আৰু শেনচকুৰা হৈ আগবাঢ়িব লাগিব। নিজৰ ঘৰখনতে ক'ত কি অথন্তৰ ঘটিছে, ক'ত কি কেৰোণে ধৰিছে, সেইবোৰক বুজিবলৈ প্ৰতিকাৰৰ বাবে সাজু হ'ব লাগিব। নহ'লে ঘৰৰ ভিতৰৰ এমুঠি মানুহৰ মাজতে একোটা সৰু কথাতে বাদ-বিতণ্ডাৰ সৃষ্টি কৰি বৌজাল-বৌজাল কৰি থাকিলে ভাষা-সাহিত্য নৰয়, জাতি ৰক্ষা নপৰে।

* * *

নৱলব্ধ স্বাধীনতাৰ লগে লগে ভাষা-সংস্কৃতি আদিৰ উন্নয়নৰ কাৰণে অসমীয়ে লাভ কৰা জনহিতকৰ অনুষ্ঠানবোৰৰ ভিতৰত গুৱাহাটী অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰও অন্যতম। বৰ্তমান অসমীয়া সাহিত্যলৈ এই অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰৰ অৰিহণাও লেখত ল'বলগীয়া। সেই কাৰণে এই সম্পৰ্কেও অলপ চালি-জাৰি চোৱা উচিত। আমাৰ বোধেৰে অনাতাঁৰ মাধ্যমেৰে প্ৰচাৰিত বহুখিনি গীতি, কবিতা, গল্প, কথিকা, নাটক ৰূপকবোৰ বতাহত উৰি যোৱাৰ লগে লগে সেইবোৰৰ সাহিত্যিক মূল্যও নাইকিয়া হৈ গৈছে। এনে ক্ষেত্ৰত ন-পুৰণি লেখক এচামক অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰই কেৱল বানচ লৈ সাহিত্যিক কচৰৎ কৰিবলৈ সুবিধা কৰি দিয়াৰ বাহিৰে আমি আন বিশেষ উপকাৰ পোৱা নাই বুলি ক'ব লাগিব। পিছে আমাৰ বৰ্তমান অসমীয়া সাহিত্যৰ দুখীয়া ভঁৰালৈ এই অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰৰপৰা আশানুৰূপ নহ'লেও নিচেইকৈ ভাল বৰঙনি নাই পোৱা বুলি কলে অশলাগ কৰা হ'ব। এই কেন্দ্ৰই আজি এঘাৰ বছৰে এদল নতুন লেখক, নতুন শিল্পী গঢ়িবলৈ চেষ্টা চলাই আহিছে।

* * *

সাগৰৰ বুকুত ডিঙিৰ গুৰিলৈকে বুৰগৈ থকা সত্ত্বেও পিয়াহত আমাৰ ডিঙিৰ

আঁত শুকাই থাকিবলগীয়া হৈছে যেন অনুমান হয়। ওপৰত উল্লেখ কৰা বা নকৰা অসংখ্য প্ৰকাশিত আৰু অপ্ৰকাশিত বুৰঞ্জী আৰু হাতত‌ে ঢুকি পোৱাতে থকা অজস্ৰ বুৰঞ্জীৰ মূল্যবান উপাদান থকা সত্ত্বেও সেইবোৰ জুকিয়াই সংগ্ৰহ আৰু সম্পাদন কৰি এতিয়াও কোনো লোক বা প্ৰতিষ্ঠানে আমাক ইংৰাজীত বা অসমীয়াত এনে এখন বুৰঞ্জী যুগুত কৰি দিব পৰা নাই, যিখনক আমি অসমৰ সম্পূৰ্ণ বহল বুৰঞ্জী আখ্যা দিব পাৰোঁ। সেই কাৰণেই কৈছোঁ—সুধীসকল। বুৰঞ্জী-সাগৰৰ মাজতো আজি আমাৰ কাৰণে পানীৰ আকালে দেখা দিছে। সুখৰ বিষয়, আমাৰ কেবাজনো ডেকাই বিলাতলৈ গৈ বুৰঞ্জীত ডক্টৰেট উপাধি লাভ কৰি আহিছে আৰু অসম বুৰঞ্জীৰ কোনো এটা ফালৰ বিষয়ে গভীৰ অধ্যয়ন কৰি বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে একোখনি গ্ৰন্থও হয়তো যুগুত কৰি থৈছে। এইসকলৰ উপৰিও বুৰঞ্জীবিদ পণ্ডিত আমাৰ মাজত আছে। এই সকলো লোকক সুপৰিকল্পিতভাৱে ভাগে ভাগে কামত লগাই ইংৰাজী আৰু অসমীয়াত সম্পূৰ্ণ অসম বুৰঞ্জী প্ৰণয়ন কৰোৱাৰ কাল এতিয়াও উকলি যোৱা নাই। এইদৰে ঢাকা বিশ্ববিদ্যালয়ে বুৰঞ্জীবিদ ৰমেশচন্দ্ৰ মজুমদাৰৰ সম্পাদনাত বংগ-দেশৰ বৃহৎ বুৰঞ্জী দুই খণ্ডত যুগুত কৰি ছপা কৰি উলিয়াইছিল। এই বুৰঞ্জী আৰু ডক্টৰ বাণীকান্ত কাকতিদেৱৰ সম্পাদনাত যুগুত হোৱা গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ Aspects of Early Assamese Literature নামৰ গ্ৰন্থ এই বিষয়ত পথ-প্ৰদৰ্শক হ'ব পাৰে। শুকক বেদ পঢ়াব নালাগে। ডক্টৰ ভূঞা আৰু ডক্টৰ বৰুৱা প্ৰমুখ্যে আমাৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ গুৰিয়ালসকলৰ দৃষ্টি এই বিষয়ত অচিৰে পৰিব বুলি আমি আশা কৰিলোঁ।

* * *

কীৰ্তিৰ সমাধিক্ষেত্ৰ পুণ্যভূমি এই অসম দেশ। ইয়াৰ শিলৰ বুকুত; অটব্য হাবিৰ মাজত, নৈৰ বালিচন্দাত, য'তে-ত'তে বুৰঞ্জীৰ কিমান কীৰ্তি-কাহিনী পোত গৈ আছে, তাৰ হিচাপ কোনে ৰাখিছে? আমাৰ ককা, আজো-ককাৰ কিমানবোৰ পৱিত্ৰ পুৰণি কাহিনী পাহৰণি ৰাক্ষসীয়ে গিলি থালে, সেই বিষয়ে আজি আমাক কোনে ক'ব? অসমৰ প্ৰতিখন নগৰ, প্ৰতিখন গাঁৱেই ক'বলগীয়া পুৰণি নিজা কথা আছে। পূত-পৱিত্ৰ এই দেশৰ প্ৰতি চমকা মাটিয়েই নিজৰ জীৱন বুৰঞ্জী গাই শুনাব পাৰে।

* * *

মাটিৰ তলৰ কথা এৰি দিয়োঁ মাটিৰ ওপৰত যিবোৰ দ'ল-দেৱালয়, মৈদাম,

ধ্বংসাৱশেষ আছে সেইবোৰকে বা ধ্বংসৰ হাতৰপৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ কি চেষ্টা চলিছে? এই সম্পৰ্কত কাম কৰিবলৈ ভাৰত চৰকাৰৰ তলত সুকীয়া বিভাগ এটাও আছে আৰু আন আন ৰাজ্যত সেই বিভাগে প্ৰচুৰ অৰ্থ ভাঙি উল্লেখযোগ্য প্ৰশংসনীয় কামো কৰিছে। তাৰ তুলনাত অসমৰ বেলিকা এই বিভাগটোৱে যথোচিত দৃষ্টি দিছে বুলি আমি প্ৰমাণ পোৱা নাই। নহ'লেনো সিদিনা আহোম স্বৰ্গদেউসকলৰ চৰাইদেও মৈদামত স্মৃতি তৰ্পণ আগবঢ়াবলৈ গোট খোৱা ৰাইজে স্বৰ্গদেউসকলৰ মৈদাম চৰকাৰে ধ্বংসৰ মুখৰপৰা ৰক্ষা কৰিব লাগে বুলি প্ৰস্তাৱ এটা ল'বৰ আৱশ্যক হয় কিয়?

* * *

সাহিত্য মানৱ মনৰ দাপোণ। মানৱ সমাজ আৰু বাহ্যিক প্ৰকৃতিৰ প্ৰভাৱত মানৱ মনত হোৱা প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ পায় সাহিত্যৰ মাজেদি। তথাপি একোটা বিশেষ পৰিৱেশৰ মাজেদি একোজন সাহিত্যিকৰ সাহিত্যই গঢ় লয়। পুস্তকলব্ধ জ্ঞানতকৈ ব্যক্তিগত উপলব্ধিৰ মূল্য বেছি। তেনেকৈ প্ৰথমটোৰ ভেঁটিত ৰচনা কৰা সাহিত্যতকৈ পাছৰটোৰ ভেঁটিত ৰচনা কৰা সাহিত্য বেছি মৰ্মস্পৰ্শী আৰু মনোগ্ৰাহী হয়। বহিঃপ্ৰকৃতিৰ বিভিন্ন বিকাশৰ পাছফালে নিহিত থকা মূল সত্য এটা। উপলব্ধিৰ গভীৰতাই এই সত্য উপলব্ধিত সহায়তা কৰে। সেই কাৰণেই ঐকান্তিকতা আৰু গভীৰতা থাকিলে একোটা নিৰ্দিষ্ট পৰিৱেশৰ মাজতে একোটা বিশেষ সামাজিক আৰু প্ৰাকৃতিক প্ৰভাৱৰ মাজেদিয়েই বিশ্বজনীন আৰু যুগমীয়া সাহিত্য ৰচনা কৰা সম্ভৱ হয়। আমি যিখন সমাজত বাস কৰোঁ, চলন ফুৰণ কৰি জীয়াই থাকোঁ, সেই সমাজৰ মানুহৰ জীয়া সমস্যাই যদি আমাক টলাব নোৱাৰে; আমি যি দেশৰ নদ-নদী, চৰাই-চিৰিকতি, ধূলি-মাকতিৰ মাজত ডাঙৰ-দীঘল হৈছোঁ, সেই দেশৰ সৌষ্ঠৱ সৌন্দৰ্যই যদি আমাৰ সাহিত্যত প্ৰেৰণা যোগাব নোৱাৰে; যি আদৰ্শৰ পৰম্পৰাত আমাৰ মনোজগতৰ বিকাশ সাধন হৈছে সেই আদৰ্শত যদি আমি উদ্বুদ্ধ নহওঁ আৰু সাহিত্যত তাৰ প্ৰতিফলন নহয়; তেন্তে সেই সাহিত্যক আমাৰ নিজা সাহিত্য বুলি ক'বলৈ মন কোচ খাই যায়। সেই সাহিত্যই কোনো স্থায়িত্বও দাবী কৰিব নোৱাৰে। আমাৰ কবিতাৰ প্ৰেৰণা যোগাবলৈ যদি ভল্গা নহ'লে নহয়, নাৰী সৌন্দৰ্যৰ বৰ্ণনা দিবলৈ যদি হেলেন-ক্লিয়পেট্ৰা নহ'লে নহয়, ৰত্নগৰ্ভা, অন্নদায়িনী, প্ৰাণদায়িনী মাতৃ বসুন্ধৰাক বন্ধ্যা পৃথিৱী নবুলিলে যদি পৃথিৱীৰ প্ৰতি উপযুক্ত সম্বোধন নহয়; তেন্তে সেই কবিতাই, সেই সাহিত্যই আমাৰ মনত কি গভীৰ সঁাচ বহুৱাব? কবিতাত

আধুনিক-পৌৰাণিক নাই, ৰোমাণ্টিক, ইলিয়টী নাই। য'ত কবিতাৰ সন্মোহিনী গুণ আছে, সেয়ে কবিতা।

* * *

সাহিত্যৰ আন এটা লাগতিয়াল বিভাগ হৈছে শিশু সাহিত্য। সাহিত্যিকসকলৰ ভিতৰত শিশু-সাহিত্যৰ বেদী ৰচনা কৰোঁতাসকলৰ ভূমিকা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। সাহিত্য কাননত পাৰিজাত ফুলবোৰ একেদিনে বা কম সময়তে নুফুলে। গুটিৰপৰা পুলি হয়। পুলিৰপৰা গছ হয়। গছৰপৰা ফুল হয়। উপযুক্ত সময়ত সাৰ-পানী যোগাই ওচৰৰ ঘঁাহ বন চিকুণাই দিলেহে লহপহকৈ বাঢ়ি সময়ত ফুলবোৰে পৰিপূৰ্ণতা লাভ কৰি চকু জুৰোৱা ৰূপেৰে আমোলমোলোৱা গোন্ধেৰে জগত মুহিব পাৰে। দেশৰ শিশুসকলেই হৈছে এই ফুল পুলি।

* * *

যিখন পথাৰত ডাক, মাধৱ কন্দলিয়ে কঠিয়া পেলালে, শংকৰ-মাধৱ-ভট্টদেৱে নদন-বদন খেতি কৰিলে, লাচিত-গদাধৰে বনৰীয়া হাতী-গাহৰি খেদিলে, আহোম ৰাজত্বৰ শেষ ভাগত সেই খেতি চপোৱা হ'ল। কিছুদিন সেই পথাৰ ছন পৰিল। ডাঠ হাবি-বনে ঢাকি ধৰিলে। ঢেকীয়াল ফুকন, হেম, গুণাভিৰাম আদিয়ে সেই হাবি-বন ভাঙিলে। নতুন যুগৰ জোনাকত আকৌ খেতি আৰম্ভ হ'ল। কমলাকান্তই পাহৰা কথা সোঁৱৰাই দিলে। হেম, চন্দ্ৰ, পদ্মনাথ আদিয়ে নাঙল-যুৱলী তুলি ল'লে। লক্ষ্মীনাথে কাৰ্ফাই ধনু-কঁাড় তুলি লৈ 'হুৰ হুৰ বটা চৰাই আমালৰ ধান নেখাবি' বুলি গীত গাই কেৱল বটা চৰাইকে নহয়, বনৰীয়া গোনা মহকো সাত তাঁতিৰ বাহিৰলৈ খেদি পঠিয়ালে। বৃটিছ আমোৰ শেষত সেই খেতিও চপোৱা হ'ল। পুনৰ আজি সেই একেখন লুইতপৰীয়া লখিমী পথাৰেই ধোবাংবাং হৈ পৰি আছে। নানাজনে নানা ঠাইৰপৰা নানা খেতিৰ সঁচ আনিছে। এতিয়া আকৌ তাতে নদন-বদন খেতি হ'ব লাগে। জাপানী পদ্ধতিৰে হওক, বিলাতী পদ্ধতিৰেই হওক নাইবা দেশীয় পদ্ধতিৰেই হওক, আমাক লাগে অধিক শস্য—সাহিত্যৰ ভঁৰালত মানিকী-মধুৰী জহা আৰু লাগে এখন ৰমক-জমক দিব্য উপবন।

—

অষ্টাবিংশ অধিৱেশন

শ্ৰীত্ৰৈলোক্যনাথ গোস্বামী

[জন্ম–১৯০৬খ্ৰীঃ]

সভাপতি

১৯৬০ ঃ পলাশবাৰী

যোৱা ১৯৫০ চনত সাহিত্য-সভাৰ নগাঁও অধিৱেশনত ৰাজ্যিক ভাষা সম্বন্ধে আন এটি প্ৰস্তাৱ লোৱা হ'ল আৰু চৰকাৰক অনুৰোধ কৰা হ'ল যাতে ১৯৬০ চনৰ ভিতৰতে অসমীয়া ভাষাক ৰাজ্যিক-ভাষা বুলি ঘোষণা কৰা হয়। সাহিত্য সভাৰ এই দাবী অসমীয়া ৰাইজৰ দাবী। এই দাবী উথাপন কৰিবলৈ যাওঁতে অনাঅসমীয়া আৰু পাৰ্বত্য অঞ্চলৰ ভাইসকলৰ প্ৰতি কোনো অন্যায়-অবিচাৰৰ ভাৱ পোষণ কৰা হোৱা নাই। নাইবা অসমীয়া ভাষাক তেওঁলোকৰ ওপৰত বলেৰে জাপি দিবলৈ চেষ্টা চলোৱাও হোৱা নাই। সংখ্যাগৰিষ্ঠ হোৱা হ'লে তেওঁলোকেও এনে দাবী উথাপন কৰিলেহেঁতেন আৰু সি যুক্তিসংগতো হ'লহেঁতেন। বিশেষতঃ এটা ভাষা আন ভাষা-ভাষীৰ ওপৰত জাপ দিয়াৰ ধাৰণা অমূলক আৰু নিৰৰ্থক। ভাষা শিকিব লাগিলে স্বেচ্ছাই শিকিব লাগে! জাপি দিবলৈ গ'লে বিৰোধ উপস্থিত হয় আৰু তেতিয়া সেই ভাষাই শিপাব নোৱাৰি মৰি যায়!

* * *

ভাৰতৰ সংবিধানত স্বীকৃত ১৪ টা ভাষাৰ ভিতৰত অসমীয়া এটা মুখ্য ভাষা।

সংবিধানত স্বীকৃত এই ভাষাৰ কাৰণেও এটা সুকীয়া এলেকা থাকিব লাগিব। এই এলেকা বোম্বাই, উত্তৰপ্ৰদেশ, বিহাৰ বা বংগদেশৰ ভিতৰত হ'ব নোৱাৰে ; কিয়নো এইবোৰ ঠাইত অসমীয়া ভাষা-ভাষীৰ সংখ্যা তেনেই নগণ্য। যি অসম প্ৰদেশৰ শতকৰা ৬০ জন লোকেই অসমীয়া কথা কয়, অসমীয়া পঢ়ে আৰু যি ভাষাৰ এটা গৌৰৱময় অতীত আৰু উজ্জ্বল ভৱিষ্যত আছে সেই ভাষাই অসমৰ একমাত্ৰ ৰাজ্যিক ভাষা ঘোষিত হোৱাৰ যুক্তিৰ বাহিৰে আন দ্বিতীয় যুক্তি নাই। আমাৰ বিধান সভাৰ সভ্য আৰু মন্ত্ৰীমণ্ডলীয়ে এই যুক্তি নুবুজা নহয়, বুজে ; কিন্তু ৰাজনৈতিক কাৰণত তেওঁলোকে কেতিয়াবা কেতিয়াবা বুজিও নুবুজাৰ ভাও ধৰে।

* * *

ৰাজ্য ভাষাক কেন্দ্ৰ কৰি আমাৰ মাজত যি বাদ-বিসম্বাদৰ সৃষ্টি হৈছে তাৰ লগে লগে অসমীয়া সাহিত্যৰ মৌলিক সম্পদ লৈয়ো প্ৰশ্ন নুঠা নহয়। বাহিৰৰ সৰহভাগ লোকে আৰু আমাৰ মাজতো অনেকেই অসমীয়া প্ৰাচীন সাহিত্যৰ সমৃদ্ধিৰ গম ভালকৈ নাপায়। আধুনিক যিসকল সাহিত্যিক আছে, সেইসকলৰদ্বাৰা ৰচিত পুথিসমূহো পঢ়িবলৈ এওঁলোকে যত্ন নকৰে। ইয়াৰ উপৰিও, সাহিত্যৰ ৰসগ্ৰহণৰবাবে যি সহৃদয়তা লাগে তাৰো অভাৱ বোধ-কৰোঁ এওঁলোকৰ অন্তৰত আছে। আনক ভাল বোলাৰ ক্ষেত্ৰত আমাৰ সৰহভাগ ভাৰতীয়লোকৰ নিজস্ব একোটা মানদণ্ড আছে বুলিও মনত ধাৰণা কৰা টান। ভাৰতৰ প্ৰধান মন্ত্ৰী জৱাহৰলাল নেহৰু, উপ-ৰাষ্ট্ৰপতি ডঃ ৰাধা-কৃষ্ণণ প্ৰভৃতি লোকসকলেও আন্তৰ্জাতিক ক্ষেত্ৰত যশস্বী হৈ পৰাৰ পিছতহে আমাৰ দেশৰ খ্যাতি লাভ কৰে। কবিগুৰু ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰে নবেল বঁটা লাভ কৰাৰ আগলৈকে তেওঁৰ নিজৰ ৰাজ্যত চোকা বাক্যবাণৰ আঁচোৰ সহ্য কৰিবলগীয়া হৈছিল। দেখা গৈছে, খ্যাতিৰ ছিল-মোহৰৰ চাব বাহিৰৰ-পৰা গাত পৰাৰ আগতে আমি সহজতে আমাৰ মাজত থকা গুণী আৰু জ্ঞানী লোকসকলক চিনি পাবলৈ যত্ন নকৰোঁ। ই বোধ হয় বিদেশী শাসক-সকলৰ প্ৰভাৱত গঢ়ি উঠা পৰমুখাপেক্ষিতাৰ নকল দৃষ্টিভংগী।

* * *

গোটেই পৃথিবীৰ ভিতৰত ঊনবিংশ শতিকাত ব্যক্তিকেন্দ্ৰিক চিন্তাধাৰা চৰম পৰ্যায়লৈ উঠে। তাৰ প্ৰভাৱ কম-বেছি ৰকমে অসমীয়া সাহিত্যতো পৰিছে ; কিন্তু ঊনবিংশ শতিকাৰ শেহৰ খণ্ডত আৰু আনকি বিংশ শতিকাৰ প্ৰথম ছোৱাতো আমাৰ সাহিত্যিকসকলে অসমীয়া ভাষাৰ পুনৰ সংস্থাপনত

বেছি মনোনিৱেশ কৰাৰ প্ৰয়োজন হৈছিল। বঙালী ভাষা অসমৰ পঢ়াশালিৰপৰা উঠি যোৱাৰ ফলত অসমীয়া ভাষাৰ নানা তৰহৰ পাঠ্যপুথিৰ আৰু ব্যাকৰণ, অভিধান আদি গ্ৰন্থৰ বিশেষ প্ৰয়োজন হৈ পৰিছিল। হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাৰদৰে মৌলিক প্ৰতিভাসম্পন্ন লোকেও অভিধান আৰু ব্যাকৰণ যুগুত কৰা কামত বেছি মনোযোগ দিছিল। ঢেকিয়াল ফুকন, গুণাভিৰাম বৰুৱা প্ৰভৃতি লোকসকলে উচ্চাংগৰ সাহিত্য—সৃষ্টিৰ কল্পনাতকৈ অসমীয়া ভাষা আৰু জাতিৰ উন্নতিৰ কথাকে বেছিকৈ ভাৱিবলগীয়া হৈছিল। ভাষা আৰু সাহিত্যৰ সেৱা তেওঁলোকে কৰিছে আৰু তেওঁলোকে ব্যক্তিগত চেষ্টাৰে বান্ধিথোৱা ভেঁটিৰ ওপৰত বৰ্তমান অসমীয়া সাহিত্য গঢ়ি উঠিছে। এওঁলোকৰ লেখাৰ ভিতৰত বৈষ্ণৱ বা প্ৰাক্-বৈষ্ণৱ যুগৰ সাহিত্যিক-সকলৰ প্ৰভাৱ নপৰাকৈ থকা নাই; কিন্তু সেই প্ৰভাৱ প্ৰত্যক্ষতকৈ পৰোক্ষত বেছি। এওঁলোকৰ হাতত অসমীয়া সাহিত্যই নতুন ৰূপ পায়। সেই ৰূপ আধুনিক ৰূপ।

* * *

আজিৰ বৈজ্ঞানিক উন্নতিৰ যুগত এখন দেশে কেৱল মধ্যযুগীয় মনোবৃত্তি লৈ ভালকৈ জীয়াই থাকিব নোৱাৰে। যিবোৰ নতুন চিন্তাধাৰাই জগতবাসীক মুগ্ধ আৰু স্তম্ভিত কৰিছে সেইবোৰৰ প্ৰতি কোনো উন্নত জাতিয়ে উদাসীন হৈ তেওঁলোকৰ কৃষ্টি-সভ্যতাৰ জড়তা অনাত সহায় নকৰে। আমাৰ অসমীয়া জাতিৰ বুকুতো স্বাধীনতা লাভৰ পিছৰপৰা এটা উৎসাহ-উদ্দীপনা জাগি উঠিছে। উৎসাহ-উদ্দীপনা এটা সক্ৰিয় শক্তি। এই শক্তিৰ প্ৰয়োগ হ'ব লাগে দেশৰ গঠনমূলক কামত আৰু ভাষা-সাহিত্যৰ উন্নতিৰ চেষ্টাত অকল প্ৰতিভাৰ বলতে ভাল সাহিত্য-সৃষ্টি সম্ভৱ নহয়। দেশ-বিদেশৰ লেখক-সকলৰ চিন্তাধাৰাৰ লগত সাহিত্যিকসকল পৰিচিত হ'ব লাগে আৰু তাৰ বাবে লাগে অধ্যয়ন, ভ্ৰমণ, শ্ৰৱণ আলোচনা সকলোকে। খোলা মন, উদাৰ দৃষ্টি-ভংগী আৰু বৃহৎ কল্পনা নহলে উৎকৃষ্ট সাহিত্য সৃষ্টি নহয়। জাতীয় এক সন্ধিক্ষণত আমাৰ নতুন নতুন লেখকসকলৰ ওপৰত গধুৰ দায়িত্বৰ বোজা আহি পৰিছে। সাহস আৰু দৃঢ়তাৰে এই বোজা বহন কৰিবলৈ আগবাঢ়ি নাহিলে যুদ্ধোত্তৰ যুগত জাগি উঠা নৱ-চেতনা বিপথগামী হ'ব, নষ্ট পাব। আলস্য-পৰৱশ, ব্যক্তিকেন্দ্ৰিক আৰু আত্ম-তুষ্টিত ভোল যোৱা লোকে ভৱিষ্যতৰ অলীক সপোন কাব্যত ৰূপ দি নিজৰ ভাৱোচ্ছ্বাসৰহে পৰিচয় দিয়ে। দক্ষ আৰু কৰ্মীলোকে সপোনত আপোন-পাহৰা নহৈ বহল

জীৱনৰপৰা এটা এটাকৈ মাণিক বুটলি আনি সাহিত্যৰ ভঁৰাল সমৃদ্ধ কৰে। অতীত আৰু ভৱিষ্যতৰ মাধুৰ্যৰ কল্পনাত অভিভূত, পক্ষাঘাতগ্ৰস্ত হোৱাটো টান কথা নহয়; কিন্তু টান কথা বৰ্তমানৰ লগত নিবিড় সম্বন্ধ স্থাপন কৰি তাৰ সোঁতৰ লগত সমানে আগুৱাই যোৱাটো। সক্ৰিয়, শক্তিমন্ত জাতি সজাগ হয় কেৱল বৰ্তমানৰ প্ৰতি, অনুপ্ৰেৰণা লাভ কৰে অতীতৰ বুকুৰপৰা আৰু অনাগত ভৱিষ্যতৰ অলীক কল্পনাৰপৰা দূৰত থাকে। মনেগঢ়া ভৱিষ্যত ৰামৰাজ্যৰ কল্পনা সাহিত্যিকৰ চকুত এক প্ৰকাৰ পলায়নবাদ। আজিৰ যুগত পলায়নী মনোবৃত্তিৰ প্ৰয়োজন নাই। সমস্যাবোৰৰ আগত মুখামুখীকৈ থিয় দি সেইবোৰ বুজিবলৈ, সমাধান কৰিবলৈ সাহিত্যিকসকল যত্নপৰ হোৱা উচিত।

* * *

যুগোপযোগী সাহিত্য

আমাৰ সমাজত নতুন যুগোপযোগী সাহিত্যৰ সৃষ্টিৰ প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। সাহিত্যিকসকলে সামাজিক চিন্তাধাৰাৰে প্ৰভাৱান্বিত হ'লেও সেই ধাৰা পৰিবৰ্তনৰ ক্ষমতা তেওঁলোকৰ হাততে আছে। জীৱনৰ উন্নত মানদণ্ড চকুৰ আগত ৰাখি সমাজৰ কুসংস্কাৰ, ব্যভিচাৰ, নীচতা, ভণ্ডামী আঁত-ৰাই এখন সুস্থ, সবল সমাজ গঠনৰ আদৰ্শ দাঙি ধৰিবলৈ হ'লে সাহিত্যিকসকলেই তাক দাঙি ধৰিব লাগিব। ব্যাধিগ্ৰস্ত সমাজক ৰোগমুক্তিৰ শান্তি-পানী সাহিত্যিকৰ লেখনীয়েহে ছটিয়াব পাৰিব। অকলে এখন দেশৰে কথা নহয়, গোটেই পৃথিবীখনেই যেন আজি এক অচিন ব্যাধিৰ আক্ৰমণত সন্ত্ৰস্ত হৈ পৰিছে। সন্দেহ, অবিশ্বাস আৰু মৰণৰ বিভীষিকা ভিন ভিন জাতিৰ জীৱনত মূৰ্ত হৈ উঠিছে। সাহিত্যিকৰ প্ৰাণস্পৰ্শী লেখাৰদ্বাৰা এই অবিশ্বাস আৰু বিভীষিকা দূৰ কৰি হতাশ প্ৰাণত আশাৰ সঞ্চাৰ কৰিব লাগিব। কাব্য, নাটক, উপন্যাস, চুটিগল্পৰ মাজেদি সাম্য, মৈত্ৰী আৰু শান্তি শংখধ্বনি বাজি উঠিব লাগিব, নহ'লে বৈজ্ঞানিকৰ হাতে-গঢ়া এটমবোমাৰ গৰ্জনত মানৱ জাতিৰ কৃষ্টি সভ্যতা হয়তো এদিন কঁপি উঠিব, খহি পৰিব।

* * *

অসম সাহিত্য সভা স্থাপিত হয় ১৯১৭ চনত। সেই সময়ৰেপৰা আজিলৈকে এই দীঘল কালছোৱাৰ ভিতৰত কি কি উল্লেখযোগ্য কাম কৰা হ'ল তালৈ চাই আমাৰ ভৱিষ্যৎ কাৰ্যপন্থা স্থিৰ কৰা উচিত। দুখৰ বিষয় যে আজি দুকুৰি বছৰৰো ওপৰ কাল ভাষা-সমস্যাৰ ওপৰতে সাহিত্য সভাই সদায় গুৰুত্ব আৰোপ কৰিবলগীয়া হৈছে। সঁচা কথা, এই সমস্যা এটি জটিল সমস্যা আৰু ইয়াৰ সমাধানকল্পে আমি আটায়ে যত্নপৰ হ'ব লাগে; কিন্তু অকল ভাষাৰ

ওপৰতে বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰি সাহিত্যৰ উন্নতি বিষয়ক সকলো চেষ্টা এৰি পেলোৱা উচিত নহ'ব। সাহিত্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধি সাধিত হ'লেহে ভাষাৰ প্ৰতি আনৰ আদৰ বাঢ়ে। বিশেষতঃ যোৱা ভাষা আন্দোলনৰ আলমত ঘটি যোৱা গোলমালৰ পিছত অসমীয়া ভাষা প্ৰচাৰৰ ক্ষেত্ৰত অলপ বিবেচনাৰে আগবঢ়া উচিত।

* * *

আমাৰ ৰাজ্যত লোক-গণনা হ'ব ধৰিছে। কিছুমান স্বাৰ্থপৰ লোকে অসমীয়া জাতিৰ অন্যায় কৰিবলৈ হয়তো সাজু হৈ আছে। আমাৰ শাখা আৰু স্বীকৃত সভাবিলাকে এই বিষয়ে চোকা নজৰ ৰখা উচিত। অসমীয়া জাতিৰ ন্যায্য স্বাৰ্থ যাতে দুৰভিসন্ধিকাৰীৰ চক্ৰান্তত নষ্ট নহয় তাৰবাবে সমগ্ৰ অসমীয়া জাতিয়ে সজাগ হৈ থাকিব লাগে। ভাষা আন্দোলনৰ আলমত যি গোলমাল সৃষ্টি হ'ল তাৰ চেলু লৈ সমগ্ৰ অসমীয়া জাতিৰ ওপৰতে কলংকৰ বোজা জাপি দিবলৈ যি অপচেষ্টা কৰা হ'ল তাৰ তিতা অভিজ্ঞতা আপোনালোকে নিজেই পাইছে। অভিজ্ঞতাই মানুহক জ্ঞানী কৰা উচিত। আমি আটায়ে আমাৰ জাতিৰ নিজস্ব বৈশিষ্ট্য ৰক্ষা কৰিবলৈ দৃঢ় সংকল্প হ'ব লাগে। কাৰো লগত আমাৰ বিৰোধ নাই, কাৰো প্ৰতি আমি বিদ্বেষ ভাব পোষণ নকৰোঁ। অসমত বাস কৰা সকলো অনা-অসমীয়াই আমাৰ আপোন।

ঊনত্ৰিংশ অধিৱেশন

শ্ৰীত্ৰৈলোক্য নাথ গোস্বামী

[১৯০৬]

সভাপতি

১৯৬১ঃ গোৱালপাৰা

আজি বিংশ শতিকাত সমাজ-ব্যৱস্থাৰ নানান পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। বৈজ্ঞানিক নানান আৱিষ্কাৰৰ ফলত মানুহৰ চিন্তাধাৰা নানান সুঁতিয়েদি বৈ যাব ধৰিছে। নানান নতুন মতবাদৰ প্ৰভাৱ সাহিত্যিকসকলেও এৰাব পৰা নাই। আনহাতে ভিন্ ভিন্ ৰুচিৰ পাঠক সমাজ দিনে দিনে বহল হৈ আহিব ধৰিছে। সাহিত্যিকৰ ব্যক্তিত্ব বিসৰ্জন নিদিয়াকৈ সমাজৰ ৰুচিৰ অনুকূলে সাহিত্য-সৃষ্টি দিনে দিনে টান হৈ আহিছে। সমাজৰ দাবী উপেক্ষা কৰি সাহিত্য সৃষ্টিৰ চেষ্টা কৰিলেও সি অনেক সময়ত গ্ৰহণীয় হৈ নুঠে। সমাজৰ প্ৰতি চকু নৰখাকৈ সম্পূৰ্ণ ব্যক্তিগত দৃষ্টিকোণৰপৰা লেখকে সাহিত্য সৃষ্টি কৰিলে তাৰ মাজত যি ব্যক্তিগত ভাৱ আৰু প্ৰকাশ ৰীতি থাকে তাৰ সম্যক উপলব্ধি টান হয়। আনফালে সম্পূৰ্ণ সমাজৰ ৰুচিৰ অনুকূলে সাহিত্য ৰচনা কৰিলেও তাৰ অন্তঃসাৰশূন্যতা সহজে ধৰা পৰে। এনে ৰচনাৰ মাজত সাহিত্যিকৰ আধ্যাত্মিক সত্তাৰ পৰশ অস্পষ্ট হৈ থাকে। ৰচনা প্ৰাণৱন্ত

হ'ব লাগিলে সাহিত্যিকৰ নিজৰ প্ৰাণৰ পৰশত সি জীৱন্ত হৈ উঠিব লাগে। প্ৰয়োজনৰ তাগিদাত নাইবা লাভৰ আশাত পুথি ৰচনা কৰিলে তাৰ মাজেদি বণিক বিচাৰেই স্পষ্ট ৰূপ পায়। আজিৰ যুগত অধিক সংখ্যক পুথিয়েই বণিক বিচাৰৰপৰা সমুদ্ভূত। সেইবাবে উন্নত স্তৰৰ সাহিত্য-সৃষ্টি সকলোৰে পক্ষে সম্ভৱ নহয়। বৃহৎ কল্পনা, গভীৰ আৰু ব্যাপক অনুভূতি আৰু অনুৰূপ ভাষাৰ মাধ্যমেৰে তাৰ প্ৰকাশ সহজসাধ্য নহয়। বিশেষতঃ আধুনিক যুগৰ সৃষ্টিকামী মানৱে নানান নতুন দৃষ্টিকোণৰপৰা সাহিত্য ৰচনাত প্ৰবৃত্ত হৈছে। সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত নতুন পৰীক্ষাৰ থল আছে।

* * *

মানুহৰ জীৱন চঞ্চল আৰু গতিশীল। নৈৰ সোঁতৰদৰে জীৱন প্ৰবাহ বৈ আছে। জীৱনত লাভ কৰা নানান অভিজ্ঞতাবোৰো এটা এটাকৈ জীৱনলৈ নাহে; কিন্তু অনেক সময়ত এটা অভিজ্ঞতা আন অভিজ্ঞতাবোৰৰ লগত মিহলি হৈ পৰে। কাব্য বা নাটকৰ মাজেদি এই অভিজ্ঞতাৰ ৰূপ দিব লাগিলে মনেৰে সেইবোৰ সুসংগঠিত কৰি ল'ব লাগে; মানসিক সংগঠনৰ লগে লগে সি প্ৰকাশক্ষম হয়। মূল অভিজ্ঞতা আৰু তাৰ প্ৰকাশৰ মাজত এটা পাৰস্পৰিক সম্বন্ধ আছে। এই সম্বন্ধৰ কাৰণে অভিজ্ঞতা আৰু প্ৰকাশ-চেষ্টা পাৰস্পৰিক সহায়ত হৈ আৰু পৰস্পৰে পৰস্পৰক নিয়ন্ত্ৰিত কৰি শব্দাদিৰ সহায়ক বাহ্যিক ৰূপ পৰিগ্ৰহণ কৰে। এই ৰূপেই হ'ল কাব্য, নাটক, উপন্যাস, চুটিগল্প আদি বিবিধ ৰচনা।

* * *

এইটো সঁচা কথা যে অকল সমাজৰ ৰুচিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি উচ্চ স্তৰৰ সাহিত্যসৃষ্টি সম্ভৱ নহয়। সমাজৰ দাবী আৰু গ্ৰহণ-ক্ষমতাৰ প্ৰতি চকু ৰখা আৰ্টিষ্টৰ এটা কৰ্তব্য; কিন্তু সমাজৰ ৰুচিৰ নামত ব্যক্তিত্ব বিসৰ্জন দিবলৈ গ'লে ৰস সৃষ্টি হ'ব নোৱাৰে। সৃষ্টিৰ সময়ত স্ৰষ্টাৰ যি মানসিক অভিজ্ঞতা লাভ হয় সি সম্পূৰ্ণ ব্যক্তিগত; কিন্তু এই অভিজ্ঞতা মৌলিক অভিজ্ঞতাৰপৰা পৃথক। কলাকাৰৰ ব্যক্তিত্ব সাধাৰণীকৃত ব্যক্তিত্ব। ইয়াৰ লগত লৌকিক জীৱনৰ সুখ-দুখ, আশা-নিৰাশা, হতাশ হুমুনিয়াহৰ তীব্ৰতাৰ সম্বন্ধ নাই। সৃষ্টিৰ সময়ত কলাকাৰৰ ব্যক্তিত্বৰ যোগেদি জীৱনৰ আশা-আকাংক্ষা ৰূপ পালেও স্ৰষ্টা বাসনাৰ অধীন নহয় আৰু তেওঁ ৰূপ দিয়া বাসনাও লৌকিক বাসনাৰ ওপৰত থাকে। তাৰ যেতিয়া ৰসলৈ ৰূপান্তৰিত হয়, তেতিয়া লৌকিক জীৱনৰ তীব্ৰতা তাৰ লগত নাথাকে। এই কাৰণে লৌকিক শোক আৰু কৰুণ-

ৰসাত্মক পুথিৰ মাজত বিৰাট প্ৰভেদ। কলাকাৰৰ উদ্দেশ্য ৰস-সৃষ্টি হ'লে তেওঁ সদায় সমাজৰ ৰুচিৰ অনুকূলে কলা-সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰে। সাহিত্য-সৃষ্টিৰ সময়ত সাহিত্যিকৰো ৰসোপলব্ধি হয়। এই উপলব্ধি ব্যক্তিৰ পৰিচ্ছেদ নথকা অৱস্থাত লাভ কৰা এক অভিনৱ উপলব্ধি। কোনো লৌকিক বস্তুৰ সান্নিধ্যত এই উপলব্ধি আহি পৰিব পাৰে; কিন্তু এই উপলব্ধি ৰূপ দিয়াৰ সময়ত ই সাহিত্যিকৰ এক অখণ্ড অভিজ্ঞতাৰূপেহে প্ৰকাশিত হয়। আন কথাত ক'বলৈ গ'লে শব্দাদিৰ সহায়ত প্ৰকাশিত সাহিত্যিকৰ উপলব্ধিয়ে সাহিত্য। এই সাহিত্য সমাজমুখী; কিন্তু সমাজৰ ৰুচিমুখী নহয়।

* * *

সাহিত্যিকৰ উপলব্ধি এক মানসিক অৱস্থা। শব্দাদিৰ মাধ্যমেৰে এই অৱস্থাই বাহ্যিক ৰূপ পায়। ৰূপদানৰ সময়তে সমাজৰ গ্ৰহণক্ষমতাৰ প্ৰতি সাহিত্যিকে চকু ৰাখে আৰু এই সময়তে সামাজিক নানান আদৰ্শৰ প্ৰভাৱো তেওঁৰ লেখাৰ ওপৰত পৰে। নৈতিক বা আধ্যাত্মিক আদৰ্শ দাঙি ধৰা সাহিত্যিকৰ উদ্দেশ্য নহয়; কিন্তু তেওঁ নৈতিক বা আধ্যাত্মিক আদৰ্শৰপৰা প্ৰভাৱমুক্তও নহয়। সাহিত্যিকৰ নিজা জীৱন-দৰ্শন আছে। এই জীৱন-দৰ্শনৰ আদৰ্শৰ প্ৰভাৱেৰে প্ৰভাৱান্বিত হৈ সাহিত্যিকৰ উপলব্ধিয়ে ৰূপ পায়। কোনো কোনো সাহিত্যিকৰ অৱশ্যে বৈপ্লৱিক দৃষ্টিভংগী আছে। কম-বেছি ৰকমে কৃতী-সাহিত্যিক সকলোৱে এই গৌৰৱৰ ভাগ ল'ব পাৰে। তথাপি আধুনিক যুগত এদল লেখকে প্ৰচলিত ৰীতি-নীতিৰ বিপক্ষে প্ৰকাশ্য বিদ্ৰোহ ঘোষণা কৰি সাহিত্য-সৃষ্টি কৰিব খুজিছে। এইবোৰ সাহিত্যৰ সৰহভাগেই প্ৰচাৰগন্ধী। আন এদল লেখকে জীৱনৰ প্ৰাচীন আদৰ্শৰ ওপৰত আস্থা হেৰুৱাই পেলাইছে আৰু নতুন পৰিস্থিতিৰ বুকুত জীৱনৰ নতুন মান বিচাৰি উলিওৱাৰ চেষ্টা কৰিছে। এইবোৰ সাহিত্যৰ ওপৰত বুদ্ধি-শক্তিৰ প্ৰয়োগ বেছি আৰু সাহিত্যও চিত্ৰৰ যোগেদি প্ৰকাশিত কৰিব খোজা জীৱনৰ দাৰ্শনিক আলোচনা। আধুনিক ফৰাচী সাহিত্যৰ ভালেমান নাটক, উপন্যাস আৰু চুটি গল্পৰ মাজেদি জীৱনৰ নতুন মান বিচৰাৰ প্ৰয়াস দেখিবলৈ পোৱা যায়।

* * *

এটা জটিল সমস্যাৰ মাজত আজিৰ যুগৰ সাহিত্যিকসকল থিয় দিছে। ভাব-বিলাসত আপোন-পাহৰা হৈ পৰা সময় আজিৰ সাহিত্যিকৰ নাই। জীৱনৰ গধুৰ সমস্যাবোৰ তেওঁলোকৰ মূৰৰ ওপৰত। সাহিত্যিকৰ সন্ধানী মনোবৃত্তিয়ে এইবোৰৰ সমাধান বিচৰাৰ প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। সেইবাবে

অকল প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য বৰ্ণনাৰ মাজতে নাইবা কুলি-কেতেকীৰ সুমধুৰ সংগীততে আপোন-পাহৰা হৈ পৰা সাহিত্যিকৰ সংখ্যা আজিৰ যুগত কম। নানান সমস্যাৰে ভৰা বাস্তৱ জীৱনৰ প্ৰতি সৃষ্টিকামী মন উদাসীন হ'ব নোৱাৰে, বৈজ্ঞানিক নানান উন্নতিৰ মাজতো ক্ৰমবৰ্ধমান সমাজৰ ভোক আঁতৰি যোৱা নাই। সেইবাবে প্ৰাকৃতিক সম্পদেৰে পৰিপূৰ্ণ ৰত্নগৰ্ভা বসুমতী আজিৰ লেখকৰ চকুত বন্ধ্যা। বিচিত্ৰ বাসনা ধৰিত্ৰীৰ বুকু আজি শুকান।

* * *

আধুনিক কবিসকলৰ নিচিনাকৈ আধুনিক অনেক ঔপন্যাসিকেও প্ৰাচীন আদৰ্শবোৰ মানিব খোজা নাই। নানান সামাজিক বাধা-নিষেধৰ অন্ধকাৰৰ মাজেদি জীৱনৰ ৰূপ উপলব্ধি সম্ভৱ নহয়। সকলো বাধা-নিষেধৰ ওপৰলৈ উঠি জীৱন বুজিব খুজিলে হয়তো আংশিকৰূপে তাক বুজিব পৰা যায়। আমাৰ কেইজনমান আধুনিক ঔপন্যাসিকে জৈৱিক কিছুমান সমস্যা নতুন কলা-কৌশলেৰে তুলি ধৰাৰ চেষ্টা কৰিছে। কোনো কোনো উপন্যাসৰ মাজত নগ্ন চিত্ৰ আৰু নগ্নতাৰ বৰ্ণনা চকুত পৰে। এইবোৰ উপন্যাসৰ সামাজিক আৰু সাহিত্যিক মূল্য কিমান তাৰ নিৰ্ধাৰণৰ যত্ন ইয়াত কৰিব নোৱাৰি; কিন্তু এইটো স্পষ্ট যে বিংশ শতিকাৰ সমস্যাৰ সমস্যাবহুল জীৱনক ভিন্ ভিন্ দৃষ্টিকোণৰপৰা চোৱাৰ চেষ্টা আমাৰ ঔপন্যাসিকসকলে কৰিছে। ৰচনা-কৌশলৰ ক্ষেত্ৰতো কোনো কোনো লেখকে দক্ষতাৰ পৰিচয় দিছে। ঘটনা-বৈচিত্ৰ্যৰ প্ৰভাৱ আজিও আমাৰ উপন্যাসৰ ওপৰত আছে; কিন্তু নাটকীয় ভংগীৰ সাৰ্থক প্ৰয়োগ, সূক্ষ্ম মনস্তাত্বিক আলোচনা, সবল সংলাপ আৰু দৃশ্য আৰু চৰিত্ৰৰ আত্মিক সম্বন্ধ এতিয়াও স্পষ্ট হৈ পৰা নাই। ভালেমান উপন্যাসৰ ঘটনা নিজা গতিৰে আগুৱাই নাযায়। কিছুমানত আকৌ চৰিত্ৰ আৰু ঘটনাবোৰৰ মাজত পাৰস্পৰিক সম্বন্ধ দুৰ্বল। ঠায়ে ঠায়ে আৰ্টৰ দাবীতকৈ লোকৰঞ্জনৰ সন্তুষ্টিৰ কাৰণে চিত্ৰ-সংযোগৰ চেষ্টা বেছি। ঔপন্যাসিকেও কোনো এক জীৱনাদৰ্শৰ মাজেদি জৈৱিক সমস্যাৰ পৰ্যালোচনাৰ চেষ্টা কৰে। কৃতী ঔপন্যাসিকসকলৰ উপন্যাসৰ মাজেদি সূক্ষ্ম জীৱন-দৰ্শন ফুটি উঠে। আমাৰ সৰহ ভাগ ঔপন্যাসিকে এই দৃষ্টিকোণৰপৰা জীৱনক বুজিবলৈ চেষ্টা নকৰাৰ ফলত উপন্যাস সাহিত্য লোক ৰঞ্জক হৈছে সঁচা; কিন্তু জীৱন-জিজ্ঞাসাৰ বাহক হৈ পৰা নাই। তথাপি উপন্যাস সাহিত্য দ্ৰুত গতিত আগ বাঢ়িছে।

* *

আচলতে ভংগী আৰু বস্তু এক হৈ নপৰিলে উন্নত সাহিত্য সৃষ্টি হ'ব নোৱাৰে। বস্তু আৰু ভংগীৰ সম্বন্ধ কি এই আলোচনা এটা দীঘল আলোচনা। ভংগীকেই সাহিত্যৰ সকলো বুলি ধৰি ল'লেও বস্তু-সৌন্দৰ্য নুই কৰা নাযায়। ভংগী এটি আভৰণ নহয় আৰু এই আভৰণৰদ্বাৰা সকলো বস্তুৰ সৌন্দৰ্য ফুটাই তোলা সম্ভৱো নহয়। কথাবস্তুৰ সৌন্দৰ্যই ভংগীৰ সৌন্দৰ্য নিৰূপিত কৰে। গল্প-লেখকৰ মনোবেগৰ পূৰ্ণতা-অপূৰ্ণতাৰ লগত ভংগীৰ সম্বন্ধ আছে। অভিজ্ঞতা গভীৰ আৰু ব্যাপক নহ'লে কথন-ভংগীৰ মাধুৰ্য ফুটাই তুলিব নোৱাৰি। বলেৰে উন্নত কথনভংগী প্ৰয়োগ কৰিব খুজিলেও সি হৈ পৰে কৃত্ৰিম আৰু বাক্‌চাতুৰ্যৰ নিদৰ্শন। অকল ৰাজনৈতিক নেতাসকলৰ বাক্‌চাতুৰ্যৰ তাড়নাতে আমি ক্লান্ত হৈ পৰিছোঁ। গল্পত সেই চাতুৰ্যৰ প্ৰয়োগ কৰিলে গল্পৰ অন্তঃসাৰশূন্যতা জানো চকুত নপৰাকৈ থাকিব? পৃথিবীৰ আধুনিক গল্প-সাহিত্য পৰীক্ষাৰ কাৰাগাৰত অৱৰুদ্ধ। জীৱনৰ বিচিত্ৰতা আৰু গভীৰতা ফুটাই তোলাৰ অৰ্থে এই পৰীক্ষা। আমাৰ সাহিত্যতো এনে পৰীক্ষা চলিছে। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰীক্ষাৰ ফলাফল ঘোষণা কৰোঁতে চাৰি-ছয়মাহ লাগে যেতিয়া গল্পকাৰৰ পৰীক্ষাৰ ফলাফল প্ৰকাশিত হ'বলৈ চাৰি-ছয়বছৰ নিশ্চয় লাগিব। এনেস্থলত সমাজে ধৈৰ্য ধৰা উচিত হ'ব। নিষ্ক্ৰিয় আৰু ধৈৰ্যশীল বুলি আমাৰ সুখ্যাতি আগৰেপৰা আছে।

* * *

আমাৰ সমাজৰ শিক্ষিত লোকসকলৰ এটা বুজন অংশই কিতাপ পঢ়ে কেৱল বিশ্ৰামৰ সময়ত, আনন্দ লাভৰ কাৰণে। এইসকল লোকৰ জ্ঞান লাভৰ আকাংক্ষা নাই। এওঁলোকে ব্যক্তিগত আনন্দ লাভৰ মাপ-কাঠীৰে পুথিৰ মূল্য নিৰূপণ কৰে। নিজৰ মানসিক উৎকৰ্ষৰ প্ৰতি সজাগ নোহোৱাৰ ফলত বহুত কিতাপ পঢ়াৰ পিছতো এওঁলোকৰ ঘটনা-বৈচিত্ৰ্য নাইবা যৌন-ক্ষুধাৰ বৰ্ণনাৰ প্ৰতি আসক্তি নকমে। এই শ্ৰেণীৰ লোকৰ নিমিত্তেও পুথি ৰচনাৰ প্ৰয়োজন হয়; কিন্তু সামাজিক নিৰাপত্তাৰ কাৰণে আৰু সমাজৰ ৰুচি উন্নত কৰাৰ অৰ্থে কেনে ধৰণৰ পুথি ৰচিত হোৱা উচিত সেইটো প্ৰকৃত-পক্ষে সাহিত্যৰ বিচাৰ নহয়; কিন্তু কম-বেছি ৰকমে সমাজৰ দাবীৰ ওপৰতে সাহিত্য প্ৰতিষ্ঠিত হয় যেতিয়া এই প্ৰশ্নৰ সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰতো নুতুলি নোৱাৰি।

—o—

সভাপতি

১৯৬৩ : নাজিৰা

ত্রিংশ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় ৰত্নকান্ত বৰকাকতী

[১৮৯৭খ্রীঃ-১৯৬৩খ্রীঃ]

বেজবৰুৱাৰ কিতাপ পঢ়িলেহে বুজিব পাৰি যে অসমীয়াও এটা সুকীয়া ভাষা, ইয়াৰো এটা শক্তি আছে। অসমীয়াৰো যে আছে এটা গভীৰ দেশাত্মবোধ, হাড়ে-হিমজুৰে অসমীয়া হৈ থাকিবৰ প্ৰবল হেঁপাহ, সেইটো জানিবলৈ হ'লে পঢ়ক বেজবৰুৱাৰ সাহিত্য।

* * *

বেজবৰুৱাই হাড়ে-হিমজুৰে অসমীয়া যদিও পশ্চিমীয়া জ্ঞান-বিজ্ঞানৰ শিক্ষা সভ্যতাৰ ছাঁটো ভৰি নিদিয়া "গোড়া অৰণ্যে নাছিল, সাজে-পাৰে দেখাত চাহাবজন হৈয়েই আছিল। হংসই নীৰ বৰ্জন কৰি ক্ষীৰ গ্ৰহণ কৰাৰ দৰে বেজবৰুৱাও পাশ্চাত্য ভাৱসম্পদৰ ক্ষীৰ গ্ৰহণকাৰী আছিল আৰু তেওঁৰ সাহিত্যতো সেই ক্ষীৰাস্বাদিতাৰ আস্বাদ পোৱা যায়। মুঠতে বেজবৰুৱাই আমাক দি গৈছে একধোৱে এটা জাতীয় আৰু বিশ্বজনীন (প্ৰহসনবোৰত যদিও Local colour বেছি) সাহিত্য, দি গৈছে সেই সাহিত্যৰ ভিতৰেদিয়েই স্বদেশপ্ৰেমৰ বোৱঁতী নৈৰদৰে এটা প্ৰবল কলকলনি, দি গৈছে গছ-গছনি, চন্দ্ৰ-সূৰ্য, পৰ্বত-ভৈয়ামেৰে ভৰা আপোনাৰ দেশৰ এটি চিৰ জাগ্ৰত ছবি,

'উইল' কৰি থৈ গৈছে লুইতৰ বালি আৰু কঁহুৱা ফুলেৰে ভৰা গোটেই দেশখনকে। আজিকালি বৰকৈ বাস্তৱ সাহিত্যৰ কথা শুনা যায়—বাস্তৱ সাহিত্য দেশৰ বা সমাজৰ জীৱনৰ লগত সম্বন্ধ নথকা শিপা নথকা গছৰদৰে কিবা এটা অদ্ভুত পদাৰ্থ নহয়; সি হৈছে জীৱনৰ শিপাৰে সৈতে গজি উঠা এটা জীৱন্ত পদাৰ্থ—সেই বাস্তৱ সাহিত্য যদি অসমত আজিলৈকে কোনোবাই উজ্জ্বলকৈ মনোহৰকৈ, সত্যকৈ, সুন্দৰকৈ লিখিব পাৰিছে তেন্তে পাৰিছে কেৱল এই বেজবৰুৱাই, এই কৃপাবৰ বৰুৱাইহে, তাত ধনিষ্ঠা-মানো সন্দেহ নাই।

* * *

অসম বুৰঞ্জী আৰু ভাৰত বুৰঞ্জী এক হিচাপে দুখন সুকীয়া বুৰঞ্জী। সেইদেখি আগৰ অসমীয়াই অসমৰ বাহিৰৰ আন সকলো মানুহকে (অকল বঙালীকে নহয়) বঙাল অৰ্থাৎ বিদেশী আখ্যা দিছিল। ইংৰাজকো বুলিছিল বগা বঙাল। মধ্যযুগত ভাৰতৰ সিমূৰে কাশ্মীৰ আৰু ইমূৰে অসমৰ বাহিৰে কোনেও নিজৰ ধাৰাবাহিকভাৱে বুৰঞ্জী লিখি ৰখা নাছিল। এতিয়া সেইদেখি আমি ভাৰতীয় ভাৱেৰে জাগ্ৰত হ'বলৈ হ'লে এফালে যেনেকৈ আমি ভাৰতীয় সংস্কৃতি সূত্ৰেৰে ভাৰতৰ লগত একত্ব উপলব্ধি কৰিবলৈ চাব লাগিব, (অতীততো আমাৰ সেই একত্ব "প্ৰাগজ্যোতিষ'ৰ সেই ভাৰতীয় সংস্কৃতি আৰু তাৰ পিছতো মহাপুৰুষ শ্ৰীশংকৰদেৱৰদ্বাৰা প্ৰতিপাদিত ধৰ্ম-সংস্কৃতি সেই ভাৰতীয় সংস্কৃতি সূত্ৰেৰেই গঁথা আছিল) এটা কথাৰে আমি প্ৰধানতঃ সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰত ভাৰতীয় আনকি বিশ্বমুখীও হ'ব লাগিব; কিন্তু আমাৰ জীৱন ধাৰণৰ ক্ষেত্ৰত আত্মৰক্ষা আৰু আত্মপ্ৰকাশৰ কাৰণে ঘাইকৈ অসমীয়া হৈ থাকিব লাগিব। যদি আন আন প্ৰদেশৰ মানুহে আহি 'সৰ্বভাৰতীয়'ৰ গঁড়িলা লৈ আমাৰ মুখৰ মাত (ভাষা), মুখৰ ভাত কাঢ়ি ল'বলৈ ওলায়, তেতিয়া নিজৰ যে অস্তিত্ব হেৰুৱামেই, ভাৰতীয়ভাৱেও আমি আনৰ লগত প্ৰকৃত মিলনৰপৰা বঞ্চিতহে হ'ম।

* * *

অসমীয়া হিচাপে আমাৰ বৰ্তমান পৰিস্থিতিত আমি ভালকৈ হৃদয়ংগম কৰিব লগা হৈছে যে সবল অসমীয়া ভাষা আৰু অসমীয়া সাহিত্যইহে সবল অসমীয়া জাতিৰ মেৰুদণ্ড। এই সম্পৰ্কত পৃথিবীৰ ভিতৰত আয়াৰলেণ্ড (Ireland) আমাৰ পক্ষে বহু পৰিমাণে অনুসৰণযোগ্য যেন লগা হৈছে। আয়াৰলেণ্ড সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰত বিশ্বমুখী হৈও আত্মৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত একেবাৰেই

আইৰিচ (Irish people) বুলি সুকীয়া হৈ পৰিছে। আইৰিচ ভাষা-ভাষী মানুহ মাথোন ২৭ লাখ। তাৰেই আইৰিচ এটা সুকীয়া জাতি হৈছে। আয়াৰলেণ্ড গ্ৰেইট বৃটেইনৰপৰা একেবাৰে আলাদা হোৱাদি আমি অৱশ্যে ভাৰতৰপৰা একেবাৰে আলাদা হ'ব নোৱাৰোঁ; কিন্তু আমাৰ অসমীয়াত্ব অক্ষুণ্ণ থকাৰ সম্ভাৱনা যেন লগা হৈছেগৈ। মুঠ কথা, ভাষাৰ ঐক্যটো বৰ ডাঙৰ ঐক্য আৰু নতুনকৈ সৰ্বভাৰতীয় জাতি গঠনত ই এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা।

* * *

সংস্কৃতক এৰি অসমীয়া বা বঙালীৰ কোনো সুকীয়া বৰ্ণমালা নাই, মূল একে বৰ্ণমালাৰ সেই একে প্ৰাচীন ব্ৰাহ্মী লিপিৰেই ঐতিহাসিক ৰূপান্তৰ ঘটি ঘটি আজি উন্নত মূৰ্তিত আমাৰ এই লিপিটোৰে দেখা দিছে। গতিকে ই একেধাৰে সংস্কৃত আৰু অসমীয়া। আমাৰ লিপি এৰি আমাৰ ভাষা লিখিবলৈ নাগৰী ল'লে, আমি এটা উচ্চাৰণ সংকটত পৰিম। উদাহৰণস্বৰূপে আমাৰ লিখিত 'য' আৰু 'য়' দুটা সুকীয়া আখৰৰ দুটা সুকীয়া উচ্চাৰণ আছে (যদিও সংস্কৃত মতে বৰ্ণ একেটাই); কিন্তু নাগৰীত সেইটো আখৰ 'য়' (y) এটা উচাৰণেৰেহে আছে। আমি নাগৰী আখৰত আমাৰ কীৰ্তন-ঘোষা লিখি গাবৰ হ'লে—

* * *

"যদুমণি যাদৱ যাদৱানন্দন হৰি" নুবুলি বুলিব লাগিব—
ইয়দুমনি ইয়াদেৱ ইয়াদৱানন্দ হৰি।"

* * *

আমি তেন্তে দেৱনাগৰী আখৰ লৈ সৰ্ব ভাৰতীয় হ'বলৈ গৈ নিজৰ মাতটোও (phonetics) বিসৰ্জ্জন দিমগৈ নে? আমাৰ ভাষাত নাগৰী লিপি সুমালে অনুস্বৰ (ং) আৰু কেইবাটাও আখৰৰ সম্বন্ধত এই উচ্চাৰণ সংকটটোৰে দেখা দিব।

* * *

আমাৰ বৰ্তমান সাহিত্যত যিটো বিদ্ৰোহৰ সূচনা হৈছে তাৰ মূলত কবিগুৰু ৰবীন্দ্ৰনাথে কোৱাৰ দৰেই ক'ব পাৰি যে সাগৰৰ সিপাৰে এখন হাট আছে তাত এটা হট্টগোলৰ প্ৰতিধ্বনিটো উঠিছেহি। হাটখন হৈছে ফ্ৰয়েড, কাৰ্ল মাক্সৰ নতুন চিন্তাধাৰাৰে প্ৰভাৱান্বিত য়ুৰোপৰ বৈষয়িক জীৱন যুদ্ধ, ঘাইকৈ ২য় মহাযুদ্ধৰ পিছত ঘটা পৰিস্থিতিৰ ফল, আৰু হট্টগোলটো হৈছে তাৰ

আন্দোলন আৰু তাৰ সাহিত্যিক প্ৰতিফলন।

* * *

ফ্ৰয়েডে জীৱনৰ মূল যৌন প্ৰেৰণাও পালে, কোনে জানে যৌন প্ৰেৰণাৰ সিফালে ভাৰতীয় ঋষিয়ে উপলব্ধি কৰা সেই "ৰসো বৈ সঃ" সেই ৰসস্বৰূপ অখণ্ড আনন্দই নাই বুলি? কি জানি সিয়েই মূলৰো মূল সৰ্বমূল?

* * *

দেশৰ, সমাজৰ, মুঠতে জীৱনৰ বিবিধ পৰিবৰ্তনৰ লগে লগে সাহিত্যৰ চেহেৰাৰো কিছু কিছু আনুষংগিক পৰিবৰ্তন ঘটিলেও প্ৰকৃত সাহিত্যৰ যিটো চিৰন্তন ধৰ্ম অৰ্থাৎ ৰস দান, আনন্দ দান, আনকি জ্ঞান দান, সত্য আৰু সৌন্দৰ্যৰ উপলব্ধি সি সকলো কালতে একে সত্য হৈয়ে থাকিব। মানুহৰ যেনেকৈ বয়স মতে বাল্য, কৈশোৰ, যৌৱন, বাৰ্ধক্যত শৰীৰৰ চেহেৰা বেলেগ হৈ গ'লেও মানুহজন একেই থাকে, সাহিত্যৰো আত্মা অৰ্থাৎ চিৰন্তন ধৰ্মটো একেই থাকিব। সেইদেখি প্ৰাগ্-ঐতিহাসিক যুগৰ পুৰণি কাব্য ৰামায়ণ, মহাভাৰত ৰসৰ নিত্যতাত আজিও নতুন হৈ আছে। এই যুগতো ৰামায়ণ-মহাভাৰত জাৰ্মান, ৰুছ আদি ভাষালৈ অনূদিত হৈও সেই একে সত্য আৰু সেই একে সুন্দৰকে প্ৰকাশ কৰিব পাৰিছে।

* * *

নতুনৰ বিদ্ৰোহ অনেক সময়ত এটা স্পৰ্দ্ধা মাথোন। বিজ্ঞানত প্ৰকৃতিয়ে মানুহৰ ওচৰত নতুন নতুন জ্ঞানৰ ভেঁটি অবাৰিত কৰে; কিন্তু মানুহৰ আনন্দলোকে যুগে যুগে আপোনাৰ সীমা বিস্তাৰ কৰিব পাৰে; কিন্তু ভেঁটি নসলায়। যি সৌন্দৰ্য, যি প্ৰেম, যি মহত্ত্বত মানুহ চিৰকাল উদ্বোধিত হৈ আহিছে তাৰতো বয়সৰ সীমা নাই, কোনো আইনষ্টাইনো আহি তাক অপ্ৰতিপন্ন কৰিব নোৱাৰে; ক'ব নোৱাৰে পুষ্পোদ্বোষত যাৰ অকৃত্ৰিম আনন্দ সি ভাহানিকলীয়া ফিলিষ্টাইন যদি কোনো বিশেষ যুগৰ মানুহে এনেকুৱা সৃষ্টিছাড়া কথা ক'ব পাৰে, যদি সুন্দৰক বিদ্ৰূপ কৰিবলৈ তেওঁৰ ওষ্ঠাধৰ কুটিল হৈ উঠে, যদি পূজনীয়ক অপমানিত কৰিবলৈ তেওঁৰ উৎসাহ উগ্ৰ হয়, তেন্তে ক'বই লাগিব এই মনোভাৱ চিৰন্তন মানৱ স্বভাৱৰ বিৰুদ্ধ। সাহিত্যই সকলো দেশতে এই কথাকে প্ৰমাণ কৰি আহিছে যে মানুহৰ আনন্দ নিকেতন চিৰপুৰণি বিৰহ-বেদনাৰ আস্বাদ পাই আনন্দিত হয়। সেই চিৰপুৰণিক চিৰনতুন কৰিছে মানুহৰ সাহিত্য আৰু শিল্প-কলায়েই। এই কাৰণে মানুহৰ সাহিত্য, মানুহৰ শিল্পকলা সকলো কালৰ মানুহৰ।

সেইদেখি মোৰ মনত বাৰে বাৰে এটা কথাটোৱে খুন্দিয়াইছেহে বৰ্তমান ইংৰাজী কাব্যত উদ্ধতভাৱে নতুন, পুৰণিৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহীভাৱে নতুন। যি তৰুণৰ মন কালাপাহাৰী, সি ইয়াৰ নব্যতাৰ মদিৰ ৰসত মত্ত ; কিন্তু এই নব্যতাই ইয়াৰ ক্ষণিকতাৰ লক্ষণ।

* * *

মানুহৰ আশা আছে, মানুহৰ এখন স্নেহ, ত্যাগ আৰু সহ্য কৰিব পৰা হিয়া আছে, সেইবাবেই মানুহ অমৰ। কবি-সাহিত্যিকৰ কৰ্তব্য — এইবোৰ কথালৈ লিখাটো। সাহিত্যিকসকলৰ বিশেষ অধিকাৰ — তেওঁলোকে মানুহৰ অন্তৰ উন্নত কৰিবলৈ সহায় কৰিব ; মানুহজাতিৰ চিৰন্তন গৌৰৱৰ বস্তু — সাহস, সন্মান, আশা, ত্যাগ আদিৰ কথা সোঁৱৰাই দিব।

* * *

কেৱল মানুহৰ মাতৰ প্ৰতিধ্বনি শুনোৱাই কবিৰ কাম নহয় — মানুহ সকলো অৱস্থাৰ ওপৰতে জয়ী হ'বলৈ সহায় কৰাহে।

—

সভাপতি
১৯৫৫ : ডিগবৈ

ত্ৰকত্ৰিংশ অধিৱেশন

শ্ৰীশ্ৰীমিত্ৰদেৱ মহন্ত

[জন্ম-১৮৯৪খ্ৰীঃ]

সাহিত্যৰ নামত গৌৰৱ কৰিবলৈ যি জাতিৰ সমল আছে, সেই জাতিৰ ভাগ্যৰবি কেতিয়াও মাৰ নাযায়। পথপ্ৰদৰ্শক প্ৰাচীন কবি-সাহিত্যিকসকলৰ কথা বাদ দিও বৰ্তমান যুগত ভাষা-সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী, সমালোচনা, প্ৰত্নতত্ত্ব, গীত-কবিতা, নাট্য-নৃত্য, শিশু-সাহিত্য, ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত, প্ৰাণীতত্ত্ব, জীৱন-চৰিত, ৰাজনৈতিক বুৰঞ্জী ; গল্প-উপন্যাস, কৃষি, বিজ্ঞান, চিত্ৰ-ভাস্কৰ্য আদিত অনেকজন কৃতী লেখকে আমাৰ সাহিত্য-ভঁৰাল দিনকদিনে বঢ়াই আহিছে। আমি সিবিলাকৰপৰা আৰু বহুতো আশা কৰিছোঁ আৰু সকলোৰে নিৰাময় দীৰ্ঘ জীৱন কামনা কৰিছোঁ। জাতীয় বৈশিষ্ট্যৰ বহুতো অংশ নিৰ্ভৰ কৰে আন এটা কথাত, সি হৈছে ব্যৱহাৰৰ সাধাৰণ উপকৰণ, ভাষা, ভাৱ আদান-প্ৰদানৰ মাধ্যম।

* * *

হায় মাতৃভাষা! মহাপুৰুষৰ কৃপাত আবিৰ্ভূয়ে গুচি বিয়ৈ হ'লা ; থাপনাৰ কাষত বহি গুৰুসেৱা, ঈশ্বৰসেৱা কৰিব পৰা হ'লা ; কবি-সাহিত্যিক,

বুৰঞ্জী-লেখক, দাৰ্শনিক পুত্ৰসকলৰ অৱদানেৰে গদ্যে-পদ্যে ; ছন্দোবন্ধে লক্ষ্মীৰ দৰে 'সকলো সম্পূৰ্ণ' হ'লা ; কিন্তু নহ'লা চকাৰী মজিয়ালৈ ধুতি।

* * *

সৰহভাগ চাহ বাগিচাৰ বাইজে অকল অসমীয়া ভাষাকে লৈ থকা নাই, অসমীয়া জাতীয় উৎসৱবিলাকো তেওঁবিলাকে দিনকদিনে সাৱটি লৈ আহিছে ; তদুপৰি তেওঁবিলাকৰ লোক অসম সাহিত্য সভাৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ সভ্যও হৈ গৈছে।

* * *

যি দেশত তেওঁলোকৰ জন্ম, যি দেশত তেওঁলোকৰ জীৱিকা, যি দেশৰ মাটিত তেওঁলোকে দেহা এৰিবলৈকো আশাপালি আছে, সেই দেশৰ সাংস্কৃতিক জীৱনৰ লগত তেওঁলোকৰ সুকীয়া হৈ থাকিবৰ ইচ্ছা নকৰাটোৱেই অতি স্বাভাৱিক প্ৰেৰণা।

* * *

বৰ্তমান যুগ হ'ল বিজ্ঞান-প্ৰধান যুগ। বিজ্ঞানৰ উন্নতিয়েই জাতীয় উন্নতিৰ মেৰুদণ্ড। বিজ্ঞানে এতিয়া দেশৰ প্ৰাকৃতিক, সীমা সামাজিক ভেদ মোহাৰি আনিছে। গতিকে জাতীয় জীৱনক আন্তৰ্জাতিক জীৱনৰ অনুকূলে গঢ়িব নোৱাৰিলে প্ৰগতিৰ পথত আমি দিনক দিনে পিছ পৰি যাম। অকল কল্পনা-বিলাসী উপন্যাস, গল্প বা কবিতাই নাইবা তেনে ধৰণৰ বিষয়বস্তুৱে আমাক আন্তৰ্জাতিক জীৱনৰ অনুকূলে গঢ় দিব নোৱাৰে। স্বাধীন চিন্তা আৰু গৱেষণাইহে বিজ্ঞানৰ ক্ষেত্ৰত আমাক আগবঢ়াই জাতীয় মৰ্যাদা দিব পাৰিব। উঠি অহা ছাত্ৰসকলৰ অন্তৰত চিন্তাশীল আধ্যাত্মিক মনোবৃত্তি এটি জগাই দিব পৰাকৈ আমি এতিয়া সাহিত্যিকগঢ়ি তুলিব লাগিব। শিক্ষা, সাহিত্য আৰু বিজ্ঞানৰ ক্ষেত্ৰত তেনে এক শ্ৰেণীৰ সাধক গঢ়ি তুলিব নোৱাৰিলে আন কি ৰাষ্ট্ৰীয় ভূমিতে আমি থহি পৰিম।

* * *

সাহিত্যৰ একোটা বেলেগ বেলেগ যুগ আছে। ই কোনো বিশেষ সাহিত্যৰ কাৰণেই নহয়। এঠাইত টোকৰ মাৰিলে সকলোতে ৰজন্‌জনাই উঠাৰদৰে প্ৰগতিশীল সাহিত্যৰ সাল সলনি পৃথিবীৰ এঠাইত হ'লে ক্ৰমে সকলোতে হয়। সাহিত্যৰ একো একোটা ভংগীৰ যুগ অৰ্ধশতাব্দী মানেই থাকে। আমাৰ আধুনিক কবিতা লেখকসকলে যুগৰ লগত খাপখুৱাই আমাৰ অসমীয়া সাহিত্যতো আধুনিক কবিতাৰ সৃষ্টি কৰি জাতিৰ আৰু ভাষা-

সাহিত্যৰ এটা বিশেষ উপকাৰ সাধন কৰিছে। অৱশ্যে সেইবিলাক সৰৱৰহী হোৱা-নোহোৱা সময়সাপেক্ষ কথা। কাল-পাত্ৰ আদি বহুতৰে ওপৰত ই নিৰ্ভৰ কৰে। আধুনিক ধৰণেৰে কবিতা লিখা কবি দিনে দিনে বাঢ়িছে। যুগৰ কাম কৰিবলৈ আগবঢ়া এই কবিসকলক আমি নিৰুৎসাহ নকৰোঁ ; কিন্তু ছন্দত লিখা তথাকথিত পুৰণি কবিতাবোৰ নহ'লে অসমীয়া সাহিত্য নিশ্চয় উকা হ'ব। সাহিত্যৰ এইবিধৰ সম্পদেহে সৰ্বসাধাৰণৰ মুখে মুখে থাকি নিজৰ অস্তিত্ব সজাগকৈ ৰাখে। গতিকে সেইবিধৰ কাব্য-কবিতা ৰচনাৰ ফালে একেবাৰে পিঠি দিয়াও অযুগুত হ'ব।

* * *

ভাওনাৰ নাটকৰ কথা ইমানতে সামৰি থিয়েটাৰৰ নাটকৰ কথালৈ আহোঁ। আমাৰ অসমত থিয়েটাৰ স্থাপিত হয় উনবিংশ শতাব্দীৰ শেষাৰ্ধত। তেতিয়াৰ নাটক আছিল সাধাৰণতে পৌৰাণিক আৰু দীঘল (অন্ততঃ ৫ অংকীয়া)। আজিকালি জীৱনযাত্ৰাৰ কাৰণে যুদ্ধ কঠোৰতকৈয়ো কঠোৰ হৈ অহাত নাটক ক্ৰমে চুটি হৈ আহি এক অংকীয়াত পৰিছেহি। 'কথাছবিৰ"ৰ প্ৰভাৱো এই বিষয়ত নগণ্য নহয়। এক অংকীয়া নাটৰ উৎপত্তি ভাৰতত হ'লেও বৰ্তমান ই দীঘল নাটকক দিনক দিনে চুকলৈ ঠেলিছে। পৌৰাণিক কাহিনীৰ উপৰিও এতিয়া ঐতিহাসিক, কাল্পনিক আৰু সামাজিক কথাবস্তুকো নাটকে "খ্যাতবৃত্ত"ৰ ঠাইত সামৰি লৈছে। একাংকিকাত চৰিত্ৰ ফুটাই তোলা টান আৰু সি বিশেষকৈ ঘটনা বা সমস্যা এটি প্ৰকাশ কৰাৰ উপযোগীহে। গতিকে আমাৰ নাট্যকাৰসকলে বহু অংকৰ নাটকলৈ পিঠি দি অকল একাংকিকাতে মনোযোগ দিলে আমাৰেই সাহিত্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধি নহ'ব। ভাৰতৰ নাট্যকলাৰ পতনৰ কালতহে ইউৰোপত নাটকৰ উৎপত্তি ; কিন্তু এতিয়া 'বৃটিছ নাট্য সংঘ'ৰ (British Drama League) তলত (১৯১৮ খ্ৰীঃ ত স্থাপিত) প্ৰায় দুহেজাৰ নাট সমিতি আছে। নাটকৰ সংখ্যাও তাৰ ভঁৰালত হেনো পঁচিশ হেজাৰ। একো একোটা প্ৰতিযোগিতামূলক অনুষ্ঠানত পাঁচশলৈকে দলে যোগদান দিয়ে। গতিকে আমাৰ, আৰু নাটকৰ আৱশ্যক আৰু এটি কেন্দ্ৰীয় মঞ্চৰো প্ৰয়োজন। এই 'কেন্দ্ৰীয় মঞ্চ''ৰ পৰিকল্পনা এতিয়াও কল্পনাতে থকাত দুখ লাগিছে। আশাকৰোঁ সদৌ অসমৰ শিল্পী নাট্যকাৰসকলে এই বিষয়ে ভাবি চাব।

* * *

শিশুৱেই আমাৰ উঠি অহা জাতি-চন্দনৰ পুলি আৰু শিশুৱেই ৰাখিব লাগিব

আমাৰ শিক্ষা-সম্পদ, সাহিত্য-সংস্কৃতি, ধৰ্ম ঐতিহ্য সকলোখিনি জাতীয় সমৃদ্ধি। এই শিশুসমাজলৈ পিঠি দিলেই আমি হাতেৰে কই ভৰিৰে মোহৰাদি আমাৰ সকলো আশা-ভাৰসাৰ মূৰ মাৰিম।

* * *

শিশু শিশুৱেই। সকলো দেশৰ শিশুৱেই সত্যম্, শিৱমৰ ভু নেপায়, পায় সুন্দৰমৰহে। গতিকে সুন্দৰমৰ পূজাৰীক 'সুন্দৰেৰে' পূজা নকৰি কৰিম কিহেৰে? তদুপৰি সাহিত্যৰ যি এটি চিত্ৰধৰ্ম আছে শিশুৱে তাক ধৰিব নোৱাৰে। ফেঁচাভচকুৰা, 'খালৈ-পেটা; 'মলা-মুখীয়া' এনেবোৰ কথাত যি চিত্ৰধৰ্ম আছে তাক বুজাবলৈ শিশুলৈ লাগে ছবি। এই ছবিও হ'ব লাগে শিশুৰ বয়স অনুপাতে স্থূল বা সূক্ষ্ম। বিশ্বকবি ৰবীন্দ্ৰনাথৰ নিজহাতৰ শিশুপাঠ্যৰ ছবি অনেকে দেখিছে। শিশু মনোবিজ্ঞানৰ ফালৰপৰা নেচালে তাৰ সৌন্দৰ্য ধৰা নপৰে।

* * *

সৃষ্টিৰ আদিতে হেনো ক্ষীৰ সাগৰ, দধি সাগৰ, শৰ্কৰা সাগৰ ইত্যাদি সাতখন সাগৰ আছিল। বাইবেলত কোৱা আডম্-ইভৰদৰে আমাৰ বুপা-ককাইঁতে নিষিদ্ধ কাম কৰাৰ বাবেই বোধকৰোঁ সেই সাগৰবোৰ পানীৰ সাগৰ হ'ল। পানীও হ'ল সেৰত তিনি পোৱাতকৈয়ো অধিক ভাগ লুণীয়া। পিছে মানুহো নহয় শুদাশুদি। ঈশ্বৰে হৰি নিয়া সুখবোৰ পূৰাবলৈ তেওঁ কৰিলে বুদ্ধিৰ ব্যৱহাৰ, কায়িকভমানসিক পৰিশ্ৰম, আৰু তাৰ ফলতে আজি এই বিনন্দ-বিলাস সৃষ্টি, দেৱৰো দুৰ্লভ বিলাসিতা। ভাষাৰ বিষয়তো সেই। ঈশ্বৰে যেন মানুহক ভাষা দিওঁতে ফটা-মুঠিৰে নিদি দিলে এটি কি দুটি আঙুলি মেলি মৰামুঠিৰে অৰ্থাৎ কপটীয়া দানেৰে, এক কিল'ৰ ঠাইত একতিলমান। ক্ষীৰ সাগৰ নেপাই গৰু-গাই পুহি গাখীৰ, মাখন, ঘিউ খোৱাৰদৰে মানহেও ঈশ্বৰৰপৰা পোৱা সেই একতিল ভাষাৰেই কৰিলে সাহিত্যৰ অপাৰ সৃষ্টি।

সভাপতি

১৯৬৫ : নলবাৰী

দ্বাত্ৰিংশ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় ডিম্বেশ্বৰ নেওগ

[১৮৯৯খ্ৰী°-১৯৬৬ খ্ৰী°]

অসমৰ দুৰ্ভাগ্য, নিজ মাতৃভাষাও যে বিনা চৰ্চায় শিক্ষা নহয়, নিজ মাতৃভাষা শুদ্ধকৈ ক'ব আৰু লিখিব নোৱৰা যে লাজ আৰু বেজাৰৰ কথা; সাহিত্য-সেৱা যে অকল এশ্ৰেণী লোকৰ একস্বত্তীয়া অধিকাৰ নহয়, আৰু নিজে পুথি-পাঁজি নিলিখিও নিজ ভাষা-সাহিত্যৰ ভু বথা আৰু উৎসাহ-উদ্দীপনা যোগোৱা প্ৰতি শিক্ষিতলোকৰ দায়িত্ব, এনেবোৰ কথা আজিও আমাৰ বোধগম্য নহয়! অসমীয়া সাহিত্য আজি আৰু সাধনালব্ধ হৈ থকা নাই, ই আজি ব্যৱসায়ৰ বস্তু হৈ পৰিছে; অসমীয়া সাহিত্যৰ দিক্-নিৰ্ণয় কৰিবলৈ আজি হেমচন্দ্ৰ, গুণাভিৰাম বা লক্ষ্মীনাথৰ নিচিনা সাহিত্য-অধিনায়কসকল আলোচনীৰ গুৰিয়াল নহয়, আজি সাহিত্য ব্যৱসায়ীয়ে সেই ঠাই অধিকাৰ কৰিছে; এনে অৱস্থাত সম্প্ৰতি বছৰি বছৰি পাচিয়ে পাচিয়ে কিতাপ ওলালেও তাৰ ভাৱ-ভাষা একোৰে আগ-গুৰি বা উৱাদিহ পাবলৈ নোতোৱা হৈছে আৰু সঁচাক মিছা, মিছাক সঁচা কৰি অজস্ৰভাৱে সত্যৰ অপলাপ কৰা হৈছে যে সন্দেহ নাই। ইয়াৰ ভিতৰত গুণী লিখা বা লেখক যে একেবাৰে ওলোৱা নাই এনে কথা নহয়; কিন্তু দ'মৰ মাজৰপৰা সেই লিখা আৰু সেই লেখক সৰ্বসাধাৰণে বাছি

উলিয়াব কেনেকৈ ? আকৌ বাইবেলৰ ভাষাৰে, কণাই কণাক বাট দেখুৱাব নোৱাৰে ; ইফালেও বৈ থকা যেতিয়া প্ৰকৃতিৰ নিয়ম নহয়, ভাব-ভাষা আটাইতে ভুল বাটে যোৱাবোৰক হ'লেও পিছৰবিলাকে অনুকৰণ কৰি ভুলৰ ফাকু খেলিবই।

* * *

বৰ বেজাৰৰ কথা, অসমত নিয়মিতভাৱে বৈজ্ঞানিক গৱেষণা যে প্ৰতিষ্ঠিত হোৱাই নাই, তাৰ বাবে উপযুক্ত ক্ষেত্ৰও মুকলি হোৱা নাই আৰু আজিলৈকে আমি অনা-অসমীয়া গৱেষণাকাৰীৰ আঙুলিৰ মাজেদি সৰকি অহা দুই-চাৰিটা বাস্তৱিতেই সন্তুষ্ট আছোঁ। তেনে আওপাকে অহা বাস্তৱি যে ত্ৰুটীপূৰ্ণ হ'বই তাকো আমি ভাবি নাচাওঁ। উদাহৰণভাৱে, হৰ্ষবৰ্ধন আৰু য়ুয়ান্ চোৱাঙৰ সম্পৰ্কত ভাস্কৰ বৰ্মাৰ গৌৰৱ উজ্জ্বল সম্পূৰ্ণ চিত্ৰ আমি নাপাওঁ; য়ুয়ান্ চোৱাঙক কামৰূপ ৰাজ্যলৈ কৰা প্ৰথমবাৰৰ নিমন্ত্ৰণ উপেক্ষিত হ'ল ঃ দ্বিতীয়বাৰৰ নিমন্ত্ৰণৰ গতি তথৈবচ ঃ তৃতীয়বাৰৰ নিমন্ত্ৰণৰ লগত ভাস্কৰ বৰ্মাই জনালে ঃ আৱশ্যক হ'লে মোৰ সৈন্যবাহিনী আৰু হাতীবোৰ সজাই পঠাম ; সিহঁতে মেঘৰ দৰে বৰষিব, আৰু নালন্দা বিশ্ববিদ্যালয় খচকত ধূলি কৰি উৰাই দিব। এই বাক্য ভাস্কৰৰদৰে সত্য। তেতিয়াহে য়ুয়ান চোৱাঙক কামৰূপলৈ পঠোৱা হৈছিল আৰু আচৰিত কথা, স্পষ্ট প্ৰমাণৰ সত্বেও কোনো কোনো তথাকথিত পণ্ডিতে ভাস্কৰ বৰ্মাই কৰ্ণসুবৰ্ণত আধিপত্য কৰা আৰু বংগৰ বুকুৰ ওপৰেদি ভাস্কৰৰ সৈন্যবাহিনী চলাচল কৰা কথাও স্বীকাৰ কৰিবলৈ কাৰ্পণ্য বোধ কৰি ওলোটা ক'ব খোজে। অসমীয়া পণ্ডিতৰ নিষ্ক্ৰিয়তাই এনে শ্ৰেণীৰ পণ্ডিতবোৰৰ অপণ্ডিত মনোবৃত্তিকে লাই দিছে যে সন্দেহ নাই।

* * *

প্ৰকৃত বুৰঞ্জী অৰণ্যে মৰিশালিৰ বিবৰণ নহয়। ই আগবাঢ়িব খোজা জীয়া জাতিৰ হাতৰ জোৰ বা টিপ চাকি। অসমীয়া জাতিৰ বুৰঞ্জী বামুণ-কলিতা, কোচ-কছাৰী, আহোম-চুটীয়া প্ৰভৃতিৰ পূৰ্বপুৰুষৰ গাইগুটীয়া কাহিনী নহয় ; কিয়নো জাতি এটা যৌগিক পদাৰ্থ, যান্ত্ৰিক সংমিশ্ৰণ নহয়। আজি উক্ত জাতিবোৰ লোপ পাই জাতীয় ৰাসায়নিক প্ৰক্ৰিয়াত নতুন অসমীয়া জাতিৰ উদ্ভৱ হৈছে ; সেই মৃত জাতিবোৰৰ গৌৰৱেই এই নতুন অসমীয়া জাতিৰ উমৈহতীয়া গৌৰৱ, আৰু কলংকবোৰ অসমীয়া জাতিৰ কলংক। আজিৰ যুগৰ নতুন বুৰঞ্জীয়ে সেইবোৰৰ আঁহফলা ভেদবোৰ নেদেখুৱাই

আমাক দেখুৱাব লাগিব অতীতৰ সেই উজ্জ্বলতা, যাৰ পোহৰত আমি বুকুত অসীম সাহস বান্ধি আগবাঢ়িব পাৰোঁ। আজি যুগৰ নতুন বুৰঞ্জীয়ে আমাক আৰু সাৱধান কৰি দিব লাগিব সেই মৰাআঁউসীৰ বিৰুদ্ধে, যি একালত অসমক ৰাহুৰদৰে গিলি পেলাব খুজিছিল।

* * *

অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ উন্নতি যদি আমাৰ কেৱল মুখৰ কথাই নহয়, যদি আমি কায়মনোবাক্যে অসমীয়া জাতি জীয়াই থকাকে বাঞ্ছা কৰোঁ, তেন্তে অসমীয়া সংস্কৃতিৰ চাৰিও চকু মাৰি তাৰ উন্নতিৰ দিহা অবিলম্বে কৰিব লা'গব। ভেঁটা নিদিয়াকৈ যেনেকৈ পানী সিঁচিব নোৱাৰি, অসমীয়া ভাষা, লিপি, সাহিত্য আৰু জাতিৰ বুৰঞ্জীৰদৰে, অসমীয়া সংগীত আৰু চিত্ৰকলাৰ বুৰঞ্জীও বৈজ্ঞানিকভাৱে অচিৰে সংকলন কৰিবলৈ হাতত নোলোৱাকৈ সেইবোৰৰ উন্নতি সাধিব নোৱাৰি। কবি শুভংকৰৰ শ্ৰীহস্ত মুক্তাৱলীৰ মূল সংস্কৃত গ্ৰন্থই নহয়, তাৰ বিতোপন অসমীয়া ভাঙনি কৰি যি দেশত নৃত্য চৰ্চা অন্ততঃ সহস্ৰ বছৰ আছে, সেই কামৰূপৰ নৃত্য গ্ৰাম্য-নৃত্য বোলা কলংক অসমীয়াই অচিৰে দূৰ কৰিব লাগিব।

* * *

যি জাতীয়তা অসমীয়াৰ প্ৰাণৰ প্ৰাণত সোমাই আছিল, সি আজি বাহিৰৰ বক্তৃতা আৰু ৰচনাত ব্যৱহাৰ কৰা এটা ধুনীয়া শব্দত পৰিণত হৈছে ; ইফালে আমি আগ বুলি পিছলৈ জপিয়াইছোঁ। আহোম আৰু মুছলমানবিলাকৰ কথাই নাই ; পৰ্বতীয়া আৰু জনজাতিৰ লোকৰ কথাই নাই, ভাৰতৰ বিভিন্ন প্ৰদেশৰপৰা ইংৰাজ শাসনৰ লগত অহা বঙালী, পঞ্জাবী, মাৰোৱাৰী আদিয়েও অসমীয়াৰ মাজত অসমীয়া নহৈ অজীৰ্ণ-পাতকী হৈ থকাৰ উদাহৰণ ঔষধত বাটি দিবলৈ নাছিল ঃ এয়ে অসমীয়া জাতীয়তাৰ আঠা। আজি অসমীয়া জাতীয়তাত সেই আঠা নাই কিয় ? আৰু সেই দোষ কাৰ ? কথাতে কয় "এদিনৰ আলহী, দুদিনৰ আলহী, তিনিদিনৰ আলহী নাই। তিনিদিনৰ দিনা আলহী ঘৰৰ মানুহ হয়, ঘৰৰ মংগলৰ অৰ্থে কায়মনোবাক্যে যত্ন কৰে। যি তেনে নকৰে তাক খাই পাত ফলা বোলে। তেনে পাপীক ঘৰ ভাঙিবলৈ কোনো গিৰিহঁতে এৰি নিদিয়ে নিশ্চয়।

* * *

আচৰিত হ'ব লগা কথা, সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীক আজিও বহুতে কিতাপ আৰু লেখকৰ তালিকা বুলি ভ্ৰম কৰে। বাস্তৱতে নতুন ভাব-

ধাৰাৰ বিশেষ সম্পৰ্ক অবিহনে সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীত কোনো গ্ৰন্থ বা কোনো লেখকৰ ঠাই নাই ঃ দৃষ্টান্তভাৱে, শংকৰদেৱৰ নাম আছে অসমীয়া জাতীয় ভাব-ধাৰাত মহাপুৰুষীয়া চিন্তাৰ ন এটি সুঁতি লগ লগোৱা নায়ক বুলি ঃ বেজবৰুৱাৰ নাম আছে আধুনিক চিন্তাধাৰাৰ প্ৰতিনিধিমূলক লেখকৰূপে। একপ্ৰকাৰে, মাতৃভাষাক যেনেদৰে অনাদি বুলিব পাৰি, জাতীয় সাহিত্য তথা জাতীয় চিন্তাৰ সুঁতিও তেনেদৰে অনাদি বুলিব পাৰি ; অসমীয়া জাতিয়ে অসমীয়া ভাষা বা অসমীয়া চিন্তাধাৰাক গঢ় দিলে, নে অসমীয়া ভাষা বা চিন্তাধাৰাই অসমীয়া জাতিক গঢ় দিলে, সঠিক কোৱা টান ; কিন্তু এই ত্ৰিবেণী যেন অনাদিকালৰপৰা দিন-ৰাতিৰ নিচিনা সৌভাগ্য-দুৰ্ভাগ্যৰ ভিতৰেদি অব্যাহতভাৱে চিৰকাল বৈ আহিছে। আকৌ উদাহৰণস্বৰূপে ধৰা হওক ; অসমীয়া সাহিত্য তথা অসমীয়া জাতিৰ চিন্তাধাৰাত শংকৰদেৱক "বিনা মেঘে বজ্ৰপাত" বুলিব নোৱাৰি ; জগতৰ কোনো জাতিৰ কোনো সাহিত্যৰ নৱভাস্কৰেই তেনে নহয়। সঁচা কথা, খ্ৰীষ্টৰ আগৰ আৰু পিছৰ ইংলণ্ডৰদৰে শংকৰদেৱৰ উদয়ত অসমীয়া সমাজ আৰু সাহিত্যত স্পষ্টভাৱে এক নতুন যুগৰ অৱতাৰণা হয় ; কিন্তু শংকৰদেৱ সেই অতীত আৰু বৰ্তমানৰ মাজৰ খাল নহয়, সাকোঁহে ঃ শংকৰদেৱৰ অবিহনে আমি এই নতুনত তথা বৰ্তমানত উপনীত হ'ব নোৱাৰিলোঁহেঁতেন নিশ্চয়। এই ফালৰপৰা চালে আমি ক'ব পাৰোঁ, শংকৰদেৱে অসমীয়া জাতিক এই পাঁচশ বছৰৰ আয়ুস বঢ়াই দিলে ; শংকৰদেৱ নোহোৱা হ'লে ; শংকৰদেৱে পঞ্চদশ শতিকাৰ ভাৰতীয় তথা জাগতিক চৈতন্যৰ লগত অসমীয়া জাতীয় চৈতন্য জোৰা নুখুওৱা হ'লে, অসমীয়া জাতিৰ বাতি-তেল শলিতাৰ অসহযোগত চিৰকাললৈ নুমাই থকা অসম্ভৱ নহ'লহেঁতেন।

* * *

অসমীয়া জাতিয়ে যে কিমান পুৰুষৰ সাধনাৰ ফলত শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱক লাভ কৰিছিল তাক কল্পনা কৰাও টান ; এই পাঁচ শ বছৰ যে অসমীয়া জাতি লেলাই-ধেন্দাই হ'লেও জীয়াই আছে, সি সেইজন অসমীয়া জাতীয় গুৰুৰ কৃপাৰ ফল মাত্ৰ ; কিন্তু আজিৰদৰে "দিন ভিক্ষা, প্ৰাণ ৰক্ষা কৰি অসমীয়া আৰু কিমানদিন জীয়াই থাকিব পাৰে ? আমাৰ নতুন জাতীয় সাধনাৰ তীব্ৰ প্ৰয়োজন কেতিয়াবাৰপৰাই অনুভৱ কৰা হৈছে ; আজি অসমীয়া জাতি আৰু সমাজ, অসম ৰাজ্যপালন, সদৌৰে চেষ্টা এই একেটি বিষয়ত কেন্দ্ৰীভূত হোৱা নিতান্ত আৱশ্যক হৈছে। পৃথিৱী এৰি পাৰ দিবলৈ

আশা কৰা যেনে বাতুলতা, অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য অবিহনে অসমীয়া জাতি, আৰু অসমীয়া জাতি অবিহনে অসমীয়া সমাজ আৰু অসমীয়া ৰাজ্যপালন তেনেকৈ অদূৰ ভৱিষ্যত দিনৰ সপোন হ'ব।

* * *

"মৰে অসম, জীয়ে কোন ? জীয়ে অসম, মৰে কোন ?" এয়ে আজি অসমীয়া জাতিৰ নতুন জীৱনৰ বিজয় হুংকাৰ। অসমীয়া জীয়াই থাকিব লাগিব আৰু অসমীৰ বুকুৰ কুটুম কোনো মৰিব নোৱাৰিব ঃ এয়ে আমাৰ জাতীয় পণ। অসমীৰ কোলা মাতৃ-হেৰুওৱা আন সন্তানৰ বাবেও সদায় মুকলি ; অন্নপূৰ্ণা হৈ এই অসমীয়েই সৰাওটিকে অন্ন যাচিছে ; স্তন্যময়ী হৈ পুত্ৰ-পোষ্য সদৌকে পুণ্য পীযুষ পিয়াইছে ঃ তাৰবাবে অসমবাসী ধন্য আৰু চিৰ গৌৰৱান্বিত। অনেকবাৰ আমি দোহাৰিব পাৰোঁ, অসম ভাৰতৰ গৌৰৱ মুকুট ; যেতিয়া সমগ্ৰ ভাৰত বিভিন্ন শাসনকাৰীৰ পদানত আছিল, তেতিয়াও অসমে সৌ ডেড় শ বছৰৰ আগলৈকে স্বাধীনতাৰ বিজয়-পতাকা সগৰ্বে উৰাই আছিল। এই নতুন স্বাধীনতাৰ আন্দোলনতো এইবাবেই অসমে আগভাগ ল'ব পাৰিছিল ; কিন্তু সেই স্বাধীনতা লাভৰ পিছত অসম আজি নিষ্ঠুৰভাৱে অৱহেলিত, এই লাঞ্ছনা দূৰ কৰিবলৈ অসমীৰ পুত্ৰ-পোষ্য সকলো এক গোট হৈ অসমীৰ গৌৰৱ অম্লান কৰি ৰাখিব লাগিব।

—।—

সভাপতি

১৯৬৬ ঃ উত্তৰ লক্ষীমপুৰ

ত্ৰয়ত্ৰিংশ অধিৱেশন

শ্ৰীবিনন্দচন্দ্ৰ বৰুৱা

[জন্ম ১৯০১]

পৃথিবীত জন্মগ্ৰহণ কৰিয়েই যি ভাষাৰে প্ৰথম মাতৃৰ মুখেৰে মাতোঁ, যি ভাষাৰে পৰমেশ্বৰৰ নাম লওঁ, মৰম প্ৰীতি-দয়া-মমতা জনাবলৈ যি ভাষাতকৈ সহজ ভাষা বিচাৰি নাপাওঁ আৰু যি ভাষাৰে, পৃথিবীৰপৰা বিদায় ল'বৰ সময়ত শেষৰ মাতষাৰ মাতি যাব পাৰিম; সেয়ে আমাৰ চিৰ চেনেহী ভাষা জননী।

*   *   *

ৰাইজৰ মাজত দেশাত্মবোধৰ ভাৱ যিমান হ'ব লাগিছিল সিমান হোৱা নাই। আমাৰ স্বাধীনতাপ্ৰসূত জাতীয় উৎসৱবিলাকেই তাৰ একোটা জ্বলন্ত নিদৰ্শন। আমাৰ অনেক ডেকাই সংসাৰৰ সকলো মায়ামোহ ত্যাগ কৰি জননী জন্মভূমিৰ গৌৰৱ ৰক্ষাৰ্থে প্ৰাণ বিসৰ্জন দিলে; আমি ঘৰত সোমাই থকাবিলাকে তেওঁবিলাকৰ এই মহৎ ত্যাগৰ আদৰ্শত দেশৰ বাবে সামান্য ত্যাগ স্বীকাৰ কৰিবলৈও কুণ্ঠিত হৈ আছোঁ। অসমৰ সাহিত্যিক সমাজৰ গাত সৰ্বসাধাৰণক এই কৰ্তব্য সোঁৱৰাই দিয়াৰ দায়িত্ব নিশ্চয় আছে। সাহিত্যিকসকলে দেশাত্ম-বোধ কি তাক বুজি পায়। যদি নাপায় তেন্তে তেওঁ সাহিত্যিকেই নহয়।

কোনো এজন মহাপুৰুষে একেদিনাই দেশৰ জনগণৰ অন্তৰ শুদ্ধ কৰি দিব নোৱাৰে।

*   *   *

অসমীয়া কবিতাৰ বিষয়ত পুৰণি কবিতা আৰু আধুনিক কবিতা বুলি তলে তলে এটা আলোচনা চলিছে। আমাৰ মনেৰে এই আলোচনাত বিশেষ গুৰুত্ব নিদিলেও হয়। ইয়াৰপৰা আমাৰ সময় আৰু সুবিধাৰ অপব্যৱহাৰ কৰা হৈছে বুলিহে ভাৱিবৰ মন যায়। অৱশ্যে অকল কবিতা বুলি বহল আলোচনাৰ আৱশ্যক নাই বুলি আমি ক'ব নোৱাৰোঁ। কবিতাত আমি নিকপ্‌কপীয়া ধৰণৰ দুটা বিপৰীতমুখী দল নিবিচাৰোঁ। পুৰণি আৰু নতুন, কালৰ লগত সালসলনি হৈ থকা বস্তু। আজিৰ নতুন কাইলৈ পুৰণি হ'ব। ই চিৰন্তন নীতি। মানুহৰ অন্তৰ জয় কৰি, মনত খাপ খাই ৰ'ব পাৰিলে, আজিৰ নতুন-পুৰণিৰ অনেক সম্পদ ভৱিষ্যতৰ নতুনৰ লগত মিহলি হৈ এক সুন্দৰ সম্পদৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰিব। সংসাৰ পৰিবৰ্তনশীল; মানুহৰ মনেও পৰিবৰ্তন ভাল পায়।

*   *   *

সমালোচনা সাহিত্যৰ সুৱগা। আমাৰ সাহিত্যৰ সমালোচনাৰ অভাৱ পূৰণ হোৱা নাই। সমালোচকৰ দায়িত্ব কম নহয়; সেই কাৰণে যেয়ে-সেয়ে সমালোচক হ'বলৈ নাহে। মুকলি মন আৰু সহানুভূতিৰেসৈতে সমালোচনা কৰি লেখক-সকলক উৎসাহ দিয়া সমালোচকৰ কৰ্তব্য। লেখক হিচাপে প্ৰতিপত্তি লাভ কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰাসকলে সমালোচনা বেয়া নাপায়; কিন্তু নিজেই যি নাজানে তেওঁ লোকৰ দোষ দেখুৱাবলৈ যোৱা অনুচিত। লেখকতকৈ সামালো-চকে বেছি জানিব লাগিব। তেওঁৰ অভিজ্ঞতাও যথেষ্ট লাগে। লেখকৰ মনত আঘাত নিদিয়াকৈ সমালোচনা কৰিব পৰা সমালোচকে সাহিত্য গঢ়ি তোলে। লেখকজনক যেনেতেনে নিৰুৎসাহ কৰিলে অন্তৰত বৰ আঘাত পায়; সাহিত্যক্ষেত্ৰত বহুত দান দিবৰ শক্তি থকা লোকৰ প্ৰতিভা নষ্ট হৈ যাব পাৰে। সোতৰ বছৰীয়া ইংৰাজ কবি এজনক বোলে সমালোচকেই মাৰিলে। সমালোচকৰ পাৰস্পৰিক শলাগ জনোৱা গোষ্ঠীয়ে সাহিত্যৰ উপকাৰতকৈ অপকাৰহে বেছি কৰে।

*   *   *

এটা ভাষা আনৰপৰা আঁতৰ কৰি গড় বান্ধিব ৰাখিব নোৱাৰে। বহল পৃথিবীখন বহুত ওচৰ চাপি আহিছে। সৌৰজগতৰ অন্য গ্ৰহতো আমি

হাঁকুটি লগোৱাৰ চেষ্টাত আছোঁ, আনৰ লগত মিলি নেদেখা দেখিছোঁ, নুশুনা শুনিছোঁ, আমিও লোকৰ লৈছোঁ, আনেও আমাৰ ল'বলগীয়া হৈছে। সেইদেখি আন ভাষাৰ আৱশ্যকীয় শব্দ আমাৰ ভাষাত নুসুমুৱাকৈ ৰাখিব নোৱাৰি। প্ৰগতিশীল সাহিত্যই পৃথিবীৰ সকলোধৰণৰ ভাৱ বহন কৰিবৰ নিমিত্তে নিজৰ নথকা শব্দ আনৰপৰা আনিবলগীয়া হয়। পাৰ বন্ধ ঘোলা পানীৰ ডোবাতকৈ ওলাই-সোমাই থকা পানীৰ গুণ বহুত বেছি। সাহিত্য ক্ষেত্ৰতো ঠিক একেই কথা।

* * *

সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰ বৃহৎ। এই ক্ষেত্ৰত সাহিত্যৰ ৰূপ সুমুৱাব নোৱৰা বিষয় একোৱেই নাই। সাহিত্যিকসকলে বিশ্বপৃথিৱপৰা সকলো সমল আহৰণ কৰিব পাৰে। আমাৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰতো সেই একেই কথা। অসম সাহিত্য সভা সেই কাৰণেই সৰ্ব্বৱহী অনুষ্ঠান। অসমীয়া জাতিৰ সকলো স্তৰতে পৰোক্ষ বা প্ৰত্যক্ষভাৱে চাই উন্নতি সাধন কৰা সাহিত্য সভাৰ কৰ্তব্য। আমাৰ সাহিত্য সকলো প্ৰকাৰে চকুত লগা কৰি, পৃথিবীৰ অন্যান্য উন্নত ভাষাৰ লগত ফেৰ মাৰিব পৰাকৈ, বৰ্তমান কালৰ উপযোগী অংগ পূৰণ কৰাৰ দায়িত্ব সাহিত্য সভাৰ।

—০—

চতুস্ত্ৰিংশ অধিৱেশন

স্বৰ্গীয় নকুলচন্দ্ৰ ভূঞা

[১৮৯৫-১৯৬৮]

সভাপতি

১৯৬৬ঃ ডিব্ৰুগড়

যেতিয়া চাৰিওফালে নিৰাশাৰ ক'লা আন্ধাৰে আৱৰি ধৰে, তেতিয়া তাৰ মাজত কবিয়ে আশাৰ পোহৰ দেখা পায়। প্ৰকৃত কবিৰ কবিতাত শাশ্বত সত্য নিহিত থাকে। শাশ্বত সত্যৰ অন্বেষণ কৰিবলৈ গৈ সন্ধান পায় অপূৰ্ব ৰতন; এই ৰতনৰ যি সৌন্দৰ্য তাৰ তুলনা নাই। কবি ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰে কৈছিল—"আমি ৰূপ সাগৰে ডুব দিয়েছি অৰূপ ৰতন আশা কৰি।" আমি চকুৰে যি সৌন্দৰ্য দেখোঁ, সেই সৌন্দৰ্যতে কবিয়ে স্বৰ্গীয় সৌন্দৰ্যৰ আভাস পায়। সেয়েহে কবি সৰ্বসাধাৰণতকৈ পৃথক।

* * *

অসমীয়া ভাষাৰদৰে অসমীয়া লিপিও অতি প্ৰাচীন। কুমাৰ ভাস্কৰবৰ্মাৰ নিধানপুৰৰ লিপিয়েই আমাৰ অসমীয়া লিপিৰ প্ৰাচীনতম নিদৰ্শন। সপ্তম শতিকাৰ কবি বাণভট্ট বিৰচিত 'হৰ্ষচৰিত'ৰ সপ্ত অধ্যায়ত আছে যে সাঁচিপাতত পাঁচবিধ লিখা থকা পুথি কুমাৰ ভাস্কৰবৰ্মাই হৰ্ষবৰ্ধনলৈ উপঢৌকনৰূপে পঠাইছিল। এই পুথি এতিয়ালৈকে আৱিষ্কৃত হোৱা নাই যদিও

বাণভট্টৰ মন্তব্য তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। এনেস্থলত কোনো কোনোৱে অসমীয়া লিপিৰ সলনি কৰিবলৈ দিয়া প্ৰস্তাৱক নিৰৰ্থক যেন লাগে।

* * *

সময়ৰ লগে লগে আমাৰ আন সাহিত্যৰদৰে গল্প সাহিত্যৰো পৰিৱৰ্তন হৈছে। আজিৰ মানুহে কল্পনাপ্ৰৱণ গল্প পঢ়িবলৈ ভাল নাপায়। তাৰ কাৰণ হয়তো বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভংগী। সকলো কথাকে, আনকি সাহিত্যকো মানুহে বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিৰে চাবলৈ লৈছে। ব্যস্ততা সকলো পিনে। এনে এটা সময়ত কাৰো আহৰি নাই—কাল্পনিক ঘটনাৰ সোৱাদ চাকি চাবলৈ। সেয়েহে আমাৰ সাহিত্যিকসকলে বাস্তৱ জীৱনৰ একোটা বিশেষ মুহূৰ্তক গল্পৰ বিষয়বস্তু কৰি লৈছে। চুটি গল্পৰ শ্ৰেষ্ঠতা নিৰ্ণয় কৰে—লেখোঁতা-জনৰ ৰচনা কৌশলৰ ওপৰত। অলপ কথাতে সাধাৰণ ঘটনা একোটা লেখকে ইমান সুন্দৰকৈ প্ৰকাশ কৰে যে পঢ়োঁতাজনৰ অন্তৰত ই নুখুন্দিওৱাকৈ নাথাকে।

* * *

সাহিত্যৰ ঘৰটোৰ দুৱাৰ-খিৰিকী সততে সম্পূৰ্ণভাৱে মুক্ত কৰি ৰখা উচিত। নতুন যুগত নতুন নতুন ভাৱৰ সমাৱেশ হৈছে। অসমীয়া পঢ়ুৱৈ সমাজৰ মাজত ৰুছিয়া, ইংলণ্ড, ইটালী, ফৰাছী আৰু আমেৰিকাৰ সাহিত্যই অতি জনপ্ৰিয়। এইবিলাক দেশৰ সাহিত্যিকৰ অতিবাস্তৱমুখী লেখনী আৰু সাহিত্যত প্ৰয়োগ কৰা বিভিন্ন কলা-কৌশল কিটিপে আমাৰ পঢ়ুৱৈসকলক মুগ্ধ কৰিছে। পশ্চিমীয়া অতি আধুনিক নাটকবিলাকৰ বাহিৰেও গল্প, উপন্যাস, কবিতা আদিয়ে আমাৰ পাঠক সমাজৰ মাজত সমাদৰ লভিছে। আন্তৰ্জাতিক সাহিত্যৰ লগত অসমীয়া পঢ়ুৱৈ আৰু সাহিত্যিকে যি যোগসূত্ৰ ৰাখিছে সি সঁচাকৈয়ে বখানিবলগীয়া। এইখিনিতে এটা কথা উনুকিয়াই দিয়া বোধকৰোঁ উচিত হ'ব যে আমাৰ কাষৰীয়া দেশবিলাকৰ সাহিত্যৰ লগতো আমাৰ পঢ়ুৱৈ আৰু সাহিত্যিকে সম্বন্ধ পতা উচিত। চীন, দক্ষিণ-পূব এছিয়াৰ দেশসমূহ, পশ্চিম এছিয়া, মধ্যপ্ৰাচ্য আৰু পাৰ্চী, উৰ্দ্দু ভাষাত থকা সাহিত্যসমূহৰ লগতো আমাৰ সম্বন্ধটো ৰাজনৈতিক আৰু ভৌগোলিক স্তৰতহে হৈ পৰিছেগৈ। সংস্কৃতি, ভাষা আৰু সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰাচ্যৰ দেশসমূহক এতিয়াও আমি চিনি পোৱা নাই।

* * *

অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যত বৰ্তমান চলি থকা অৰাজকতা আৰু দুৰ্নীতিক

গুচাবলৈ নিৰ্ভীক 'সুস্থ, আৰু প্ৰকৃত সমালোচনাৰ আৱশ্যক হৈছে। কলিকতাৰ-পৰা আমদানি হৈ অহা ভাৱ-ভাষাই আমাৰ সাহিত্যৰ 'সতীত্ব' নাশ কৰাৰ উপক্ৰম কৰিছে। তাৰ উপৰিও আলোচনা বা সমালোচনাত হকে-নহকে পশ্চিমীয়া সাহিত্যৰ লগত কৰা বিজনিয়ে অসমীয়া সাহিত্যৰ মানদণ্ড ওপৰলৈ তুলি নিব নোৱাৰে। সাহিত্যৰ অনৈতিকতা দুৰ্নীতিকৰণ আৰু অৰাজকতাক বিৰাজ কৰিবলৈ দিলে আমাৰ শিল্প-সাহিত্যৰ গতি আৰু মানদণ্ড নিম্নমুখীহে হ'ব। ইয়াক ৰোধ কৰিবলৈ হ'লে আজি এদল নিৰ্ভীক সমালোচকৰ আৱশ্যক।

* * *

লোক-সাহিত্য আৰু লোক-সংস্কৃতিৰ ওপৰত, বিস্তৰ তথ্য-পাতিৰে পৰিপূৰ্ণ দুখন সুবৃহৎ গ্ৰন্থৰ অত্যন্ত আৱশ্যক। এনে গৱেষণা আৰু অধ্যয়নেহে আমাৰ নিজা সংস্কৃতিলৈ সকলোৰে মনত শ্ৰদ্ধাৰ ভাৱ জগাব পাৰিব। নিজ সংস্কৃতি পাহৰি যোৱা অসমীয়া জাতিয়ে আকৌ নিজক চিনি পাব আৰু অন্তৰেৰে অন্তৰত অনুভৱ কৰিব পাৰিব যে আমি অসমীয়া, আমাৰ মাজত ওখ-চাপৰৰ ভেদাভেদ নাই। আমি এক আৰু এটাহে; কিয়নো আমাৰ জাতীয় সংস্কৃতি এটাহে।

* * *

মহিলাসকলে আমাৰ সাহিত্যত দিয়া অৱদান উল্লেখযোগ্য। যুগপৰম্পৰা আলোচনা কৰিলে দেখা যায়, আমাৰ সমাজত বিদুষী মহিলাৰ সংখ্যা নিচেই তাকৰ নহয়। সময়ৰ লগত খোজ মিলাই তিৰোতাসকলেও আজি সকলো কামতে পুৰুষৰ সৈতে সমান অংশ লৈছে। বৰ্তমান ক্ষেত্ৰত আমি দেখিছোঁ, গল্প, উপন্যাস, যিবিলাক তিৰোতাসকলে লিখিছে তাৰ সকলোতে মাজিত ৰুচি প্ৰকাশ পাইছে।

* * *

আজি যুগ যুগ ধৰি আমাৰ চাহ বাগিচাবিলাকত ভাৰতৰ ইমূৰৰপৰা সিমূৰলৈকে থকা প্ৰদেশসমূহৰপৰা নানা জাতিৰ শ্ৰমিকসকল আহি কেইবা পুৰুষো বাস কৰিছেহি। তেওঁবিলাকে এই দেশত সকলো সা-সুবিধা পোৱাৰ কাৰণে পুনৰ নিজৰ দেশলৈ ঘূৰি নগৈ এই দেশকে নিজৰ ঘৰ বুলি লৈছে। আজি আমি এই শ্ৰমিকসকলক কোনোপধ্যেই অসমীয়া নহয় বুলি ভাৱিব নোৱাৰোঁ।

* * *

অসম সাহিত্য সভাৰ লগত জড়িত থকা আৰু নথকা সকলো সাহিত্য-

সেৱীলৈ মোৰ অনুৰোধ—সাহিত্য সেৱাক পাৰ্যমানে জীৱনৰ ব্ৰত কৰি লওক। চিৰ-চেনেহী ভাষা জননীৰ পূজা আপোনালোকে নিষ্ঠাৰে পালন কৰক। উদীয়মান নবীন সাহিত্যিকসকল আহক! বয়সৰ বান্ধোন ভাঙি দিছোঁ, ভাঙি দিছোঁ আপোনালোকৰ আগত থকা পুৰণি-আধুনিকতাৰ প্ৰাচীৰ। দেশৰ বৃহত্তৰ স্বাৰ্থৰ কথা চিন্তা কৰি সকলোৰেই এই ভাষা-সাহিত্যৰ মহান অনুষ্ঠানত যোগদান দিওঁ আহক! ভাষা-সাহিত্যৰ মন্দিৰত আজি সকলোৰে অৰিহণা লাগে—লাগে সকলোৰে সক্ৰিয় সহযোগিতা। নিষ্ক্ৰিয় আৰু উদাসীনৰদৰে নিৰ্বাক দৰ্শকৰ ভাও নিদি পাৰ্যমানে ভাষা সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰক; সময়ে আপোলোকৰ সৃষ্টিৰ মূল্যাংকণ কৰিব—আপোনালোকৰ অৱদানে অসমীয়া সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ ভেঁটিটো বৃহত্তৰ কৰি তোলক।

——

সভাপতি
১৯৬৮ : তেজপুৰ

পঞ্চত্ৰিংশ অধিৱেশন
স্বৰ্গীয় জ্ঞাননাথ বৰা
১৮৯০-১৯৬৮

আমাৰ জোনাকী যুগৰ লেখকসকলে কলিকতাৰ নিচিনা হেজাৰ হেজাৰ শিক্ষিত লোকেৰে সংগঠিত এটা বৃহৎ পঢ়ুৱৈ সমাজ থকা ৰাজধানী অসমৰ বুকুত অসমীয়া ৰাইজৰ মাজত পোৱাহেঁতেন, সেই ৰাজধানীক কেন্দ্ৰ কৰি এটা বিশাল চহকী সাহিত্য গঢ়িব পাৰিলেহেঁতেন। ৰাজধানীয়ে সাহিত্যিকৰ কাৰণে এখন বহল ক্ষেত্ৰ তৈয়াৰ কৰে। জগতৰ প্ৰধান প্ৰধান সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী পঢ়িলে পৰিষ্কাৰকৈ দেখা যায় যে ৰাজধানীয়ে কবি, উপন্যাস লেখক, নাটক লেখক, ইতিহাস লেখক, বিজ্ঞান পুথি লেখক আদি সকলো শ্ৰেণীৰ লেখকৰ কাৰণে বৃহৎ বৃহৎ ক্ষেত্ৰ সৃষ্টি কৰে। তেনেকুৱা সাহিত্যক্ষেত্ৰৰ অভাৱত যে আমাৰ বহুত অসমীয়া প্ৰতিভাৱন্ত লেখকৰ প্ৰতিভা জঁই পৰি গৈছে তাৰ প্ৰমাণ আমি জোনাকী যুগৰ সাহিত্যৰ ইতিহাসত পাইছোঁ। আজিও মানুহে ৰাজধানীৰ অসীম প্ৰভাৱৰ কথা উপলব্ধি কৰিব পৰা নাই।

* * *

পৃথিৱীৰ কোন কোন জাতিয়ে জগতৰ সকলো বিধৰ বিদ্যা লভিবলৈ আন আন উন্নত ভাষাৰ শাস্ত্ৰবোৰ অধ্যয়ন কৰি তাত পাৰদৰ্শী হৈ নিজ নিজ ভাষাত সেই শাস্ত্ৰবোৰ অনুবাদ কৰিছিল তাৰ সমুদায় বিৱৰণ ইয়াত দিয়া সম্ভৱ নহয়। সেই জাতিবোৰে পিছত সেই উন্নত ভাষাৰ সহায় নোলোৱাকৈ নিজৰ ভাষাতে লিখা শাস্ত্ৰবোৰকে অধ্যয়ন কৰি আধুনিক জগতৰ সকলো জ্ঞান-বিদ্যা-শিক্ষা লভি দেশক সমৃদ্ধিশালী আৰু শক্তিমন্ত কৰিছে। এই কাম যিমানেই টান নহওক, আমি তাক কৰিবই লাগিব। আমিও সিবিলাকৰ নিচিনা অনুবাদ সাহিত্যৰে এই কাম আৰম্ভ কৰিব লাগিব। ইউৰোপীয় শুধ সাহিত্য আৰু শুধ বিজ্ঞানৰ সৰহভাগ পুথি অনুবাদ কৰিবলৈ আমাৰ কৃতবিদ্য লোক আছে। বৰ্তমান আমাৰ ভিতৰত ভালকৈ ইংৰাজী জনা অনেক লোক আছে। ইংৰাজী ভাষা পৃথিবীৰ ভিতৰত অতিশয় চহকী। এই ভাষাত যে ইংলণ্ডৰ লেখকৰ মাথোন পুথি-পাঁজি আছে, এনে নহয়, ফৰাছী, জাৰ্মানী, ৰুছ, ইটালীয় ইত্যাদি ভাষাবোৰৰো বিখ্যাত বিখ্যাত গ্ৰন্থবোৰৰ ভাঙনি আছে। তাৰ উপৰিও সংস্কৃত, হিব্ৰু, লেটিন, গ্ৰীক, আৰবী, পাৰ্চী, চীনা আদি প্ৰাচীন ভাষাৰ গ্ৰন্থবোৰৰ ভাঙনি আছে।

* * *

মই এজন অসমীয়া। আমাৰ অসমীয়া ভাষাক আমাৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষাৰ মাধ্যম এতিয়াই কৰিব পাৰিলে অতিশয় আনন্দ পাম ; কিন্তু আমি ভৱিষ্যতলৈ চাব লাগিব। আমাৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষাৰ মাধ্যমৰ ওপৰত অসমীয়া জাতিৰ ভৱিষ্যত নিৰ্ভৰ কৰিছে। এই বিষয়ে আমি দূৰদৰ্শী হ'ব লাগিব। জাতীয় ভাবৰ বাগীয়ে যাতে আমাৰ মন মতলীয়া কৰিব নোৱাৰে তাৰ কাৰণে সতৰ্ক হ'ব লাগিব। বহুত কথা ভাৱি-চিন্তি এই বিষয়ে এটা সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব লাগিব। আমাৰ বিবেচনাত উপৰোক্ত সিদ্ধান্তই অসমৰ ভৱিষ্যত উজ্বল কৰি অৰ্থাৎ আমাৰ ডেকাদলে বিশ্ববিদ্যালয়ত কিছুদিনলৈ ইংৰাজী ভাষাত লিখিত পাঠ্য-পুথি আৰু সহস্ৰ সহস্ৰ আনুষংগিক পুথি অধ্যয়ন কৰি নানা বিষয়ত জ্ঞান আহৰণ কৰি আমাৰ সাহিত্য পূৰ্ণাংগ কৰিব পাৰিব।

* * *

জগতৰ সকলো দেশৰ গ্ৰন্থকাৰ দুখীয়া। তেওঁলোকে চিন্তা কৰি, শ্ৰম কৰি, গ্ৰন্থ লিখি প্ৰকাশকৰ ওচৰ চাপে। অসমতো সৰহভাগ গ্ৰন্থকাৰে প্ৰকাশকৰ ওচৰ চাপিছে। আন আন দেশত যেনেকৈ এটা প্ৰকাশকৰ শ্ৰেণী ওলাই গ্ৰন্থবোৰ প্ৰকাশ কৰিছে, অসমতো তেনেকৈ এটা প্ৰকাশকৰ শ্ৰেণী ওলাইছে।

তেখেতসকলে যে এই কুৰি বছৰে অসংখ্য পুথি ছপাই অসমীয়া সাহিত্যৰ উদ্গতি সাধন কৰিছে তাক আমি মুক্তকণ্ঠে স্বীকাৰ কৰোঁ। এই প্ৰকাশকৰ কিছুমানে কিতাপ ছপাই কিতাপৰ দোকান পাতি অশেষ ধন আৰ্জিছে। তেখেতসকলক আমি দুটা কথা ক'ব খোজোঁ। প্ৰথম, যিবোৰ পুথিয়ে আমাৰ সাহিত্য গঠন কৰে আৰু ইয়াৰ জেউতি বঢ়ায়, সেইবোৰ পুথি ছপা কৰি তেখেতসকলে যথেষ্ট ধন নাপাব পাৰে (কাৰণ সেইবোৰ পুথি পঢ়োঁতাৰ সংখ্যা তেনেই সীমাবদ্ধ, অথচ সেইবোৰ ছপোৱাটো নিতান্ত প্ৰয়োজনীয়)। সেইকাৰণে অশেষ ক্ষতি স্বীকাৰ কৰিও সেইবোৰ পুথি ছপাব লাগে। দ্বিতীয়, প্ৰত্যেক প্ৰকাশকে যেন প্ৰচাৰৰ অৰ্থে বিনামূল্যে ঠায়ে ঠায়ে মানুহৰ মাজত বিলাবলৈ কিছুমান পুথি অসম সাহিত্য সভাক দান কৰে।

* * *

বৰ্তমান আমাৰ ৰাজনীতিত কেৰোণে ধৰিছে। যিদিনাৰেপৰা ভাৰতে স্বাধীনতা পালে সেইদিনৰেপৰা ভাৰতীয়ই ৰাজনৈতিক ক্ষমতা লাভ কৰি দেশৰ শাসন কাৰ্য চলাবলৈ ধৰিছে। ভাৰতীয়ই অতদিন তেনে ক্ষমতা পোৱা নাছিল। আজি বহুত লোকে সেই ক্ষমতাৰপৰা মান-মৰ্যাদা আৰু ধন-ঐশ্বৰ্য লাভ কৰি নিজ দলৰ ক্ষমতা কেনেকৈ নিজৰ হাতৰ তলুৱাত চিৰকাল ৰাখিব পাৰি তাৰ কাৰণে সকলো উপায় অৱলম্বন কৰিছে। ক্ষমতাৰ বাগী অদ্ভুত। এই বাগীয়ে এবাৰ পালে মানুহৰ হিতাহিত জ্ঞান নাইকিয়া হয়। ক্ষমতাৰ লোভত পৰি অনেকে নকৰিবলগীয়া কাম কৰি ৰাজনীতি মলিয়ন কৰিছে। কোনো কোনোৱে এনেকুৱা ক্ষমতাৰপৰা ধন-ঐশ্বৰ্য লাভ কৰিছে। এয়ে ধন লোভ দিনকদিনে বঢ়াই মানুহক মতলীয়া কৰিছে। এই ক্ষমতা লোভ আৰু ধনৰ লোভে আমাৰ ৰাজনীতি পাপময় কৰিছে।

* * *

আজিও আগৰ নিচিনা ভাৰতৰ আন আন ঠাইৰপৰা অসংখ্য লোক আহি আমাৰ কৃষি-বাণিজ্য, ব্যৱসায়-শিল্প, হাত কৰি গোটেই দেশ হাতৰ মুঠিলৈ আনিছে। গোটেই জীৱন কাল ধৰি এই কৰুণ দৃশ্য দেখি আহিছোঁ। তাতে আকৌ পাকিস্তানৰপৰা খেদি দিয়া মানুহ নিতৌ লেথাৰি-নিছিগাকৈ আহিব লাগিছে। যিপিনেই চোৱা সেইপিনেই অসমীয়া নাই। অসমীয়া মাত-কথা ক্ৰমে ক্ৰমে শুনিবলৈ নোপোৱা হৈছে। ইয়াতেই আমাৰ দুৰ্দশাৰ অন্ত পৰা নাই। চিৰকাল অসমীয়া ভাষা কোৱা কিছুমান মানুহেও আমাৰ প্ৰাচীন দেশখন খণ্ড-বিখণ্ড কৰিবলৈ আন্দোলন কৰিব লাগিছে। কোনে